

ความรุนแรงในครอบครัว : การศึกษาการทำร้ายร่างกายภรรยา

ปริญญานิพนธ์
ของ
โชติมา กาญจนกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕ พ.ค. ๒๕๔๐

ความรุนแรงในครอบครัว : การศึกษาการทำร้ายร่างกายภรรยา

**บทคัดย่อ
ของ
โชติมา กาญจนกุล**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
มีนาคม 2540**

ความรุนแรงในครอบครัว : การศึกษาการทำร้ายร่างกายภรรยา เป็นการศึกษาปัญหาสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่ดำรงอยู่อย่างเจียบๆ ภายในครอบครัว ซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นความคาดหวังของสังคมว่าเป็นแหล่งผลิตทางสังคมที่สำคัญ อันเป็นที่รวมของความรัก ความสงบสุขและความอบอุ่น โดยมุ่งการศึกษาไปที่การทำร้ายร่างกาย ภรรยา ประเด็นที่สนใจศึกษาครั้งนี้คือ การทำร้ายร่างกาย ภรรยาเกิดขึ้นได้อย่างไร มีบริบททางสังคมและลักษณะความสัมพันธ์ใดที่ทำให้สามีเริ่มใช้ความรุนแรงกับภรรยาและเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นเป็นครั้งแรก ภรรยาให้ความหมายของการกระทำนี้ว่าอย่างไร และมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อความรุนแรงนั้นอย่างไรบ้าง ประเด็นต่อมาคือ หลังจาก เกิดความรุนแรงครั้งแรกแล้วมีเงื่อนไขใดที่ทำให้ความรุนแรงนี้ยังคงอยู่ต่อไป จนกลายเป็นการกระทำรุนแรงซ้ำ ในระยะที่เป็นของช่วงการกระทำรุนแรงซ้ำนี้ ภรรยาให้ความหมายอย่างไรต่อการทำร้ายร่างกายที่ตนได้รับ มีความพยายามปลิดตัวจากสถานการณ์ที่เป็นการกระทำรุนแรงซ้ำหรือไม่ โดยวิธีอย่างไร มีการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมหรือไม่ การสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับเป็นอย่างไร และประเด็นสุดท้ายที่ศึกษาคือ หลังจากทำภรรยาอยู่ในช่วงของการกระทำรุนแรงซ้ำมาระยะหนึ่ง ภรรยาสามารถยุติความรุนแรงที่ได้รับได้อย่างไร มีรูปแบบการยุติปัญหาความรุนแรงอย่างไรบ้าง การยุติปัญหาความรุนแรงแต่ละรูปแบบเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์ใด

ผลการศึกษาพบว่า ๑ การทำร้ายร่างกายภรรยาครั้งแรกเกิดขึ้นในทุกช่วงเวลาของการอยู่ร่วมกัน โดยจุดเริ่มต้นของการเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยาจะเริ่มต้นจากการเผชิญปัญหาของครอบครัว ยิ่งถ้าครอบครัวมีทางออกในการแก้ไขปัญหาย่อยในวงจำกัด ครอบครัวก็จะสะสมบรรยากาศของความเครียดไว้มาก จนก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงลบต่อกัน เมื่อสามีไม่สามารถควบคุมสติอารมณ์ได้ ก็จะทำร้ายร่างกายภรรยา ขณะเกิดการทุบตีครั้งแรกภรรยาจะตกใจ เนื่องจากไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะถูกทุบตี ภรรยาส่วนใหญ่ให้ความหมายการทุบตีครั้งแรกว่า เป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากการลืมหืมของสามี และเชื่อมั่นว่าสามีจะไม่ทำพฤติกรรมนี้อีกเป็นครั้งที่สอง ในขณะที่เผชิญกันในการทุบตีครั้งแรกนี้สามีจะรู้สึกสับสนและขัดแย้งในบทบาทของตน ทำให้สามีส่วนใหญ่มีท่าทีสำนึกผิดหรือขอโทษที่ได้ทำร้ายภรรยา ทำที่หรือคำขอโทษเหล่านี้ทำให้ภรรยาละเลิกหรือมองข้ามการทุบตีในแง่ที่เป็นความผิดปกติของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา อย่างไรก็ตามก็มีการทำร้ายร่างกายภรรยาอาจยุติได้ในครั้งแรกถ้าภรรยาเปิดเผยเรื่องราวต่อบุคคลที่สามเพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมหรือเป็นการลงโทษทางสังคมต่อสามี ๒

๓ การกระทำรุนแรงซ้ำจะเกิดขึ้นต่อจากการกระทำรุนแรงครั้งแรก โดยการกระทำรุนแรงซ้ำจะเป็นไปตามขั้นตอนที่เรียกว่าวงจรของการกระทำรุนแรง เริ่มจากการเกิดความตึงเครียดและการมีปากเสียงต่อมาก็จะเป็นการทำร้ายภรรยา และจบลงด้วยการสำนึกผิดของสามี และการให้อภัย

ของภรรยาซึ่งกลายเป็นภาวะของความรักอันหวานชื่นหลังการทำร้าย ภาวะของความรัก และความสุขหลังการคืนดีนี้จะเป็่ณสิ่งสนับสนุนให้ภรรยาให้ความหมายของการทำร้ายร่างกายบิดเบือนไป และไม่คิดปลีกตัวออกจากสถานการณ์ที่มองว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงรุนแรงจนตกอยู่ภายใต้การกระทำรุนแรงซ้ำ ถูกสามีทุบตีครั้งแล้วครั้งเล่าจนกระทั่งในช่วงหลังของการกระทำรุนแรงซ้ำ การทำร้ายร่างกายภรรยาจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีระดับของความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จนทำให้การบิดเบือนความหมายของภรรยาเริ่มเปลี่ยนเข้ามาสู่การมองปัญหาตามความเป็นจริงมากขึ้น ประกอบกับการสูญเสียความเชื่อมั่น ในการควบคุมและคาดเดาช่วงเวลาการเกิดเหตุการณ์และระดับความรุนแรง ทำให้ภรรยาเริ่มคิดถึงการปลีกตัวออกจากเหตุการณ์การถูกทำร้ายร่างกาย

ช่วงระยะเวลาของการตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ ก่อนการยุติการทำร้ายร่างกาย จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนทางสังคมที่ภรรยาแต่ละคนได้รับ แรงสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการยุติการทำร้ายร่างกาย ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรทางสังคมของเอกชน และครอบครัว โดยทั่วไปภรรยาจะใช้เวลาระยะหนึ่งในการเตรียมการเพื่อปลีกตัวออกจากการถูกกระทำรุนแรง

นอกจากนี้ยังพบว่า สามีจะหยุดทำร้ายร่างกายภรรยาถ้าภรรยาเปิดเผยการทำร้ายร่างกายต่อบุคคลที่สามขณะเกิดการทำร้ายร่างกายครั้งแรก แต่หลังการกระทำรุนแรงครั้งที่สองหรือการกระทำรุนแรงซ้ำ การยุติการทำร้ายร่างกายจะเกิดจากความพยายามอย่างสูงสุดของภรรยาเพื่อหาทางออกให้พ้นจากการถูกสามีทุบตี โดยทั่วไปการยุติการทำร้ายร่างกายที่ภรรยากระทำในระหว่างการกระทำรุนแรงซ้ำ จะกระทำในสามรูปแบบคือ การหลบหนีออกจากครอบครัว การพึ่งพากฎหมาย และการฆ่าสามี

A DOMESTIC VIOLENCE : A STUDY OF WIFE BATTERING

AN ABSTRACT

BY

CHOTIMA KANJANAKUL

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Development Education
at Srinakharinwirot University**

March 1997

A Domestic Violence : A Study of Wife Battering is an investigation into important social problems. This problem is a symptom of larger problems in society which affect people on a daily basis. Therefore, it is important to study the root causes of violence in the family. There exist in society socio-cultural roles which actually support the initiation of wife abuse in a couple. An important determinant of the ultimate pattern of wife abuse is the circumstance of the first instance of battering: how does the wife react, what terms and conditions does wife assign to tolerate future occurrence of such abuse. Often, the circumstances of the first instance of wife battering determine how the abuse is repeated again and again and also defines the rules when it begins and ends.

From this research it is not possible to predict when wife battering will occur but it is usually triggered by a family problem. This is especially true in a family with limited options for release of stress or pressure. This pressure builds until it erupts in a destructive way. Often, the husband will vent his frustration by hitting the wife. The first time this happens the wife is shocked. She never expected this to happen to her. The husband may then become confused and remorseful. He may apologize which serves the wife the false confidence that this episode was merely a result of the husband losing control and which won't happen again. If the wife has the courage to disclose the episode of battering to a third party then it is possible that the husband will not repeat the behavior as in the first instance of battering. Repeat patterns of abuse tend to occur in cycles and are triggered by stress in the family. This may begin by an argument between husband and wife or occur spontaneously - though it ends up with physical abuse of the wife. This episode typically ends with a remorseful husband expressing sorrow at his abusive behavior and the wife forgiving him, love and warmth return to the family. This reconciliation encourages the wife to conceal the abuse she is suffering rather than abandon the relationship. This leads to a cycle of abuse and reconciliation that increasingly puts the power and influence in the hands of the husband. The cycles of abuse are then repeated more often over time, and tend to increase in severity as well.

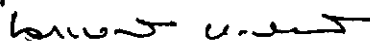
The increased frequency and brutality of these outbursts begins to change the meaning of the battering in the mind of the wife. She begins to lose her confidence in the ability to stop the abuse or to predict when a violent episode may occur. At this point, she may seek a way out of her torment.

The duration of time from the beginning of the abusive behavior until the cessation of this cyclical pattern differs, depending upon the amount of social support that the wife receives. In general, the wives need a considerable amount of time until they can take the decisive steps to bring an end to the abuse.

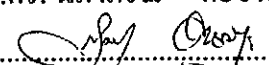
Rarely does the abuse end by the husband reforming himself and stopping voluntarily. Instead, the end to the abuse usually results from the desperate effort of the wife to seek an escape from the periodic torture. Common manifestations of this escape from the physical abuse include abandoning the family, seeking legal action and murdering the husband.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขา
พัฒนศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน

(ผศ.ดร. นภาพร หะวานนท์)

..........กรรมการ

(ผศ.ดร. กฤตยา อาชวนิจกุล)

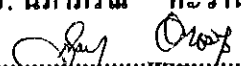
..........กรรมการ

(ดร. สิริยุภา พูลสุวรรณ)

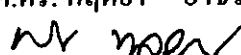
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

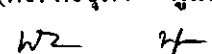
(ผศ.ดร. นภาพร หะวานนท์)

..........กรรมการ

(ผศ.ดร. กฤตยา อาชวนิจกุล)

..........กรรมการ

(ดร. สิริยุภา พูลสุวรรณ)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.ดร. พิมพ์วัลย์ บุญมงคล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. สิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงสุดและความช่วยเหลืออย่างเต็มที่จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภากาศ หะวานนท์ ผู้ได้เมตตาให้คำแนะนำและเสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านวิชาการและการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานศึกษาวิจัย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเปิดโลกทัศน์ทางด้านสถิติศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างสูงสุด และอาจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ ผู้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่มีค่า นอกจากนี้ความเอาใจใส่ในการติดตามความก้าวหน้าของการทำงานโดยสม่ำเสมอ และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจากอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน ได้ทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่ออาจารย์ทั้ง 3 ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. พิมพวัลย์ บุญมงคล ที่ได้กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไขปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักที่ยินดีเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัว อันเป็นข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างมาก รวมทั้งขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านในบ้านพักฉุกเฉิน และมูลนิธิเพื่อนหญิง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ศาลทุกท่านที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ ในความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อและให้กำลังใจอย่างมาก

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. พรทิพย์ ตั้งไชยวรรต และอาจารย์อรรธรณ วงษ์ประครอง ผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้

ขอขอบพระคุณ ดร. ฝอบ พวงน้อย ผู้เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันการทำงาน และคอยร่วมแก้ปัญหาในภาวะวิกฤตระหว่างการเก็บข้อมูลและการทำรูปเล่มปริญญานิพนธ์ และขอขอบคุณ ร้อยตำรวจโทสมชาติ เลิกบางพลัด ในความเอื้อเฟื้อในการพิมพ์ จัดรูปเล่มปริญญานิพนธ์นี้ รวมทั้งความเอื้อเฟื้ออื่นๆ

ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว "ต้นศิริ" และ "กาญจนกุล" ทุกท่าน โดยเฉพาะคุณบุญชิ้น กาญจนกุล สามีผู้อดทนและเสียสละอยู่เบื้องหลังจนทำให้เกิดความสำเร็จในการศึกษาของผู้วิจัย ขอขอบคุณลูกชายปอ ชานนท์ ลูกสาวป้าน ชลดา สำหรับกำลังใจ และแรงผลักดันอันมีค่ายิ่งสำหรับแม่

และที่มีคุณค่าสูงสุดคือกำลังใจที่ได้จากคุณพ่อคุณแม่ที่ปรารถนาเห็นความสำเร็จของลูก

โชติมา กาญจนกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	13
ขอบเขตการวิจัย.. ..	14
ประโยชน์ของการวิจัย.....	14
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	16
แนวคิดเกี่ยวกับ"การกระทำรุนแรงต่อภรรยา"	17
ทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่ขยายและความรุนแรง	
ของการทำร้ายร่างกายภรรยา.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อภรรยา.....	23
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรง.....	32
ทฤษฎีแลกเปลี่ยน	32
แนวคิดสตรีนิยม	36
แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม . ..	40
แหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม	41
ประเภทการสนับสนุนทางสังคม	43
ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล	46
แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์	48
กรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย	57
3 วิธีการวิจัย.....	64
กลุ่มประชากรและพื้นที่.. ..	64
วิธีการศึกษา.....	64
การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก	65
วิธีการเก็บข้อมูล	66

บทที่	หน้า
ภูมิหลังและรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	68
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 กระบวนการเกิดการกระทำรุนแรงต่อภรรยา	70
จุดเริ่มต้นของการที่ภรรยาจะถูกทำร้าย	70
ความรู้สึกละอายใจของภรรยาเมื่อถูกทำร้ายร่างกายครั้งแรก	75
การให้ความหมายของการทำร้ายร่างกายครั้งแรกของภรรยา	78
ความรู้สึกระหว่างสามีและภรรยาหลังการทุบตีครั้งแรก	80
ภูมิหลังของสามีผู้กระทำความรุนแรง	82
การกระทำรุนแรงครั้งที่สอง	86
การกระทำรุนแรงซ้ำ	90
แบบแผนของความถี่และระดับของการกระทำรุนแรงแต่ละครั้งในภาวะการ กระทำรุนแรงซ้ำ	92
การให้ความหมายต่อเหตุการณ์การกระทำรุนแรงซ้ำ	94
ความพยายามถอนตัวออกจากภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ	95
การตัดสินใจยุติความรุนแรง	102
1. การตัดสินใจยุติความรุนแรงโดยวิธีหลบหนีออกจากครอบครัวเดิม	104
2. การสร้างแรงกดดันทางสังคม	109
3. การพึ่งพากฎหมาย	109
4. การฆ่าตัวตาย	110
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
สรุปผลการศึกษา	115
ข้อสรุปเชิงทฤษฎี	119
ผลสรุปเพิ่มเติม	121
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	123
บรรณานุกรม	125

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก กรณีศึกษาที่น่าสนใจ	132
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์.....	139
ประวัติย่อของผู้วิจัย	147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การใช้ความรุนแรงต่อสตรี	2
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำรุนแรงในครอบครัวกับผู้ถูกกระทำ	4
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำร้ายและผู้ถูกทำร้าย	7
4 แสดงจำนวนการทารุณกรรมภรรยา	8
5 ภูมิหลัง และรายละเอียดของภรรยาที่เป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรง	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดง The Power and Control Wheel	20
2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ปกป้องตนเอง	52
3 แสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวัง ผลที่จะเกิดขึ้น	55
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวัง ผลที่จะเกิดขึ้น	56
5 ผังสังเขปแสดงที่เกิดเหตุ กรณีอาจารย์ บ.	135
6 ผังสังเขปแสดงที่เกิดเหตุ กรณีจิน	138

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๕ ความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสังคมที่จัดว่า เป็นอาชญากรรมร้ายแรงอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างเจียบๆ ภายใต้อิทธิพลของโครงสร้างสังคมทุกรูปแบบ เหตุของความรุนแรงประเภทนี้ส่วนใหญ่คือผู้หญิง (Mill. 1988)๕ ไม่ว่าเธอเหล่านั้นจะมาจากชนชั้นใด มีศีลศาสนาและวัฒนธรรมใด ต่างก็มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวในอัตราที่ใกล้เคียงกัน๕ (ดูตาราง 1) ข้อมูลจากตารางแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะอยู่ในส่วนใดของโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีความเจริญด้านเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ หรืออยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่ว่าประเทศนั้นจะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่นับถือสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดแค่ไหนเพียงใดก็ตาม หรือแม้แต่เป็นประเทศที่นับถือศาสนาอย่างเคร่งครัด แต่ถึงเคียวที่ไม่แตกต่างกันเลยคือ ผู้หญิงจำนวนหนึ่งในประเทศเหล่านี้ต่างตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในหลังคาบ้านที่เธออาศัยอยู่ทุกวันนี้เอง แทบไม่น่าเชื่อว่าโอกาสในการเสี่ยงของเธอมีกว่าทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในภาวะสงครามเสียอีก เนื่องจากอันตรายที่เธอได้รับเป็นอันตรายที่เกิดขึ้นจากคนที่มิใช่คนแปลกหน้าสำหรับเธอเลย รวมทั้งรูปแบบความรุนแรงอื่นๆ ตามที่ปรากฏอยู่ (ดูตาราง 1) ก็ล้วนแต่เป็นการกระทำที่ผู้กระทำมักเป็นสมาชิกในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นสามี พ่อ พี่ชาย อา น้าชาย ลุง ปู่ หรือตา ๕ ผลของการกระทำรุนแรงในครอบครัวที่มีผู้หญิงเป็นเหยื่อมีผลร้ายแรงต่างๆ กันไป และผลลัพธ์ที่ร้ายแรงที่สุดก็คือ ผู้หญิงอาจต้องเสียชีวิตลงด้วยน้ำมือของคนที่คุณรักและคุ้นเคยเหล่านี้๕

นอกจากนี้จากการศึกษาในหลายๆประเทศ พบว่าในบางส่วนของประเทศปาปัวนิวกินีร้อยละ 67 ของสตรีต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในชีวิตแต่งงาน ขณะที่มียางานว่าในประเทศบังคลาเทศระหว่างปี ค. ศ. 1985 - 1987 จากตัวเลข 170 คนของสตรีที่ถูกฆาตกรรมครั้งหนึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เช่นเดียวกับที่พบว่าในประเทศโคลัมเบีย ประมาณร้อยละ 20 ของคนไข้ในโรงพยาบาลกรุงโบโกต้า เป็นเหยื่อจากความรุนแรงในชีวิตการแต่งงานที่น่าวิตกคือในประเทศอินเดีย ตัวเลขที่เป็นทางการแสดงให้เห็นว่าในแต่ละวันมีสตรีถูกเผา เนื่องจากกรณีพิพาทเรื่องสินสมรส แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วเช่นประเทศสหราชอาณาจักร มีรายงานของกระทรวงมหาดไทยเมื่อเร็วๆ นี้ว่าสมาชิกภายในครอบครัว 1 ใน 3 ตกเป็นเหยื่อของการทำร้าย

ตาราง 1 การใช้ความรุนแรงต่อสตรี

ที่มา : The World Woman ค.ศ. 1994

ประเภทของ ความรุนแรง	ความรุนแรง ใน ครอบครัว	การมี เพศสัมพันธ์ ระหว่าง สายเลือด เดียวกัน	ฆาตกรรม ภายใน ครอบครัว	การทำร้าย ทางเพศ และการ ข่มขืน	การ ลวนลาม ทางเพศ
ประเทศพัฒนาแล้ว					
ออสเตรเลีย	*		*		
ฟินแลนด์	*	*		*	*
กรีซ	*		*	*	
สหรัฐอเมริกา	*	*	*	*	*
แอฟริกา					
เคนยา	*		*		
ไนจีเรีย	*				
อูกานดา	*				
ลาตินอเมริกา					
บราซิล	*			*	
ชิลี	*	*	*		
โคลัมเบีย	*	*		*	
จาไมกา	*	*		*	
เอเชียและแปซิฟิก					
บังคลาเทศ	*		*		
จีน	*				
อินเดีย	*	*	*	*	
มาเลเซีย	*		*		
ไทย	*		*		

และ 1 ใน 5 ตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายอย่างรุนแรง และภรรยา 1 ใน 7 คนถูกข่มขืนโดยสามีตนเอง และที่ประเทศออสเตรเลียจากกรณีหย่าร้าง 1,500 ราย มากกว่าร้อยละ 50 มีสาเหตุมาจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนั้น/มีรายงานว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาทุก ๆ 18 นาทีจะมีสตรีถูกทุบตี 1 คน และในแต่ละปีจะมีสตรีที่ถูกทุบตีระหว่าง 3-4 ล้านคน และผู้หญิงกว่า 4,000 คน ถูกฆ่าโดยสามีและคู่รัก (Hopps.1983) ในปี ค.ศ 1978 มีรายงานว่าจากคดีฆาตกรรมทั้งหมดเป็นการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัวถึงร้อยละ 25 และร้อยละ 50 ของคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัว เป็นกรณีสามีฆ่าภรรยา (Gec. 1983) และที่รุนแรงกว่านี้คือ จากการศึกษาของเกลล์ (Gell. 1988) พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ การที่ผู้หญิงที่อยู่ในภาวะดังครรถ์ถูกสามีทุบตีและข่มขืนทารุณ ระดับความรุนแรงที่ร้ายแรง (severe violence) คือถูกเตะถูกตีด้วยวัตถุจนหมดสติ ถูกทำร้ายด้วยมีดหรือปืนถึงจำนวนร้อยละ 60 นอกจากนี้การยื่นคำร้องขอหย่าซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากความรุนแรงในประเทศต่างๆ เช่น ประเทศแคนาดา อียิปต์ กรีซ จาไมกา แสดงให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวกำลังกลายเป็นมาตรฐานของการหย่าร้างในหลาย ๆ ประเทศ *

เมื่อพิจารณาประโยชน์สำคัญที่เป็นผลสรุปจากการศึกษาที่ใช้เวลากว่าหนึ่งทศวรรษ รวมทั้งหมด 15 ครั้ง เกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงของเสตราท์และเกลล์ (Straus and Gelles. 1989) ที่สรุปว่า

“โดยทั่วไปแล้ว สตรีเพศมีแนวโน้มที่จะถูกทารุณกรรม ถูกทำร้ายร่างกาย และถูกฆ่า จากคนที่เธอรักภายในครอบครัวของเธอเอง มากกว่าที่จะประสบจากบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่น ๆ ในสังคม”

นับว่ามีใช้คำสรุปที่กล่าวเกินจริงเลย เนื่องจากก่อนหน้านี้ในปี ค.ศ. 1978 จากการศึกษาของโดบาชและโดบาช (Dobash and Dobash 1978) พบว่าร้อยละ 70-80 ของผู้หญิงที่ถูกฆาตกรรม ถูกสังหารจากสามีหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ในบ้าน หรือคู่รักและเพื่อนชายที่ใกล้ชิด และจากผลการศึกษาในปี 1988 พบว่าร้อยละ 21 ของผู้หญิงที่ถูกฆาตกรรม ฆาตกรเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกับเหยื่อ ในขณะที่ร้อยละ 76 ถูกฆ่าโดยสามีหรือคู่รักของเธอเอง (Straus and Gelles. 1988) เป็นที่น่าเศร้าใจว่าในขณะที่สังคมนอกบ้านก็มีใช้สถานที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิง ในบ้านก็ยังไม่ใช่ที่ที่ผู้หญิงจะอยู่ได้อย่างปลอดภัยเช่นกัน

คำถามต่อมาที่น่าสนใจก็คือ ในบรรดาสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชาย ใครเป็นผู้ก่อเหตุการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงมากหรือบ่อยครั้งที่สุด หรือในการกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นผู้ที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดที่ก่อเหตุความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด จากข้อมูลปี ค.ศ. 1976

ของสำนักงานอัยการแห่ง ซัมมิต์ เคาน์เตอร์ (Summit Counter) รัฐโอไฮโอ ซึ่งได้รวบรวมมาจาก สถานีตำรวจ 28 แห่งในเขตตะวันตกกลาง (Mid West) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้กระทำความรุนแรงว่าเป็นผู้ใดในครอบครัว ข้อมูลในตาราง 2 นี้ให้เห็นว่าแม้บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิอำนาจในการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากเป็นผู้ให้กำเนิดและมีหน้าที่โดยตรงในการอบรมเลี้ยงดู มีการใช้ความรุนแรงเพียงร้อยละ 19 ของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวทั้งหมด ในขณะที่บุคคลอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะเป็นผู้ที่มีความขัดแย้งหรือการกระทบกระทั่งกันสูง เนื่องจากมิได้มีความใกล้ชิดกัน เช่น เขยและสะใภ้ก็ยังมีอัตราความรุนแรงเพียงแค่ร้อยละ 5 ในขณะที่ความรุนแรงระหว่างสามีภรรยามีมากที่สุดถึง 997 ราย คิดเป็นร้อยละ 33 ของคดีความรุนแรง ทั้งหมด และแม้จะยังมีได้แต่งงาน โดยแค่เพียงมีความสัมพันธ์กันฉันท์คู่รักก็ยังมีอัตราการทำรุนแรงค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 13 และที่น่าประหลาดใจคือ ถึงแม้ความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาได้สิ้นสุดลง กลายเป็นเพียงอดีตสามีภรรยา แต่อัตราการทำรุนแรงก็ยังสูงถึงร้อยละ 12 ประเด็นคำถามต่อมาคือ เมื่อสามีและภรรยามีการทำรุนแรงบ่อยครั้ง ผลจากการทำรุนแรงของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร

ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวกับผู้ถูกกระทำ

ที่มา : Human Relation. 37; 6 June, 1984

ความสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
สามี/ภรรยา	997	33
คู่รัก	400	13
อดีตสามี/ภรรยา	367	12
รวม.....	1,764	58
มารดา/บุตร	282	9
บิดา/บุตร	233	8
บิดา/มารดา/บุตร	63	2
รวม	578	19
เขย/สะใภ้ (inlaw)	144	5
พี่กับน้อง	135	4
เพื่อนร่วมห้อง	108	4
อื่นๆ	97	3
รวม.....	482	16

ตาราง 2 (ต่อ)

ความสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	197	7
รวมทั้งหมด.....	3,021	100

มีรายงานที่แสดงให้เห็นว่า การถูกทำร้ายจากสามีหรือคู่รักหรืออดีตสามี ทำให้ผู้หญิงได้รับบาดเจ็บถึงกับต้องเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลถึงร้อยละ 12 ของภรรยาทั้งหมดที่ถูกทำร้าย ร้อยละ 18 ต้องหยุดพักการทำงานอย่างน้อย 1 วัน เนื่องจากมีร่องรอยความบาดเจ็บที่เกิดจากการถูกทุบตีและร่างกายบอบช้ำมาก และจากการรวบรวมสถิติของศูนย์ช่วยเหลือภรรยาที่ถูกทำร้ายของรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าจากกรณีศึกษาทั้งหมดที่เป็นภรรยาที่ถูกทำร้ายจำนวน 300 คน พบว่ามีร้อยละ 28 ที่ได้รับบาดเจ็บโดยมีอาการจุกหรือกรามหักอย่างเฉียบพลัน และมีร้อยละ 22 ที่มีอาการอย่างอื่นควบคู่ไปกับอาการจุกหรือกรามหัก เช่น การเป็นแผลอันเกิดจากการถูกยิง หรือถูกแทง หลังหัก กล้ามเนื้อฉีกขาด ข้อต่อเคลื่อน แก้วหูฉีกขาด กระดูกเคลื่อน ฟันหัก แผลถลอก ซึ่งเหล่านี้ไม่รวมถึงอาการช้ำบวมเขียว แต่ทั้งหมดของภรรยาที่ได้รับบาดเจ็บเหล่านี้ มีเพียงร้อยละ 17 เท่านั้นที่ปรากฏอยู่ในรายงานการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถึงแม้ จะไม่พบสาเหตุแน่ชัดเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ก็พอสันนิษฐานได้ว่าอาจเนื่องมาจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจในเรื่องเหล่านี้ ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของฮาเทอร์ริล (G.H. Hatherill) ผู้บังคับการสก็อตแลนด์ชาร์คของประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงผลงานของหน่วย ในปี ค.ศ. 1954 ว่า

“ในกรุงลอนดอนนี้ มีกรณีฆาตกรรมเพียง 20 รายต่อปี และส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร บางทีก็เป็นเพียงเรื่องสามีฆ่าภรรยาตนเองเท่านั้น” (Morgan. 1989)

๕ นอกจากอาการบาดเจ็บทางร่างกายดังได้กล่าวมาแล้วความเสียหายอื่นๆ ที่ภรรยาได้รับก็คือความกระทบกระเทือนทางจิตใจ ซึ่งอาจเป็นผลที่ร้ายแรงกว่าการถูกทำร้ายโดยคนแปลกหน้า เนื่องจากการกระทำดังกล่าวได้ทำลายความเชื่อมั่น ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีลง (Mill.1989) ความเจ็บปวดที่ได้รับสร้างผลเป็นที่บาดลึกให้กับภรรยา ทำให้สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตเสียไปตลอด ก่อให้เกิดการเจ็บปวดเรื้อรัง ภาวะซึมเศร้า ซึ่งมีผลต่อไปจนถึงการพยายามฆ่าตัวตาย ทั้งนี้เนื่องจากพบว่าภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายมีแนวโน้มที่จะพยายามฆ่าตัวตาย มากกว่าภรรยาที่ไม่

ถูกทุบตีถึง 12 เท่า (UNICEF. 1984) นอกจากนี้ภรรยาที่ถูกทำร้ายยังมีความเสี่ยงสูงในการคิดเหี้ยมและขาดเรียน การศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการสุขภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา ประวัติเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายเป็นตัวแทนที่ดีกว่าอายุในการหาปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อภาวะการดูแลสุขภาพ *

๑ การกระทำรุนแรงต่อภรรยา นอกจากจะเป็นพื้นฐานขั้นต้นที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพอื่นๆ ตามมาอีกมากมายแล้ว ปัญหาดังกล่าวยังมีผลกระทบต่อครอบครัวโดยรวมด้วย เพราะทำให้แม่ไม่สามารถดูแลสุขภาพได้อย่างเต็มที่ และบ่อยครั้งที่แม่จะถ่ายทอดความรู้สึกของการขาดความเคารพในตนเอง ความรู้สึกขาดความเชื่อมั่น และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ไปยังลูกๆ และหากลูกๆ พยายามจะปกป้องช่วยเหลือแม่ เด็กก็จะกลายเป็นเหยื่อที่ถูกพ่อตนเองทำร้าย หรือไม่เช่นนั้นในเด็กชายที่ได้เห็นพ่อใช้ความรุนแรงต่อแม่ ก็อาจมีความโน้มเอียงที่จะทำในสิ่งเดียวกัน (Woman International Network's News. 1989) ๑

๒ สิ่งที่เป็นผลเสียมากกว่านั้นคือ ปัญหาการกระทำรุนแรงต่อภรรยาได้ก่อให้เกิดภาวะแก่งแย่งกันในทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่ามหาศาล ทั้งในด้านการรักษาพยาบาล การให้สวัสดิการทางสังคม การให้คำปรึกษาแก่เหยื่อผู้ถูกทำร้าย * ตลอดจนการใช้จ่ายการป้องกันต่าง ๆ เฉพาะในประเทศแคนาดาประเทศเดียว การทำร้ายภรรยาทำให้รัฐบาลและผู้เสียภาษีต้องเสียค่าใช้จ่ายถึง 32 ล้านดอลลาร์ ในปี ค.ศ. 1980 (Mill. 1989)

๓ ในประเทศไทยก็เช่นกัน ปรากฏการณ์การทำร้ายร่างกายและทุบตีภรรยา ได้รับการเปิดเผยให้สังคมรับรู้มากขึ้น ทั้งทางข่าวหนังสือพิมพ์และทางสื่อมวลชนอื่นๆ และถึงแม้ว่าหลักฐานการรายงานต่างๆ ตลอดจนสถิติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทำร้ายร่างกายภรรยายังมีน้อย แต่เท่าที่ปรากฏข้อมูล ก็แสดงให้เห็นว่าปรากฏการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยามีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น

การศึกษาศานาการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์ของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ ในปี 2534 พบว่าจากกรณีการทำร้ายในครอบครัวเท่าที่ปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ในรอบ 1 ปี ทั้งหมดจำนวน 78 ราย ร้อยละ 34.6 เป็นการทำร้ายที่สามีทำร้ายร่างกายภรรยาของตนตามข้อมูลในตาราง 3'

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำร้ายและผู้ถูกทำร้าย
ที่มา : พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2534/1

ความสัมพันธ์ระหว่าง		จำนวน	ร้อยละ
ผู้กระทำ	ผู้ถูกกระทำ		
สามี	ภรรยา	27	34.6
ภรรยา	สามี	9	11.5
บิดา	บุตร	11	14.1
มารดา	บุตร	4	5.1
บิดาเลี้ยง	บุตร	2	2.6
พี่	น้อง	6	7.7
น้อง	พี่	2	2.6
บุตร	มารดา	2	2.6
บุตร	บิดา	1	1.3
ญาติ	ญาติ	10	12.8
ญาติ	หลาน	4	5.1
รวม		78	100.0

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ ในปี พ.ศ. 2534¹ เกี่ยวกับจำนวนการกระทำทารุณกรรมภรรยาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา พบว่าในทุก ๆ หน่วยงานที่เปิดให้บริการเกี่ยวกับกรณีการกระทำรุนแรงต่อภรรยา จะมีผู้ได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ แต่หน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้คำปรึกษาแก่ภรรยาผู้ถูกกระทำรุนแรง ได้รับความไว้วางใจมากที่สุด (ดูตาราง 4) ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุนี้เองที่ทำให้การรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานเอกชนเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

ตาราง 4 แสดงจำนวนการกระทำทารุณกรรมต่อภรรยา

ที่มา : พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2534

หน่วยงาน	(ปีพ.ศ.ที่เก็บรวบรวมข้อมูล)	จำนวน
โรงพยาบาลศิริราช	(2532)	24
ศูนย์สุขวิทยาจิต กรมการแพทย์	(2532)	20
บ้านพักผู้หญิง	(2528 ถึง 2532)	83
บ้านพักฉุกเฉิน	(2528 ถึง 2532)	119
กรุงเทพมหานคร	(2530 ถึง 2533)	14
รวม		260

ข้อมูลจากโรงพยาบาลและแหล่งพักพิงชั่วคราวของผู้หญิงที่ถูกทำร้าย พบว่ากลุ่มผู้มาขอความช่วยเหลือจากบ้านพักผู้หญิงในระหว่างปี พ.ศ. 2529 ถึงปี พ.ศ. 2530 นั้น “ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่ถูกสามีทุบตี ทำร้ายร่างกาย” ในจำนวนนี้เป็นการใช้บริการขอคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวทางโทรศัพท์ 475 ราย และเป็นผู้มาขอพักชั่วคราวเนื่องจากถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกายและจิตใจจำนวน 61 ราย

นอกจากนี้ ยังมีรายงานไว้ในเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2530 และเดือนมกราคมถึงธันวาคม 2531 มีผู้หญิงเข้ามาขอความช่วยเหลือจากโครงการบ้านพักผู้หญิงรวมทั้งสิ้น 878 ราย เป็นผู้เข้ามาขอพักอาศัยชั่วคราว 159 ราย เป็นผู้ต้องการคำปรึกษาแลกเปลี่ยนปัญหาและการช่วยเหลือทางกฎหมาย 719 ราย ในที่นี้พบว่าเป็นปัญหาที่ถูกสามีทุบตีด้วยความรุนแรงต่อเนื่องรวม 455 ราย

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจุบัน > ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำร้ายร่างกายภรรยา ได้ทวีความหนักหน่วงและรุนแรงมากขึ้น และมีแนวโน้มจะกลายเป็นปัญหาที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมในระยะยาวได้ < จากการศึกษารื่องปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ ในปี พ.ศ. 2534 พบว่าร้อยละ 34.7 ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ร้อยละ 4.8 บาดเจ็บถึงขั้นต้องส่งโรงพยาบาล ร้อยละ 18.5 บาดเจ็บสาหัส ร้อยละ 6.5 บาดเจ็บถึงขั้นสลบ และร้อยละ 2 ถึงขั้นตาย ร้อยละ 16.9 เสียสุขภาพจิตชัดเจน ร้อยละ 6.5 หวาดกลัว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และจากการศึกษาของมูลนิธิผู้หญิง พบว่าร้อยละ 9.8 บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงจากอาการปกติสู่อาการหวาดผวาและก้าวร้าว อารมณ์รุนแรงขึ้น ร้อยละ 1.6

ถูกจับเนื่องจากต่อสู้ทำร้ายสามี ร้อยละ 4.9 ต้องออกจากงานเพราะความอับอายเนื่องจากร่างกาย จะเขียวซ้ำทุกครั้งที่ถูกสามีทำร้าย และร้อยละ 2 ถูกสามีทำร้ายจนร่างกายพิการ และการที่ภรรยา ต้องตกเป็นที่ระบาอารมณ์ของสามีอยู่เสมอนี้ นอกจากจะทำให้สามีข่มขู่หรือเพิ่มความรุนแรง ขึ้นเสมอแล้ว ในทางกลับกันเมื่อภรรยาไม่อาจทนกับสภาพความกดดันต่อไปได้ หรืออาจจะต่อสู้ ปองกันตัวเองโดยทำร้ายสามีจนถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน^๙ เช่นจากการศึกษามูลเหตุจูงใจในการฆ่าสามี ของ มณฑิพ คาราศรีศักดิ์ ในปี พ.ศ. 2527 พบว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นบริเวณบ้านที่เป็นที่พักอาศัย ผู้ต้องขังเป็นผู้ที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรง ทพตี คำว่า ทำให้โมโหและแค้นใจมาเป็นเวลา นาน แต่ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะฆ่าสามี และไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีการที่ผู้ต้องขังใช้ฆ่า สามีมาก่อน และไม่มีผู้ใดร่วมมือในการฆ่า การกระทำสุดท้ายของสามีก่อนเกิดเหตุคือการดบตี คำว่า ทำทายนจนเกิดความคับแค้นใจและบันดาลโทสะ ฆ่าสามีทันทีทันใดโดยไม่มีการไตร่ตรองไว้ ก่อน และเมื่อพบทวนหลังจากฆ่าแล้วรู้สึกตกใจและหวาดกลัว และถ้าสามารถกลับไปอยู่ในสถาน- การณ์เดิมอีก คิดว่าคงไม่ทำ เพราะก่อนหน้านี้ที่จะเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นคิดว่าตนเองยังรักสามีอยู่มาก (มณฑิพ คาราศรีศักดิ์, 2527)

นอกจากนี้ ปัญหาการทำร้ายทพตีภรรยาซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมระยะยาวได้โดยเด็กใน ครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน เด็กจะเรียนรู้และซึมซับความรุนแรงนี้ไปโดยกระบวนการ ออบรมและขัดเกลากายทางสังคม (socialization) การที่เด็กชายพบเห็นพ่อทำร้าย ทพตีแม่อยู่เสมอ ทำให้เด็กมีความเห็นต่อการใช้ความรุนแรงด้วยการทพตีภรรยาตนเองในอนาคต ว่าเป็นเรื่องปกติ หรือเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะใช้กับผู้หญิง^๙ หรือจำเป็นต้องใช้กำลังหากหมดความอดทนเป็นจำนวนถึง ร้อยละ 89 (วราภรณ์-ดวงจันทร์, 2530) จากการศึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัว^๙ ของ เหมวรรณ เหมะนัด พบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างการเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงกับการใช้ ความรุนแรง สามีที่เห็นเหตุการณ์พ่อแม่ดบตีกันในวันวัยเด็กรุนแรงมากกว่าจะใช้ความรุนแรงมาก กว่าสามีที่เห็นเหตุการณ์พ่อแม่ดบตีกันรุนแรงน้อยกว่า (เหมวรรณ เหมะนัด, 2533) และจาก การศึกษาของ ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ พบว่าการที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาททำร้ายทพตีกันนั้นเป็นผลต่อ จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และการเรียนรู้ซึมซับของเด็กมาก การทพตีค่านั้นเชื่อมโยงไปถึงเด็ก ด้วย จากการศึกษาในเด็กเร่ร่อน เด็กดึกดำบรรพ์ เด็กประพฤติกดกทรัพย์ ทำร้ายร่างกายผู้อื่น มักมีประวัติมาจากครอบครัวที่มีความรุนแรง (ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์, 2536) และความไม่ ประรองคองของบิดามารดา การทะเลาะเบาะแว้งทพตีกันบ่อยๆ ทำให้เด็กมีความรู้สึกสับสนวุ่นวาย และกระวนกระวายใจ จิตใจเต็มไปด้วยความตึงเครียด และจากการ ศึกษาของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2530) พบว่าผู้ชายที่ทำร้ายทพตีภรรยามักจะทพตีถูก ๆ ด้วย สิ่งนี้ทำให้เด็กๆ รู้สึกไม่ปลอดภัย

รู้สึกว่าเป็นสถานที่ไม่น่าอยู่และเต็มไปด้วยภยันตรายต่าง ๆ เด็กอาจหนีออกจากบ้าน ประพฤติคนไปในทางเสื่อมเสีย

ในประเทศไทย ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้รับความสนใจอย่างจริงจังมากขึ้น องค์การทางสังคมและสังคมโดยทั่วไปตระหนักว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงส่งผลร้ายไปสู่ปัญหาสังคมอื่นๆ มีการสัมมนาในระดับภูมิภาคและระดับชาติเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายครั้ง องค์การทางสังคมของเอกชนได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือภรรยาผู้ถูกรังแกเหล่านี้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โครงการบ้านพักผู้หญิง บ้านพักฉุกเฉิน เพื่อให้ภรรยาที่ถูกทำร้ายมีที่พักพิงชั่วคราว รวมถึงการเปิดให้มีศูนย์บริการรับฟังและให้คำปรึกษา ตลอดจนถึงการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อการกระทำรุนแรงจากสามี ^

การดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีการถูกรังแกร่างกายของภรรยา เป็นปัญหาการดำเนินการที่ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหลายๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมักจะมิได้ใส่ใจต่อการร้องทุกข์ของภรรยา เพราะมองว่าเป็นปัญหาภายในครอบครัว และเจ้าหน้าที่หลายรายมีความเห็นว่าสามีมีสิทธิอันชอบธรรมในการที่จะควบคุมภรรยาของตน (จดหมายข่าว ศูนย์ข่าวผู้หญิง. ค.ศ. - ธ.ค. 2532) อาจเป็นด้วยเหตุนี้เองที่ภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงมักไม่ค่อยเปิดเผยเรื่องราวเหล่านี้ต่อผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่ถูกทำร้ายอยู่เป็นประจำ เช่นมีรายงานว่าผู้หญิงเหล่านี้ ร้อยละ 59 ถูกสามีทำร้ายทุบตีทุกวัน ร้อยละ 11.5 ถูกทุบตีเฉยๆสัปดาห์ละครั้ง และจะยอมเปิดเผยก็ต่อเมื่อมีสถานการณ์จำเป็นอย่างอื่น ๆ บังคับให้ต้องเปิดเผย เช่นได้รับบาดเจ็บจนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ถูกบีบคั้นขับไล่จนต้องแสวงหาความช่วยเหลือจากองค์กรทางสังคมอื่นๆ รวมถึงต้องเปิดเผยตัวเนื่องจากได้ตอบโต้ทำร้ายร่างกายและพยายามป้องกันตนเอง จนกระทั่งกลายเป็นการทำให้สามีได้รับบาดเจ็บหรือฆ่าสามีในที่สุด x

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่คนมักตั้งคำถามในกรณีที่มีการทำร้ายร่างกายภรรยาก็คือ สามีเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตใจหรือไม่ จากการศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุบตีภรรยา พบว่ามากกว่าร้อยละ 40 จะทุบตีภรรยาเนื่องจากสาเหตุอารมณ์ร้อน โมโห มีปัญหา หรือมีเงินไม่พอ ไม่มีเงิน ความเครียดจากงาน ตกงาน และมากกว่าร้อยละ 24 ทะเลาะกันเนื่องจากสาเหตุสามีมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับหญิงอื่น แล้วขยายตัวเป็นการควบคุมการทำร้ายภรรยา มีเพียงส่วนน้อยไม่ถึงร้อยละ 2 ที่สามีมีความผิดปกติทางจิตที่ต้องทำร้ายภรรยาเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ (มูลนิธิผู้หญิง. 2532)

x เหตุการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยา มักมิใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นชั่วครั้งชั่วคราวภายในบ้าน ทั้งยังมีได้มีสาเหตุจากปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องทางจิตของสามี หรือเป็นลักษณะเฉพาะของปัจเจกบุคคล ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยาคือการยอมรับของสังคมต่อพฤติกรรมดังกล่าว การทำร้ายภรรยาได้รับความเห็นชอบมานานนับทศวรรษ ทั้งที่

ปรากฏในวรรณกรรม x เรื่องเล่า นิยายปรัมปรา ที่เป็นการถ่ายทอดค่านิยมผ่านทางวัฒนธรรม และที่ปรากฏเป็นคัมภีร์กฎหมาย ตัวอย่างเช่น แม้นกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ครอบครัวมาตราที่ 1516 ในเหตุแห่งการฟ้องหย่าข้อ 3 จะระบุไว้ว่า “สามีหรือภริยาทำร้าย หรือทรมาณร่างกาย หรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาท หรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรืออนุภคาร์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ถ้าเป็นการ ร้ายแรงให้ฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้” แม้นกฎหมายจะตราไว้ชัดเจน แต่อาจเป็นเพราะ ความคิดความเชื่อในสังคม ทำให้แนวทางการปฏิบัติเมื่อเกิดการฟ้องร้องในกรณีการทำร้ายร่างกาย ภรรยา จะต้องมียieldถึงขนาดร้ายแรง หากไม่ร้ายแรงศาลจะไม่พิพากษาให้หย่าขาด /เนื่องจากการ อยู่กินด้วยกันระหว่างสามีภรรยาได้รับการยอมรับจากสังคมว่า ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ทั้งในทางกายและวาจาบุคคลในสังคมมักถือเป็นเรื่องธรรมดา ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 1648/2525 “โจทก์ จำเลย ทะเลาะทู่ตีกันเพราะจำเลยหึงโจทก์ เป็นเรื่องที่ต่างทำร้ายซึ่งกัน และกัน หากจำเลยทำร้ายร่างกายโจทก์ อันเป็นการร้ายแรงที่จะเป็นเหตุหย่าได้ไม่” (ไพโรจน์ กัมพูศิริ. 2535)

นอกจากนี้ในความเป็นจริง อคติของคนในสังคมอันเป็นผลมาจากการถ่ายทอดค่านิยม ทางวัฒนธรรม และการถ่ายทอดค่านิยมความเชื่อเรื่องโครงสร้างเชิงอำนาจที่ไม่เสมอภาคกัน ระหว่างหญิงกับชาย นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการยอมรับการกระทำรุนแรงต่อภรรยา และทำให้ การทำร้ายร่างกายภร่ายยังคงเกิดขึ้นและดำรงอยู่ในสังคมไทยตลอดมา x

x จากปรากฏการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อันมีสาเหตุมาจากความรุนแรงใน ครอบครัว ถ้าปราศจากการศึกษาเพื่อหาหนทางยุติการกระทำรุนแรงในครอบครัวแล้ว ผลของการ กระทำรุนแรงในครอบครัว อาจทำให้สถาบันครอบครัวแตกสลายจนทำให้สังคมอยู่ในภาวะวิกฤติ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าตราบใดที่สังคมไทยยังมองว่า เรื่องในครอบครัวเป็น "ความส่วนตัว" ที่คนอื่นไม่ควรก้าวล่วงหรือเข้าไปยุ่งวุ่นวายเมื่อเกิดเหตุทารุณกรรมหรือเหตุการณ์วิกฤติ ผลร้ายที่ สะท้อนสู่สังคมและกฎหมายมักเป็นเรื่องราวสุดท้ายปลายเหตุที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วกลายเป็นเหตุการณ์ สยบเกินแก้

เนื่องจากเงื่อนไขทางสังคม ค่านิยม ความเชื่อตลอดจนธรรมชาติในวงจรของการ กระทำทารุณกรรมและปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายเปิดเผยความจริง เกี่ยวกับกระบวนการเกิดและการดำรงอยู่ของการทำร้ายโดยบิดเบือนปัญหา และมักเป็นข้อมูลเพียง บางส่วนที่ปิดบังความจริงส่วนใหญ่ไว้ นอกจากนี้ยังมีการให้ข้อมูลในเชิงปกป้องและหาเหตุผล ให้กับการกระทำของตัวผู้ทำร้าย (Harlow and Harlow. 1971 ; Boker. 1983; Painter and Dutton. 1985) ขณะเดียวกัน ผู้ที่สามารถยุติสภาพการตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงมักยินดีเปิดเผย

ข้อมูลที่เป็นจริง สมบูรณ์ รวมถึงกระบวนการและวิธีการที่เธอใช้ในการตัดสินใจ (Boker. 1988) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถ้าได้ศึกษาค้นคว้าอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และนำผลที่ได้จากการศึกษาเหล่านี้มาจัดระบบ เผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะในสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ และใช้องค์ความรู้เหล่านี้ในการวางแผน หรือใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการป้องกัน และหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายร่างกายในอนาคต และช่วยให้ผู้ตกเป็นเหยื่อซึ่งอยู่ในสถานการณ์คล้ายคลึงกันสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์การกระทำรุนแรง หรือเพื่อทำให้การกระทำรุนแรงนั้นลดน้อยลงทั้งในด้านความถี่และระดับความรุนแรง ตลอดจนถึงการใช้ผลการศึกษาเหล่านี้ในการแสวงหาหนทางลดความครอบคลุมอำนาจของสามี (Boker. 1983)

ในทัศนะของผู้ศึกษาในสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาการกระทำรุนแรงต่อ กระทบเป็นปัญหาอาชญากรรม และเป็นปัญหาร้ายแรงทางสังคมที่มีเหตุมาจากพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการหล่อหลอมและการจัดเกลาทางสังคม (socialization) ซึ่งส่งผลต่อค่านิยม ความคิดและวัฒนธรรม เกี่ยวกับเรื่องสถานภาพและบทบาทที่ไม่เสมอภาคกันของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ดังนั้นควรต้องใช้การให้การศึกษเพื่อการยับยั้งการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนใช้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมใหม่ให้แก่สังคม เพื่อยุติการถ่ายทอดการกระทำรุนแรงต่อกระทบไปสู่คนรุ่นต่อไป ✕

ผู้ศึกษาคิดว่า สิ่งที่น่าพัฒนศึกษาศาสตร์จำเป็นต้องทำอย่างเร่งด่วน คือ การศึกษาเพื่อเข้าถึงปัญหาแบบไม่ตัดสินถูกผิด ด้วยเหตุนี้เอง ผู้ศึกษาจึงตัดสินใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำรุนแรงต่อกระทบ เพื่อผลที่ได้จากการศึกษาจะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการยับยั้งปัญหาการกระทำรุนแรงต่อกระทบ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ก็นำมาใช้ประโยชน์ได้หลายทาง ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนการจัดการศึกษาที่เน้นการถ่ายทอดบทบาทชายหญิงที่เท่าเทียมกัน เพื่อสร้างค่านิยมใหม่ให้แก่สังคมและถ่ายทอดค่านิยมใหม่นี้ให้แก่คนรุ่นใหม่ของสังคมต่อไป หรือในการให้การศึกษายังไม่เป็นทางการแก่ชุมชน เพื่อให้ตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหา และรณรงค์ให้มีการเพิ่มความกดดันทางสังคมต่อผู้ใช้ความรุนแรงต่อกระทบ และการส่งเสริมความรู้ทางกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตน เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และสามารถปกป้องสิทธิของตนเอง รวมถึงสามารถปกป้องตนเองจากการกระทำรุนแรงด้วย นอกจากนี้ ในการวางแผนการจัดโครงการศึกษา และการฝึกอบรมด้านวิชาชีพให้แก่สตรีและเยาวชนสตรี เพื่อให้สตรีมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจมากขึ้น และดังได้กล่าวมาแล้วว่า การดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีการถูกกระทำรุนแรงของภรรยา เป็นการดำเนินการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีอำนาจในการตัดสินใจถูกผิดตามกฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือศาล

ตลอดจนผู้ให้บริการด้านสวัสดิการของรัฐในหลายๆ วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนปราศจากอคติ นอกจากนี้ผลการศึกษาจะช่วยชี้ให้เห็นถึงผลที่สะท้อนสู่สังคมในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และอาจช่วยในการตัดสินใจปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้กรรขผู้ประสบเคราะห์กรรมได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และด้วยความยุติธรรม <

ดังนั้นการศึกษากการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการยุติภาวะความรุนแรงในครอบครัวโดยละเอียด จะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง ผลการศึกษานำไปสู่การให้การศึกษาแก่สังคมไทยในหลายกลุ่มเป้าหมาย หลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้แก่สมาชิกของสังคม ส่งผลต่อการปกป้องตนเองและสมาชิกในครอบครัวให้พ้นจากการครอบงำทางอำนาจ การกดขี่ทางเพศ การตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง อันจะนำไปสู่การยุติการถ่ายทอดความรุนแรงไปสู่สังคมและสมาชิกของสังคมรุ่นต่อไป นอกจากนั้นยังเป็นการยุติการใช้สิทธิหน้าที่อันไม่ชอบธรรมระหว่างเพศ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความสัมพันธ์ทางอำนาจที่เท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง อันจะเป็นการนำไปสู่ความสงบสุขของสังคมไทยในท้ายที่สุด เนื่องจากสถานภาพสตรีเป็นเครื่องหมายแห่งความรุ่งเรืองของสังคม (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2535)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นได้อย่างไร มีกระบวนการอย่างไร มีการดำรงอยู่อย่างไร และมีการยุติความรุนแรงอย่างไร โดยจะมุ่งศึกษาถึงในแต่ละส่วนดังนี้คือ

- 1 การศึกษากระบวนการการเกิดความรุนแรง จะมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้คือ
 - 1.1 บริบททางสังคม และลักษณะความสัมพันธ์ของสามีและภรรยา
 - 1.2 การให้ความหมายการกระทำรุนแรงจากภรรยา และบุคคลที่มีส่วนรับรู้ความ

รุนแรง

- 1.3 ปฏิกริยาที่ภรรยามีต่อความรุนแรงครั้งแรก
- 2 การศึกษาการดำรงอยู่ของความรุนแรง จะมุ่งศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้ คือ
 - 2.1 กระบวนการเกิดความรุนแรงครั้งที่สอง และกระบวนการเกิดการกระทำ

รุนแรงซ้ำ

- 2.2 การให้ความหมายการกระทำรุนแรงครั้งที่สอง และการกระทำรุนแรงซ้ำจากภรรยา และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการให้ความหมาย

2.3 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมของภรรยา และการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับ

3 การศึกษาการยุติความรุนแรง จะมุ่งศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้คือ

3.1 เจ็บใจหรือปัจจัยที่ทำให้ภรรยาตัดสินใจยุติความรุนแรง ในรูปแบบต่าง ๆ

3.2 กระบวนการยุติความรุนแรงรูปแบบต่างๆ

3.3 การสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับขณะยุติความรุนแรง

ขอบเขตการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องใช้การศึกษาแบบย้อนประสบการณ์ (expost facto approach) เนื่องจากมีอาจศึกษาแบบติดตามได้ เพราะปรากฏการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยา ไม่สามารถคาดเดาล่วงหน้าได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร และกับคู่สมรสคู่ใด

2. การศึกษานี้ จะจงเลือกเฉพาะภรรยาที่ตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวต่อสาธารณะด้วยตนเอง เนื่องจากการทำร้ายร่างกายภรรยามักเกิดขึ้นในครอบครัวอันเป็นสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวสูง และหากภรรยาไม่เต็มใจที่จะเปิดเผยเหตุการณ์ต่อสังคมภายนอก ก็เป็นการยากที่จะเข้าไปศึกษา หรือรับทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายภรรยา ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มต่อไปนี้ คือ ผู้เข้ารับการพักพิงจากองค์กรทางสังคม และผู้ต้องโทษข้อหาฆ่าสามีจากมูลเหตุการถูกสามีทำร้าย

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาเพื่อมุ่งตอบคำถามว่าการกระทำรุนแรงต่อภรรยาเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และยุติลงได้อย่างไร จะทำให้ได้ประโยชน์ดังนี้

1. สามารถอธิบายปรากฏการณ์เชิงสาเหตุได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะประโยชน์ต่อแนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะ และกฎหมาย เพื่อป้องกันการกระทำรุนแรงต่อภรรยา และหาแนวทางสนับสนุนให้การยุติการกระทำรุนแรงต่อภรรยาเป็นไปอย่างถูกต้อง ตรงตามสาเหตุของปัญหา

2. การผลักดันให้ภรรยาที่ถูกกระทำรุนแรง มีแนวทางการแก้ไขปัญหาหลากหลายรูปแบบ โดยการเสนอทางเลือกและโอกาสในการรับรู้ช่องทางในการขอความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรภายนอกสถาบันครอบครัว หรือชุมชนมากขึ้น

3. การจัดการให้ความรู้แก่หน่วยงานบริการทางสังคม ทั้งของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง กับปัญหา ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การมองปัญหาที่ถูกต้องปราศจากอคติ

4. เป็นแนวทางให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาให้เกิดการยอมรับว่า มนุษย์มีศักดิ์ศรีสิทธิเท่าเทียมกันแม้จะต่างเพศกัน เกิดการยอมรับนับถือผู้อื่น และยุติการถ่ายทอด ความรุนแรงให้แก่สมาชิกของสังคมรุ่นต่อไปอีกด้วย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความหมายของคำว่า “การกระทำรุนแรงต่อภรรยา” เป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่าการกระทำรุนแรงต่อภรรยาจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกสังคมทั่วโลก แต่การให้ความหมายก็ยังคงแตกต่างกันไปตามค่านิยม วัฒนธรรม และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นเพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่า “การกระทำรุนแรงต่อภรรยา” ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมนิยามความหมายที่มีผู้ให้คำนิยามไว้อย่างกว้างขวาง และมีพื้นฐานการให้คำนิยามจากทฤษฎีต่างๆ หลากหลายทฤษฎี จากนั้นเพื่อเป็นการสะท้อนภาพโดยทั่วไปของปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาและในแง่การเพิ่มระดับความรุนแรง และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในธรรมชาติรวมถึงบริบทของปัญหาของการกระทำรุนแรงต่อภรรยาเป็นลำดับถัดมา จากนั้นจึงเสนอแนวคิดทางทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้ โดยเริ่มจากทฤษฎีหลักที่มีผู้คิดเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาเรื่องการกระทำรุนแรงในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ทฤษฎีหลักเหล่านี้มักใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาสาเหตุหรือจุดเริ่มต้นของการกระทำรุนแรงต่อภรรยา กระบวนการที่ก่อให้เกิดการกระทำเข้าไปจนถึงการยุติภาวะความรุนแรง เนื่องจากการมองสาเหตุของปัญหาอย่างครอบคลุมในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างสังคม ค่านิยม ความเชื่อทางวัฒนธรรม ประเพณี และการศึกษาปฏิบัติตอบสนองจากสถาบันต่างๆ ในสังคมที่มีผลต่อการเกิด การดำรงอยู่และการยุติภาวะความรุนแรง โดยเน้นให้เห็นถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรง ที่เกิดขึ้นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และต่อมาถูกถ่ายทอดไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยการเรียนรู้ทางสังคม จากนั้นการสนับสนุนทางสังคมและอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล จะชี้ให้เห็นปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้เกิดทางเลือกในการตัดสินใจยุติภาวะความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ กัน

ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เป็นลำดับดังนี้คือ

1. ทฤษฎีแลกเปลี่ยน
2. แนวคิดสตรีนิยม
3. แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม
4. ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล
5. แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

แนวคิดเกี่ยวกับ “การกระทำรุนแรงต่อภรรยา”

การให้ความหมายของคำว่า “ความรุนแรง” เป็นเรื่องซับซ้อน จากการทบทวนวรรณกรรมที่ปรากฏอยู่ พบว่าความหมายของคำว่า “ความรุนแรง” มักนิยามแตกต่างกันออกไป และการให้คำนิยามเริ่มขยายกว้างออกไปจากกระทำทางร่างกายที่เป็นลักษณะการทำร้ายทางกายภาพ ตามที่เคยนิยามไว้ในทฤษฎีแลกเปลี่ยน (Goode. 1971; Straus. 1973, 1979, 1981; Galles. 1979, 1984; Pagelow. 1981; Stemmetz and Straus. 1974, 1978) ไปสู่ปรากฏการณ์ที่เน้นหรือเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ทางลบ (Heplurn. 1973; Athens. 1981; Franks. 1984) เช่น มุมมองของกลุ่มสตรีนิยม นิยามขอบเขตของคำว่า การกระทำรุนแรง กว้างไปถึงเงื่อนไขใดๆ ก็ตามที่ทำให้มองเห็นได้ว่า เป็นเงื่อนไขที่เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวระบบบิดาเป็นใหญ่ (Pizzey. 1974; Brownmiller. 1975; Maslin. 1976; Dobash and Dobash. 1979; Russel. 1982; Wardell et al. 1984) นอกจากนี้ยังตีความหมายของการกระทำรุนแรง โดยรวมการทำร้ายทางร่างกายและการกดขี่ทางอารมณ์ เช่น การใช้คำพูดรุนแรงซึ่งแม้จะปราศจากบาดแผลเข้าด้วยกันว่าเป็นการกระทำรุนแรง เช่นที่วอลเคอร์ให้นิยามความหมายของหญิงที่เป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงว่า “เป็นผู้ที่ถูกทำร้ายครั้งแรกแล้วครั้งเล่าทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยบุรุษผู้มุ่งจะควบคุมเธอให้ทำการบางอย่างที่เขาต้องการจะให้เธอทำ หรือมิให้เธอทำการบางอย่างที่เขาไม่ปรารถนาจะให้เธอทำ โดยมีค่านึงถึงสิทธิส่วนตัวของเธอ” (Walker. 1979) และอดัมส์ให้นิยามว่า “เป็นพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่เป็นการสาเหตุให้ฝ่ายที่ถูกกระทำต้องกระทำบางอย่างที่เขาไม่ปรารถนาจะทำ ขัดขวางเธอจากการกระทำที่เธอปรารถนาจะทำ และทำให้เธอเกิดความหวาดกลัว (Adams. 1988b) หรือที่สโตร์เคอร์และสติลได้ให้ความหมายไว้ว่า “ในการกระทำรุนแรง การทำร้ายร่างกายเป็นพฤติกรรมหนึ่งในพฤติกรรมต่อเนื่องหลายอย่างที่มีเป้าหมายเพื่อควบคุมและกดขี่ ซึ่งเพศชายกระทำในความสัมพันธ์ระหว่างเขากับเธอ เพื่อคงความมีอำนาจของตนเหนือผู้หญิง (Storderu and Stille. 1989b) การมองปรากฏการณ์ความรุนแรงโดยมองจากในทัศนะของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว นอกจากนี้เคนซินได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การกระทำรุนแรงว่า “เป็นความพยายามที่จะเอาตัวกลับคืน” โดยใช้การต่อสู้ทางอารมณ์และทางร่างกาย เป็นการทดแทนในสิ่งที่ผู้ทำร้ายคิดว่าตนเองสูญเสียให้กับอีกฝ่าย (Denzin. 1984) โดยความหมายนี้ทำให้เคนซินอยู่ในบรรทัดฐานเดียวกับทฤษฎีแลกเปลี่ยนที่เชื่อว่า พฤติกรรมความรุนแรงไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจ หรือเป็นสิ่งที่ไร้เหตุผลที่สามีผู้มีความผิดปกติทางจิตใจจะทำร้ายภรรยา (Wiley. 1984)

ดังนั้นจะเห็นว่า การกระทำรุนแรงประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีความสลับซับซ้อน อย่างไรก็ตามก็ดี จากการศึกษาทั้งในเชิงทฤษฎีและการสืบหาข้อเท็จจริงโดยวิธีสังเกต รวมทั้งการศึกษา

ความหมายของความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในนโยบายและกฎหมาย ซึ่งให้เห็นว่า “การกระทำรุนแรง” หมายรวมถึง ความรู้สึกของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำตลอดจนถึงรูปแบบความสัมพันธ์ที่ทั้งสองฝ่ายมีต่อกัน ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางเพศในครอบครัวที่แต่ละฝ่ายมีต่ออีกฝ่าย รูปแบบครอบครัว โครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อกัน แนวความคิดข้างต้นก็สอดคล้องกับนักทฤษฎีกลุ่มสตรีนิยม (feminist) ที่ถึงแม้จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยแต่ละตัว แต่ก็มี การเชื่อมโยงปัจจัยแต่ละตัวด้วยแนวคิดเรื่องเพศและอำนาจเช่นที่เฟอร์รี่ว่า “การครอบงำ ในครอบครัวของชายเป็นส่วนหนึ่งของระบบอำนาจที่เกิดขึ้นทั้งตามธรรมชาติและอย่างเจาะจงให้เกิด และจะเห็นได้ว่าการแสดงอำนาจนี้ฝ่ายที่ต้องเสียเปรียบก็คือฝ่ายหญิง (Ferree, 1990)

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า การกระทำรุนแรงเป็นผลมาจากความไม่เสมอภาคกันในชีวิตแต่งงาน และเป็นผลจากปฏิกริยาการตอบโต้ที่มีต่ออำนาจครอบงำของชาย และการเสียเปรียบของผู้หญิงทั้งในบ้านและในสังคม (Schechter, 1988) การกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปการละเมิดหรือการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) การข่มขืนในขณะยังเป็นคู่รัก (rape by a date) และการกักขังข่มเหงในครอบครัว (beating at home) เหล่านี้ ต่างก็ถือว่าเป็นรูปแบบของการใช้อำนาจครอบงำของฝ่ายชาย (Hanmer and Maynard, 1978)

การมองการใช้อำนาจบังคับและการควบคุมภรรยา เป็นการกระทำรุนแรงระหว่างเพศอย่างหนึ่งนี้ เป็นผลสรุปจากการศึกษาจิตประจำวันของภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อการกระทำรุนแรง และเป็นผลมาจากการทำกลุ่มบำบัด (group therapy) ในกลุ่มภรรยาผู้ถูกทำร้ายที่เข้ามาขอรับความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ช่วยเหลือ ตลอดจนถึงเป็นผลจากการสัมมนาในเรื่องประสบการณ์การถูกทำร้ายจากสามีเพื่อความเข้าใจอันแนชัดร่วมกันว่า การกระทำรุนแรงในครอบครัวคืออะไร และจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้การกระทำรุนแรงที่ซ่อนเร้นอยู่ได้รับการเปิดเผยเพื่อเพิ่มช่องทางในการช่วยเหลือ (Schechter 1982) รูปแบบการใช้อำนาจบังคับที่จัดว่าเป็นการกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “power and control wheel” ซึ่งมักใช้กันแพร่หลาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง การกระทำรุนแรงและการใช้การบังคับในรูปแบบต่าง ๆ กัน ที่จัดว่าเป็นการกระทำรุนแรงระหว่างสามีและภรรยา (ภาพประกอบ 1) เช่น

1. การบังคับข่มขู่ ได้แก่ การบอกภรรยาว่าเราจะทำร้ายร่างกายเธอ จะทอดทิ้งเธอ จะฆ่าตัวตาย จะเล่าเรื่องของเธอให้ผู้อื่นฟังเพื่อเป็นการประจาน
2. การคุกคาม โดยการใช้สายตา กริยา ท่าทาง หรือจงใจพกพาอาวุธให้ภรรยาเห็น กระแทกข้าวของ ทำร้ายสัตว์เลี้ยง ทำลายข้าวของส่วนตัวของภรรยา
3. บีบคั้นทางอารมณ์ เช่น เหยียดหยามว่าภรรยาเป็นคนไม่มีค่า เรียกแทนชื่อเธอด้วยสมญานามต่างๆ ที่ทำให้เธอรู้สึกตกต่ำ เลวร้าย ทำกริยาอาการหรือสร้างเหตุการณ์ให้ภรรยา

รู้สึกว่าเขาเองเป็นผู้ผิด กังวลในความผิดพลาด และรู้สึกตัวว่าตนเองเป็นต้นเหตุของความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

4. ควบคุมการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการห้ามไม่ให้ภรรยาทำในสิ่งที่เธออยากทำ หรือบังคับให้ภรรยาทำในสิ่งที่เธอไม่อยากทำ ห้ามมิให้ภรรยาพบปะพูดคุยกับบุคคลที่สามที่ไม่พอใจ จำกัดสถานที่ที่ภรรยาจะไปหรือสื่อที่เธอจะอ่านหรือดู ไม่ยอมรับฟังเหตุผลและความต้องการของเธอ

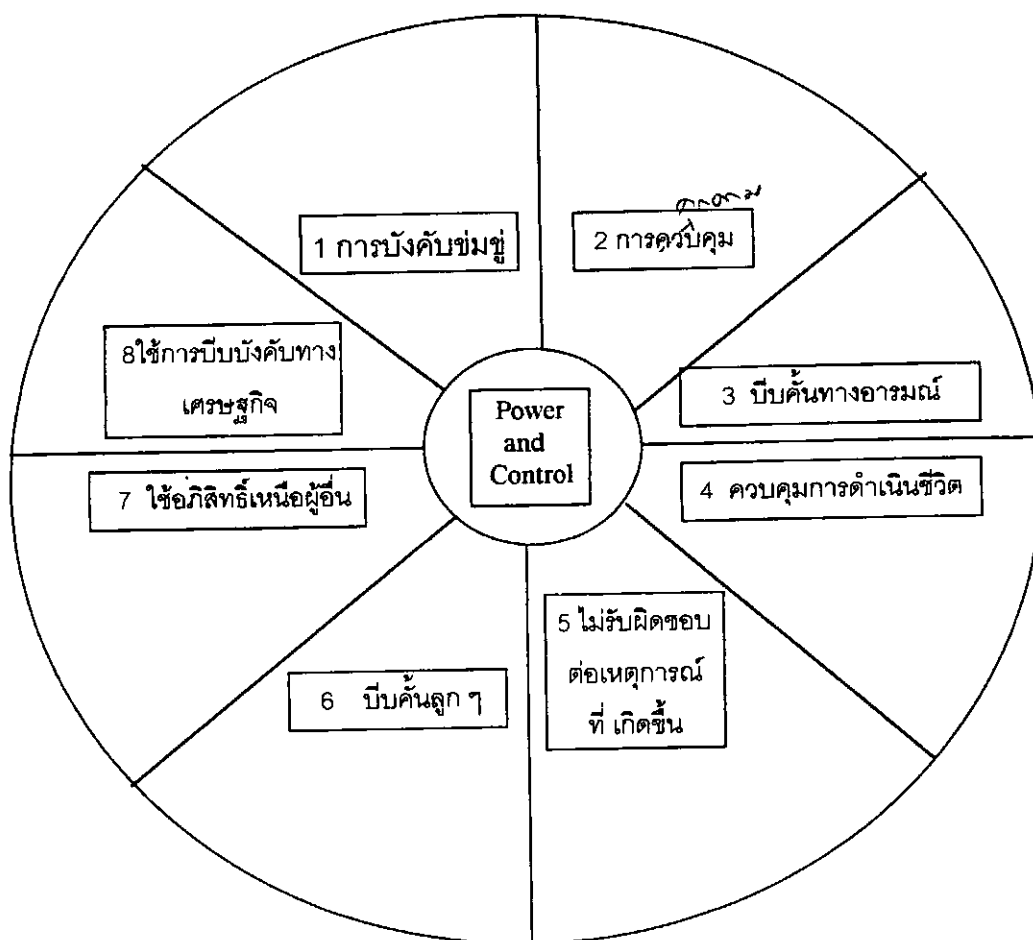
5. ไม่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้น มักก่อความขัดแย้งแล้วโทษภรรยาว่า ภรรยาเป็นต้นเหตุของความขัดแย้ง เมื่อมีการทุบตีก็โทษว่าเป็นความผิดของภรรยา ไม่แสดงความวิตกกังวลต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเป็นผู้ก่อ

6. บีบบังคับลูก ๆ เพื่อให้ภรรยาเกิดความไม่สบายใจ กังวลในเรื่องเกี่ยวกับลูก ๆ เช่น ขู่บังคับสร้างความกดดันให้กับลูก ๆ ใช้ลูกเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างตนกับภรรยา ขู่ว่าจะทอดทิ้งไม่เลี้ยงดู จะทำร้าย จะพาลูก ๆ หนีไปถ้าภรรยาทำให้เขาไม่พอใจ

7. ใช้สิทธิ์เหนือผู้อื่น เช่น กำหนดบทบาทของทุกคนในครอบครัว ผูกขาดการตัดสินใจ ปฏิบัติต่อภรรยาเหมือนเธอเป็นทาส เป็นคนรับใช้ เป็นปลุสตัวในความดูแล

8. ใช้การบีบบังคับทางเศรษฐกิจโดยการกีดกันไม่ให้ภรรยามีโอกาสทำงานนอกบ้าน ให้เลิกทำงานพิเศษอื่น ๆ ที่มีรายได้ จัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายด้วยตนเองทั้งในส่วนที่เป็นรายได้ของตนและของภรรยา ทำให้ภรรยาต้องรู้สึกว่าจะต้องพึ่งพาสามีเรื่องเงิน จ่ายเงินให้แก่เธอในลักษณะเบี้ยเลี้ยงรายวัน หรือต้องให้ภรรยาเอ่ยปากขอเงินทุกครั้งที่ต้องการใช้ ปกปิดมิให้ภรรยารู้เกี่ยวกับรายได้ที่แท้จริงของครอบครัว

นอกจากนี้ การตีความของคำว่า การกระทำรุนแรงยังให้ความสำคัญกับความบ่อยครั้ง และระดับความรุนแรง เช่น เดชเนอร์ (Deschner, 1984) นิยามไว้ว่า “เป็นการทำร้ายร่างกาย คนในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด โดยเป็นการกระทำซ้ำหรือทำจนเป็นนิสัย” เช่นเดียวกับวอล์คเกอร์ (Walker, 1979) ได้ให้ความหมายของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงว่า “เป็นผู้ที่ถูกทำร้าย ครั้งแล้วครั้งเล่าทั้งทางร่างกายและจิตใจ” และโบรการ์ด, เพน และเชพเพิร์ดให้ความหมายว่า “การทำร้ายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอที่ผู้ชายใช้เพื่อกดขี่และมีอำนาจ และควบคุมเหนือผู้หญิงทั้งหลาย” (Bograd, 1984, 1988; Pence, 1985; Pence and Shepard, 1988) ในขณะที่แกนลีย์ (Ganley, 1981) ได้ให้ความหมายของการกระทำรุนแรงโดยไม่ได้มุ่งเน้นความซ้ำซากของพฤติกรรมเป็นบรรทัดฐาน แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบพฤติกรรมของชายและบริบทขณะเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ถึงแม้ในความหมายร่วมกันคือ ทำร้ายร่างกาย การดุด่า การทะเลาะวิวาท นอกจากนั้นแกนลีย์ (Ganley, 1981) ได้แบ่งรูปแบบการทำร้าย (battering) ไว้เป็น 4 แบบ คือ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิ The Power and Control Wheel.

ที่มา : Minnesota Program Development, Inc, Domestic Abuse
Intervention Project, 206W. 4th Street, Duluth, MN 55806

1. การทำร้ายร่างกาย เป็นการกระทำรุนแรงที่เห็นชัดเจนที่สุด ซึ่งรวมการกระทำรุนแรงอย่างอื่นทุกรูปแบบ ตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงสูงสุดเช่น การถ่มน้ำลาย การหยิก การกัด การตบหน้าไปจนถึงการใช้กำลังขั้นรุนแรง เช่น การบีบคอ การชกต่อย และการใช้ประทุษร้ายด้วยอาวุธ

2. การข่มเหงทางเพศ ที่จัดว่าเป็นการกระทำรุนแรงได้แก่ การลวนลาม การจับต้องอวัยวะที่เป็นของสงวน เช่น เต้านม อวัยวะสืบพันธุ์ การรุกรานทางเพศอื่น ๆ การใช้กริยาวาจา ทะเลาะหรือชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์โดยการข่มขู่ การข่มขืน บังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ

3. การทำลายข้าวของหรือทำร้ายสัตว์เลี้ยง เป็นการกระทำ รุนแรงที่มีผลโดยตรงต่อจิตใจ การกระทำเหล่านี้ทำให้เห็นถึงการมีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ฝ่ายที่ถูกทำร้ายเห็นว่าเขามีศักยภาพที่จะทำร้ายในสิ่งของหรือสัตว์เลี้ยงที่เรารัก

4. การทำร้ายจิตใจ โดยมากจะมีรูปแบบเป็นการใช้วาจาคุกคามทางอารมณ์ เพื่อก่อให้เกิดความหวาดกลัว ความระแวง ความกังวลไม่สบายใจ ความรู้สึกลัวว่าตนเป็นต้นเหตุ เป็นผู้ผิด และความกดดันทางอารมณ์อื่น ๆ เช่น ขู่จะทำร้าย จะบังคับให้เธอฆ่าตัวตาย จะทำร้ายลูก ๆ หรือคนที่เรารัก ใช้คำพูดหยาบคาย เสียดสี จ้วงจาบในสิ่งที่เป็นที่นับถือเคารพบูชา ควบคุมการกิน อยู่หลับนอน นอกจากนี้ แกนเล่ย์เห็นว่าการกระทำรุนแรงรูปแบบอื่น ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็นำไปสู่การกดขี่ทางอารมณ์และการทำร้ายทางจิตใจ

จากแนวคิดเรื่องการกระทำรุนแรง จะอธิบายได้ว่า “การทำร้ายร่างกายภรรยา” (wife battering) เป็นเพียงพฤติกรรมย่อยส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการกระทำรุนแรงต่อภรรยา

ทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่ขยายและความรุนแรงของการทำร้ายร่างกายภรรยา

ในช่วง 3 - 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ความเคลื่อนไหวของสังคมเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายภรรยาหรือคู่ของต่นยังไม่ปรากฏชัดเจน จนกระทั่งต้นปี ค.ศ. 1970 ความห่วงใยในเรื่องความรุนแรงที่มีต่อสตรีได้รับการหยิบยกขึ้นมาเป็นข้อถกเถียง ปรากฏการณ์การขยายตัวและผลกระทบของปัญหาที่มีผลต่อผู้หญิงทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม การวิเคราะห์ปัญหาอย่างจริงจัง และการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความปลอดภัยและการให้การสนับสนุนที่มีต่อภรรยาที่ถูกทำร้าย รวมทั้งความห่วงใยของสาธารณชนที่แสดงออกต่อภรรยาที่ถูกทำร้ายเริ่มปรากฏเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้โครงการให้ความรู้และคำแนะนำต่อสามีที่มีพฤติกรรมรุนแรงก็ได้รับการพัฒนามากขึ้นหลายๆ โครงการเป็นโครงการขององค์กรที่มีโชสถาบันทางการศึกษาหรือสถาบันทางวิชาชีพ แต่เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นเพราะความสนใจและห่วงใยในภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการทำร้าย นอกจากการเพิ่มขึ้นของบริการเฉพาะสำหรับภรรยาแล้ว การศึกษาระดับลึกเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและการดำรงอยู่ของการทำร้ายร่างกายภรรยาเป็นไปอย่างกว้างขวาง ผลงานจากการศึกษาวิจัยถูกตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นว่าบทความทั้งในวารสารและหนังสือตลอดจนสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำภรรยาที่ถูก

ทำร้ายร่างกายมีมากขึ้น การค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการทำร้ายร่างกายภรรยาทำได้สะดวกขึ้น (Sonkin, Martin and Walker. 1985) สิ่งเหล่านี้เป็นการสะท้อนให้เห็นได้ชัดถึงการขยายวงกว้างของปัญหา และ/หรือการเพิ่มขึ้นของการเปิดเผยปัญหา แต่เดิมมีการประมาณการว่าประมาณร้อยละ 12 ของภรรยาทั้งหมดถูกทำร้ายโดยสามีของคนในแต่ละปี (Straus, Gelles and Steinmetz. 1980) นอกจากนี้ จากการศึกษาของสเตรส (Straus. 1980) พบว่าประมาณ 1 ใน 6 ของคู่สมรส มีประสบการณ์อย่างน้อย 1 ครั้งจากเหตุการณ์การทำร้ายร่างกายจากคู่ของตน ประมาณ 1 ใน 8 ของคู่สมรส ได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาอื่นๆ ที่แสดงว่าเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นสูงสุดประมาณร้อยละ 50 (Straus. 1978) ถึงร้อยละ 60 (Gelles. 1974, Walker. 1979) ทอร์แมนชี้ว่ามากกว่า 1 ใน 3 ของภรรยาที่ยื่นคำร้องขอหย่าขาดจากสามีได้อ้างเหตุผลว่าถูกทำร้ายร่างกาย ถึงแม้ว่าตัวเลขเหล่านี้จะมีความแปรปรวนอยู่บ้างเนื่องจากการปกปิด อย่างไรก็ตามการประมาณการว่าผู้หญิงที่มีคู่ประมาณครึ่งหนึ่งถูกทำร้ายร่างกายจากคู่ของตน (Thorman. 1978)

วิธีการอีกอย่างหนึ่งที่ใช้ตรวจสอบความรุนแรงของปัญหา คือการสำรวจทัศนคติและการยอมรับของผู้ชายที่มีต่อการใช้กำลังทำร้ายทางร่างกายในความสัมพันธ์ ผลการรายงานของ The National Commission on the Causes and Prevention of Violence พบว่า 1 ใน 4 ของสามียอมรับว่าเคยใช้กำลังกับภรรยาโดยการตบหน้า (Bern and Bern. 1984) และจากการศึกษาของสตาร์คและแมคอีวอยส์ในปี ค.ศ. 1980 และจากการรายงานของการสำรวจระดับชาติของสหรัฐอเมริกา (The National Survey) พบว่าประมาณ 1 ใน 4 ของสามีและประมาณร้อยละ 16 ของภรรยายอมรับการถูกสามีทำร้ายโดยวิธีการตบหน้า และจากการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชายในระดับวิทยาลัย พบว่าเกือบทั้งหมดตอบว่า ในภาวะความสัมพันธ์ปกติ การทำร้ายร่างกายภรรยาหรือคู่รักจะมีได้แน่นอนอย่างน้อยที่สุด 1 ครั้ง และประมาณร้อยละ 75 ให้เหตุผลว่าเขาจะทำร้ายร่างกายภรรยาหรือคู่รักอย่างแน่นอนถ้าเธอมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่น ขณะที่ร้อยละ 64.9 จะทำร้ายถ้าเธอเปิดเผยกับเพื่อน ญาติ หรือผู้อื่น ว่าเธออยู่ในภาวะความสัมพันธ์ฉันทาสามีภรรยาที่น่าเวทนา (sexually pathetic) ผู้ที่ทำร้ายร่างกายภรรยามาจากทุกฐานะเศรษฐกิจ ทุกอาชีพ ทุกเชื้อชาติ และทุกศาสนา (Giles and Simms. 1983; Sonkin et al. 1985; Star, Clark, Goetz and O'Hara. 1979; Straus et al. 1980; Walker. 1979, 1984) ถึงแม้ว่ามักเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงสูงในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำก็ตาม (Gaquin. 1978; Saunders. 1982; Straus et al. 1980)

การทำร้ายร่างกายมักประกอบด้วยพฤติกรรมอย่างอื่น และไม่เพียงแต่ตัวผู้ถูกทำร้ายจะเป็นภรรยาเท่านั้น การกระทำรุนแรงนี้จะขยายวงกว้างไปยังสมาชิกอื่นๆ ด้วย เช่น มากกว่าครึ่งหนึ่งของการทำร้ายภรรยามักเป็นการทำร้ายลูกๆ ร่วมด้วย (Gayford. 1975) ข้อมูลนี้ได้รับการสนับสนุน

จากฮิลเบอร์แมนและมันสันว่า หนึ่งในสามของผู้ทำร้ายภรรยา มักจะทำร้ายลูกๆ (Hiberman and Munson. 1978) ยิ่งไปกว่านั้น โคลแมนพบว่าบางส่วนของผู้ทำร้ายร่างกายภรรยา จะทำร้ายลูกๆ ด้วย (Coleman. 1980) และสอดคล้องกับข้อมูลของชันคินที่พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ทำร้ายร่างกายภรรยา ใช้การลงโทษทางร่างกายกับลูกๆ ด้วย (Sonkin et al. 1985) ผู้ทำร้ายร่างกายภรรยา มักมีประสบการณ์การกระทำรุนแรงในช่วงที่เป็นความสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน และมีจำนวนมากที่ใช้ความรุนแรงนั้นนอกบ้าน จากการศึกษาของโคลแมนชี้ว่ามากกว่าร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ประมาณร้อยละ 40 ถูกทำร้ายร่างกาย และร้อยละ 30 ถูกทำร้ายนอกบ้าน (Coleman. 1980) นอกจากนี้ชันคินพบว่าจากกลุ่มตัวอย่าง 42 คน ร้อยละ 93 ของชายทำร้ายคู่ของตนในความสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และร้อยละ 45 เป็นความรุนแรงนอกบ้าน

แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อภรรยา

ทฤษฎีการจัดระเบียบองค์กรในสถาบันครอบครัว (The family organization theory) โดยสเตราส์ (Straus. 1980) แสดงให้เห็นว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งเนื่องจากครอบครัวมีลักษณะที่แตกต่างจากองค์กรทางสังคมอื่นๆ บางประการ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจว่าเหตุใดจึงมีความขัดแย้งซึ่งสามารถพัฒนาเป็นความรุนแรงภายในครอบครัวในภายหลัง เกลล์และสเตราส์ (Gelles and Straus. 1979) ได้กล่าวถึงลักษณะบางประการของครอบครัวที่แตกต่างจากกลุ่มสังคมอื่นๆ ไว้ดังนี้

1. เวลาที่ต้องเสี่ยง (time at risk) ในแต่ละวันสมาชิกครอบครัวเดียวกันจะใช้เวลาในการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กันวันละหลายชั่วโมง ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวจึงมีมากกว่า อย่างไรก็ตาม เวลาที่ใช้เสี่ยงเพียงประการเดียวก็ไม่อาจอธิบายความรุนแรงได้ เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ที่คนในกลุ่มต้องใช้เวลาในการปฏิสัมพันธ์กันมาก เช่น เพื่อนร่วมงาน แต่การเกิดความรุนแรงก็ยังมีน้อยกว่าในครอบครัว ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่านอกจากจะเกี่ยวข้องกับเรื่องเวลาที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์กันแล้ว การเกิดความรุนแรงยังเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ ด้วย

2. ขอบข่ายของกิจกรรมและความสนใจ (ranges of activities and Interest) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มอื่นๆ มักมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ แต่การปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวครอบคลุมกิจกรรมด้านต่าง ๆ มากกว่า จึงมีเหตุการณ์ที่จะเกิดข้อขัดแย้งและไม่เป็นไปตามความคาดหวังได้มากกว่า

3. ความเข้มของการผูกพัน (intensity of involvement) เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวเดียวกันมีความรู้สึกผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งทำอะไรผิดพลาด เช่น รับประทานมูมมาม เราจะรู้สึกเดือดร้อนใจมากกว่าเมื่อคนนอกครอบครัวทำในเรื่องเดียวกัน และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงได้

4. กิจกรรมที่มีการกระทบกระทั่งกัน (infringing activities) กิจกรรมในครอบครัวมีลักษณะ zero sum คือเมื่อฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์อีกฝ่ายหนึ่งจะเสียประโยชน์ ความขัดแย้งจะเกิดจากการที่แต่ละคนอยากทำกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น จากการทำคนหนึ่งจะไปดูภาพยนตร์ อีกคนหนึ่งต้องการจะไปเล่นกีฬา หรือเกิดจากการที่คนแต่ละคนมีนิสัยความเคยชินต่างกัน เช่น คนหนึ่งทิ้งของเกะกะอีกคนหนึ่งคอยตามเก็บ

5. สิทธิในการกำหนดพฤติกรรม (right to influence) สมาชิกในครอบครัวเดียวกันมีสิทธิโดยนัยที่จะกำหนดพฤติกรรมของกันและกัน ดังนั้นการไม่พอใจต่อการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งจึงเล็ดลอดไปจนถึงขั้นพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น

6. ความแตกต่างทางด้านอายุและเพศ (age and sex discrepancies) การที่ครอบครัวประกอบไปด้วยบุคคลต่างเพศต่างวัย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงลูกๆ ยังเล็กอยู่) ซึ่งมักจะมีโลกทัศน์และวัฒนธรรมแตกต่างกัน ทำให้ครอบครัวเป็นที่ที่มีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างสามีและภรรยา และระหว่างพ่อแม่กับลูก

7. บทบาทที่ได้มาแต่กำเนิด (ascribed roles) ความไม่เสมอภาคทางเพศกำหนดโดยสังคม มีพื้นฐานมาจากความแตกต่างทางชีวภาพในสังคมที่เน้นความเสมอภาค การแบ่งแยกเพศภายในครอบครัวย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งได้สูง แต่ถึงแม้ว่าจะปราศจากความลึกถึ้นดังกล่าว ก็ยังมีความขัดแย้งแฝงอยู่สูง ทั้งนี้เพราะว่าผู้ชายที่เป็นสามีไม่ได้มีกำลังความสามารถที่จะทำหน้าที่ของผู้นำตามที่สังคมกำหนดทุกคนไป

8. ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว (family privacy) ในสังคมจำนวนมาก กฎเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ทางครอบครัวได้กลายเป็นเกราะป้องกัน ไม่ให้สังคมเข้าไปควบคุมแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระบบครอบครัวเดี่ยวในสังคมอุตสาหกรรมเมืองเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุด

9. การเป็นสมาชิกกลุ่มโดยไม่สมัครใจ (involuntary membership) สเปรย์ (Sprey, 1969) ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาในครอบครัวเดี่ยว มีลักษณะของความสัมพันธ์ที่เป็นไปโดยไม่สมัครใจอยู่ด้วย ลักษณะประการแรกคือ สังคมคาดหวังให้บุคคลที่แต่งงานกัน

ต้องอยู่ด้วยกันจนกระทั่งตายจากกัน และยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้สามีภรรยาจำต้องอยู่ด้วยกัน เช่น การตอบสนองทางด้านอารมณ์ ด้านทรัพย์สินและกฎหมาย ดังนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือความไม่พอใจกันขึ้น การแก้ปัญหาโดยการหย่าร้างจึงทำได้ยาก

10. ระดับความเครียดสูง (high level of stress) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เดี่ยวมีลักษณะไม่มั่นคง ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ กล่าวคือโดยทั่วไปความสัมพันธ์แบบพลวัต (dynamic) มีแนวโน้มที่จะไม่มั่นคง ยิ่งกว่านั้นครอบครัวเดี่ยวต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่สำคัญ ๆ ซึ่งเป็นไปตามวงจรชีวิตครอบครัว เช่น การเกิด การบรรลุนิติภาวะของบุตร การล่วงเข้าวัยชรา การเกษียณ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึกของคนในครอบครัวอย่างมาก และทำให้ครอบครัวเป็นที่ที่มีความเครียดสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

11. การใช้ความรุนแรงในครอบครัว เป็นที่ยอมรับของสังคมการใช้กำลังทางร่างกายกับสมาชิกในครอบครัวเป็นสิ่งที่สังคมยอมให้กระทำได้ ทั้งในแง่ของกฎหมายและความเป็นจริง ถึงแม้ว่าการใช้กำลังในลักษณะเดียวกับผู้อื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวจะถือว่าเป็นการผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ สิทธิของพ่อแม่ในการเฆี่ยนตีลูก นอกจากนี้สังคมยังยอมให้คู่สมรสใช้กำลังต่อกันได้ ถึงแม้ว่าสิทธิดังกล่าวจะไม่ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจน

จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวเหล่านี้ จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะพัฒนาสถานการณ์ไปสู่การกระทำรุนแรง การเพิ่มขึ้นของการแยกจากครอบครัวเดิมไปสู่ลักษณะครอบครัวเดี่ยว ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นเกราะป้องกันมิให้สาธารณชนมองเห็นการกระทำรุนแรงในครอบครัว สภาพครอบครัวเดี่ยวมักมีปัญหาเกี่ยวกับความกดดันหรือความยุ่งยากต่างๆ และเนื่องจากแต่ละครอบครัวไม่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะจัดการต่อความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในครอบครัว การกระทำรุนแรงจึงมีแนวโน้มที่จะปรากฏมากขึ้น (Farrington, 1980) นอกจากนั้นสถาบันครอบครัวบางแห่งยังเป็นแหล่งที่จะผดุงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เสมอภาคกัน โดยการยึดมั่นและถ่ายทอดความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ เช่น การยอมรับว่าเพศชายหรือเด็กชายมีธรรมชาติที่จะต้องก้าวร้าวดุจันและมีสิทธิที่ถูกต้องในการใช้กำลัง เด็กหญิงหรือเพศหญิงจะต้องยอมรับการกระทำต้องว่านอนสอนง่ายไม่ได้แย้ง สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการยอมรับในบทบาทตามประเพณีนิยมในเด็กหญิงและเด็กชาย อันจะพัฒนาไปสู่การยอมรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เสมอภาคกันในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นมุมมองในการมองปัญหาการทำร้ายผู้หญิงจึงเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยมองว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพจิตเป็นการมองว่าเป็นปัญหาทางสังคม (Bowker, 1976)

ในปี ค.ศ. 1979 ดร.วอล์คเกอร์ ได้ตีพิมพ์หนังสือ "The Battered Woman" (Walker, 1979)

ใจความสำคัญ คือ

การทำร้ายระหว่างสามีภรรยาจะเป็นไปตามขั้นตอน 3 ขั้น คือ

1. ภาวะทางการก่อให้เกิดความตึงเครียด (tension building)
2. ภาวะการทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรง (acute battering)
3. ภาวะของการสำนึกผิดและความรักหลังการทำร้าย (the batterer's loving

contribution)

โดยทั่วไปผู้หญิงที่ถูกทำร้ายจะถูกทำร้ายซ้ำอีก การที่ผู้หญิงต้องเข้าสู่วงจรของการทำร้ายซ้ำแล้วซ้ำอีก เนื่องมาจากผลของการเรียนรู้ถึงความสิ้นหวังและการที่แรงกลไกในการต่อสู้ของภรรยาตกลงทำให้เป็นหนทางของการยอมจำนน ภรรยาเชื่อว่าไม่มีอะไรที่เธอจะทำได้ ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้สถานการณ์เหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้

หญิงที่เป็นเหยื่อของการทำร้าย มีเหตุผลหลายประการที่จะทำให้กลายเป็นผู้ป่วยทางจิต แต่มิใช่ผู้ป่วยจิตเภทเท่านั้นที่ยินยอมอยู่ในวงจรการถูกทำร้าย ในบทความนี้ผู้เขียนเสนอว่าโรคทางจิตเภทเป็นสาเหตุหนึ่งในจำนวนสาเหตุหลายประการ ที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้อยู่ในสภาพยอมจำนนอยู่ในวิธีการถูกทำร้ายในชีวิตสมรส เจื่อนใจต่างๆ ที่เป็นสาเหตุให้ภรรยายอมจำนนกับการถูกทำร้ายมักเป็นเหตุผลทางสังคมมากกว่าเป็นเหตุผลทางบุคลิกภาพ งานของวอล์คเกอร์ (Walker, 1979) อธิบายทฤษฎีในแนวจิตวิทยา โดยอธิบายว่าการยอมจำนนเป็นผลจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างสังคมกับระบบทางจิตใจ วอล์คเกอร์ชี้ว่าเป็นผลมาจากระบบของสังคมซึ่งมีส่วนประกอบจากโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ บรรทัดฐาน ค่านิยมและความเชื่อ

โบเคอร์ศึกษาเรื่องนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มตัวอย่าง 146 คน จากทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐวิสคอนซิน โดยผู้ถูกศึกษาแต่ละคนสิ้นสุดการทำร้ายจากสามีและอยู่กินกับสามีอย่างน้อย 1 ปี หลังจากเกิดเหตุการณ์ทำร้ายครั้งสุดท้าย (Bowker, 1983) และในปี ค.ศ. 1986 ได้ทำการศึกษาซ้ำอีกในกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน โดยการใช้แบบสอบถามและการศึกษาประวัติส่วนตัว (Bowker 1986) ในการศึกษาทั้ง 2 ครั้ง โบเคอร์ได้ตั้งข้อสมมุติฐานว่า ภรรยาไม่ได้ยอมทนและยอมจำนนอยู่กับการถูกทำร้าย ผลจากการศึกษาของโบเคอร์พบว่า การที่ภรรยายอมทนให้สามีทำร้ายอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนตัดสินใจยุติการทำร้ายนั้น เป็นเพราะภรรยาตระหนักดีว่าเธอยังไม่พร้อมที่จะปฏิเสธการใช้กำลังจากสามี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดการสนับสนุนจากสถาบันทางสังคม และความคิดความเชื่อแบบดั้งเดิมที่สังคมมีต่อการทำร้ายภรรยา ภาวะนี้เองที่คนทั่วไปมองว่าเป็นการยอมจำนนเนื่องจากความสิ้นหวัง แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นช่วงเวลาที่ภรรยาเตรียมตัวเพื่อยุติภาวะการถูกทำร้ายร่างกายจากสามี

จากข้อมูลเบื้องต้น โบเคอร์ชี้ให้เห็นว่าภรรยาผู้ถูกทำร้ายมิใช่ผู้ที่ขอมงานหรือเป็นหญิงที่สิ้นหวังหรือเต็มไปด้วยความท้อแท้ที่จะปลดปล่อยตนเองจากพันธนาการ ภรรยาเหล่านี้เป็นเหยื่อของการทำร้าย แน่นอนที่สุดภรรยาบางคนตกอยู่ในสภาพของทารุณกรรมอย่างโหดร้ายเป็นเวลานานปี อันเป็นเหตุให้ผู้ศึกษาเรื่องนี้จำนวนมากมองว่าภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายร่างกายเป็นผู้ขอมงาน ในเรื่องนี้โบเคอร์โต้แย้งว่าถึงแม้ภรรยาที่ถูกทำร้ายจะขอมงาน แต่นั่นมิใช่ข้อสรุปว่าเธอไม่ได้ใช้ความพยายามเลย แท้ที่จริงแล้วพวกเธอใช้ความพยายามอย่างหนักในการที่จะทำให้ตนเองเป็นอิสระจากการถูกทำร้าย โบเคอร์ยืนยันว่าการศึกษาของเขาเป็นการสัมภาษณ์ระดับลึกจากกลุ่มประชากรที่อาสาสมัครเต็มใจให้ข้อมูล มิใช่กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่าเมื่อใดที่ผู้หญิงเหล่านี้มาถึงศูนย์ในฐานะผู้ขอความช่วยเหลือ บุคลิกภาพของเธอในขณะนั้นทำให้เข้าใจผิดว่าเธอเป็นคนอ่อนแอ หรืออ่อนน้อมถ่อมตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ก่อนหน้านีเธอต้องใช้ความพยายามอย่างหนักในการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพเพื่อเป้าหมายให้ตนเองรอดพ้นจากการถูกทำร้าย บุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลทำให้เธอถูกมองว่าเป็นคนไม่มีความหวังเหลืออยู่ เป็นคนที่ขอมทนทรมาน แต่ข้อเท็จจริงที่พบหลังจากนั้นคือ ภรรยาเหล่านี้แสวงสร้างทำเพื่อการพัฒนาความพร้อมสำหรับการปลิดตัวหลบหนีไปจากสถานการณ์ และเพื่อจะให้แน่ใจว่าเธอจะสามารถทำให้ตนเองมีชัยชนะเหนือคนที่ทำร้ายเธอได้ กลุ่มผู้หญิงและศูนย์ช่วยเหลือเหล่านี้เป็นหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการให้การสนับสนุน และให้กำลังใจซึ่งจำเป็นเพื่อช่วยให้เธอฟื้นคืนจากความบาดเจ็บทางจิตใจที่มาจากการถูกทำร้าย

นอกจากนี้ จากการศึกษาของโบเคอร์พบว่าหญิงที่ถูกทำร้ายมักจะมีปฏิกิริยาต่อต้าน ต่อการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง มีการจัดกระบวนการทางบุคลิกภาพมากมาย และมีการเสาะหาแหล่งความช่วยเหลือเพื่อที่จะใช้ยุติความรุนแรงในชีวิตของพวกเธอ สำหรับในกรณีของการลงความเห็นว่าคุณหญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความรุนแรงมักเป็นพวกที่สิ้นหวังขอมงาน ไม่ใช่คิดว่าหาความช่วยเหลือ โบเคอร์ให้ความเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้ศึกษาไม่ได้เน้นวิธีการศึกษาลงไปถึงการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการที่ผู้หญิงที่ถูกทำร้าย พยายามช่วยเหลือตนเองจากการถูกกดขี่ข่มเหง ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาของโบเคอร์ที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่าภรรยาผู้ถูกทำร้ายมักใช้วิธีการหลัก 7 ประการ ในการที่จะทำให้การทำร้ายร่างกายยุติลง และในแต่ละบุคคลมักเลือกใช้วิธีการเหล่านี้อย่างน้อยๆ 1 ครั้ง ต่อ 1 วิธีการ เช่น

1. จำนวน 716 คน ใช้วิธี พยายามใช้คำขอร้องให้สามีหยุดทำร้าย
2. จำนวน 752 คน ใช้วิธีใช้คำปลอบประโลมเพื่อให้สามีสัญญาว่าจะไม่ทำร้ายเธอ

ซ้ำอีกครั้ง

3. จำนวน 868 คน ใช้วิธีหลบหนีจากการถูกทำร้ายร่างกายหรือพยายามหลีกเลี่ยงจากการโต้เถียงที่จะทำให้อีกฝ่ายเกิดโทษอีก

4. จำนวน 651 คน ใช้วิธีซ่อนตัวหรือหลีกเลี่ยงไปก่อนขณะถูกทำร้าย

5. จำนวน 855 คน ใช้วิธีปิดบังส่วนสำคัญ เช่น หน้าตา หรืออวัยวะที่สำคัญของร่างกาย โดยการปกปิดด้วยมือ ไม่ต่อสู้

6. จำนวน 758 คน ใช้วิธีติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานอื่นเพื่อการหย่าร้างหากการทำร้ายไม่ยุติ

7. จำนวน 665 คน ใช้วิธีโต้ตอบโดยใช้กำลัง

อย่างไรก็ตาม บางคนจะใช้วิธีการนี้เพียงครั้งเดียวเนื่องจากไร้ผล การหลบเลี่ยงเป็นวิธีการส่วนบุคคลที่ถูกใช้ซ้ำซากมากที่สุด กล่าวคือภรรยาที่ถูกทำร้าย 591 คน ใช้การหลบเลี่ยงมากกว่า 10 ครั้ง 480 คน ใช้มากกว่า 20 ครั้ง การต่อต้านการทำร้ายร่างกายโดยวิธีการหลบเลี่ยงมักถูกใช้อย่างแพร่หลาย มีภรรยาที่ถูกทำร้าย 199 คนเท่านั้นที่ใช้วิธีตอบโต้โดยการทำร้ายร่างกายกลับไปมากกว่า 10 ครั้ง ภรรยาหลายคนพยายามต่อสู้โดยการทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายหนึ่งประมาณ 1 - 2 ครั้งแล้วยุติ เนื่องจากพวกเขารู้ว่าเป็นการทำให้ความรุนแรงในการทำร้ายร่างกายเพิ่มขึ้นในด้านประสิทธิภาพในวิธีการตอบโต้การทำร้ายร่างกายแบบต่าง ๆ ภรรยา 52 คน ใน 665 คนที่ใช้วิธีทำร้ายร่างกายกลับไปพบว่าได้ผลทำให้สามีลดความรุนแรงลง เปรียบเทียบกับอีก 397 คนพบว่าทำให้สามีเพิ่มความร้ายกาจมากขึ้น การตอบโต้โดยการทำร้ายกลับไปเป็นวิธีการที่เป็นอันตรายที่สุดในยุทธวิธีทั้งหลาย (7 ประการ) แต่อย่างไรก็ตามทุก ๆ วิธีการก็มักจะนำไปสู่การทำร้ายร่างกายที่รุนแรงขึ้น เช่น 229 คน พบว่าการที่เธอเรียกตำรวจหรือแจ้งความขอหย่าร้าง ทำให้เธอถูกทำร้ายมากขึ้น 156 คน พบว่าการป้องกันตนเองโดยวิธีการปิดป้องขณะถูกทำร้ายเป็นอีกเหตุหนึ่งที่ถูกทำร้ายมากขึ้น วิธีที่ทำให้เธอปลอดภัยจากการถูกทำร้ายมากขึ้นคือ การหลบหนีซ่อนตัวหลีกเลี่ยง จากสถิติที่พบในภรรยา 214 คน

จากความล้มเหลวในการใช้ยุทธวิธีส่วนบุคคล ทำให้ภรรยาที่ถูกทำร้ายเหล่านี้หันไปหาแหล่งความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ เพื่อช่วยสนับสนุนด้านส่วนตัว เช่น ให้คำแนะนำ ให้ที่พักพิง หรือให้เพิ่มความกดดันทางสังคมแก่สามี แหล่งความช่วยเหลือที่ภรรยาเหล่านี้มักขอความช่วยเหลือมากที่สุดได้แก่ การขอความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อน มีเพียงส่วนน้อยที่ขอความช่วยเหลือจากญาติฝ่ายสามีและจากเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือเหล่านี้ได้ผลในบางคนเท่านั้น ดังนั้นการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอย่างเป็นทางการจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

จากการศึกษาของโบเคอร์ ภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายร่างกายจะถูกสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ 8 แห่ง ในประเด็นที่เกี่ยวกับ

ระดับความถี่ในการใช้บริการและความคาดหวังของภรรยาต่อการลดหรือยุติการทำร้าย แหล่ง
ความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการเหล่านี้ได้แก่

1. สถานีตำรวจ
2. นักจิตบำบัดหรือพยาบาล
3. พระ นักบวช
4. นักกฎหมาย
5. หน่วยงานสวัสดิการสังคม
6. บริการสังคมสงเคราะห์ หรือองค์กรแนะแนว
7. กลุ่มสตรี
8. ศูนย์ช่วยเหลือหญิงที่ถูกทำร้าย

อย่างไรก็ดี แหล่งความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการที่ภรรยาผู้ถูกทำร้ายคิดว่ามีประสิทธิภาพที่สุดในด้านการให้ความช่วยเหลือ คือ กลุ่มผู้หญิง ศูนย์ช่วยเหลือหญิงที่ถูกทำร้าย นักกฎหมาย หน่วยงานสังคมสงเคราะห์หรือองค์กรแนะแนว (Bowker and Maurer. 1985, 1986, 1987) แต่ในภรรยาผู้สามารถยุติการถูกทำร้ายร่างกายส่วนใหญ่มองคิดว่า ความสามารถในการยุติการทำร้ายร่างกายเป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่างความช่วยเหลือจากแหล่งความช่วยเหลือแบบเป็นทางการ ร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ ผสมกับยุทธวิธีส่วนตัวที่ทำให้เกิดผลดีที่สุดแก่ตนเอง

เป็นความจริงที่ว่า แม้กลุ่มผู้หญิงและศูนย์ช่วยเหลือสตรีที่ถูกทำร้ายจะมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ แต่ก็ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้หญิงส่วนใหญ่ที่มีปัญหาถูกสามีทำร้ายได้ ถ้าเธอยังเต็มใจทนอยู่กับภาวะการทำร้ายร่างกาย นอกเสียจากว่าบรรดาภรรยาเหล่านี้จะมาขอความช่วยเหลือเพื่อให้ช่วยนำปัญหาของเธอไปสู่หน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจ ด้วยตนเอง กลุ่มผู้หญิงและศูนย์ช่วยเหลือเหล่านี้ เป็นหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการให้การสนับสนุนและกำลังใจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อช่วยให้เธอกลับฟื้นคืนจากความบาดเจ็บทางจิตใจอันเนื่องมาจากการถูกทำร้าย

สำหรับเหตุผลที่ว่า เหตุใดกลุ่มผู้หญิงและศูนย์ช่วยเหลือหญิงที่ถูกทำร้ายจึงได้รับความเชื่อถือที่สูงสุดในแง่ประสิทธิภาพของความช่วยเหลือ ผลการศึกษาของโบเคอร์พบว่า เป็นเพราะเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งคือ เทคนิคของการให้คำแนะนำเหล่านี้มาจากอดีตภรรยาผู้ถูกทำร้ายซึ่งกลายเป็นผู้ช่วยหรือผู้ให้คำแนะนำในกลุ่ม หรือผู้ดำเนินการอยู่ในศูนย์เหล่านี้ จากการที่เป็นผู้ที่เคยตกอยู่ในสภาวะการณ์เดียวกันเหล่านี้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถให้คำแนะนำ ให้กำลังใจหรือแนะแนวทาง จดประกายแห่งความคิดและการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาวะการณ์เลวร้ายให้กับผู้เข้ามาพึ่งพิงศูนย์เหล่านี้ได้

ถ้าภรรยาที่ถูกทำร้ายไม่ใช่คนสิ้นหวัง ไม่ใช่คนที่พัฒนาไม่ได้ แล้วทำไมพวกเธอจึงยังคงอยู่ในเหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยความรุนแรงต่อมา จากการศึกษาพบว่า ยังมีสิ่งที่เลวร้ายกว่าการทำร้ายร่างกาย และสิ่งนี้เองที่เป็นเหตุผลที่ภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสามีที่ทำร้ายเธอ จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นภรรยากลุ่มนี้พบว่า เหตุผลที่เธอยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้ที่ทำร้ายเธอคือ

1. การทำร้ายที่รุนแรงมากขึ้น การพยายามหนีไปจากสามี ถ้าหนีไม่พ้นก็เหมือนกับการกระตุ่นหรือเร่งเร้าให้เกิดการทำร้ายที่มีระดับรุนแรงสูงขึ้น บางครั้งอาจนำไปสู่การฆาตกรรม การกระทำทารุณกรรมและการฆ่าสัตว์เลื้อยเป็นวิธปฏิบัติที่สามีมักทำให้ภรรยาเห็นเพื่อเป็นการ“สอนบทเรียน”ให้แก่ภรรยา

2. การทำร้ายลูก ๆ ภรรยาที่ถูกทำร้ายส่วนใหญ่มักจะพยายามป้องกันลูก ๆ ของตนจากความเลวร้ายที่สุดของการกระทำรุนแรง ภรรยาที่ถูกทำร้ายส่วนน้อยที่จะทิ้งลูกไว้ตามลำพังในครอบครัวเดิม แล้วหนีไปเฉพาะตัว ทั้ง ๆ ที่ส่วนใหญ่เธอมักจะไม่มีแหล่งพึ่งพิงอันเหมาะสมที่จะพาลูกไปด้วยถ้าเธอจะหลบหนีไปจากสามีและครอบครัวเดิม และในสถานการณ์เช่นนี้ ถ้าเธอหลบหนีไปโดยลำพัง ก็จะกลายเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่สามีจะได้สิทธิอันสมบูรณ์ในการที่จะดูแลบุตร สิ่งนี้เองจะทำให้เธอหมดสิทธิในการดูแลลูกตลอดไป จากสภาพการณ์นี้เองจะเป็นการทำร้ายจิตใจและสุขภาพของลูกถ้าปล่อยให้ลูก ๆ อยู่ในความดูแลของผู้ที่ทำร้ายผู้อื่น

3. การแก้แค้นบิดามารดาและญาติสนิท สามีบางคนเปลี่ยนเป้าหมายการทำร้ายไปสู่บุคคลที่ให้ที่พักพิงแก่ภรรยา โดยการขู่ คุกคามว่าจะทำร้ายหรือจะฆ่าคนเหล่านี้ ถ้าตราบใดที่ยังคงให้ภรรยาของเขาได้มีที่พัก

4. ความออดอากหิวโหย และไร้ที่พักพิง สามีส่วนใหญ่มักเข้มงวดในการควบคุมภรรยาให้อยู่ได้สภาวะเศรษฐกิจที่บริหารโดยสามี ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่เป็นชื่อของภรรยา ภรรยาไม่มีสมุดบัญชีเงินฝาก ไม่มีเชค และเมื่อภรรยาไม่สามารถจะมีอำนาจทางเศรษฐกิจใด ๆ เลย จะมีวิธีใดที่เธอจะจากครอบครัวไปโดยไม่เสี่ยงต่อการอดอยาก ภรรยาเหล่านี้จะไม่สามารถหาที่พักพิงอื่นใดได้ ถ้าตลอดเวลาเธอถูกสามีกักตัวเธอไว้ให้แยกออกมาจากสังคมที่เธอเคยมีเพื่อนและญาติ ถึงแม้ว่าบางคนจะสามารถหาที่พักพิงในบรรดาเพื่อนและญาติได้ เขาก็เหล่านั้นก็จะหวาดกลัวที่จะให้เธอซ่อนตัว จากประสบการณ์ของหญิงบางคนที่ได้ให้ที่พักพิงแก่ภรรยาเหล่านี้ บรรดาเพื่อนและญาติมักถูกทำลายทรัพย์สินส่วนตัว เช่น ถูกขว้างปากระຈຽກຍຸດและถูกคุกคามโดยวิธีอื่นๆ เช่น ถูกคำทอทางโทรศัพท์ด้วยถ้อยคำล่วงเกิน ลามก หยาบคาย

5. ความอับอาย ความล้มเหลว และการประทับตราจากสาธารณชน เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับภรรยาที่ถูกทำร้ายที่จะต้องรับผิดชอบต่อภาวะการประทับประคองครอบครัวมิให้แยกสลาย

ไป ความอับอายต่อคำว่าไม่มีความอดทนพอ และเป็นสาเหตุที่ทำให้ครอบครัวต้องล้มเหลวเป็น เรื่องใหญ่สำหรับความเป็นแม่และภรรยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมซึ่งยึดถือประเพณีดั้งเดิมอยู่ อย่างเหนียวแน่น การอดทนอยู่ในครอบครัวเดิมและหาทางปกป้องลูกๆ ของตนเองไว้ จะเป็น ทางเลือกที่ดีที่สุดของผู้หญิง เพื่อหลีกเลี่ยงคำครหาว่าเป็นผู้หญิง เป็นภรรยา เป็นแม่ที่ไม่มีความ รับผิดชอบ

6. การสูญเสียศักดิ์ศรี และแนวทางการดำเนินชีวิต ความรุนแรงเช่น การตีตุลา และการใช้วาจาโดยปราศจากความยั้งคิด เป็นการเพิ่มความกดดันแก่ครอบครัวก็จริง แต่ก็ไม่ได้เกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไวในระดับที่มากนัก ด้วยเหตุนี้ เขื่อยจะยังคงสามารถปกปิดการสูญเสีย ศักดิ์ศรีของตนจากสังคมได้ ถ้าไม่มีความรุนแรงอย่างอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ยิ่งในกรณีที่ฝ่ายชาย เป็นผู้มีเกียรติและมีศักดิ์ศรีในสังคม ภรรยาจะรู้สึกว่าการไปจากสามีทำให้เขาต้องได้รับความ อับอายและสูญเสียความนับถือและการยอมรับในสังคม

การหลบหนีจากการถูกทำร้าย อาจหมายความว่าผู้หญิงต้องทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็น ของเธอไว้ข้างหลัง และอาจต้องสูญเสียสิ่งเหล่านั้นไปตลอดกาล สามีจะทำลายทุกอย่างของเธอ ด้วยความเคียดแค้นที่เธอปลิดตัวหนีไป ในบางครั้งที่สามีกลัวว่านางบางรายจะต้องป้องกันตัวเอง ราวกับเป็นผู้ประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรง มีภรรยาบางคนที่ต้องเก็บตัวอยู่อย่างลับๆ หลายปี บางคนต้องย้ายไปประกอบอาชีพในที่อื่น เปลี่ยนชื่อเสียงเรียงนาม ประกอบอาชีพใหม่ในที่ซึ่ง ห่างไกลจากที่เดิม ความสูญเสียที่เธอเหล่านี้ได้รับก็คือ การไม่ได้พบปะกับเพื่อนหรือญาติ บาง ครั้งการหลบหนีหรือการหย่าร้างของภรรยาเหล่านี้ก็จะทำเป็นขั้นเป็นตอนอย่างเงียบ ๆ มีการเตรียม การอย่างรอบคอบ จนบางครั้งผู้คนจะประณามเธอว่าเธอเป็นคนยอมจำนน แต่กว่าจะรู้ว่าคิดผิด ก็ต่อเมื่อเธอได้ย้ายไปจากครอบครัวเดิมอย่างเงียบ ๆ ไร้ร่องรอย

ส่วนใหญ่ผู้ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์เช่นนี้มาก่อน จะมีความรู้สึกร่วมกับภรรยาที่ถูกทุบตี ขาดมาก แน่นอนมีความสงสารเห็นใจ แต่มิใช่ร่วมเจ็บปวดในความรู้สึกเดียวกัน (sympathy but not empathy) ความรู้สึกเดียวกันที่เป็นความรู้สึกที่ภรรยาที่ถูกทุบตีได้รับความหวาดกลัว ความ ลับสน ความขุ่นแกลใจ และความรู้สึกว่าตนเองตกต่ำล้มเหลว เป็นการยากที่ผู้อื่นจะรู้สึกว่ เป็นความจริงที่ภรรยาที่เคยถูกทำร้ายจะมีความหวาดกลัวต่อสิ่งเหล่านี้ ความกลัวว่าตนจะถูกทำร้าย มากขึ้น ความกลัวว่าลูกๆ จะถูกทำร้าย กลัวการแก้แค้นกับพ่อ แม่ กลัวจะอดตาย กลัวไร้ที่อยู่ กลัวการขายหน้าและกลัวสูญเสียศักดิ์ศรีในสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงเหล่านี้ดำรงอยู่ในสังคม ที่มีความเคลื่อนไหวอย่างแข็งขันต่อการช่วยเหลือภรรยาที่เป็นเหยื่อของการทำร้ายร่างกาย

ผู้หญิงที่ถูกทำร้ายร่างกายมิใช่จะกลายเป็นโรคจิตทุกคน ความเข้าใจที่ว่าผู้หญิงที่ถูก ทำร้ายทุกคนจะต้องทุกข์ทรมานใจจากการถูกทำร้ายเป็นเรื่องถูกต้อง แต่มิใช่ว่าทุกคนจะพัฒนา

ตนเองไปสู่ความเจ็บป่วยทางจิตที่เกิดจากการถูกทำร้าย เป็นเรื่องสำคัญที่จะตระหนักว่า เกือบทั้งหมดของหญิงที่ถูกทำร้ายจะรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง หายเจ็บป่วยทางจิตเมื่อเธอและลูก ๆ เริ่มรู้ว่ายังมีหนทางที่จะช่วยให้เธอและลูก ๆ ปลอดภัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรง

ทฤษฎีแลกเปลี่ยน (exchange theory)

ทฤษฎีแลกเปลี่ยน เป็นทฤษฎีหลักของการศึกษาความรุนแรงในครอบครัว ในทศวรรษที่ผ่านมา ทั้ง สเตราส์, เกลต์ และสไตน์เมซ เป็นผู้เริ่มต้นศึกษาในแนวทางนี้ สร้างรูปแบบ (model) และพัฒนาทฤษฎี ฐานความคิดเบื้องต้นของนักทฤษฎีกลุ่มนี้คือ การทำร้ายภรรยาไม่ใช่เรื่องที่มีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจของทั้งสามีและภรรยา แต่ “การทำร้ายร่างกายระหว่างสามีภรรยา เป็นเรื่องปกติธรรมดาในชีวิตครอบครัว (Physical violence between family members is an normal part of family life)” (Straus and Hotaling. 1980) โดยที่สามีและภรรยาต่างก็แสวงหาการตอบแทนที่เป็นรางวัลสูงสุด และพยายามให้มีการสูญเสียน้อยที่สุดในการดำเนินความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อสามีคิดว่าภาวะความสัมพันธ์ฐานสามีและภรรยาทำให้เขาสูญเสีย “ทรัพยากร” (resource) ดังนั้นจึงทำร้ายร่างกาย ภรรยาเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในสิ่งที่สูญเสียไป หรือเพื่อให้เกิดความสมดุลในการแลกเปลี่ยน (Balance of exchange) (Goode. 1971)

จากข้อสมมุติฐานของกูด สเตราส์ได้ทดสอบสมมุติฐานโดยทำการวิจัยเชิงสำรวจเรื่องทัศนคติต่อการกระทำรุนแรงระหว่างบิดาและมารดา จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนปี 1 ในวิทยาลัย และนำผลมาประอบกับผลจากการศึกษาถึงทดลองจากครอบครัวจำนวนหนึ่ง ผลการศึกษสรุปได้ว่า ระดับความรุนแรงในครอบครัวจะสูงสุดต่อเมื่อภรรยามีอำนาจเหนือกว่าในด้าน การตัดสินใจ (Straus. 1973) และในสังคมอเมริกัน การที่สามีเป็นผู้นำในครอบครัวเป็นภาวะปกติ ในสังคม ครอบครัวที่ภรรยาเป็นผู้นำจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อสามีขาดแคลนทรัพยากร (resources) เช่น รายได้ สถานะทางสังคม และบุคลิกภาพส่วนตัวในการเป็นผู้นำครอบครัว ดังนั้นในครอบครัวที่ภรรยาเป็นผู้มีอิทธิพลในครอบครัว สามีผู้ขาดแคลนทรัพยากรอื่นๆ จึงมักใช้กำลังกายหรือการทำร้ายทางร่างกายเข้าข่มขู่เพื่อแสดงให้เห็นถึงอำนาจตามบทบาทและความคาดหวังทางสังคม

สเตราส์อธิบายว่า การลบตีภรรยาเกิดจากพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่ผู้ชายมีอำนาจครอบงำครอบครัว (Coverned by husband authority) ดังนั้นถ้าเมื่อใดที่ภรรยา

ไม่พยายามครอบงำครอบครัว หรือมีอำนาจเหนือสามี (dominate over the husband) ภรรยาจะไม่ถูกทำร้าย แต่ข้อค้อยของสเตราส์ในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ การมุ่งความสนใจในการศึกษาไปยังสามีหรือภรรยาซึ่งมิใช่การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา สเตราส์ตั้งข้อสังเกตว่า สามีจะกระทำรุนแรงก็ต่อเมื่อขาดทรัพยากร และภรรยาจะถูกทำร้ายก็เพราะเธอพยายามลดอำนาจของสามีในครอบครัวลง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1979 สเตราส์ (Straus, 1979) ได้ศึกษาความรุนแรงโดยใช้มาตราการวัด CT Scale (Conflict Tactics Scale) เพื่อวัดระดับการใช้เหตุผลการก้าวร้าวด้วยวาจา และการทำร้ายร่างกายภายในครอบครัว แต่ละส่วนประกอบด้วยพฤติกรรมแต่ละประเภท เริ่มจาก A ถึง F จะเป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรงน้อย เช่น การพยายามอธิบาย การให้เหตุผล จาก F ถึง T จะเป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรงปานกลาง เช่น ใช้วาจาหยาบคาย หรือแสดงกริยาก้าวร้าวฮึดฮัด จาก K ถึง R จะเป็นพฤติกรรมที่ สเตราส์ เรียกว่าเป็นมาตรวัดที่บ่งถึงการทำร้ายร่างกาย เช่น

- K ขว้างปาสิ่งของใส่คู่สมรส
- L ผลัก, หรือกระชากตัว
- M การตบ
- N การเตะหรือค่อยด้วยกำปั้น
- O การตีหรือพยายามใช้สิ่งของตี
- P การตีให้ได้รับบาดเจ็บ
- Q ข่มขู่ด้วยมีดหรือปืน
- R ใช้มีดหรือปืนเป็นอาวุธในการทำร้าย

ตัวชี้วัด N-R เป็นตัวชี้วัดที่เรียกว่าการทำร้ายร่างกายภรรยา และด้วยตัวบ่งชี้เหล่านี้ สเตราส์ทำการวิจัยเชิงสำรวจในกลุ่มตัวอย่างคู่สามีภรรยา 2,413 คู่ ซึ่งเขาพบว่าร้อยละ 3.8 ของภรรยาจะถูกสามีทำร้าย (Scale ที่ N-R) ในระยะเวลาช่วงหลังของปีแรกของการสมรส และร้อยละ 16 ใช้กำลังตอบโต้กันและกันในช่วงหลังของปีแรกแห่งการสมรส ในอัตราความถี่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือประมาณ 2 - 4 ครั้งต่อปี การศึกษาค้นคว้าเรื่องการทำร้ายภรรยานำมาสู่การศึกษาที่เกี่ยวกับการยุติภาวะการทำร้ายร่างกายภรรยาด้วยคำถามว่า “แล้วทำไมภรรยาเหล่านี้จึงยังคงอยู่ในครอบครัว หรือ ทำไมจึงไม่มีการยุติการทำร้ายภรรยา” เกลล์ได้ศึกษาเรื่องนี้ในปี ค.ศ. 1976 โดยเลือกครอบครัวที่คู่สมรสมีพฤติกรรมกระทำรุนแรงต่อกัน 41 ครอบครัว และครอบครัวที่เป็นเพื่อนบ้านกับครอบครัวเหล่านี้อีก 40 ครอบครัว จากแฟ้มของตำรวจและองค์กรทางสังคม เกลล์สร้างสมมุติฐานเกี่ยวกับครอบครัวเรื่องนี้ขึ้น 3 สมมุติฐาน คือ

1. ถ้าการกระทำรุนแรงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีความรุนแรงจนถึงขีดสุดภรรยาก็จะหนีจากสามีหรือพยายามแสวงหาทางป้องกันตัวเองจากการกระทำรุนแรง

2. ภรรยาส่วนมากที่มีประสบการณ์การถูกทุบตีจากพ่อแม่ มักอคติอยู่กับสามีที่ทุบตี

3. ภรรยาซึ่งไม่มีงานทำและการศึกษาค่าจะทนต่อการถูกทำร้าย

ผลการศึกษาสมมุติฐานที่ 1 ได้รับการยืนยันเพราะภรรยาที่ไม่แสวงหาความช่วยเหลือใดๆ จะเป็นกลุ่มที่ประสบกับการกระทำรุนแรงขึ้นบ่อยครั้ง ขณะที่ภรรยาซึ่งหย่าหรือแยกกันอยู่จะประสบกับการกระทำรุนแรงในระดับสาหัสที่ต้องเข้ารับการรักษาคือ ประมาณครึ่งหนึ่งของภรรยาที่ถูกทำร้ายเพียงครั้งหรือสองครั้งในระหว่างการแต่งงานจะประนีประนอม หรือยอมรับเมื่อมีการไถ่ถอนหรือแสวงหาการไถ่ถอน ในขณะที่ผู้หญิงที่ถูกสามีที่ถูกละเมิดอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 เดือน จะแสวงหาความช่วยเหลือจากภายนอกทุกคน

สมมุติฐานที่ 2 จากการศึกษาในภรรยา 33 คน ไม่แสดงให้เห็นนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์กับการยอมรับความรุนแรงและการตัดสินใจยอมแพ้ หรือไม่ยอมแสวงหาการแทรกแซงจากภายนอกเลย

สมมุติฐานที่ 3 เกือบพบว่าความแตกต่างของสถานะภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของภรรยาที่ถูกทำร้าย ในขณะที่การศึกษาและจำนวนบุตรไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติการยอมรับการถูกทำร้ายเลย

นอกจากนี้จากการศึกษาของเพจโลว์ ซึ่งศึกษาโดยเชื่อมโยงทฤษฎีทรัพยากรเข้ากับรูปแบบการจัดระเบียบทางสังคมแบบบิดาเป็นใหญ่ของโคบายและโคบาย โดยขยายความให้ครอบคลุมไปยังประเด็นต่างๆ อีก 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ทรัพยากร ประการที่สอง ปฏิกริยาตอบสนองจากสถาบันต่างๆ ในสังคม และประการสุดท้าย แนวคิดดั้งเดิมทางวัฒนธรรม เพจโลว์ตั้งสมมุติฐานว่า ถ้ามีทรัพยากรน้อยและปฏิกริยาในทางลบจากสังคมมากและความเชื่อในวัฒนธรรมประเพณีของผู้หญิงอยู่ในระดับสูง ผู้หญิงจะยอมเป็นฝ่ายถูกกระทำและยังอยู่ในครอบครัว นั่นคือความรุนแรงก็จะคงดำเนินต่อไป

นอกจากนี้ เพจโลว์ได้ทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับทรัพยากร ปฏิกริยาโต้ตอบของสังคมและประเพณีและวัฒนธรรมโดยให้ตัวแปรทั้ง 3 เป็นตัวแปรอิสระ และจำนวนเวลาที่ภร่ายังคงอยู่ในครอบครัวหลังจากเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงเป็นตัวแปรตาม

ผลการศึกษาเพจโลว์แบ่งแยกปรากฏการณ์ของการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงเป็น 3 ขั้นคือ

1. ขั้นพัฒนาการ (development) มักเกิดขึ้นจากประสบการณ์การเคยอยู่ในครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ โครงสร้างทางอำนาจอยู่ที่บิดา ซึ่งจุดนี้เป็นจุดที่ต้องศึกษา เนื่องจากภูมิหลังจะเป็นจุดที่พัฒนาไปสู่โลกทัศน์ของการยอมรับหรือไม่ยอมรับการกระทำรุนแรง

2. จากเริ่มการกระทำรุนแรงครั้งแรก (primary battering) เป็นขั้นตอนที่สองซึ่งภาวะแรกของการกระทำรุนแรงปรากฏขึ้น เพจโลว์จะแบ่งแยกบุคลิกส่วนตัวของผู้หญิงซึ่งถูกทำร้ายเป็น ไม่เคยถูกทุบตี ไม่เคยถูกทุบตีเป็นครั้งที่ 2 หรือไม่เคยถูกทุบตีซ้ำแล้วซ้ำเล่า

หลังจากนั้นเพจโลว์สรุปว่าการกระทำรุนแรงครั้งแรกจะปรากฏขึ้นในเงื่อนไขที่ว่า สามีได้รับการเรียนรู้และยอมรับการใช้ความรุนแรงในความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส ประกอบกับภรรยาที่ปรารถนาจะใช้ชีวิตสมรสขึ้นยาว ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสามีและภรรยาต่างก็ยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องชีวิตคู่ การกระทำรุนแรงก็จะดำเนินต่อไป เพราะภรรยาจะไม่เปิดเผยพฤติกรรมการทำร้ายนี้ต่อบุคคลที่สามเมื่อการกระทำรุนแรงขั้นที่ 2 ปรากฏขึ้น เพจโลว์ชี้ว่า การตัดสินใจเปิดเผยความรุนแรงในการถูกทำร้ายครั้งแรกจะขึ้นอยู่กับผู้หญิง เพราะว่าการกระทำรุนแรงผู้ชายเองจะมีความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบทบาทตามบรรทัดฐาน ว่าควรเป็นผู้ดูแลคุ้มครองผู้หญิง หรือควรเป็นผู้กระทำรุนแรงเพื่อแสดงถึงการมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่า

ในขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการยุติการทำร้ายร่างกายภรรยา เนื่องจากถ้าผู้ทำร้ายร่างกายภรรยาไม่ได้รับการลงโทษจากสังคม ทั้งยังได้รับแรงเสริมจากสังคม การยุติภาวะการทำร้ายร่างกายภรรยาจะไม่เกิดขึ้น

3. ภายหลังการกระทำรุนแรงครั้งที่ 2 (secondary battering) เป็นขั้นตอนที่ 3 ที่การกระทำรุนแรงหรือการทำร้ายร่างกายภรรยาจะดำเนินต่อไปซ้ำแล้วซ้ำอีก ทั้งนี้จากผลการศึกษาของวอคเกอร์ ได้ให้คำอธิบายว่าเป็นวงจรของการกระทำทารุณกรรม (cycle of abuse) (Walker, 1984a) โดยชี้ให้เห็นว่า เหตุที่ผู้หญิงที่ถูกทำร้ายได้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงครั้งแล้วครั้งเล่า เนื่องจากวงจรของการกระทำรุนแรง (cycle of violence) มี 3 ภาวะ (phases) คือ ภาวะเริ่มความตึงเครียด (The tension building phase) ภาวะของการทำร้ายกันอย่างรุนแรง (The acute battering phase) และท้ายสุดคือ ภาวะของความรัก ความสำนึกผิด (the loving - contrite phase) ซึ่งในภาวะที่ 3 นี้เป็นภาวะซึ่งนำไปสู่วงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำ เนื่องจากเป็นภาวะที่ผู้ทำร้ายแสดงออกถึงความสำนึกผิดที่ได้ทำรุนแรงไปแล้ว ทำให้ภรรยาผู้ถูกทำร้ายรู้สึกว่าการให้อภัยของเธอก็จะเป็นวิธีที่จะทำให้สามีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันโหดร้ายนี้ แต่ในทางตรงกันข้าม การให้อภัยนี้ก็กลับก่อให้เกิดการทำร้ายครั้งต่อไป และวงจรของการกระทำรุนแรงครั้งต่อไปก็จะเริ่มขึ้น โดยเพิ่มความถี่และระดับของความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพนเตอร์และดัตตัน (Painter and Dutton, 1985) และผลการศึกษาของแอมเซล (Amsel, 1985) ที่ว่าการแสดงความรักเป็นครั้งคราวเหล่านี้มีผลโดยอ้อมทำให้สามีมีอำนาจเหนือภรรยาอยู่เป็นระยะๆ ทำให้เป็นการยากที่จะเลิกพฤติกรรมการกระทำรุนแรงหรืออีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการสนับสนุนให้สามีสามารถคงพฤติกรรมกระทำ

การรุนแรงนั้นๆ ต่อไป นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของฮาโลว์และสก๊อต (Harlow and Scott. 1971) ที่ชี้ว่า การกระทำรุนแรงที่กระทำเป็นระยะๆ จะทำให้เกิดการคงอยู่ของความสัมพันธ์เชิงรุนแรง นอกจากนี้เพนเตอร์และคัทตันสรุปว่า ความถี่ในการกระทำรุนแรง ระดับของการกระทำและปรองดองคืนดีที่ตามมา เป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสามี และยังคงอยู่ในความสัมพันธ์เชิงรุนแรงนั้นๆ โดยไม่คิดปลีกตัวและจากวงจรที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่านี้เอง ทำให้ความพยายามที่ภรรยาจะถอนตัวออกจากเหตุการณ์นี้เป็นไปได้โดยยาก ข้อสรุปนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานการศึกษาของโรนซาวิลล์ (Rounsaville. 1978) ที่ชี้ว่า การกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวและตามมาด้วยภาวะของความปรองดองกลับคืนสู่ความรักอันหวานชื่นของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ มีผลทำให้หญิงที่ถูกทุบตีละเลยหรือบิดเบือนปัญหาการทุบตี ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เป็นลักษณะผิดปกติในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับคำอธิบายในประเด็นนี้ วอล์กเกอร์ (Walker. 1979) ได้อธิบายปฏิกิริยาฉับพลันของผู้หญิงหลังจากถูกทำร้ายว่า “ไม่เชื่อว่าเหตุการณ์นั้นได้เคยเกิดขึ้นจริง” ในครั้งแรกภรรยาจะรู้สึกเต็มไปด้วยความเกลียดชัง ซิงซัง รังเกียจคู่สมรสของตนอย่างรุนแรง ประณามลงโทษตนเอง ซึมเศร้า และหมดหวัง แต่ภาวะความรู้สึกนี้จะจางหายไปอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าสู่ภาวะ the love phase ซึ่งสามีจะเป็นผู้สำนึกผิด มีพฤติกรรมที่ทำให้ภรรยาหายจากอารมณ์หวาดกลัว และสร้างความมั่นใจให้แก่ภรรยาว่าเป็นการลืมตัวไปชั่วขณะหนึ่งของสามี ขณะนี้เขาารู้สึกสำนึกผิดได้และเกลียดชังตัวเองที่ได้ก่อพฤติกรรมที่รุนแรงลงไป เขาจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี จากพฤติกรรมของสามีในระยะนี้ ทำให้ภรรยาลดความโกรธและเกลียดชังในตัวสามีลง สิ่งนี้เองจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ภรรยา ยังคงอยู่ในความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคกันต่อไป

แนวคิดสตรีนิยม (feminist perspectives)

แนวความคิดในการอธิบายความรุนแรงในครอบครัว อยู่บนพื้นฐานของข้อสมมุติฐานว่าการทำร้ายภรรยาถูกทำให้เป็นความถูกต้องทางประวัติศาสตร์เพื่อการกดขี่ครอบงำ และควบคุมผู้หญิง ในโครงสร้างครอบครัวแบบชายเป็นใหญ่ (Marx. 1964, 1970; De Beauvoir. 1976, Mill. 1970; Engels. 1972; Pizzey. 1974; Martin. 1976; Deleuze and Guattari. 1977; Walker. 1979; Dobash and Dobash 1979; Klein. 1979; McKinnon. 1982)

การศึกษาวิจัยของமாகซ์และเอนเจล ไม่ได้พูดถึงปัญหาของการกระทำรุนแรงในครอบครัวโดยตรง แต่มุ่งศึกษาปัจจัยสำคัญในสังคมที่เป็นพื้นฐานนำไปสู่ระบบชายเป็นใหญ่มากซ์กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงเป็น “ความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานที่เป็นธรรมชาติ

ที่สุด ที่มนุษย์พึงมีต่อมนุษย์” (Marx. 1964) แต่ความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานที่สุดที่มนุษย์พึงมีต่อมนุษย์ ถูกบิดเบือนไปโดยเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญ ดังนั้นการศึกษาครอบครัวไม่สามารถอธิบายได้ตามแนวคิดเรื่องครอบครัวเพียงอย่างเดียว ต้องอธิบายด้วยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์จริงในสังคม ที่ได้จากการสังเกต (Marx. 1970) ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์แสดงให้เห็นว่า การแบ่งแยกหน้าที่การทำงานเริ่มต้นในครอบครัว จากการให้กำเนิดบุตรนำไปสู่ครอบครัวระบบบิดาเป็นใหญ่ ผู้การควบคุมปัญหาครอบครัว (Marx. 1970) ในกระบวนการนี้ภรรยาและลูกๆ จะกลายเป็น “ทาสและทรัพย์สินเบื้องต้น” ของสามี (Marx. 1970)

ในการศึกษาของเอนเงิล (Engels. 1972) กล่าวว่าระบบสามีภรรยาเดี่ยว (monogamy) ในปัจจุบันและแบบแผนการครองครองทรัพย์สิน ทรัพย์สินของครอบครัวเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดระบบบิดาเป็นใหญ่ และจากเหตุนี้เองทำให้เกิดสถานะภาพอันต่ำต้อยของภรรยาและบุตร การให้กำเนิดบุตรชายเพื่อการสืบมรดกของครอบครัว และการควบคุมมิให้ทรัพย์สินกระจายไป มากซ์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาว่าเหมือนกับการแบ่งชนชั้นทางสังคม ซึ่งการเป็นปัจจัยการผลิตของชนชั้นนายทุนก่อให้เกิดความขัดแย้งทางชนชั้น ระหว่างชนชั้นนายทุนกับชนชั้นกรรมาชีพ (มากซ์เปรียบเทียบความขัดแย้งระหว่างเพศในครอบครัว) สามีจะเป็นชนชั้นนายทุน (bourgeois) และภรรยาจะเป็นตัวแทนของชนชั้นกรรมาชีพ (proletariate) (Engels. 1972) ถ้ามองในแง่นี้ครอบครัวก็จะเป็นการข่มขู่หรือเป็นรูปแบบเล็ก ๆ ของสังคม

มากซ์และเอนเงิลพยายามที่จะเชื่อมโยงปัญหาความขัดแย้งระหว่างเพศ ไปสู่ปัญหาความขัดแย้งทางชนชั้น แต่คำอธิบายของมากซ์และเอนเงิลเกี่ยวกับสถานะที่เป็นรองของภรรยาในกรอบของระบบรวมศูนย์หรือระบบบิดาเป็นใหญ่ ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนเป็นเอกฉันท์จากเหล่านักสตรีนิยม (Weinbaum. 1978 ; Hartman. 1981; McKinnon. 1982) และคำอธิบายของเดอร์บัวว์ในปี ค.ศ. 1970 (De Beauvoir. 1970) ที่อธิบายว่าผู้หญิงเป็นส่วนรองหรือส่วนด้อยของผู้ชาย เนื่องจากผู้หญิงไม่สามารถสร้างคุณค่าในตนเองได้เช่นที่ผู้ชายทำ ในขณะที่การกระทำของผู้ชายถูกมองว่ามีคุณค่า ในการกระทำการกระทำของผู้หญิงกลับเป็นสิ่งที่ต้องทำเนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ต้องทำอยู่แล้ว เช่น การมีบุตร การตั้งครรภ์ถือเป็นธรรมชาติ

แมคคินนอนชี้ว่า โลกของประสบการณ์ของผู้หญิงเป็นโลกที่อยู่ภายใต้คำบงการของผู้ชาย และการให้คุณค่าของผู้ชายในกระบวนการเหล่านี้ผู้หญิงเป็นเพียงผู้ถูกกระทำ ผู้หญิงจะพ้นจากเงื่อนไขเหล่านี้ต่อเมื่อเป็นอิสระจากกระบวนการผลิตซ้ำทางชีวภาพทั้งหลาย เช่น การให้กำเนิดเด็ก และบทบาทการเลี้ยงดูเด็ก โดยนัยนี้คำว่า “เพศ” (sex) จึงมีความหมาย 2 นัย คือ เพศหมายถึงความแตกต่างทางชีวภาพ (sex as gender : biological difference) และเพศ หมายถึงเพศนิยมอันเป็นผลมาจากการขัดเกลาทางสังคม (sex as sexuality : gender socialization) (McKinnon. 1982)

กระบวนการรับรู้เรื่องเพศตามการขัดเกลาของสังคมมีผลทำให้ผู้หญิงยอมรับว่าตนเองมีค่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศที่เกิดขึ้นอุบัติขึ้นสำหรับผู้ชาย

เหตุผลของแมคคินนอนต่อการแพร่กระจายของลัทธิเพศนิยมที่มีอิทธิพลครอบคลุมทุกๆ ส่วนของสังคมไม่เฉพาะแต่ในครอบครัว ดังนั้นถ้าต้องการทราบว่าลัทธิเพศนิยมในสังคมหนึ่ง ๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร สิ่งที่ต้องศึกษาคือโครงสร้างในครอบครัวของสังคมนั้น ๆ เพราะครอบครัวมิได้เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งในโครงสร้างสังคม แต่ยังเป็นศูนย์กลางของระบบต่างๆ ในสังคม บทบาทและสถานภาพของครอบครัวในสังคมที่มีการสืบทอดมรดกเป็นจุดที่ต้องศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมอาจเป็นสาเหตุของลัทธิเพศนิยมที่มีผลในการกดขี่สตรีเพศ

โดบาชและโดบาช (Dobash and Dobash, 1979) สรุปว่าการที่ผู้หญิงกลายเป็นทรัพย์สินและอยู่ภายใต้อำนาจและการบังคับของผู้ชาย มักเกิดขึ้นในโครงสร้างของครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ โดยมีการสนับสนุนจากสถาบันเศรษฐกิจและสถาบันทางการปกครองและความคิด ความเชื่อในแต่ละสังคม ทำให้ความสัมพันธ์เหล่านี้มองดูเหมาะสม มีความยุติธรรมถูกต้องตามจริยธรรมของสังคม “การทำร้ายร่างกายภรรยาไม่จำเป็นต้องเกิดจากพิษแอลกอฮอล์ การเสพยาหรือการขาดความรักจากพ่อแม่ส่วนมากในสังคมตะวันตก เกิดจากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากสังคมที่มีการใช้ความรุนแรงการที่ชายเป็นใหญ่ในครอบครัว และการที่หญิงตกเป็นเหยื่อ” นอกจากนี้โดบาชและโดบาชได้ทบทวนประวัติศาสตร์ของโรมัน และคริสเตียนในยุคต้น มาสู่กฎหมายของอังกฤษในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา แสดงให้เห็นว่า ตามประวัติศาสตร์แล้ว การกดขี่สตรีหรือภรรยาเริ่มขึ้นได้อย่างไรในครอบครัวบิดาเป็นใหญ่ และวิวัฒนาการมาจนกลายเป็นการเห็นด้วย หรือเป็นวัฒนธรรมที่ยอมให้สามีข่มเหงภรรยาได้อย่างไร ความเชื่อทางศาสนาของชาวคริสต์ทำให้สถานภาพของภรรยาต่ำด้อยลง และทำให้เกิดการสนับสนุนในการใช้ความรุนแรงของสามีได้อย่างไร เช่นเดียวกันงานของโดบาชและโดบาช ได้แสดงให้เห็นว่า เศรษฐกิจและการสืบทอดทางมรดกมีส่วนเกี่ยวข้องกับการข่มเหงภรรยา

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาประเด็นการดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรงโดยการสัมภาษณ์แบบลึกใน 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ 1) ภูมิหลังส่วนตัวของภรรยาแต่ละคน 2) ความสัมพันธ์ในระหว่างการเกิดความรุนแรง 3) เหตุการณ์การกระทำรุนแรงครั้งสุดท้ายที่ผู้หญิงได้รับ ก่อนที่จะตัดสินใจยุติสถานการณ์รวมถึงแรงสนับสนุนจากภายนอก เช่น ญาติ เพื่อน นักสังคมสงเคราะห์ หมอ ตำรวจ ผลจากการศึกษาโดยใช้การเน้นการศึกษาในประเด็นดังกล่าว สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของการถูกทำร้ายว่า ในสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวระบบบิดาเป็นใหญ่ ภรรยาที่ถูกทำร้ายหรือตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงมักหวาดกลัวต่อการที่ต้องอยู่ตามลำพัง (Pizzey, 1974; Martin, 1976; Walker, 1979; Dobash and Dobash, 1979) และจากการวิจัย

ของเฟอร์ราโรและจอห์นสัน (Ferraro and Johnson, 1983) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในระยะเริ่มต้นของเหตุการณ์การกระทำรุนแรง ภรรยา มักจะมีความเชื่อว่าสามีจะเปลี่ยนไป และเชื่อมั่นว่าจากคุณสมบัติส่วนตัวบางอย่างของภรรยา จะทำให้ความรุนแรงผ่อนคลายและสามารถดำเนินชีวิตสมรสที่ราบรื่นต่อไปได้ แต่ถ้าเกิดความรุนแรงบ่อยครั้ง และระดับของการกระทำรุนแรงเพิ่มขึ้น ภรรยาจะเริ่มรู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่นในการควบคุมสถานการณ์ และไม่สามารถทำนายหรือคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้อีกต่อไป เมื่อมาถึงสภาวะนี้ภรรยา มักจะแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหลบหนีไปยังที่อื่นๆ แต่สิ่งสำคัญก็คือภรรยาจะรู้สึกว่าไม่มีใครสามารถปกป้องเธอได้จากการกระทำรุนแรงของผู้ชาย จากการศึกษาของมาร์ติน (Martin, 1976) พบว่าหลังจากการใช้กำลังและการกระทำรุนแรงกับภรรยา จะเป็นช่วงแห่งความรักความเมตตาและพฤติกรรมแห่งการสำนึกผิดของสามีซึ่งทำให้ภรรยาคิดว่าในความเป็นจริงแล้ว สามีมิได้เป็นคนโหดร้ายอยู่ตลอดเวลา ตัวตนที่แท้จริงของเขาคือผู้ชายที่เต็มไปด้วยความรัก ความเสียใจที่ได้โหดร้ายต่อภรรยา ในเวลาปกติเขาจะเป็นชายรูปงามอ่อนโยน เป็นคนมีเมตตา

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการยุติการทำร้ายร่างกาย มักแฝงอยู่ในรูปของการศึกษาการดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรงดังเช่นที่เสนอผ่านมาแล้ว นอกจากนี้ การศึกษาของวอล์คเกอร์ (Walker, 1979) พบว่ายิ่งถ้าครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ภรรยาจะรู้สึกว่าเธอเป็นความหวังเดียวของเขา เมื่อใดที่ปราศจากภรรยา สามีจะไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จากความเชื่อนี้เองทำให้การตัดสินใจยุติการทำร้ายร่างกายเป็นไปได้โดยยาก นอกจากนี้ภรรยาที่ยึดติดอยู่กับค่านิยมแบบเก่า และไม่มีที่พึ่งพิงภายนอก จะไม่สามารถหนีออกจากการทำร้ายของสามี เนื่องจากการยึดมั่นในความเชื่อทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเรื่องสถานภาพและบทบาทของภรรยาในครอบครัว

จากการศึกษาของโดบาชและโดบาช (Dobash and Dobash 1979) พบว่า การทอดทิ้งสามีอย่างถาวรเป็นการต่อสู้กับความรู้สึกหลายประการ ความหวาดกลัวในทางส่วนตัว การสูญเสียสถานภาพความรู้สึกทั้งรักทั้งชังสามี สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความคิดที่ยึดติดว่า การแต่งงานคือการลงทุนทั้งชีวิตของหญิง ถ้ามีการแตกร้างในครอบครัว ความผิดอย่างมหันต์จะเป็นของภรรยา และยิ่งกว่านั้นการที่ครอบครัวแตกแยกจะเป็นสิ่งที่เลวร้ายที่สุดสำหรับลูกๆ ความคิดเหล่านี้จะถูกกระตุ้นให้สำนึกอยู่บ่อยๆ จากกลุ่มเพื่อน ญาติ และตัวแทนทางสังคม

แนวคิดเรื่องการสนับสนุนทางสังคม (Social Support)

การสนับสนุนทางสังคม เป็นปรากฏการณ์ทางจิตสังคมของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการมีความสัมพันธ์ในสัมพันธภาพทางสังคม นักวิชาการที่สนใจศึกษาการสนับสนุนทางสังคมมีแนว

ความคิดหลากหลาย คล้ายคลึง แต่ยังไม่มีความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับความหมาย บทบาทหน้าที่หรือกลไกการทำงาน ประเภทการสนับสนุนทางสังคมและการวัด เช่น คอบบี้ (Cobb. 1976) ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นข้อมูลหรือข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำให้ผู้รับเชื่อว่าได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่มีคุณค่า และได้รับการยกย่องเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายการสื่อสารและความผูกพันซึ่งกันและกัน เพนเดอร์ (Pender.1987) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ได้รับการยอมรับ เป็นที่รัก ได้รับการยกย่อง มีคุณค่า และเป็นที่ต้องการจากกลุ่มที่มีความเฉพาะเจาะจง แคพแลน คาสเซลและกอร์ (Kaplan, Cassel and Gore. 1977) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่ามีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) ความพึงพอใจจากการได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางสังคม เช่น การยกย่อง ความภูมิใจ และความช่วยเหลือจากสิ่งแวดล้อม 2) การมีหรือขาดสัมพันธ์ภาพของการสนับสนุนทางจิตสังคม เช่นการตายของคู่สมรส

การย้ายที่อยู่อาศัย และการสูญเสียหรือเปลี่ยนแปลงบุคคลที่ให้การสนับสนุน ไวน์แมน (Wineman. 1990) ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึง ระดับของการได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการถ่ายทอดทางสังคม ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม การแนะแนวทางความคิด แรงเสริมทางสังคม ความมั่นคงทางอารมณ์ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม โคเฮนและไซม์ (Cohen and Symc. 1985) ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นทรัพยากรที่ได้รับจากผู้อื่น เกี่ยวกับข้อมูลหรือสิ่งของที่ใช้ได้และมีศักยภาพ และมีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ การตัดสินใจ และการปรับตัวของบุคคล เช่นเดียวกับพาวเวอร์ (Powers 1988) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นกลุ่มทรัพยากรที่เกิดขึ้นจากความผูกพันและเครือข่ายทางสังคม โดยพิจารณาทรัพยากรในแง่ของเนื้อหา คุณภาพความซับซ้อนและทิศทาง ทั้งนี้รอยท์ (Thoits. 1986) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นความช่วยเหลือต่อการปรับตัวกับความเครียด หรือการที่บุคคลอื่นที่มีความสำคัญมีส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อความพยายามในการจัดการกับความเครียด ในการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ความหมายและปฏิกิริยาทางอารมณ์ ลาซารัสและฟอล์คแมน (Lazarus and Flokman. 1984) และโบมาร์ (Bomar. 1980) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม โดยให้ความสำคัญแก่การประเมินของบุคคล โดยหมายถึงปฏิสัมพันธ์ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสัมพันธ์ภาพทางสังคม ซึ่งบุคคลประเมินว่าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือเช่นเดียวกับ เฮลเลอร์ สวินเดิล และซุเซนบูรี (Heller, Swindle and Susenbury. 1986) ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม คือกิจกรรมทางสังคมใดที่บุคคลรับรู้ได้รับการส่งเสริมความภูมิใจในตนเอง หรือได้รับความช่วยเหลือเพื่อจัดการกับความเครียด โดยกิจกรรมทางสังคมไม่ได้เป็นตัวส่งเสริมสุขภาพหรือป้องกันโดยตนเอง แต่ขึ้นกับการรับรู้และให้ความหมาย

กิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตประจำวัน และคอยเน้นและเคลือบจิต (Coyne and Delongis. 1986) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นประสบการณ์หรือกระบวนการคิดในการประเมินหรือการรับรู้สัมพันธภาพทางสังคมว่าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ

ตามความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลรับรู้หรือประเมินว่าได้รับความช่วยเหลือ และได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

แหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม

นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือ และตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น อาทิเช่น วิลส์ (Wills. 1985) กล่าวว่า คู่สมรส เพื่อนสมาชิกในครอบครัว เป็นแหล่งปฐมภูมิที่บุคคลที่อยู่ในภาวะเครียดต้องการความช่วยเหลือ สิ่งที่บุคคลร้องขอเป็นลำดับแรกคือการดำรงรักษาความภูมิใจในตนเอง ทอยท์ (Thoits.1986) กล่าวถึงผู้แสดงบทบาทในการให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือ ข้อมูล อารมณ์และสังคม ต่อผู้ที่อยู่ในภาวะเครียด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน ผู้ร่วมงาน ญาติ และเพื่อนบ้าน เช่นเดียวกับวูดส์ เททส์ และไพร์โมโม (Wood, Yates and Primomo. 1989) กล่าวถึงคู่สมรสหรือพาร์ทเนอร์ สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อน ผู้ร่วมงาน กลุ่มหรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเป็นแหล่งการสนับสนุนที่เฉพาะเจาะจงด้านอารมณ์ ความผูกพัน สิ่งที่มีมองเห็นได้และข้อมูลต่างๆ ส่วนเพนเดอร์ (Pender.1987) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มให้การสนับสนุนออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มสนับสนุนตามธรรมชาติ เช่น ครอบครัวเป็นกลุ่มปฐมภูมิในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมซึ่งกันและกัน มีความไว และเห็นความสำคัญของความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มสนับสนุนจากเพื่อน (peer support) ประกอบด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่อย่างไม่เป็นทางการในการตอบสนองความต้องการทั่วไป และความต้องการที่เฉพาะเจาะจงแก่สมาชิก องค์กรทางศาสนาซึ่งเป็นสถาบันการสนับสนุนที่เก่าแก่ในสังคม กลุ่มวิชาชีพที่มีทักษะและความชำนาญในการดูแลและให้บริการแก่ผู้ป่วย ซึ่งน้อยครั้งจะเป็นแหล่งของความช่วยเหลืออันดับแรก องค์กรให้ความช่วยเหลือที่ไม่ได้เป็นวิชาชีพ เช่น อาสาสมัครซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลบางกลุ่มในการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ

จากการศึกษาของไลเบอร์แมน (Lieberman. 1986; citing Liberman. 1982) พบว่าในภาวะวิกฤตหรือรุนแรง มีน้อยคนที่จะไม่ใช้ทรัพยากรทางสังคม บุคคลแต่ละคนมีการโต้ตอบแตกต่างกันต่อสาเหตุความเครียดที่เหมือนกัน และความเฉพาะเจาะจงของปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับ

ผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ มีความสำคัญมากกว่าประเภทความช่วยเหลือ การวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่สมาชิกในครอบครัวว่า เป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมด้านบวกที่สำคัญ (Lieberman. 1986)

ครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมพื้นฐานที่มีนักวิชาการสนใจศึกษา และเห็นว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาการสนับสนุนทางสังคมแก่บุคคลในภาวะวิกฤตที่ไม่เป็นที่ต้องการ แคนเนลสัน บิสเซล และ ฟไร (Danielson, Bissell and Fry. 1993) ได้แบ่งความสามารถหรือศักยภาพของครอบครัวในการเผชิญความเครียดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทรัพยากรและความแข็งแกร่งของครอบครัว และพฤติกรรมหรือกลยุทธ์ในการปรับตัวของสมาชิก และครอบครัว ทรัพยากรของครอบครัวประกอบด้วย 1) ความยืดหยุ่นของครอบครัว ได้แก่ ความไว้วางใจ การยกย่อง การสนับสนุนช่วยเหลือ ความนับถือซึ่งกันและกัน 2) การปรับตัวหรือความสามารถของครอบครัวในการเผชิญอุปสรรค 3) องค์กครอบครัว ได้แก่ ความเห็นพ้องต้องกัน ความชัดเจนและสม่ำเสมอในบทบาทและโครงสร้าง 4) ทักษะการสื่อสารที่ชัดเจนและมั่นคงเกี่ยวกับความรู้สึกและการแสดงออก คำพูดและท่าทางมีความสอดคล้องกัน 5) ความมั่นคงและครอบครัว หมายถึง ความแข็งแรงภายใน ความยืนยาวของครอบครัว และความรู้สึกว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ของชีวิตได้ 6) การใช้เวลาร่วมกันและแบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัวในแต่ละวัน จากการศึกษาของ เคอร์ แรน (Bomar. 1989; Citing Curran. 1985) พบว่าครอบครัวที่เผชิญภาวะวิกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะของการมองความภาวะวิกฤติเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ของชีวิตครอบครัว แบ่งปันความรู้สึกและคำพูด พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และความชัดเจน ใช้ทรัพยากรจากบุคคลและระบบ และมีลักษณะการปรับตัว และโบมาร์ (Bomar. 1989) กล่าวถึงครอบครัวที่มีความพร้อมว่า มีลักษณะดังนี้ คือ มีกลยุทธ์ในการปรับตัวที่หลากหลาย และมีทรัพยากรในการปรับตัวสูง มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการเรียนรู้ พฤติกรรมการปรับตัวใหม่เมื่อวิธีการแก้ปัญหาครั้งแรกไม่ได้ผล มีความผูกพัน และมีเป้าหมายร่วมกันในครอบครัว

กลุ่มช่วยเหลือตนเองหรือกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (self-help and mutual support groups) เป็นกลุ่มที่มีความผูกพันในลักษณะของกลุ่มปฐมนิคม ประกอบด้วยบุคคลที่มีปัญหาหรือทราบใกล้เคียงกัน และมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเผชิญภาวะวิกฤติ เนื่องจากมีเงื่อนไข สถานการณ์และประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้เกิดความใกล้ชิด เป็นที่ยอมรับในประเด็นปัญหาและอารมณ์ มีบรรยากาศที่เอื้ออาทรและช่วยเหลือ มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปัญหา ได้เห็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัว เป็นแหล่งความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาซึ่งนำไปสู่ความภูมิใจในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลุ่มที่ไม่

เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อย (Lieberman. 1986; Danielson, Bissell and Fry. 1993) เมื่อเปรียบเทียบกับ การได้รับการปรึกษาอย่างเป็นทางการ จากนักวิชาชีพทางการให้คำปรึกษา

กล่าวโดยสรุป สมาชิกในครอบครัวและกลุ่มคนที่ประสบปัญหาเดียวกันจะเป็นแหล่งปฐมนุญในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลในภาวะวิกฤติ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ตกอยู่ในภาวะวิกฤติจะเป็นฝ่ายคาดหวังและพิจารณาความเหมาะสมของบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ตนเอง (Cohen and Syme. 1985) คุณลักษณะที่นำมาพิจารณาได้แก่ ลักษณะปัญหาที่ประสบ ผู้เคยประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันมาก่อน และสามารถเผชิญปัญหานั้นได้อย่างสุขุม เป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหา มีคุณลักษณะทางสังคมและระบบคุณค่าที่คล้ายคลึงกันมาก่อน และสามารถเผชิญปัญหานั้นได้อย่างสุขุม เป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหา มีคุณลักษณะทางสังคม และระบบคุณค่าที่คล้ายคลึงกัน และที่สำคัญคือต้องมีความเข้าใจ (empathic understanding) เพราะจะทำให้ผู้รับความช่วยเหลือมั่นใจว่าปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

ประเภทการสนับสนุนทางสังคม

นักวิชาการแต่ละท่านได้แบ่งประเภทการสนับสนุนทางสังคมไว้แตกต่างกัน ซึ่งพอนำมากล่าวได้ดังนี้คือ คอบบ์ (Cobb. 1976) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) ได้แก่ ข้อมูลซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรักและการดูแล มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสนับสนุนด้านความภาคภูมิใจ (esteem support) ได้แก่ ข้อมูลที่ทำให้บุคคลรู้สึกมีคุณค่า มีความภูมิใจในสังคม และการสนับสนุนด้านสังคม (socially support) ได้แก่ ข้อมูลซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทางสังคม มีความผูกพันและแบ่งปันกันเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ สิ่งของและบริการในโอกาสที่ต้องการ การรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับอันตรายของชีวิตและวิธีการต่าง ๆ ในการต่อสู้ร่วมกัน แต่ในความคิดเห็นของคอบบ์ การสนับสนุนทางสังคมเป็นข้อมูลไม่สามารถวัดในรูปของสสารหรือพลังงาน สิ่งของและบริการจึงไม่ใช่การสนับสนุนทางสังคม และมีส่วนผลักดันให้เกิดการพึ่งพา แบรินท์และเวเนอร์ท (Ryan and Auston. 1988 ; citing Brandt and Wienert. 1981) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 5 มิติ คือ ความใกล้ชิด ความผูกพันทางสังคม การสร้างคุณค่าการบำรุงรักษา การช่วยเหลือ วอร์ทแมนและคอนเวย์ (Wortman and Conway. 1985; citing Wortman. 1984) ได้แบ่งองค์ประกอบการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) การแสดงความรู้สึกในทางบวก ได้แก่ ข้อมูลซึ่งแสดงว่าบุคคลเป็นที่รักได้รับการดูแลและมีคุณค่า 2) การแสดงความเห็นด้วย และยอมรับความเชื่อ การแปลความหมายและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลต่อเหตุการณ์ 3) การ

กระตุ้นให้ระบายหรือ แสดงออกอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับความเชื่อและปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่าง ๆ 4) ให้คำแนะนำข้อมูลและแหล่งข้อมูลอื่นๆ 5) การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุ 6) การให้ข้อมูล ซึ่งแสดงว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทางสังคมที่มีความผูกพัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เชฟเฟอร์ คอยเน และลาซารัส (Lazarus and Folkman, 1984 ; citing Schaefer, Coyne and Lazarus, 1982) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) ได้แก่ ความผูกพัน กำลังใจ ความรู้สึกเชื่อถือหรือไว้วางใจต่อบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่ การสนับสนุนด้านรูปธรรม (tangible support) เงินหรือสิ่งของการให้บริการ เช่น การดูแลเมื่อเจ็บป่วย การช่วยทำงานอื่นแทนให้ ความช่วยเหลือด้านข้อมูล (informational support) ได้แก่ การให้ข้อมูล คำแนะนำ และข้อมูลป้อนกลับแก่การกระทำของบุคคล และ วิลส์ (Wills, 1985) ได้แบ่งประเภทการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) การช่วยเกิดความภูมิใจซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพที่ไว้วางใจ สามารถพูดคุยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเปิดเผย และได้รับความสนใจ ความเข้าใจและกำลังใจ แสดงถึงการยอมรับและให้คุณค่าจากบุคคลอื่น ทำให้บุคคลดำรงรักษาความภูมิใจไว้ได้ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูล หมายถึงคำแนะนำ การแนะแนว และข้อมูลในการประเมิน สาเหตุหรือประเด็นสำคัญของปัญหา ทางเลือกในการปฏิบัติ และแหล่งความช่วยเหลือในชุมชน 3) การสนับสนุนด้านเครื่องมือ หรือการสนับสนุนด้านรูปธรรมหรือการสนับสนุนด้านวัตถุ ได้แก่ การช่วยงานบ้าน ช่วยดูแลเด็ก ให้ยืมหรือให้เงิน ให้วัสดุเครื่องใช้ ช่วยทำธุระ ช่วยรับ-ส่ง ช่วยงานทางปฏิบัติ เช่น งานไม้ งานประปา 4) การมีเพื่อนซึ่งนำไปสู่กิจกรรมทางสังคมที่มีความสุข และเกิดอารมณ์ในทางบวก ความพึงพอใจและความอยู่ดี 5) การช่วยให้เกิดแรงจูงใจ ในสถานการณ์ที่เรื้อรังจัดการได้ยาก ส่งผลต่ออนาคต จึงต้องการความอดทนและความมุ่งมั่น ก่อนที่สถานการณ์จะคลี่คลายลง การเพิ่มแรงจูงใจที่จำเป็น เช่น ความเพียรและความพยายามในการแก้ปัญหา ความอดทนต่อความคับข้องใจ การคาดหวังอนาคตในทางบวก และการสื่อความมุ่งมั่นที่จะดำรงรักษาสัมพันธภาพของการช่วยเหลือสนับสนุน

จึงอาจสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมสามารถแบ่งได้เป็น การสนับสนุนด้านอารมณ์ ได้แก่ความช่วยเหลือที่ทำให้บุคคลเกิดความภูมิใจและมีคุณค่าเป็นที่รัก และได้รับการดูแลเอาใจใส่ มีความมุ่งมั่น และอดทนในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ การสนับสนุนด้านรูปธรรม ได้แก่ ความช่วยเหลือด้านบริการ เงิน และสิ่งของ การสนับสนุนด้านข้อมูล ได้แก่ การให้ข้อมูลและคำแนะนำต่างๆ ตลอดจนข้อมูลป้อนกลับแก่พฤติกรรมของบุคคล แต่ทั้งนี้การสนับสนุนทางสังคมแต่ละประเภท จะเกิดผลในการปะทะสูงสุด เมื่อสามารถตอบสนองความ

ต้องการเฉพาะเจาะจงที่เกิดจากภาวะวิกฤติที่บุคคลกำลังประสบอยู่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความต้องการที่หลากหลาย และเปลี่ยนไปตามวิถีทางของภาวะวิกฤติ (Cohen and Syme. 1985; Wills. 1985; Ryan and Austin. 1988; Lazarus and Folkman. 1984; Wortman and Conway. 1985; Woods. Yates and Primomo. 1989)

การสนับสนุนทางสังคม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ผู้ให้การสนับสนุน และประเภทการสนับสนุนต้องตรงกับความต้องการ และคุณค่าของบุคคล ปัญหาหรือความท้าทายที่เกิดจากสถานการณ์จะเคี้ยวกันบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความต้องการ การได้รับและการใช้การสนับสนุนทางสังคม บุคคลไม่ได้เป็นผู้รับความช่วยเหลืออย่างขอมตาม แต่มีบทบาทในการดึงดูดพัฒนา ดำรงรักษา และใช้การสนับสนุนทางสังคม อย่างไรก็ตาม การให้และการรับการสนับสนุนทางสังคมต้องพิจารณาผลที่เกิดขึ้นว่าให้ผลในทางบวกหรือทางลบต่อบุคคลและสถานะที่กำลังเผชิญอยู่ด้วย (Cohan and Syme. 1985; Coyne and DeLongis. 1986; Bruhn and Phillips. 1984; Bomar. 1989; citing Norbeck. 1992; Lazarus and Folkman. 1984; Norbeck. 1981; Gore. 1985; Heller, Swindle and Dusenbury. 1986)

แนวคิดสนับสนุนทางสังคมมีแนวคิดพื้นฐานว่า การมีสัมพันธภาพทางสังคมเท่ากับได้รับการสนับสนุนทางสังคม การมีเครือข่ายทางสังคมใหญ่ดีกว่ามีเครือข่ายทางสังคมเล็ก ซึ่งการมีเครือข่ายทางสังคมใหญ่ ทำให้บุคคลรับรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอเมื่อต้องการ (Lazarus and Folkman. 1984; Ercer and Ferketich. 1988) ดังนั้นในการศึกษาการสนับสนุนทางสังคม มักเป็นการศึกษาในประเด็นโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมเกี่ยวกับขนาด แหล่งสนับสนุน ประเภทการสนับสนุน การเป็นสมาชิกกลุ่มที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และความถี่ในการติดต่อสื่อสาร เป็นการประเมินพฤติกรรมการสนับสนุนหรือช่วยเหลือที่เกิดขึ้นกับ กลุ่มที่มีปัญหาเฉพาะเจาะจง ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อระบุว่า ใครช่วยเหลืออะไร อย่างไร และเกิดผลอะไรขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อกิจกรรมการปรับตัวและการตัดสินใจในภาวะวิกฤติของมนุษย์ (Wortman and Conway. 1985; Gore. 1985; Ryan and Austin. 1988; Bomar 1989)

จากการศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่าง การสนับสนุนทางสังคมกับการกระทำรุนแรงต่อภรรยาพบว่าในภาวะวิกฤติ ภรรยาจะเริ่มแสวงหาความช่วยเหลือ หรือความสนับสนุนจากภายนอก เพื่อช่วยผ่อนคลาย คอบัดหรือจัดการกับปัญหา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจเปิดรับความช่วยเหลือของภรรยา จากการศึกษาของบรัช (Brush. 1990) ในศูนย์พักพิงและช่วยเหลือสตรีแห่งหนึ่งในรัฐมิเนโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าในจำนวนผู้ขอรับความช่วยเหลือที่เป็นภรรยาที่ถูกทำร้ายทั้งหมด 185 คน ร้อยละ 62 เป็นการโทรศัพท์มาเพื่อระบายปัญหาและขอคำปรึกษา ร้อยละ

34 เป็นการเข้ามาเพื่อขอที่พักหลบสामी และขอคำปรึกษา และที่เหลือเป็นการเข้ามาเพื่อพบปะพูดคุยปัญหาแล้วกลับไป และจากการศึกษาของเลวิน (Lewin.1992) พบว่าถึงแม้ในระยะแรกของภาวะการทำร้ายร่างกาย การสนับสนุนทางสังคมส่วนใหญ่ที่ภรรยาได้รับ จะได้รับจากสมาชิกในครอบครัว แต่แหล่งสนับสนุนที่มีผลต่อการตัดสินใจยุติภาวะการกระทำรุนแรง มักเป็นแหล่งสนับสนุนจากสังคมภายนอกที่เป็นกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (mutal support groups) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันในลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิ อันประกอบด้วยบุคคลที่มีปัญหาเดียวกัน มีประสบการณ์ที่คล้ายกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการถ่ายทอดประสบการณ์ในการเผชิญภาวะวิกฤต นอกจากนี้ จากการศึกษาของโบเคอร์ซีให้เห็นว่าช่วงในระยะเวลาหนึ่งที่ภรรยาตกอยู่ในเหตุการณ์กระทำรุนแรงซ้ำ มิได้หมายความว่าภรรยาจะเป็นผู้ยอมจำนน หรือสิ้นหวัง แต่มาจากการขาดการสนับสนุนทางสังคม ความยาวนานของเวลาเป็นไปเพื่อการแสวงหาแหล่งความช่วยเหลือ เพื่อที่จะใช้จัดการกับชีวิตของภรรยาและบุคคลที่เธอรัก และเมื่อมีการสนับสนุนจากสังคมถึงจุดที่ภรรยาคิดว่าพอเพียง ภรรยา ก็จะจัดกระบวนการทางบุคลิกภาพ และจัดการกับบุคคลที่เป็นสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการสนับสนุนทางสังคมช่วยเหลือในด้านส่วนตัว ให้คำแนะนำ ให้ที่พักพิง หรือเพิ่มความกดดันทางสังคมแก่สามี ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่มีผลต่อความยาวนานของระยะเวลาที่ภรรยาตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ และการตัดสินใจยุติภาวะการกระทำรุนแรง (Adams. 1988; Bowker. 1983; Shupe et. al. 1987; Steinmetz. 1987)

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (rational choice theory)

จากแนวคิดที่มองว่ามนุษย์เป็นคนที่มีความเหตุผล (rational man) ดังนั้นการตัดสินใจของมนุษย์จะเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตน ประโยชน์สูงสุดอาจมีหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอก ภายนอกอาจได้แก่ เงินตราหรือสิ่งของ รางวัลที่จับต้องได้ ส่วนภายใน อาจได้แก่ ความรักความเข้าใจ ความอึดอับ ประโยชน์สูงสุดที่นำมาใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจของมนุษย์ อาจไม่จำเป็นต้องเป็นเงินตราแต่อาจเป็น ความภาคภูมิใจ เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความสะดักสะบายนที่มนุษย์คิดว่าเหมาะสมกับตนที่สุดและเป็นความพอใจที่สุด ในบางครั้งมนุษย์อาจไม่ได้ตัดสินใจกระทำโดยหวังผลตอบแทน ที่เป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุดของบุคคลอื่น ในปริมาณมากที่สุด แต่ในบางครั้งมนุษย์ตัดสินใจกระทำตามความพอใจของตน โดยหวังผลตอบแทนที่เป็นสิ่งที่ตนคิดว่าเหมาะสมกับตนที่สุด

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล ให้ความสนใจเกี่ยวกับเหตุผลที่มนุษย์แต่ละคนใช้ในการตัดสินใจลงมือกระทำการ (action) ในการที่มนุษย์จะทำการเลือก องค์ประกอบที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กับสถานการณ์การนำการเลือกของมนุษย์มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. การกระทำชุดหนึ่ง เชื่อว่าเป็นไปตามข้อจำกัดทางกายภาพและเศรษฐกิจที่เป็นเหตุเป็นผลกัน
2. โครงสร้างของสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดว่า การกระทำชุดใดจะก่อให้เกิดสิ่งที่ตามมาอย่างไร
3. ทางเลือกที่เป็นไปได้จำนวนหนึ่งตามความคิดของผู้กระทำ

การกระทำเป็นขั้นตอนที่เป็นผลจากการใช้เหตุผลในการเลือกจากทางเลือกที่ผู้กระทำคิด ว่าเหมาะสมที่สุด ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นตำแหน่งของการตัดสินใจและการกระทำ ผู้กระทำเป็นผู้ สร้างเหตุผลในการกระทำจากประสบการณ์เดิมและความต้องการของตนเอง ภายใต้บริบททาง สังคม (การกระทำของสมาชิกอื่นในสังคมหรือเงื่อนไขทางสังคมอื่น ๆ) รวมถึงตำแหน่งทางสังคม ที่มนุษย์ผู้นั้นดำรงอยู่ด้วย (Hindess 1988)

การศึกษาถึงควมมีเหตุผลในการเลือกของคน (Elster. 1986) อธิบายว่าให้ดูที่ความ ตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งความตั้งใจนั้นจะประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างการ กระทำกับความต้องการและความเชื่อหรือความรู้ของผู้กระทำ โดยที่บุคคลเลือกที่จะกระทำอย่าง ใดอย่างหนึ่งที่เขาเห็นว่าเส้นทางที่ดีที่สุดที่จะให้ผลตามที่ตนต้องการ จากความเชื่อหรือความรู้ที่เขา สร้างขึ้นมาจากหลักฐานที่เขาได้มากที่สุดตามความปรารถนาของเขาเองในการนี้ ทั้งความเชื่อหรือ ความรู้และความปรารถนาหรือความต้องการที่บุคคลนั้นมีความคงเส้นคงวา และเป็นเหตุเป็นผล กับการกระทำ กล่าวคือบุคคลต้องไม่ทำตามความปรารถนาในลำดับรองๆ ลงมาหากว่าไม่มีเหตุผล เพียงพอที่จะทำอย่างนั้น

ไฮเคส (Hindess.1988) กล่าวว่า เราไม่อาจจะวิเคราะห์ความเชื่อ ความต้องการและ ความตั้งใจที่เชื่อมกันอยู่ภายในพฤติกรรมของมนุษย์โดยแยกออกเป็น ส่วน ๆ ได้ และเราจะไม่ เข้าใจถึงการเชื่อมโยงกันภายในได้ถ้าเราไม่มีข้อสันนิษฐานว่ามันมีเหตุผล นอกจากนี้เราจะไม่ เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์โดยไม่วิเคราะห์ถึงความเชื่อ ความต้องการ และความตั้งใจของผู้กระทำ ในลักษณะที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และเชื่อมโยงสู่พฤติกรรมของตน ถ้าเราไม่มีข้อสันนิษฐานว่า พฤติกรรมนั้นมีเหตุผล ดังนั้นการกระทำความเข้าใจในเรื่องของมนุษย์จึงต้องสันนิษฐานไว้ก่อน ว่ามนุษย์มีเหตุผล

ไฮชเทอร์ (Hechter. 1983) ใช้แนวความคิดการเลือกอย่างมีเหตุผลในการศึกษาเชื่อมโยง ปรากฏการณ์ระดับจุลภาคกับมหภาค เขาเริ่มวิเคราะห์ด้วยแนวความคิดระดับมหภาค เน้นที่

ปรากฏการณ์ของบรรทัดฐานและโครงสร้างทางสังคม ที่จำกัดทางเลือกของบุคคลในทัศนะของเขา ไม่ว่าเงื่อนไขทางบรรทัดฐานหรือทางโครงสร้างจะมีพลังเพียงใด บุคคลก็ยังคงสามารถที่จะเลือก เซลเทอร์ตระหนักดีว่า บรรทัดฐานและโครงสร้างกำหนดภาวะเงื่อนไขให้กับการแสดงออกของ บุคคล แต่อย่างไรก็ตาม ภาวะเงื่อนไขดังกล่าวก็มีขีดจำกัด ไม่สามารถกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ได้ทั้งหมด เซลเทอร์จึงเสนอว่า เราควรต้องพิจารณาถึงความตั้งใจของมนุษย์ในการ กระทำและผล ที่ตามมาจากการกระทำนั้นด้วย แต่ไม่ได้หมายความว่าคุณลักษณะของบุคคลควรถูกกำหนดให้มี น้ำหนักมากกว่าคุณลักษณะของโครงสร้างก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ แต่ควรสนใจที่ความตั้งใจของ คนด้วยในระดับจุลภาคเขาใช้ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล โดยมีข้อสมมุติฐานว่า เมื่อบุคคลมีเป้าหมายและความชอบอย่างหนึ่งซึ่งมีความคงที่ คนจะเลือกชุดของการกระทำขึ้นมาชุดหนึ่งอย่างมี เหตุผลเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายนั้น เขาเห็นว่าการนำทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลเข้ามาช่วยอธิบาย ปัญหาทางสังคมระดับมหภาค ในแง่การทำความเข้าใจกับโครงสร้างที่เป็นโครงสร้างสถานการณ์ ทั่วไปของสังคมจะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษาได้ดีขึ้น

การใช้ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงกับภรรยาจะ เน้นการศึกษาเหตุผลที่ภรรยาเลือกใช้ในการตัดสินใจยุติปัญหาความรุนแรง ซึ่งเหตุผลในการ ตัดสินใจนี้จะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสถานการณ์ทั่วไปของสังคม ซึ่งรวมถึงสมาชิกอื่น ๆ ใน สังคมและเงื่อนไขทางสังคมในส่วนที่เป็นความคิดความเชื่อตามประเพณีดั้งเดิมของสังคม ตลอดจน ความตั้งใจและความพยายามของภรรยาในการทำการเพื่อยุติปัญหาการกระทำ เนื่องจากเชื่อ ว่าในการตัดสินใจยุติความรุนแรงนั้น ภรรยาได้วิเคราะห์แล้วว่า จะได้รับผลตอบแทนอันเป็นผล ประโยชน์สูงสุดที่มีความเหมาะสมกับคนที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์ เป็นปัจจัยทางด้านจิตสังคมที่มีผู้สนใจศึกษามาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1800 เป็นต้นมา มีผู้ให้แนวคิดของอัตมโนทัศน์ทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างกัน คือ เป็นแนวความ นึกคิด เจตคติ ที่บุคคลมีต่อตนเองทั้งทางด้านร่างกาย และศีลธรรม ความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม สังคม หน้าที่การงาน สุขภาพร่างกายและภาพพจน์ในใจที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับด้านเพศสัมพันธ์ (Cook 1975) เป็นลักษณะที่สำคัญของบุคลิกภาพ หรือหัวใจของบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึกที่ทำให้บุคคลมีความตระหนักในความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ก่อให้เกิด การมองตนเองซึ่งเป็นการมองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Gale. 1975) เป็นความคิดเห็น ความเชื่อ เป็นองค์ประกอบของความรู้ที่เกี่ยวกับตนเองของบุคคล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการสร้าง

สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และกับวัตถุ รวมทั้งเป็นเป้าหมายและเป็นอุดมการณ์ของบุคคลด้วย (Stuart and Sundeen, 1983)

ในระยะหลังนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์เพิ่มเติมว่านอกจากจะเป็นผลรวมของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง ประกอบด้วยความรู้สึกรู้สึก ความนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมและการยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางด้านรูปร่าง คุณลักษณะ และความสามารถด้านต่างๆ ของตน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะประจำตัวของแต่ละบุคคลแล้ว อัตมโนทัศน์ยังเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาในชีวิต เช่น บิดามารดาผู้เลี้ยงดู ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์

นักจิตวิทยาได้แบ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเชื่อและแนวคิดอัตมโนทัศน์ พอสรุปได้ดังนี้คือ ไดรเวอร์ (Driever cited in Roy, 1976) แบ่งอัตมโนทัศน์ออกเป็น 2 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่

1. อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (physical self) เป็นการมองตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของตนซึ่งรวมถึงลักษณะ รูปร่าง หน้าตา สมรรถภาพทางเพศ ทั้งในภาวะปกติและเจ็บป่วย แบ่งได้เป็น

1.1 การรับรู้ถึงความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่

1.2 การรับรู้ถึงลักษณะ รูปร่าง หน้าตา และอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย

2. อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว (personal self) เป็นความเชื่อ ค่านิยม ความคาดหวัง เจตคติเกี่ยวกับตนเองที่บุคคลยึดถืออยู่ แบ่งได้เป็น

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านความสม่ำเสมอแห่งตน (self consistency) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในลักษณะประจำตัวที่คงที่ หรือเป็นการรักษาความมั่นคงของอัตมโนทัศน์ของบุคคล ทั้งนี้บุคคลจะพยายามดำรงไว้ซึ่งความสม่ำเสมอแห่งตน และจะพยายามหลีกเลี่ยงภาวะที่ไม่สมดุลย์

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านปณิธานหรือด้านความคาดหวัง (self ideal, self expectancy) เป็นความรู้สึกนึกคิด และความคาดหวังของบุคคลเกี่ยวกับตนเอง ตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น รวมทั้งการรับรู้ในสิ่งที่ผู้อื่นคาดหวังเกี่ยวกับตนด้วย

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านการยอมรับตนเอง (festeems) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าสมควรได้รับการยกย่องนับถือ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา (moral ethical self concept) คือการกำหนดกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยา (moral ethical self concept) และสิ่งที่เขาคิดว่ามีคุณค่าตามความสำนึกแห่งตน โดยเฉพาะด้านศาสนา แล้วนำเป็นหลักในการยึดถือปฏิบัติ และประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ

ฟิทท์ (Fitt, 1965) ได้แบ่งเป็นองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ พิจารณาจาก 2 ด้าน คือ

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ (internal frame of reference) ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านเอกลักษณ์ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์เกี่ยวกับคำถาม “ฉันเป็นอะไร”

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามที่ถามว่า “ฉันรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร”

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้และความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ของตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามที่ว่า “ฉันประพฤติอย่างไร”

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ (external frame of reference) ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะของร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดีหรือคนเลว ความพึงพอใจในศาสนาของตน

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ประเมินค่าบุคลิกภาพของตน โดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

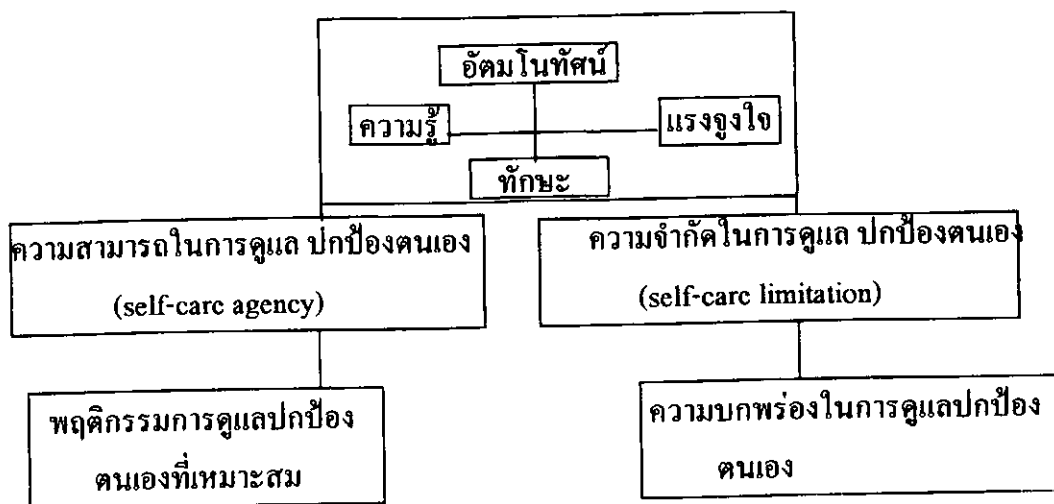
2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่าและความพอใจ ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ตนเอง ว่าใกล้ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว

2.5 อัตมโนทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับ ความมั่นใจ และความเชื่อมั่นในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

นอกจากนี้ พิพท์ยังได้รวมเอาอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองมาเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของอัตมโนทัศน์ ซึ่งเป็นอัตมโนทัศน์ด้านที่หมายถึง ความกล้าที่จะยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดี จะเห็นได้ว่าพิพท์ได้แบ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ละเอียดกว่าไคร์เวอร์ คือเพิ่มอัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองเข้าเป็นองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์

ความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับพฤติกรรมการดูแลปกป้องตนเอง

อัตมโนทัศน์เป็นพื้นฐานของการรับรู้เจตคติของบุคคล ที่มีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดแรงจูงใจและมีการตัดสินใจในการดูแลปกป้องตนเอง (Connolly, 1987) กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ มีความหมาย และมีประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่อร่างกาย ความสามารถ และการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้เกิดแรงจูงใจ มีกำลังใจกำลังกายที่เข้มแข็ง สามารถเผชิญปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้สำเร็จ รวมทั้งมีความสนใจที่จะหาความรู้และฝึกทักษะในการปฏิบัติการดูแลปกป้องตนเอง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการดูแลปกป้องตนเองที่เหมาะสม แต่ถ้าบุคคลขาดความชื่นชมในตนเอง เห็นตนเองไร้ค่า ไร้ความสามารถทำให้เกิดความรู้สึกเศร้า มีปมด้อย แยกตัวจากสังคม รู้สึกตนถูกทอดทิ้ง ไม่เป็นที่รักใคร่ชื่นชมของผู้ใกล้ชิด ก็จะหมดแรงจูงใจ ขาดความสนใจในการให้การดูแลปกป้องตนเอง ทำให้เกิดความบกพร่องในการดูแลปกป้องตนเอง อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์การดูแลปกป้องตนเอง (ภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแลปกป้องตนเอง

ที่มา Joseph. 1980; 136

การศึกษาที่สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่าง อัตมโนทัศน์กับพฤติกรรมในการดูแลปกป้องตนเอง เช่น การศึกษาของเคอร์นีย์และฟไลชเชอร์ (Kearney and Fleischer. 1979) พบว่าการนับถือตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลปกป้องตนเอง

นอกจากอัตมโนทัศน์ของบุคคลแล้ว การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การดูแลปกป้องตนเองที่ดี (Beare and Myers. 1990) เนื่องจากการดูแลปกป้องตนเองเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร (Orem. 1985) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้ก็ คือ การสนับสนุนทางสังคมนั่นเอง (Kahn. 1979)

การมองตนเองโดยทั่วไปจะพบว่าบุคคลมองภาพพจน์ของตนเองจากสภาพ 2 ประการ คือ สภาพร่างกายและสภาพจิตใจ การมองตนเองตามสภาพทางร่างกาย บุคคลจะมองตนเองตามสภาพทางจิตใจเป็นการมองตนเองในด้านคุณลักษณะต่างๆ เช่น ความมีอิสระ ความมั่นคง ปลอดภัย ความบกพร่องต่าง ๆ เป็นต้น การมองตนเองเหล่านี้เกิดจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม (Gale. 1976)

คำว่า ตน (self) ที่นักจิตวิทยาใช้นั้นมีความหมายกว้างขวาง บางครั้งคำว่า ตน ใช้ในความหมายของอัตมโนทัศน์หรือการมองตนเอง (self concept) ด้วย ฮอลล์และลินด์เซย์ (Hall and Lindzey. 1969) กล่าวถึงความหมายของคำว่า ตน (self) ไว้ 2 ประการ คือ

1. ตนในแง่วัตถุ (self as object) หมายถึง ทักษะ ความรู้สึกลำดับที่บุคคลมีต่อรูปร่าง ลักษณะพฤติกรรม คุณค่าของตนเองในฐานะเป็นบุคคลคนหนึ่ง

2. ตนในแง่กระบวนการ (self as process) หมายถึงตนในฐานะผู้กระทำการต่าง ๆ ได้แก่ การคิด การพิจารณา การรับรู้ เป็นต้น

การมองตนเองก็จะมีแบ่งออกในลักษณะเดียวกับตน คือ

1. การมองตนเองในแง่ของวัตถุ (self concept as object) หมายถึง ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติ แรงจูงใจและความสามารถ ทั้งนี้จะเป็นการกำหนดพฤติกรรมการรับรู้ การป้องกันตนเอง การแสดงออก แรงจูงใจ เป็นต้น

2. การมองตนเองในแง่กระบวนการ (self concept as process) หมายถึงการมองตนเองในแง่ของผู้กระทำการต่าง ๆ เป็นผลของการมองตนเองในรูปแบบธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล

โรเจอร์ส (Rogers. 1951) ให้ความหมายของการมองตนเองไว้ว่าเป็นโครงสร้างของการรับรู้ (configuration of perception) ที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม การรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าของตัวเอง เป็นต้น โรเจอร์สมีความเห็นว่าการมองตนเองพัฒนาขึ้นมาจากผลของการที่บุคคลได้มีความสัมพันธ์ (interaction) กับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการที่บุคคลได้รับการประเมินผลจากคนอื่น

ปัจจุบันบรรดาผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการมองตนเอง (self concept) และเรื่องของตนจะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การมองตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีเกี่ยวกับตน (self theory) ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับตนนี้เป็นความสำคัญของประสบการณ์ของบุคคล นอกจากนี้ ยังให้ความสนใจกับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interaction) ด้วย ในการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับตนนั้น จะมีวัตถุประสงค์เบื้องต้น 3 ประการ คือ

1. การทำให้บุคคลยอมรับสภาพของตนเองทุก ๆ อย่าง ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์นั้น ๆ ได้

2. การทำให้บุคคลยอมรับนับถือตนเอง

3. การทำให้บุคคลสามารถที่จะเผชิญหน้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี

(Seymoar Epstein.1973)

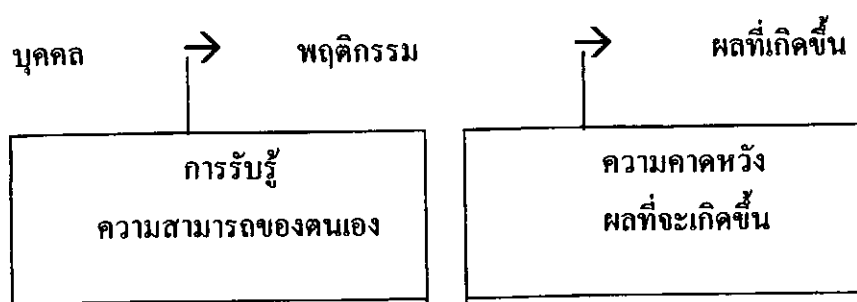
การมองตนเองนอกจากจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยาอื่นๆ อีก เช่น ในเรื่องการปรับตัวพบว่า ผู้ที่มีการมองตนเองที่ดีจะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีการมองตนเองไม่ดี (Zahran Hamed. 1967)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy)

งานของแบนดูรา (Bandura. 1977) ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเองนั้น ในระยะแรกแบนดูราเสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (efficacy expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม แต่ต่อมาแบนดูรา (Bandura. 1986) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (percieved self-efficacy) โดยให้คำจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการ และดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

แบนดูรา มีความเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีมารู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน แบนดูราเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับมารู้ความสามารถของตนเองในสภาวะการณ์นั้นๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อดสาเหไม่ที่อดอย่างง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (Evans. 1989)

มักมีคำถามว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น เกี่ยวข้องหรือแตกต่างอย่างไรกับความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (outcome expectation) เพื่อให้เข้าใจและชัดเจนแบนดูรา ได้เสนอภาพแสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (ภาพประกอบ 3)

ภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

ที่มา : Bandura. 1977

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว อย่างเช่นที่นักกีฬามีความเชื่อว่า เขากระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต ความเชื่อดังกล่าวเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเอง การได้รับการยอมรับจากสังคม การได้รับรางวัล การพึงพอใจตนเองที่กระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต เป็นความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น แต่จะต้องระวังความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผลที่เกิดขึ้น ผลที่เกิดขึ้นในที่นี้จะหมายถึงผลกระทบของการกระทำพฤติกรรมเท่านั้น มิได้หมายถึงผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรม เพราะว่าผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรมนั้นจะพิจารณาว่า พฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ตามการตัดสินใจความสามารถของตนเองหรือไม่ นั่นคือจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ ซึ่งจากจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่นั้น มิใช่เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นซึ่งมุ่งที่ผลกระทบที่จะได้จากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันมากโดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้ มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ (ภาพประกอบ 4)

		ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น	
		สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำแน่นอน

ภาพประกอบ 4 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

ที่มา : Bandura. 1978

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (mastery experiences) ซึ่งแบบคูราเชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ บุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถนั้นจะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. โดยการใช้ตัวแบบ (modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตเกิดความรู้สึกว่าเขาก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้ผู้ตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (Kazdin. 1974)

3. การใช้คำพูดชักจูง (verbal persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนี้ค่อนข้างง่ายและใช้กันทั่วไป ซึ่งแบบคูราได้กล่าวว่า การใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนักในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่พัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Evans. 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ผล ควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อยไป และให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกันก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (emotional arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในสภาพที่ถูกข่มขู่ ในการตัดสินใจถึงความวิตกกังวลและความเครียดของคนเรานั้น บางส่วนขึ้นอยู่กับกระตุ้นทางสรีระ การกระตุ้นที่รุนแรงทำให้การกระทำไม่ค่อยได้ผลดี บุคคลจะคาดหวังความสำเร็จเมื่อเขาไม่ได้อยู่ในสภาพการณ์ที่กระตุ้นด้วยสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ความกลัวก็จะกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากขึ้น บุคคลก็จะเกิดประสบการณ์ของความล้มเหลว อันจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง

ในการศึกษาการกระทำรุนแรงต่อภรรยา แนวคิดอัตมโนทัศน์มักถูกจะนำมาใช้ในการศึกษากระบวนการการให้ความหมายที่ภรรยามีต่อการกระทำรุนแรง (Joseph. 1980; Kearney and Fleischer. 1979; Mill. 1987; Gale. 1976) เพื่อศึกษาว่าในแต่ละช่วง ว่าทั้งสามีและภรรยามีกระบวนการการให้ความพยายามในการเกิด การดำรงอยู่ และการยุติความรุนแรงอย่างไรในส่วนของ การเกิดการกระทำรุนแรง ทั้งสามีและภรรยาให้ความหมายอย่างไรกับการกระทำรุนแรง หลังจากนั้นเมื่อเกิดการกระทำรุนแรงซ้ำสามีและภรรยาให้ความหมายของการกระทำรุนแรงซ้ำอย่างไร การให้ความหมายเปลี่ยนไปหรือไม่ อย่างไร มีเงื่อนไขอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงนี้ และใน ส่วนที่เป็นการศึกษาการยุติความรุนแรง จะนำแนวคิดอัตมโนทัศน์มาใช้เพื่อศึกษากระบวนการให้ความหมายว่าหลังจากที่เกิดการกระทำรุนแรงซ้ำมาเป็นเวลาช่วงหนึ่ง ภรรยาได้ตัดสินใจยุติความรุนแรงในการตัดสินใจครั้งนี้ การให้ความหมายต่อการกระทำรุนแรงเปลี่ยนไปหรือไม่ อย่างไร และเงื่อนไขสำคัญที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์แห่งตนจนเป็นผลให้เกิดการตัดสินใจยุติปัญหาคือเงื่อนไขใด

กรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัย

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แนวคิดสตรีนิยมและทฤษฎีแลกเปลี่ยนเป็นกรอบหลักในการศึกษาปรากฏการณ์และบริบททางสังคมของปรากฏการณ์ เนื่องจากทฤษฎีทั้งสองมีแนวคิดหลักในการมองปัญหาอย่างเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ในสังคม ทั้งระบบเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนสถาบันทางสังคมอื่นๆ นอกจากนั้นทฤษฎีแลกเปลี่ยนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องการใช้อำนาจระหว่างเพศ ทั้งในระดับโครงสร้างสังคมทั่วไปและในระดับครอบครัว นอกจากการให้ความสำคัญกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมแล้ว ทฤษฎีแลกเปลี่ยนและแนวคิดสตรีนิยมยังขยายการศึกษารอบคลุมตั้งแต่ขั้นเริ่มวิวัฒนาการ ขั้นพัฒนาการ ไปจนถึงขั้นการยุติของปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นๆ อย่างเป็นกระบวนการ

เนื่องจากสิ่งสำคัญในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เป็นปัญหาอันเกิดจากพฤติกรรมมนุษย์คือ คำอธิบาย (set of explanations) ที่เป็นเหตุผลเบื้องหลังการกระทำนั้นๆ ผู้ศึกษาจึงใช้แนวคิดอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล และทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลเป็นกรอบหลักในการศึกษาความตั้งใจและความหมายที่ผู้กระทำรุนแรงและผู้ถูกกระทำรุนแรงมีต่อพฤติกรรมของตน และใช้แนวคิดทั้งสองในการศึกษาวิธีการหรือกระบวนการที่ผู้กระทำรุนแรงและผู้ถูกกระทำใช้ เพื่อทำความเข้าใจ ความหมายของปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมของแต่ละบุคคล เนื่องจากทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลมีแนวคิดพื้นฐานว่า มนุษย์เป็นคนที่มีความคิดและการตัดสินใจกระทำการใดๆ ก็ตามมนุษย์จะกระทำไปในทางที่ก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตน โดยที่ประโยชน์สูงสุดนั้นอาจมิใช่ประโยชน์ที่เป็นที่พอใจที่สุดหรือเหมาะสมที่สุดในสายตาของผู้อื่น อีกประการหนึ่ง เหตุผลในการเลือกทฤษฎีนี้มาเป็นกรอบในการศึกษาคือ ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลให้ความสำคัญกับโครงสร้างสถานการณ์ทั่วไปซึ่งเป็นบริบททางสังคมของปรากฏการณ์ ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่มีส่วนกำหนด หรือผลักดันให้เกิดการตัดสินใจเลือกกระทำการในทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกชุดหนึ่งที่ผู้กระทำทำได้คิดไว้ ซึ่งทางเลือกชุดนี้เป็นผลจากการเตรียมการกระทำการที่เกิดจากการประมวลความรู้ ประสบการณ์ และความพยายามหรือความต้องการที่จะไปสู่เป้าหมายเข้าด้วยกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคลพบว่าจากการใช้แนวคิดอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคลในการศึกษาปัญหาการกระทำรุนแรงที่ผ่านมา มักมองที่การมอง “ตนเอง” ของแต่ละบุคคลซึ่ง เป็นการศึกษาการตีความในระดับปัจเจกบุคคลที่แต่ละบุคคลให้ความหมายที่เป็นการรับรู้คุณค่าเกี่ยวกับตนเองเมื่อเกิดความรุนแรงแต่ละครั้งโดยขาดความเชื่อมโยงและการมองกว้างออกไปยังการให้ความหมายที่เป็นลักษณะที่เรียกว่าการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ (symbolic interaction) ซึ่งเป็นการมองตนเองตามความคาดหวังของกลุ่มสัมพันธ์และบุคคลอื่นในสังคมอย่างเป็นกระบวนการ เนื่องจากการกระทำรุนแรงเป็นปรากฏการณ์ที่มีกระบวนการและมีพัฒนาการของปรากฏการณ์ที่สามารถอธิบายความเชื่อมโยงและพัฒนาการในแต่ละขั้นตอนได้ ดังนั้น ในการศึกษาการเกิด การดำรงอยู่และการตัดสินใจยุติการกระทำรุนแรงครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะใช้แนวคิดอัตมโนทัศน์มาเป็นกรอบในการศึกษากระบวนการและพัฒนาการของการรับรู้เกี่ยวกับตน ทั้งในด้านการประเมินคุณค่าและความสามารถของตนตามแนวคิดของแบนดูรา โดยเน้นให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและกระบวนการ เนื่องจากแนวคิดอัตมโนทัศน์ของบุคคลมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเกิดแรงจูงใจ และการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเพื่อเป้าหมายในการดูแลป้องกันตนเองจากการกระทำรุนแรง

นอกจากอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคลแล้ว การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การดูแลป้องกันตนเองที่ดี เนื่องจากการดูแลป้องกันตนเองเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้ก็คือ การสนับสนุนทางสังคมนั่นเอง ดังนั้น ในการศึกษามูลเหตุปัจจัยของการเกิด การดำรงอยู่ และการตัดสินใจยุติความรุนแรงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลิกภาพส่วนบุคคล และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กับคู่สัมพันธ์และกับสังคมจึงใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม มาเป็นกรอบในการศึกษาการยุติการทำร้ายร่างกายภรรยาว่าแหล่งสนับสนุนทางสังคม ประเภทของการสนับสนุน ระดับและบทบาทในการสนับสนุนทางสังคมใดบ้างที่เอื้อประโยชน์ต่อภรรยามากที่สุดในการยุติความรุนแรง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า “การเริ่มต้นการกระทำรุนแรงมีปัจจัยหลายประการที่นำมาสู่การเกิดความรุนแรง กล่าวคือ ถ้าสามีได้รับการเรียนรู้และรับการใช้ความรุนแรงมาใช้ในชีวิตสมรส โดยภรรยาเป็นผู้ยึดมั่นในประเพณีและความเชื่อดั้งเดิมสูงเรื่องชีวิตคู่และมีความคาดหวังในชีวิตสมรสสูง ประกอบกับครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีความเป็นส่วนตัวสูงรวมทั้งปฏิกิริยาทางลบต่อการกระทำรุนแรงจากสังคมมีน้อย และโดยเฉพาะหากทรัพยากรครอบครัวมีน้อย เมื่อนั้นความรุนแรงจะเกิดขึ้น” ดังนั้น ในการศึกษาการเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยา ผู้ศึกษาจะมุ่งเน้นการศึกษาไปที่ประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ รูปแบบการกระทำรุนแรง ที่มาและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการทำร้ายร่างกายภรรยา และปฏิกิริยาที่ภรรยามีต่อการทำร้ายร่างกายจากสามี โดยในส่วนของรูปแบบการทำร้ายร่างกาย ผู้ศึกษาจึงศึกษาทั้งการทำร้ายร่างกายและการทำร้ายจิตใจ โดยใช้รูปแบบการกระทำรุนแรง (violence) ของแกนเลย์ (Ganley 1981) เป็นกรอบในการศึกษา ทั้งนี้ แกนเลย์ได้แบ่งการกระทำรุนแรงไว้ 4 แบบ ได้แก่

1. การทำร้ายร่างกายซึ่งเป็นการกระทำรุนแรงที่เห็นชัดเจนที่สุด และรวมการกระทำรุนแรงอย่างอื่นทุกรูปแบบตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด เช่น การถ่มน้ำลายใส่ การหยิก การกัด การตบหน้าไปจนถึงการใช้กำลังขั้นรุนแรง เช่น การบีบคอ การชกต่อยและการทำร้ายด้วยอาวุธ
2. การข่มเหงทางเพศ ได้แก่การลวนลาม จับต้องอวัยวะที่เป็นของสงวน เช่น เต้านม อวัยวะสืบพันธุ์ การข่มขู่บังคับหรือขืนใจ บังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยที่ภรรยาไม่สมัครใจ
3. การทำลายข้าวของหรือทำร้ายสัตว์เลี้ยงอันเป็นการกระทำที่ส่งผลโดยตรงต่อจิตใจ และเป็นการทำให้เห็นถึงการมีอำนาจเหนือกว่า บีบบังคับภรรยาให้ยำเกรงในศักยภาพของตน
4. การทำร้ายทางกริยาวาจา ด้วยการพูดคุกคาม เหยียดหยาม ให้ภรรยาเกิดความหวาดกลัว ความระแวง ความกังวล ความรู้สึกตกต่ำ ความไม่สบายใจ ความรู้สึกผิด ความรู้สึกว่าจะทำร้าย จะฆ่าภรรยา ลูก ๆ หรือบุคคลอันเป็นที่รักของเธอ การใช้คำพูดหาบคาย เสียดสี จ้วงจาบ

ในสิ่งที่เป็นที่ เคารพนับถือ ควบคุมชีวิตประจำวัน เช่น การกินอยู่ หลับนอน การอ่าน การคบหาบุคคลอื่น

ในส่วนของที่มาและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความรุนแรง จะศึกษาภูมิหลังของคู่สมรส โครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว โดยในส่วนภูมิหลังของคู่สมรส จะมุ่งเน้นการศึกษาประสบการณ์การพบเห็น การเรียนรู้การใช้ความรุนแรงของสามี การยอมรับการใช้ความรุนแรงของภรรยา ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสามีภรรยา ความคิดในเรื่องคู่ชีวิตรวมถึงความคาดหวังในชีวิตสมรสและคู่สมรส ในส่วนของโครงสร้างครอบครัวจะมุ่งประเด็นการศึกษาไปที่จำนวนและองค์ประกอบของครอบครัว รวมทั้งความเป็นส่วนตัวของสามีภรรยาภายในครอบครัว รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวคู่สมรสกับสังคมภายนอกครอบครัว โดยเฉพาะการติดต่อสัมพันธ์กับญาติและเพื่อนทั้งทางฝ่ายสามีและภรรยา และในส่วนความสัมพันธ์ของสมาชิกภายใน จะมุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างสามีภรรยาและสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวรวมถึงเครือญาติภายนอกครอบครัว ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การแบ่งงาน การจัดสรรทรัพยากร

ในส่วนของปฏิกิริยาที่ภรรยามีต่อความรุนแรง จะมุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นการให้ความหมายต่อความรุนแรงทั้งจากตัวผู้ถูกกระทำ ผู้กระทำ และบุคคลที่มีส่วนรับรู้ความรุนแรง และหลังจากการเกิดความรุนแรงแล้ว แต่ละฝ่ายให้ความหมายอย่างไรต่อเหตุการณ์การกระทำรุนแรงนั้น

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรงพบว่า การดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรง ขึ้นอยู่กับการเปิดเผยการกระทำรุนแรงครั้งแรกต่อบุคคลที่สามของภรรยา ความสัมพันธ์ในระหว่างที่เกิดความรุนแรง เป็นไปตามปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงและวงจรการกระทำทารุณกรรม การสนับสนุนทางสังคมมีน้อย ความถี่และระดับการกระทำรุนแรงเพิ่มขึ้น การตอกย้ำและอคติของสังคมเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตสมรสมีมาก ความไม่แน่ใจในความปลอดภัยของบุคคลอื่นเป็นที่รักของภรรยา และการขาดการสนับสนุนจากสังคมภายนอก

ดังนั้น ในการศึกษาการดำรงอยู่ของการทำร้ายร่างกายภรรยา ผู้ศึกษาจะมุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นปรากฏการณ์การกระทำรุนแรง การสนับสนุนทางสังคม การอัตมโนทัศน์แห่งตน โดยในส่วนของปรากฏการณ์การกระทำรุนแรง จะใช้แนวคิดปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงของ เพจโลว์ (Pagelow, 1984) เป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งตามแนวคิดนี้ เพจโลว์ได้แบ่งปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงต่อภรรยาออกเป็น 3 ชั้น คือ

1. **ขั้นพัฒนาการ (development)** มักเกิดขึ้นจากประสบการณ์การเคยอยู่ในครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ โครงสร้างทางอำนาจอยู่ที่บิดา ซึ่งจุดนี้เป็นจุดที่ต้องศึกษา เนื่องจากภูมิหลังจะเป็นจุดที่พัฒนาไปสู่โลกทรรศน์ของการยอมรับหรือไม่ยอมรับการกระทำรุนแรง

2. **เริ่มการกระทำรุนแรงครั้งแรก (primary battering)** เป็นขั้นตอนที่สอง ซึ่งภาวะแรกของการกระทำรุนแรงปรากฏขึ้น จะแบ่งแยกบุคลิกส่วนตัวของผู้หญิงซึ่งถูกทำร้าย เป็นไม่เคยถูกทุบตีไม่เคยถูกทุบตีเป็นครั้งที่ 2 หรือไม่เคยถูกทุบตีซ้ำแล้วซ้ำเล่า และหลังจากนั้นสรุปว่า การกระทำรุนแรงครั้งแรกจะปรากฏขึ้นในเงื่อนไขที่สามีได้รับการเรียนรู้และรับเอาการใช้ความรุนแรงในความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส ประกอบกับภรรยาที่ปรารถนาจะให้ชีวิตสมรสยืนยาว ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสามีและภรรยาต่างก็ยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องชีวิตคู่ การกระทำรุนแรงก็จะดำเนินต่อไป เพราะภรรยาไม่เปิดเผยพฤติกรรมการทำร้ายนี้ต่อบุคคลที่สาม เมื่อการกระทำรุนแรงขั้นที่ 2 ปรากฏขึ้นเพจโลว์ชี้ว่าการตัดสินใจเปิดเผยความรุนแรงในการถูกทำร้ายครั้งแรกจะขึ้นอยู่กับผู้หญิง เพราะว่าในการกระทำรุนแรงผู้ชายเองจะมีความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบทบาทตามบรรทัดฐานว่าควรเป็นผู้ดูแลคุ้มครองผู้หญิงหรือควรเป็นผู้กระทำรุนแรง เพื่อแสดงถึงการมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่า

ในขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการยุติการทำร้ายร่างกายภรรยา เนื่องจากถ้าผู้ทำร้ายร่างกายภรรยาไม่ได้รับการลงโทษจากสังคม ทั้งยังได้รับแรงเสริมจากสังคม การยุติภาวะการทำร้ายร่างกายภรรยาจะไม่เกิดขึ้น

3. **การกระทำรุนแรงครั้งที่ 2 (secondary battering)** เป็นขั้นตอนที่ 3 ที่การกระทำรุนแรงหรือการทำร้ายร่างกายภรรยาจะดำเนินต่อไปซ้ำแล้วซ้ำอีก ทั้งนี้ จากผลการศึกษาของวอล์กเกอร์ ได้ให้คำอธิบายว่าเป็นวงจรของการกระทำทารุณกรรม (cycle of abuse) (Walker, 1984) โดยชี้ให้เห็นว่าเหตุที่ผู้หญิงที่ถูกทำร้ายได้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงครั้งแล้วครั้งเล่า เนื่องจากวงจรของการกระทำรุนแรง (cycle of violence) มี 3 ภาวะ (phases) คือ ภาวะเริ่มความตึงเครียด (the tension building phase) ภาวะของการทำร้ายกันอย่างรุนแรง (the acute battering phase) และท้ายสุดคือ ภาวะของความรัก ความสำนึกผิด (the loving - contrite phase) ซึ่งภาวะที่ 3 นี้ เป็นภาวะซึ่งนำไปสู่วงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำ เนื่องจากเป็นภาวะที่ผู้ทำร้ายแสดงออกถึงความสำนึกผิดที่ได้ทำรุนแรงไปแล้ว ทำให้ภรรยาผู้ถูกทำร้ายรู้สึกว่าการให้อภัยของเธอก็จะเป็นวิธีที่จะทำให้สามีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันโหดร้ายนี้ แต่การให้อภัยนี้จะก่อให้เกิดการทำร้ายครั้งต่อไป และวงจรของการกระทำรุนแรงครั้งต่อไป ก็จะเริ่มขึ้นโดยเพิ่มความถี่และระดับของความรุนแรงมากขึ้น (Pamter and Dutton, 1985; Amsel, 1958) นอกจากนี้การแสดงออกถึงความสำนึกผิด และการแสดงความรักเป็นครั้งคราวเหล่านี้มีผลโดยอ้อมทำให้สามีมีอำนาจเหนือภรรยา

อยู่เป็นระยะๆ และละเลยหรือบิดเบือนปัญหาการทูต ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นลักษณะผิดปกติ ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกิดการคงอยู่ของความสัมพันธ์เชิงรุนแรง จนกระทั่งเป็นการยาก ที่จะเลิกพฤติกรรมกระทำรุนแรง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการสนับสนุนให้สามีสามารถคง พฤติกรรมกระทำรุนแรงนั้นๆ ต่อไป (Harlow and Scott. 1971) กล่าวโดยสรุปคือ ความถี่ ในการกระทำรุนแรง ระดับของการกระทำรุนแรงและการปรองดองคืนดีที่ตามมา เป็นส่วน สนับสนุนให้ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสามีและละเลยหรือบิดเบือนปัญหา การทูต ตลอดจนยังคงอยู่ในความสัมพันธ์เชิงรุนแรงนั้นๆ โดยไม่คิดปลีกตัวและจากวงจรที่เกิด ขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่านี้เอง ทำให้ความพยายามที่ภรรยาจะถอนตัวออกจากเหตุการณ์นี้เป็นไปได้โดย ยาก (Rounsaville. 1978) สำหรับคำอธิบายในประเด็นนี้วอล์คเกอร์ (Walker. 1979) ได้อธิบาย ปฏิกริยาฉับพลันของผู้หญิงหลังจากถูกทำร้ายว่า “ไม่เชื่อว่าเหตุการณ์นั้นได้เคยเกิดขึ้นจริง” ใน ครั้งแรกภรรยาจะรู้สึกเต็มไปด้วยความเกลียดชัง ซึ่งข้างรังเกียจคู่สมรสของตนอย่างรุนแรง ประนาม ลงโทษตนเอง เศร้าซึมและหมดหวัง แต่ภาวะความรู้สึกนี้จะจางหายไปอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าสู่ภาวะ the love phase ซึ่งสามีจะเป็นผู้สำนึกผิด มีพฤติกรรมที่ทำให้ภรรยาหายจากอารมณ์หวาดกลัว และสร้างความเชื่อว่าเป็นการลืมตัวไปชั่วขณะหนึ่งของสามี ขณะนี้เขาสำนึกตัวได้และเกลียดชัง ตัวเองที่ได้ก่อพฤติกรรมที่รุนแรงลงไป เขาจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ความรุนแรงเช่นที่เคยเกิด ขึ้นจะไม่เกิดขึ้นอีก จากพฤติกรรมของสามีในระยะนี้ทำให้ภรรยาลดความโกรธและเกลียดชังใน ตัวสามีลง สิ่งนี้เองจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ภร่ายังคงอยู่ในความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคกันต่อไป

ดังนั้นในส่วนของการศึกษาปรากฏการณ์การกระทำรุนแรง จะมุ่งเน้นการศึกษาใน ประเด็นการเปิดเผยการกระทำรุนแรงครั้งแรกต่อบุคคลที่สามของภรรยา วงจรการกระทำรุนแรง- กรรม เช่นการเกิดขึ้น ระยะห่าง และระดับของการกระทำรุนแรงซ้ำ ภาวะของความรัก และ การคืนดีหลังการกระทำรุนแรง ความพยายามในการถอนตัวออกจากเหตุการณ์ / ในส่วนของการ สนับสนุนทางสังคม ผู้ศึกษาจะมุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นความพยายามในการแสวงหาการ สนับสนุนทางสังคมของภรรยา ความคิดความเชื่อของสังคมต่อเหตุการณ์การทำร้ายภรรยา การ ดองย่ำเกี่ยวกับเรื่องความอดทนเพื่อความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มสนับสนุนทางสังคม แหล่ง ที่มา และประเภทของการสนับสนุนทางสังคมที่ภรรยาแสวงหาและได้รับ สถานภาพและความ ปลอดภัยของบุคคลที่ภรรยารัก ในส่วนของการศึกษาอัตโนทัศน์ ผู้ศึกษาจะมุ่งเน้นการศึกษาที่ ประเด็นการให้ความหมาย ว่าในแต่ละครั้งของการกระทำรุนแรงซ้ำ การให้ความหมายของภรรยา ต่อการกระทำของสามีและภร่ายมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร และภร่ายมองตนเองอย่างไร ปัจจัย ใดที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงด้านการให้ความหมายต่อเหตุการณ์และต่อตนเองมากที่สุด

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้ศึกษาจะศึกษาคือการตัดสินใจยุติความรุนแรง จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า “การตัดสินใจยุติการกระทำรุนแรงขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมของบุคคลในครอบครัวอัตโนมัติแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม กล่าวคือเมื่อมีการประวิงเวลาจนทำให้สามารถจัดการสภาพแวดล้อมของบุคคลอันเป็นที่รักอยู่ในภาวะที่เชื่อได้ว่าปลอดภัย ภรรยาจะสามารถเปลี่ยนอัตโนมัติแห่งตนพร้อมๆ ไปด้วยการจัดกระบวนการทางบุคลิกภาพและการแสวงหาแหล่งความช่วยเหลือ จากนั้นเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมภรรยาก็จะตัดสินใจเลือกใช้วิธีการที่มีผลที่สุดในการยุติความรุนแรง โดยตัดสินใจตามประสบการณ์ที่ผ่านมา” ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับบริบททางสังคมของบุคคลอันเป็นที่รักของภรรยา ความพยายามในการยุติความรุนแรง แรงสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับ และอัตโนมัติ โดยในส่วนบริบททางสังคมของบุคคลที่ภรรยารัก จะเน้นการศึกษาที่ประเด็นสถานภาพของบุคคลเหล่านั้น การเตรียมการล่วงหน้า การขอความช่วยเหลือ แหล่งความช่วยเหลือ รูปแบบของความช่วยเหลือ และความช่วยเหลือที่ได้รับ ในส่วนอัตโนมัติแห่งตนจะเน้นการศึกษาที่ประเด็นการให้ความหมายของเหตุการณ์การกระทำรุนแรงของผู้ถูกกระทำรุนแรงว่าเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างไรบ้าง ประการที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายเกิดขึ้นได้อย่างไร จากการที่เคยยอมรับการกระทำรุนแรงมาในระยะเวลาหนึ่งมาเป็นการไม่ยอมรับ มีปัจจัยใดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการให้ความหมาย และเงื่อนไขหรือบริบททางสังคมใดที่มีผลให้เกิดการตัดสินใจยุติการกระทำรุนแรง

จากการศึกษากระบวนการ การเกิด การดำรงอยู่ และการตัดสินใจยุติความรุนแรงตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งสามกระบวนการ จะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและชัดเจนในปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงต่อภรรยา

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดความรุนแรงในครอบครัว เจื่อนใจที่ทำให้ความรุนแรงนั้นดำรงอยู่และการตัดสินใจยุติการกระทำรุนแรง ทั้งยังเป็นวิธีการที่สามารถสืบเสาะและเข้าถึงเจื่อนใจและปัจจัยต่างๆ ที่เป็นบริบทและโครงสร้างทางสังคมของปรากฏการณ์การเกิด การดำรงอยู่และการยุติการทำร้ายร่างกายภรรยาได้อย่างละเอียด

1. ประชากรและพื้นที่

ประชากรในการศึกษา คือ ภรรยาซึ่งตกเป็นเหยื่อการกระทำรุนแรงทางร่างกายจากสามี และได้ตัดสินใจยุติความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ กัน มีความยินดีและเต็มใจที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผ่านมา พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเนื่องจากมีรายงานว่าเป็นพื้นที่ที่มีอัตราการกระทำรุนแรงต่อภรรยาสูงที่สุด แหล่งที่ศึกษาแห่งแรกคือ บ้านพักฉุกเฉิน และมูลนิธิผู้หญิง เนื่องจากเป็นองค์กรทางสังคมที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายว่าเป็นหน่วยงานสำหรับให้หญิงที่ถูกทำร้ายเข้ารับการพักพิง จึงมีภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงจากพื้นที่เขตต่างๆ ในกรุงเทพ ฯ เข้ารับบริการเป็นจำนวนมาก แหล่งที่สองที่ศึกษาคือ จันทสถาน เนื่องจากเป็นสถานที่คุมขังภรรยาที่ถูกตัดสินลงโทษให้จำขัง เนื่องจากการตอบโต้จากกรณีถูกสามีทุบตีจนเป็นเหตุให้สามีได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิต

นอกจากนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้ศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้อง กับกลุ่มประชากรตามความเหมาะสมในแต่ละกรณีด้วย

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก (indepth interview) โดยมีแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเป็นกรอบในการพูดคุยและซักถาม แบบสัมภาษณ์นี้ปรับปรุงมาจากแนวคำถาม (guideline) ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัยเป็นหลักในการกำหนดประเด็นต่าง ๆ เพื่อ

ให้มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับ การเกิด การดำรงอยู่ และการตัดสินใจชุดปัญหา แนวคำถามเหล่านี้จะนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบความชัดเจน ความครอบคลุมและความต่อเนื่องของเนื้อหา ตลอดจนความเข้าใจของผู้ตอบและปฏิกิริยาของผู้ตอบแล้วจึงนำไปแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงให้สมบูรณ์ที่สุดก่อนนำไปใช้จริง

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก เนื่องจากความยืดหยุ่นในการสนทนา ทำให้ทั้งผู้ศึกษาและประชากรมีโอกาสตรวจสอบความเข้าใจในประเด็นที่สัมภาษณ์ ประชากรมีเวลาในการทบทวนเหตุการณ์ที่ผ่านมา และสามารถเปิดเผยได้โดยชัดเจนถูกต้อง ผู้ศึกษาได้มีโอกาสฟังน้ำเสียง สังเกตท่าที สีหน้า แววตา ท่าทาง และปฏิกิริยาอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในภายหลังได้ ตลอดจนสามารถปรับปรุงวิธีการ การใช้คำพูดในการตะล่อมให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยอมเปิดเผยความจริงให้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยยึดหลักในการสัมภาษณ์ว่า ผู้สัมภาษณ์จะร้องอย่างที่สุดที่จะไม่ให้เกิดการชี้นำ การเสนอความคิดเห็นส่วนตัว การร่วมแสดงอารมณ์และความรู้สึกกับผู้ถูกสัมภาษณ์

ในขณะที่สัมภาษณ์ ได้ทำการบันทึกเสียงหลังจากที่ได้รับอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและเพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขณะเดียวกันก็มีการจดบันทึกบริบทในการสนทนาซักถามหลังการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจึงได้ถอดคำพูดแบบคำต่อคำ พร้อมกับรายละเอียดที่บันทึกไว้ขณะสัมภาษณ์

3. การคัดเลือกให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ศึกษาใช้หลักการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) โดยวิธีการเลือกใช้วิธีการเลือกเชิงทฤษฎี (theoretical sampling) (Glaser and Strauss. 1977 ; Strauss and Corbin. 1990 ; Woods and Catanzaro 1988) ซึ่งวิธีนี้มีหลักดำเนินการคือ ไม่มีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า แต่ใช้หลักของการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกที่มีความเต็มใจให้ข้อมูล หลังการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นทันทีเพื่อสร้างมโนทัศน์ (concept) เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละมโนทัศน์ แล้วจัดหมวดหมู่ (catagorize) ของมโนทัศน์ จากนั้นผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ประชากรรายต่อไปที่คาดว่าจะให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างไปจากมิติ (dimensions) และคุณสมบัติ (properties) ของกลุ่มมโนทัศน์ (category) ที่พบจากการสัมภาษณ์ในประชากรที่ให้สัมภาษณ์แล้ว นอกจากนี้ในการเลือกผู้ตอบรายต่อไป ผู้วิจัยเน้นความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมโนทัศน์

ต่าง ๆ ทั้งในด้านบริบทและพฤติกรรมที่แตกต่างออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างออกไป การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ดำเนินต่อไปจนกว่าผู้วิจัยมั่นใจว่าได้ข้อมูลที่ครอบคลุม พอเพียงและสมบูรณ์ จนสรุปได้ว่าปรากฏการณ์แบบแผนต่าง ๆ ของกลุ่มมโนทัศน์เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน และไม่สามารถปรับเปลี่ยนข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่ได้สร้างขึ้นแล้ว (theoretical saturation) จึงยุติการเก็บข้อมูล

4. วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเข้าถึงข้อมูล เริ่มต้นด้วยการเสาะหาผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกที่มีความเต็มใจให้ข้อมูลเกี่ยวกับการถูกทุบตี โดยการติดต่อกับนักสังคมสงเคราะห์ที่บ้านพักฉุกเฉิน ในการขออ่านรายละเอียดการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่นักสังคมสงเคราะห์ได้ศึกษาไว้ จากนั้นผู้ศึกษาได้ปรึกษาเกี่ยวกับการขอสัมภาษณ์ ซึ่งก็ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับรายละเอียดเบื้องต้นของผู้เข้ารับการพักพิงในกรณีถูกสามีทุบตีทั้งหมด 3 ราย คือ วิ ทุมและอีด ผู้ศึกษาจึงขอเข้าพบบุคคลดังกล่าว แต่ปรากฏว่าขณะนั้นมีวิเพียงคนเดียวที่ไม่ติดการกะกิจใดๆ เลย จากการพบปะพูดคุยเบื้องต้น วิยินดีให้สัมภาษณ์ ดังนั้นการนัดหมายเพื่อให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกจึงได้เริ่มต้นขึ้นใน 2 วันถัดมา

ในวันสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก และการบันทึกเทปไปพร้อมๆ กัน บรรยายการสัมภาษณ์เป็นไปอย่างคล่อง การถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกของวิทางสีหน้า แววตา ท่าทาง และการร้องไห้ ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องระวังตัวเองที่จะไม่ร่วมแสดงอารมณ์ และความรู้สึกร่วมกับผู้ถูกสัมภาษณ์

หลังการสัมภาษณ์ เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจนเพียงพอที่จะประมวลบุคคลที่เป็นบริบทของเหตุการณ์และสถานที่เกิดเหตุได้แล้ว ผู้สัมภาษณ์ก็เตรียมการในการเดินทางไปสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าว โดยการศึกษาที่ตั้งของสถานที่เกิดเหตุ โชคดีที่ภูมิลำเนาที่เกิดเหตุของวิอยู่ในเขตติดต่อระหว่างอำเภอคอนคมและอำเภอนครไชยศรี จังหวัดนครปฐม

ในวันสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นบริบทของเหตุการณ์ในกรณีวิ ผู้ศึกษาเดินทางไปพร้อมกับอุปกรณ์ในการบันทึกเสียง โดยมีคุณผะอบ พวงน้อย เพื่อนนักศึกษาปริญญาเอก และเด็กหญิงชลดา กาญจนกุล บุตรสาวผู้วิจัย การเดินทางตามแผนที่ ประกอบกับการซักถามผู้อยู่ในท้องถิ่น ทำให้ไม่ยากนักที่จะพบปะบุคคลรอบข้างของวิ บรรยายการสัมภาษณ์เป็นไปอย่างเคร่งเครียด ในตอนแรกๆ ปฏิริยาที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือความไม่ไว้วางใจ แม้ว่าเหตุการณ์จะผ่านไปถึง 2-3 ปี แต่บรรยากาศของความขัดแย้งก็ยังคงอยู่ เริ่มจากการพูดคุยกับแม่สามี เพื่อนบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน สามี และ ภรรยาใหม่ของสามี ในครั้งแรกที่ไป และการพูดคุยกับสามี และครูของลูกสาววิ

ในครั้งที่สอง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่มีค่ามากในทัศนะของผู้ศึกษา ความห่างไกล ทุรกันดาร และปฏิกิริยาตอบโต้เชิงลบที่ได้รับ ดูไม่มีความหมายหรือก่อให้เกิดความท้อแท้ใดๆ เลย จากนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายต่อไปที่คาดว่าจะมีความแตกต่างไปจากมิติและ คุณสมบัติของมโนทัศน์ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายแรก โดยที่ผู้ให้ข้อมูลหลักรายต่อไปไม่ได้มาจากการติดต่อประสานงานกับมูลนิธิเพื่อนหญิงด้วยเช่นกัน ในขณะที่ผู้ร่วมเดินทางก็เต็มไปด้วยความสนใจ กระหายใคร่รู้ข้อมูลที่จะได้พบ

ความยากลำบากของการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก ในกรณีของการยุติความรุนแรงโดยวิธีฆ่าสามี เป็นความประทับใจที่มากกว่าการสัมภาษณ์เชิงลึกในกรณีการยุติความรุนแรงโดยวิธีอื่นๆ เป็นหลายเท่า เริ่มจากการติดต่อขอเชิญเพื่อพูดคุยเบื้องต้น การพบปะไม่สะดวกนัก จนผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกของการฆ่าสามี ไม่สะดวกใจในการพูดคุยนัก ดังนั้นด้วยความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่การพูดคุยครั้งต่อไป มาจึงกระทำในระหว่างการนำตัวเงินออกมาให้การ การสัมภาษณ์ผ่านลูกกรงในมุมหนึ่งของห้องผู้คุมขังของศาลมีบรรยากาศที่ดีกว่า จีนยอมผ่อนคลายกว่าเดิมมาก การแสดงออกของอารมณ์และความรู้สึกเป็นไปตามธรรมชาติ การสัมภาษณ์นำผู้ต้องหาฆ่าสามีรายที่สองสำเร็จลง โดยอาศัยประสบการณ์ในการสัมภาษณ์จีนเป็นต้นแบบ

การสัมภาษณ์บุคคลแวดล้อมของจีนและนำ ผู้ต้องหาฆ่าสามี เป็นไปอย่างเข้มข้น ขณะที่แม่สามีของนำเต็มไปด้วยความรู้สึกเคียดแค้นลูกสะใภ้ ลูกๆ วัยรุ่นของนำก็เต็มไปด้วยความรู้สึก สงสารเห็นใจในสิ่งที่ลูกๆ เรียกว่าเป็น "เวร" ของแม่ พ่อสามีของจีนให้สัมภาษณ์ครั้งแรกด้วยความรู้สึกมีเมตตาไม่ได้สติ จนต้องนัดหมายครั้งที่สอง ด้วยการขอให้พี่ชายสามีของจีนดูแลให้มาน้อยลงกว่าเดิม ทั้งๆ ที่การสัมภาษณ์พี่ชายสามีจะได้ข้อมูลดีกว่า แต่ก็ได้รับการปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล และการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นที่น่าสนใจยิ่งในมิติที่เป็นความคิดเห็น

อย่างไรก็ดี หลังจากการปฏิบัติการทดสอบผ่านไปจนได้ข้อมูลที่พอเพียงและสมบูรณ์ เนื่องจากวิเคราะห์พบว่ามีปรากฏการณ์แบบแผนต่างๆ ของกลุ่มมโนทัศน์เกิดขึ้นซ้ำๆ กัน ผู้ศึกษาจึงยุติการเก็บข้อมูล ด้วยจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 14 ราย ดังปรากฏในตาราง ซึ่งเป็นตาราง แสดงภูมิหลังและรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตาราง 5 ภูมิหลังและรายละเอียดของภรรยาที่เป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงที่ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ระยะเวลาการสมรสก่อนการทำร้ายร่างกายครั้งแรก	จำนวนบุตร	สถานภาพ	รูปแบบการยุติปัญหา	แหล่งขอความช่วยเหลือทางสังคม	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ
1 พี่	45	ปวส บัญชี	พนักงาน	20	2	หย่าร้าง	พึ่งพาคณะญาติ	มูลนิธิเพื่อนหญิง	-
2 ทุบ	46	ป 4	ลูกจ้าง	1	3	หย่าร้าง	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	-
3 กา	27	ปวช	พนักงาน	2	1	หย่าร้าง	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	แม่สามี/สามี
4 วิ	38	มศ 3	ลูกจ้าง	6	2	หย่าร้าง	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	สามี/แม่สามี ผู้ใหญ่บ้าน นักสังคมสงเคราะห์
5 แหม่ม	33	ป 6	ลูกจ้าง	1	2	หย่าร้าง	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	-
6 พิศ	40	ปริญญาตรี	รับราชการ	8	-	สมรส	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	-
7 อาจารย์	43	ปริญญาโท	รับราชการ	4	-	สมรส	ปรึกษากฎหมายทางโทรศัพท์	มูลนิธิเพื่อนหญิง	สามี / เพื่อนสามี
8 จิต	32	ปริญญาตรี	รับราชการ	5	1	หย่าร้าง	พึ่งพาคณะญาติ	มูลนิธิเพื่อนหญิง	สามี/ ผู้บังคับบัญชา สามี
9 รัด	35	ปริญญาตรี	รับราชการ	7	2	สมรส	ปรึกษากฎหมายทางโทรศัพท์	มูลนิธิเพื่อนหญิง	นักสังคมสงเคราะห์
10 กา	41	ป 6	แม่บ้าน	20	2	ฟ้องหย่า	พึ่งพาคณะญาติ	มูลนิธิเพื่อนหญิง	สามี/ พ่อแม่ภรรยา
11 ณี	37	ปวส	แม่บ้าน	12	1	ฟ้องหย่า	พึ่งพาคณะญาติ	บ้านพักฉุกเฉิน	สามี/พี่ชาย/พ่อ
12 สุ	33	ปริญญาตรี	ครูโรงเรียนเอกชน	1	-	หย่าร้าง	หนีออกจากบ้าน	บ้านพักฉุกเฉิน	สามีพี่สาว
13 จิน	30	ป 4	พนักงานโรงงาน	7	2	ม่าย	ฆ่าสามี	-	พ่อสามี ตำรวจ เพื่อนบ้าน
14 น้า	43	ป 6	แม่บ้าน	12	2	ม่าย	ฆ่าสามี	-	ลูก แม่สามี

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คนต่อไป หลังจากการสัมภาษณ์แต่ละราย ผู้วิจัยเขียนบันทึกรายละเอียดของการสัมภาษณ์ทุกๆ รายทันที แล้วขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น โดยการตีความปรากฏการณ์ต่างๆ เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของมโนทัศน์ที่สร้างขึ้น จัดหมวดหมู่ พิจารณาเงื่อนไข บริบท และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความไวทางทฤษฎี (theoretical sensitivity) ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และยึดหลักการวิเคราะห์ข้อมูลของการสร้างข้อเสนอทางทฤษฎีที่มีจุดเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงสรุปเป็นหลักการทั่วไป หรือ ข้อเสนอ (proposition) ภายหลัง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป The Ethnograph ช่วยในขั้นตอนการจัดหมวดหมู่ข้อมูล การวิเคราะห์ผลการวิจัยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (theoretical generalization) เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างชัด ในปรากฏการณ์การเกิด การดำรงอยู่และการตัดสินใจยุติการกระทำรุนแรงต่อภรรยา ในบริบทของสังคมไทยตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา

บทที่ 4

กระบวนการเกิดการกระทำรุนแรงต่อภรรยา

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาดมมโนทัศน์ที่ได้สร้างขึ้นจากข้อมูล ผลการศึกษาเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากประสบการณ์ตรงของภรรยา ที่เคยตกเป็นเหยื่อของการทำร้ายร่างกายจากสามี โดยมีรายละเอียดในการนำเสนอครั้งนี้คือ เริ่มจากการนำเสนอจุดเริ่มต้นของการที่ภรรยาถูกทำร้าย ทั้งในส่วนที่เป็นสาเหตุของการเริ่มต้นและเหตุการณ์ในขณะที่เกิดการเริ่มต้นการทุบตีภรรยา ต่อจากนั้นจะเป็นการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของภรรยาขณะที่เกิดการทำร้ายร่างกายครั้งแรก หัวข้อถัดมาคือการให้ความหมายของภรรยาต่อเหตุการณ์ทุบตีครั้งแรก ผลการสัมภาษณ์ต่อมาที่จะนำเสนอได้แก่ความรู้สึกระหว่างสามีและภรรยาหลังการทุบตีครั้งแรก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตัวบุคคลที่กระทำรุนแรงต่อภรรยา จึงนำเสนอภูมิหลังของสามีผู้กระทำรุนแรงต่อภรรยา ต่อมาเป็นการนำเสนอเหตุการณ์การกระทำรุนแรงครั้งที่สอง และการกระทำรุนแรงซ้ำ ซึ่งมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกัน โดยเสนอความถี่และระดับของการกระทำรุนแรงแต่ละครั้งในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำด้วย และการให้ความหมายต่อเหตุการณ์เป็นลำดับต่อมา ก่อนถึงการนำเสนอความพยายามถอนตัวออกจากภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ และในตอนท้ายสุดนำเสนอการตัดสินใจยุติความรุนแรงซึ่งมีรูปแบบหลากหลายต่างกันไป ตามลำดับ

จุดเริ่มต้นของการที่ภรรยาจะถูกทำร้าย

โดยทั่วไปการเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่ภรรยาจะถูกทำร้ายร่างกาย มักเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหลังจากที่สามีภรรยาอยู่ร่วมกันมาระยะหนึ่งซึ่งช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้นี้มีตั้งแต่ช่วง 1 ปีแรก หลังการแต่งงานหรือในบางกรณีอาจกินเวลานานถึง 5 - 6 ปีหลังการแต่งงาน แต่ส่วนใหญ่แล้วการใช้ความรุนแรงกับภรรยาจะเกิดขึ้นหลังจากสามีภรรยามีบุตรร่วมกันแล้ว จุดเริ่มต้นของความรุนแรงมักเกิดจากการที่ครอบครัวเผชิญความเครียดจากปัญหาต่าง ๆ หรือมีความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยาติดต่อกันมานาน จากการสัมภาษณ์ภรรยาที่ถูกทำร้ายร่างกายพบว่า ก่อนจะมีเหตุการณ์ที่เป็นการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น ครอบครัวจะมีบรรยากาศของความตึงเครียด หรือมีปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย สามีดกงานหรือภรรยาทำงานมาก ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว โดยที่เมื่อมีการพูดคุยกับภรรยาเหล่านี้แล้วถึงเหตุการณ์เมื่อถูกทำร้ายร่างกายครั้งแรก ทุกคนสามารถบอกได้ว่าในช่วงนั้นได้มีความเครียด

หรือปัญหาหรือความไม่สงบสุขในครอบครัวเกิดขึ้น ปฏิบัติที่ทั้งสามีและภรรยามีต่อความตึงเครียดหรือปัญหาดังกล่าวได้แก่การที่ทั้งสองฝ่ายมีปากมีเสียงกัน หรือต่างฝ่ายต่างมีอารมณ์หงุดหงิดในหลายๆ กรณีสามีจะเริ่มดื้มเกล้า โดยที่ทางฝ่ายภรรยามักจะไม่พอใจหรือไม่สบายใจกับการดื้มเกล้าของสามี ด้วยเหตุผลต่างๆ กัน เช่น ทำให้หมดเปลืองเงินมากขึ้น เสียเวลางาน ทำให้บรรยากาศทั่วไปในบ้านไม่ดี พฤติกรรมและความรู้สึกที่ทั้งสามีและภรรยามีต่อกันในทางลบเช่นนี้มีผลทำให้ความเครียดในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

การทำร้ายร่างกายภรรยามักเกิดในช่วงที่ฝ่ายสามีควบคุมสติอารมณ์ไม่อยู่ เช่น กำลังดื้มเกล้ามา หรือเครียดจากการเผาคอยภรรยากลับบ้านจนเกิดอารมณ์โกรธ หรือถูกปลุกขึ้นมาอย่างกะทันหันเพื่อซักถาม ซึ่งจากการพูดคุยกับภรรยา ภรรยาเองไม่ได้คาดการณ์ว่าสามีจะทำร้ายร่างกายตนเอง เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การทำร้ายร่างกายภรรยาจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนภรรยาตั้งตัวไม่ทัน เช่น กรณีหนึ่งสามีกับภรรยามีปากเสียงกัน เฉียงกันจนถึงขั้นคำทอ สามีเฉียงไม่ทัน จึงตบหน้าภรรยา เช่นเดียวกับกรณีการทุบตีภรรยา เนื่องจากไม่พอใจที่ถูกภรรยาคำว่า หรืออีกรายหนึ่งสามีขอเงินจากภรรยาเพื่อไปซื้อเหล้า แต่ภรรยาเห็นว่าสามีใช้เงินดื้มเกล้ามากขึ้นทุกทีจนเงินเก็บร่อยหรอ จึงไม่ให้เงินสามี สามีโกรธมาก และเตะภรรยาซึ่งกำลังนั่งอยู่กับลูกจนหงายท้อง หรืออีกกรณีหนึ่ง ภรรยากลับมาจากทำงานถึงบ้านดึก สามีรอนานจนเกิดโมโหมาก พอภรรยามาถึงบ้านก็เข้ามาเปิดประตูรถ กระชากแขนภรรยาลงจากรถอย่างรุนแรงจนแขนเขียวช้ำ หรือในกรณีที่ผู้หญิงอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสามี สามีจะปิดบัง แต่ภรรยาพยายามคาดคั้นเพื่อให้ทราบความจริง สามีจึงหงุดหงิดถึงขั้นทุบตี ในรายที่ผู้หญิงอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสามี จะรู้สึกโกรธมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเหตุการณ์ความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นต่อหน้าผู้หญิงคนใหม่ของสามี เนื่องจากสามีจะรู้สึกว่าสูญเสียศักดิ์ศรี เช่นเดียวกับกรณีที่สามีคิดว่าภรรยาไปตาม ขณะที่ตนกำลังดื้มเกล้ากับเพื่อน ๆ สามีจะรู้สึกว่าภรรยาไม่ให้เกียรติตนเองเกิดความโกรธ หรือโมโหจนถึงขั้นทำร้ายภรรยาในที่สุด ซึ่งภรรยาได้ถ่ายทอดเหตุการณ์การเกิดการทำร้ายร่างกาย ครั้งแรกไว้ดังนี้คือ

" ฟังดีกันเมื่อเริ่มอยู่กันจนเมื่อมีลูกแล้ว ... ก่อนที่อยู่กันยังไม่มีลูก ยังสาว ยังไม่เคยตี ยังไม่เคยทะเลาะกันนะตอนนั้น เริ่มตีตอนคลอดฝาแฝดออกมาได้เดือนสองเดือน ก็ดีกันละ เพราะว่าเงินจะจืดนมให้ลูกไม่มี ตัวของเราเองก็สองขวด หานมเลี้ยงเองแบบช่วยทางนมแม่ ใจแบบว่างานไม่มีทำ และเค้าทำงานคนเดียว ทำงานคนเดียวแต่มีลูกแฝด ก็หาเงิน ไม่ทันพอไม่ทันกิน มันก็หงุดหงิด เฉียงกัน คำกัน ก็ดีกัน ... ก็เฉียงกัน เขาเฉียงไม่ทันก็ตบ ... ครั้งแรกตบเฉย ๆ ... ตบหน้า

(ประถมศึกษาปีที่ 4, ดบตีครั้งแรก หลังสมรส 1 ปี, จำนวนบุตรขณะนั้น 2 คน)

"เริ่มได้เถียงกันก่อน เค้าไม่ค่อยขายของนะค่ะ หนูก็คอยค้า ค่าไปค้ามาเค้าก็ไม่พอใจหนู เค้าก็เอากำปั่นทุบหนู ทุบหนู"

(ประถมศึกษาปีที่ 6, 25 ปี, จำนวนปีที่แต่งงาน 2 ปี)

" ก็อยู่ด้วยกันมา 6 ปี ปีที่ 6 กำลังท้องคนที่ 2 ...จำได้ไม่ลืม ช่วงนั้นก็พอมีเงิน เก็บเงิน กันก็ได้เยอะ แต่เขาก็ขอเงินเรื่อย พอเงินร่อยหรอมาก ก็ไปพูดกับน้ำเงี้ยว รู้สึกแฟนจะแย่ง ทุกวัน มีเงินก็เอาไปกินเหล้าเลี้ยงเพื่อนหมด หนูขอฝากเงินไว้กับน้ำเงี้ยว ถ้าหนูไปฝากธนาคาร เขาก็ต้องให้หนูไปเบิก น้ำเงี้ยวบอกเอามาสิ แล้วพอเขาขอก็ไม่ต้องให้ พอเขาขอหนูก็บอกว่า ให้เขาไปเบิกที่น้ำเงี้ยว น้ำเงี้ยวบอกไม่ให้เก็บไว้ปลูกบ้าน (สามี) ก็เลยกลับมา พาตกลับมาก็เตะ นั่งอยู่กับลูก เขาก็มาเตะเลย เตะหางยี่ท้องเลย แล้วเขาก็ตบลูก"

(มศ. 3, เย็บผ้า, 32 ปี, จำนวนปีที่แต่งงาน 6 ปี)

" 5 - 6 เดือน (ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกันก่อนทุบตี) เขากินเหล้าอยู่มันดึกแล้ว หนูก็บอกว่า ที่เลิกดึกแล้ว พี่กินมากแล้ว พอเถะ เขาก็ฉุนขึ้นมา ตวาดหนูว่ามึงเป็นใคร มาสั่งให้กูเลิก แม่กู ยังไม่เคยบอกกูเลย ดบหน้าหนูทีหนึ่ง "

(ปวช. , พนักงาน, อายุ 27 ปี , ไม่มีบุตร , จำนวนปีที่แต่งงาน 1 ปี)

" เขาก็พูดหลายครั้งว่า อยากให้พี่กลับมาบ้านหัวค้ำกว่านี้หน่อย เอาใจใส่เขากว่านี้หน่อย แต่เขาก็ไม่บอกตรงๆ หรือจะกะว่าให้เราเลิกคบกับ (ผู้ชายที่เป็นบุคคลที่สาม) เพราะมันไม่มีเหตุผลพอที่จะทำอย่างนั้น โอเค พี่รู้ความต้องการของเขา แต่มันก็ช่วยไม่ได้ เพราะจริง ๆ แล้วความสุขในชีวิตเราก็มีอยู่เท่านี้จริง ๆ เราไม่ทำผิดศีลธรรมกันแล้ว ตัวเรารู้ดี ... วันเกิดเรื่อง พี่ก็ยอมรับว่าพี่ทำไม่ถูก พี่กลับดึกไปหน่อย ...ก็ราว ๆ ดึกหนึ่ง พอจอดรด ก็ดับเครื่อง กำลังเก็บของ เขาก็เข้ามาเปิดประตู กระชากแขนพี่ลงมาจากรด เต็มแรง กระชากจนแขนพี่เขียว เขียวจ้ำเลยนะ พี่ร้องเสียงดัง เขาก็ตกใจ เดินเข้าบ้าน... ไม่ได้ทำอะไรอีก ...ต่างคนต่าง เหย"

(ปริญญาโท, รับราชการ, อายุ 38 ปี , ไม่มีบุตร, จำนวนปีที่สมรส 2 ปี)

"ทีหลังมานี้ เขาชอบกลับบ้านดึก เที่ยงคืน หรือ ดึกหนึ่งเป็นประจำ หนูก็ต่อว่าเขาว่าทำไม

ไม่โทรมาบอก ปลอ่ยให้หนูนั่งคอยนอนคอยอยู่ทำไม พอหนูพูดมากเข้ามากเข้าเขาก็เอาจาน ขว้าง ฟัน ขว้างข้าวของ แรกๆ ก็ขว้างลงพื้น แล้วหลังๆ ก็ขว้างใส่หนู เอากาหม่มหัวหนู ก็ขว้างถูกบ้าง ไม่ถูกบ้าง ก็ยังไม่ดีกันนะคะ... วันที่ดี เขาก็กลับดึก หนูก็บอกเขาว่า หนูเป็น ห่วง คอยเขาอยู่ เขาก็ไม่ตอบนะคะ ...ไม่มาคะ ก็คงแค่มึน ๆ เขาก็บอกให้หนูไปเอาน้ำร้อน มาให้ หนูก็เอาให้ แล้วก็เข้าห้องน้ำ เขาก็หลับอยู่บนเตียง หนูก็หยิบเสื้อผ้ามาใส่ตะกร้า ก็เห็นรอยลิปสติกผู้หญิงที่เสื้อ หนูก็ปลุกเขาถาม เขาลุกขึ้นมาได้ ก็ตบหน้าหนูเต็มแรง หนูตกใจ ก็ร้องเสียงดังว่าพี่ดีหนูทำไม หนูเจ็บ เขาก็ตบหนูอีก แล้วบอกว่าหนูอยากกินหาที่ ดีนัก หนูก็เลยสู้มั่ง ข่วนเขาที่หน้าอก เลือดออกจิบๆ พอเขาเห็นแผลที่หน้าอก เขาก็เลยบ้า ลุกขึ้นจากที่นอน ดีหนูที่หัวที่ไหล่ ที่หน้า เรียกว่าดีไม่เลือกที่เลย ดิจนหนูเซ หัวไปกระแทก กับมมมมมมมม หัวแตก เขาก็เลยหยุด แล้วก็พาหนูไปหาหมอที่...(คลินิกเอกชน)"

(ปริญญาดรี, รับราชการ , อายุ 40 ปี , ไม่มีบุตร , จำนวนปีที่สมรส 8 ปี)

"ทะเลาะกัน เถียงกัน เพราะว่ามีผู้หญิงโทรศัพท์เข้ามาว่านี่... พี่กลับมาจากทำงานไร มั้ยคะ โทรศัพท์ดังที่ที่รับสาย ฮัลโหล พอฮัลโหลปั๊บ ก็คำเราแล้วที่ว่าหนู... เราก็นึกอะไร แล้ว นึกอะไร แต่ก็ยังเฉๆ ไว้ พอๆ คุณลาเราก่อน พอหนักๆ เข้า ที่นี้เห็นเรานิ่งมากๆ เข้า ก็โทรศัพท์มาค่าอีก ใช้คำพูดแบบภูมิ้งเลย ก็บอกเค้าว่านะอะ บอกเค้าว่าวันนี้มีคนโทรมา แปลกนะ บอกอย่างนี้ เขาก็ไม่เชื่อเรา เพราะผู้หญิงคนนั้นนะเป็นอาจารย์ไข่ม้อย เป็นอาจารย์ เค้าก็บอกว่า เราใส่ร้ายผู้หญิงคนนั้น ก็เถียงกันว่าเราใส่ร้ายคนอื่น ก็ทะเลาะกัน แล้วเค้าก็ดี เราเลย เราก็คงไม่ได้เตรียมตัว เค้าไม่เคยดี เราไม่เคยโดนถูกดีเลย ก็เปรี้ยวเดียว ตบเรา กระเด็นเลย..."

(ปวส. บัญชี, พนักงาน, 45 ปี , จำนวนปีที่แต่งงาน 20 ปี)

"เขามาตีตอนหนูจับได้ ก็เขาทำกับหนูเกินไปนะคะ พาผู้หญิงไปนอนค้างบ้านคนที่หนู รู้จัก บ้านเพื่อนเขาบ้าง เพื่อนเขาก็รู้จักหนู พวกกันไปที่หนูรู้ ที่ที่หนูเคยไป ไปโกหกว่าเป็น เพื่อน เป็นน้องบ้าง แต่ไม่ได้ทำตัวเป็นพี่น้องกันนะคะ...ดีในโรงแรม เขาไปเปิดห้องอยู่กับ ผู้หญิง หนูกับถูกตามไป เขาก็ดีหนู .. ถูกได้ 7 - 8 เดือน คือวันนั้นเขามาตรุษจีน เขาก็มาบอก ว่าให้เตรียมตัวนะ เคี้ยวสาๆ จะพาหนูกับถูกไปดูมังกร หนูก็รอ รอเท่าไรก็ไม่มา แล้วพอดี เพื่อนหนูเขาก็มา ชีรณเครื่องมา เขาก็บอกหนูว่าฉันเห็นยังกับแฟนเธอแน่ะ พักอยู่โรงแรม... หนูก็สงสัยว่าไปเปิดโรงแรมพักทำไม ทำไมไม่กลับบ้าน หนูก็แต่งตัวอ้อมถูกไปที่โรงแรม ไปถามว่าแฟนหนูเปิดห้องอยู่ห้องไหน พอรู้หนูก็ขึ้นไป เคาะประตูเรียกเขา เขาอยู่กับผู้หญิง

หนูเห็นผู้หญิงอยู่ในห้อง หนูก็ถามว่าทำไมทำอย่างนี้ เขาก็บอกว่า สิทธิส่วนตัวเขา ไม่ต้องมา
ยุ่งมาเลือก หนูก็เถียงเขาเถียงขึ้นหน้า แล้วหนูก็ด่าเขา เขาก็เข้ามาดบหนู ก็โดนหน้าตรงนี้
(ชี้ที่หน้าซีกซ้าย) หนูก็ถอดลูกอยู่ ลูกก็ร้องจ้าเลย ตอนนั้นลูกยังไม่ได้ขวบเลยนี่...ผู้พี่ จิงๆ
หนูจะไม่สู้ แต่หนูกลัว โดนลูก หนูก็ถอดลูกไว้ ก็ดิ้น...ลูกก็ร้องมาก"

(ปวช. , พนักงานบริษัท, 25 ปี, ลูก 1 คน , จำนวนปีที่แต่งงาน 2 ปี)

"ก็ไม่มีสาเหตุมากนักนะ คือปกติก็จะออกไปทำงานพร้อมกัน กลับพร้อมกัน วันนั้นเขา
ก็บอกว่าเขาโทรมาบอกแล้วว่าให้กลับเอง แต่หนูไม่รู้ ไม่ได้รับโน้ตเลย หนูก็รอเขาจน 6 โมง
เย็น สอนเด็กเสร็จแล้ว เขาก็ยังไม่มา หนูก็เลยโทรเข้าไปที่ทำงานเขา ก็ไม่มีใครแล้ว หนูก็เลย
โทรไปบ้านที่...(เพื่อนของสามี) ว่าวันนี้เขาไปไหน กระทั่งหันหรือเปล่า พี่เขาก็บอกว่าไม่รู้
แต่เขาเห็นออกไปข้างนอกกับกลุ่มนี้ เดี่ยวเขาจะลองติดต่อให้ เขาก็โทรไปถามเพื่อนอีกคน
หนึ่งให้ แล้วเขาก็โทรกลับมาบอกว่า ตอนนี้เขากินอะไรอยู่ตรง...หนูก็คิดว่าถ้ารอเขาก็คงเลิก
คิด หนูไปแวะหาเขาคิดว่า เพราะกลับเองกับไปนั่งกับเขาแล้วกลับกับรถเขา เวลาที่พอกัน
คือตอนนั้นหนูไม่รู้ใจ ว่าเขาโทรมาบอกหนูแล้ว ว่าให้หนูกลับเอง ถ้าหนูรู้ หนูก็กลับตั้งแต่
โรงเรียนเลิก คือคงสอนเด็ก (สอนพิเศษ) แล้วก็กลับเลย พอหนูเข้าไปในร้าน เขาก็เขื่อนกัน
เลข หนูก็ไม่รู้ ยังไม่รู้ เพื่อนเขาก็ไล่ให้พาหนูไปบ้านก่อน คือเพื่อนเขาก็ถามว่ารู้ได้ยังไง
หนูก็บอกว่าโทรไปถามพี่...(1) พี่(1) โทรไปหาพี่(2) รู้ว่ามาร้านนี้ ก็เลยตามมาเพราะเป็น
ทางผ่านพอดี เขาก็ถามว่าแล้วทำไมไม่กลับเอง โทรไปบอกแล้วนี่ หนูบอกว่าหนูไม่รู้ ไม่ได้
รับโน้ต เขาก็โกรธ พอขึ้นรถเขาก็ว่าหนูใหญ่ ว่าเล่ห์มาก ไม่ไว้ใจเขา หักหน้าเขา ชอบทำตัว
จู้จี้จ้าน โทรไปถามเรื่องเขา บางทีเขาออกมาซ้าก็โทรไปเร่ง ไม่ให้เกียรติเขา วางอำนาจให้
เพื่อนเขาเห็น ที่นี้เถียงกันนะคะ เขาก็โมโหมาก จาก(ร้าน)มาถึงบ้าน ขับรถเร็วจี๋เลย ก็เถียง
กัน หาวว่าหนูเป็นดั่งวงความเจริญ ขัดขวางเขา สารพัดเลยที่เขาจะว่า พอเข้าบ้านได้ หนูก็
เข้าห้องจะเปลี่ยนเสื้อผ้า เขาก็ตามเข้ามาว่าอีก หนูก็ชี้แจงว่าไม่ได้ตาม เขาก็ว่า ว่า หนูก็
บอกว่า จะตาม จะสืบ ทำไมหรือ คือหนูประชดนะคะ พอหนูพูดอย่างนั้น... เขาก็ตาตุกทาว
เลขนะคะ เหมือนคนเสียดสีเลย ดบหนูเต็มทีเลย... ไม่ค่ะ(ไม่รู้) หนูก็วิ่งเข้าห้องน้ำ ร้องไห้"

(ปริญญาตรี , 1 ปี , ไม่มีบุตร)

ความรู้สึกของภรรยาเมื่อถูกทำร้ายร่างกายครั้งแรก

หลังจากเกิดการทำร้ายร่างกายครั้งแรก ปฏิกิริยาเฉียบพลันที่เกิดขึ้นกับภรรยา ก็คือ ความตกใจ ไม่คาดฝันว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ได้เกิดขึ้นแล้วจริงๆ นอกเหนือจากความตกใจ ภรรยาจะเต็มไปด้วยความเสียใจ น้อยใจที่สามีกระทำรุนแรงต่อเธอ ท่ามกลางความตกใจ เสียใจ น้อยใจจากเหตุการณ์เหนือความคาดหมายที่เกิดขึ้น สิ่งที่ภรรยาคิดก็คือ ถ้าสามีเป็นปกติเขาจะไม่ทุบตีเธอเด็ดขาด ดังนั้นสิ่งที่พบว่าภรรยามักจะกระทำในขณะนั้นคือการหาเหตุผลว่าทำไมตนเองจึงถูกทุบตี เมื่อยืนยันความเชื่อมั่นของตนเองว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะไม่เกิดขึ้น ถ้าสามีของเธอมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ในบางครั้งเหตุผลที่เป็นข้อสรุปเบื้องต้นของภรรยาคือ การลงโทษตนเองว่าส่วนหนึ่งของความรุนแรงที่เกิดขึ้นนี้ ภรรยาก็มีส่วนผิดด้วยในการช่วยทำให้เกิดการทุบตี ด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ของภรรยา เช่น การด่าว่า ได้เถียง หรือต่อสู้ หรือในบางรายที่เหตุการณ์การทุบตีนี้เกิดขึ้นในขณะที่สามีมีเมามาจากการดื่มสุรา ภรรยา ก็จะแน่ใจมากยิ่งขึ้นว่าการทุบตีที่ภรรยาได้รับนี้มีใช่พฤติกรรมปกติ เป็นการกระทำเพราะขาดสติสัมปชัญญะเนื่องจากฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ และเชื่อมั่นว่าหลังจากที่สามีหายเมามา และกลับมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามีจะไม่มีวันทุบตีเธออีก เช่นในรายหนึ่งซึ่งถูกตบตีครั้งแรกในรูปแบบของการตบหน้า เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อสามีดื่มเหล้ากับเพื่อนๆ จนฉีก ภรรยาเดินไปบอกสามี สามีคำว่า ว่าทำในสิ่งที่แม่เขาไม่เคยทำกับเขา เขาจึงตบหน้าเธอ ภรรยาตกใจมาก แต่อย่างไรก็ดี เธอคิดว่านี่ใช่เรื่องปกติที่เขาทำกับเธอ ที่เขาทำไปเพราะ "เมา" หรือในอีกกรณีหนึ่งที่ถูกสามีทำร้ายครั้งแรกด้วยการตบหน้าเช่นกัน หลังจากที่ถูกภรรยาเดินเข้าไปหาสามี เพราะขณะที่สามีดื่มเหล้าอยู่กับเพื่อนๆ ในร้านอาหาร ภรรยาคิดว่าถ้าฟังแต่พฤติกรรมที่ทำให้สามีเข้าใจผิดว่าไปตามเขา จะไม่ทำให้เขาลงมือทุบตีเธอ แต่สิ่งที่ทำให้เขาทุบตีเธอคือความเมา ประกอบด้วยการที่เธอประหลาดใจว่าเธอจะตามควบคุมเขา คำพูดและท่าทางของเธอทำให้เขาโกรธจนขาดสติ จึงทุบตีเธอ และจากเหตุผลที่ภรรยาทั้งสองรายให้กับตัวเอง ทำให้ความรู้สึกกลัวถูกทำร้ายเป็นไปในทางบวก คือไม่คอยรู้สึกโกรธหรือเสียใจ ความรู้สึกที่มีคือน้อยใจ ซึ่งจากการพูดคุย ภรรยาได้พูดถึงเหตุการณ์และความรู้สึกขณะนั้นว่า

"ตบหนูเต็มทีเลย (ร้องไห้) หนูวิ่งเข้าห้องน้ำ ร้องไห้..น้อยใจนะคะว่าทำไมไม่ฟังเราบ้าง... คิดว่าเขาคงลืมตัวจริงๆ ให้อภัยเขา คิดว่าเขาแค่ครั้งเดียว พยายามลืมเสีย คิดว่ามันเป็นผ่านไปก็แล้วกันนะ...เขาบอกว่าอย่างน้อยเขา ก็ให้เกียรติเรา ไม่ทำต่อหน้าคนอื่น เราก็คิดว่า เออ มันก็จริง..." (ภา)

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่ภรรยาคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยยั่วยุให้เกิดการทุบตี เนื่องจากเธอบ่นหรือตำหนิ หรือมีพฤติกรรมที่ภรรยาถือว่าเป็นความไม่ถูกต้องที่เธอทำเช่นนั้น พฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้ภรรยาต้องการทุบตีในทางลบน้อยลง เช่น กรณีที่สามีไม่ช่วยขายของ เมื่อภรรยาคำว่า สามีบ้านคาลโทสะ ทุบภรรยา หรือในรายที่ภรรยากลับมาคิดกว่าปกติ แล้วถูกสามีทำร้ายร่างกาย ในสองกรณีนี้ภรรยาถือว่าเป็นเหตุผลอันชอบธรรมที่สามีจะทำร้ายตนเอง ดังนั้นความรู้สึกที่เกิดขึ้น นอกจากความตกใจ น้อยใจแล้ว ยังเจือไปด้วยความสงสารและเห็นใจสามีในภาวะของความเครียดนั้นๆ ด้วย ดังในรายของแห่ม อาจารย์ และทุม ซึ่งคิดว่าในภาวะปกติแล้ว เหตุการณ์การถูกทุบตีจะไม่เกิดขึ้น แต่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากสามีมีความเครียด และไม่อยู่ในภาวะอารมณ์ปกติ

"เขาไม่ค่อยขายของนะค่ะ หนูก็คอยตำ ค่ำไปค่ำมา เขาก็ไม่พอใจหนู หนั้นได้ เอาขวด เป๊ปซี่ตีเขา เขาก็เลยตอบหนู...วิ่งหนีไป...เสียใจ เคืองด้วย ไม่ได้บอก ไม่บอก (บอกสามีว่า เคือง) จะทำสีหน้าไม่พอใจ อะไรอย่างนี้.. ก็เห็นใจเขาอะ ว่าเราทำเขาก่อน เขาเจ็บ เขาก็ต้อง โกรธ...มันใจว่าต่อไป เขาคงไม่ทำเราอีก เพราะปกติเขาไม่เคยทำ ก็จะมีแต่คำคำ คำ คำคน เก่ง แต่ไม่ทำ...ค่ะถ้าไม่ถึงที่สุดจะไม่ลงมือ...เค้าบ่นไม่เก่งหรอกค่ะ แต่เค้าจะคำเก่ง..แต่ก็ไม่ ทำนะ.."

(แห่ม)

"..แต่พี่ร้อง ร้องเสียงดัง คือตกใจด้วย เขาก็คงตกใจ ปล่อยมือแล้วเดินเข้าบ้าน ไม่พูด...พี่ก็ เดินเข้าบ้าน ต่างคนต่างเฉยไม่พูดกัน... ตกใจมากกว่า ไม่คิดว่าเขาจะทำขนาดนี้... อีกสองสามวันหลังจากนั้น ก็คุยกันเรื่องคืนฟ้าอากาศ แต่ก็พูดกันให้น้อย พี่ก็พยายาม กลับบ้านให้เร็วขึ้น... ก็คิดว่าเราก็มีส่วนผิด... ผู้ชายคนไหนก็คงทำใจยาก ถ้ามีภรรยา อย่างเรา เห็นใจเขาบ้าง คิดว่าเขาเผชิญความเครียดนาน กว่าเราจะกลับ..."

(อาจารย์)

"... จะรู้สึกว่ำน้อยใจที่สุด น้อยใจอย่างเดียวน... ก็เชื่อ แบบไหนแรกก็ต้องเรือ่เค้ามั่ง จะไม่ดี ไม่อะไรอย่างนี้ สารุ ขอให้เป็นความจริงเถอะ พูดขงจั้นก็ให้ได้อย่างจั้นนะ คนเราถ้าไม่ ทะเลาะกัน อยู่กินกันไป เคียวมันก็มีเงินมีทองเอง พอมีเงินมีทอง แล้วมันก็สบาย ไม่ต้อง ทะเลาะกัน... ไม่เคยคิดแกแค้น ตอนนั้นสงสารเขาด้วยซ้ำว่า งก ก อยู่คนเดียว..."

(ทุม)

ในบางกรณีที่สาเหตุของความขัดแย้ง อันเป็นสาเหตุเบื้องต้นที่นำไปสู่การทำร้ายร่างกาย เป็นสาเหตุที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการที่สามีมีหญิงอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับ กรรขจะรู้สึกมีความเคียดแค้น โกรธโมโห และคิดว่าไม่สามารถจะอยู่กับได้ ความรู้สึกในขณะที่ถูกทรมาน นอกจากจะเต็มไปด้วย ความตกใจ ไม่คาดคิดว่าเหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นกับตนได้จริง แล้วอีกความรู้สึกหนึ่งที่มากพอ ๆ กับความเคียดแค้น โกรธ และโมโห ก็คือความรู้สึกขมขื่น เช่นในรายของฟ้า ที่ถูกคุกคามทาง โทรศัพท์จากผู้หญิงอื่นที่สามีไปมีความสัมพันธ์ด้วย เมื่อฟ้าบอกกับสามี สามีไม่เชื่อ และหาว่าเธอ ไล่ความผู้หญิงคนนั้น ทำให้เกิดการทะเลาะ และถูกลามกลายเป็นการใช้กำลังในที่สุด ความรู้สึก ของฟ้าในขณะนั้น คือความตกตะลึงไม่เชื่อว่าสามีจะทำร้ายเธอได้ หลังจากนั้นเธอก็รู้สึกขมขื่นใจ มาก เช่นเดียวกับพิส ซึ่งเห็นรอยลิปสติกที่เสื้อของสามี เมื่อปลุกสามีขึ้นมาเพื่อสอบถามเรื่องนี้ สามี กลับทำร้ายเธอ เธอตกใจ และต่อสู้ป้องกันตัว จนกระทั่งถูกสามีทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ ต้อง รักษาตัวในคลินิกเอกชน พิสรู้สึกว่าไม่ใช่ความผิดของเธอที่เกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น ความรู้สึกในขณะ นั้นคือ ความเคียดแค้น ขมขื่นใจ และความเสียใจ แต่ในรายที่แสดงความเคียดแค้นจนเห็นได้ชัด ก็คือในรายของจิต ที่ถูกสามีทรมานในขณะที่เธอพบเขาอยู่ในห้องที่โรงแรมแห่งหนึ่งกับผู้หญิงอื่น ความเคียดแค้นของจิตแสดงออกอย่างชัดเจน ด้วยความต้องการแค้นใจเพื่อดำเนินคดีกับสามี จะเห็นได้ว่าแม้พฤติกรรมการแสดงออกจะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไป แต่ในกรณีที่สาเหตุการ ทะเลาะหรือขัดแย้งมาจากการที่สามีมีหญิงอื่น ความรู้สึกร่วมของภรรยาในขณะนั้นก็คือความรู้สึก เคียดแค้น ขมขื่นใจ และคิดว่าไม่มีทางที่จะยกโทษให้สามีได้ ในการทำร้ายร่างกายครั้งแรกนี้ เช่นจากข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

"... คนที่เขาทำงานข้างล่างเขาโทรไปหาโรงพัก... ดำรงมา หนูก็ไปที่โรงพัก หนูซึ้งรอ เอาลูกนั่งหน้าไป ดำรงเขาก็เอาแฟนหนูไป นั่งรอไป ..ยังไม่ทันแจ้งเลย ดำรงก็ไถ่เกลี้ย ว่าให้เลิกแล้วต่อกัน... แฟนหนูเขาโกรธมาก เขาไม่เลิก เขาบอกว่าเขาอื่นให้คิดคุก... ดำรงก็คำเขาว่า ทำไมเลื้อยอย่างนี้... หนูก็คิดว่า หนูต้องเลิกเด็ดขาด... ก็คิดดูนะ ดีเรา ต่อหน้าคนอื่น... เสียใจ แค้นใจน้อยใจสามีสารพัดเลยที่ แต่แค้นนี้ขึ้นนำเลย ถ้าเขาตีหนู ที่ไม่ใช่ต่อหน้าผู้หญิงคนนี้ หนูอาจจะไม่เจ็บเท่านี้ล่ะ... ไม่คิดนะว่า จะถึงกับตบตี คิดว่าจะ ต้องเจอเขาอยู่กับผู้หญิง แต่เขาจะเลิกได้ (เลิกกับผู้หญิง) ...ไม่เลยล่ะ ดัดสันใจได้เลย หนูไม่ กลัว ไม่สนใจอะไรแล้วในชั่วโม่งนั้น... ไม่อายเลยที่ พวกนั้นมันไม่ ได้มาเลี้ยงหนู ไม่ได้มา โคนคืออย่างหนูนี้ ลองมาโดนต่อหน้าเมียหน่อย จะรู้สึก..."

(จิต)

"หนูเสียใจมาก คิดว่าเพราะผู้หญิงนะ เขาถึงเปลี่ยนไป จนทุบตีเรา เรียกว่าเสียใจจน
แค้นเลย คิดว่าชาตินี้จะไม่วันลืมเลยว่า เขาตีเราเพราะติดผู้หญิง อย่างอื่นเราทนได้หมด
ไม่เคยว่าเลขข้าวของในบ้าน จะขว้างจะปาอย่างไร เราก็กังไม่เคยเสียขาย เสียใจเท่านั้นเลย นี่
มาตีเรา... เออ ตีเราเพราะเห็นคนอื่นดีกว่าเรา...คิดว่าเรา...คิดว่าต้องไปแน่ อยู่ไม่ได้ถ้าอยู่กับ
เขา เราคงต้องทำอะไรเขาแน่"

(พิศ)

"ไม่เคยเลย... งง ตกใจ งง ตกใจทำกับเราอย่างนี้ได้ยังไง ... ก็พูดให้เขาฟัง... เขาก็เลย... เรา
รู้สึกทำไมเขาเห็นคนอื่นเป็นคนดี ทำไมไม่เชื่อเรา เราถูกทำร้ายทั้งสองทาง เขาไปมี
ผู้หญิง แล้วยังปล่อยให้ผู้หญิงมาทำร้ายเรา แล้วเรายกก็ทุบตีเรา เสร็จแล้วเค้าก็ไม่สนใจ
เขาอนหลับ เขาคืนขึ้นมาเขาก็แต่งตัวออกจากบ้านไป แล้วทิ้งไว้ให้เราร้องไห้ ทิ้งไว้ให้
เราเจ็บช้ำอย่างนี้ หน้ไม่ไหว วันนั้นคิดอยู่ในใจว่า ถ้าหาเรื่องทุบตีทะเลาะกับเรามาก
ต้องฆ่าให้ตาย เตรียมปืนอะไรไว้เลย.."

(ฟ้า)

การให้ความหมายของการทำร้ายร่างกายครั้งแรกของภรรยา

จากการสัมภาษณ์ พบว่าภรรยาไทยจะให้ความหมายของการถูกทุบตีเปลี่ยนไปตาม
สาเหตุของความขัดแย้ง หรือสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งที่เป็นสถานการณ์เบื้องต้นที่นำไปสู่
ความรุนแรง โดยภรรยาจะให้ความหมายของการทุบตีว่าเป็นการแสดงออกเนื่องจากความลืมหุน
พลั้งเผลอ เป็นการแสดงออกถึงความรักความห่วงหวั่นเป็นธรรมชาติของการมีชีวิตคู่ หรือเป็น
ธรรมชาติของ "ลิ้นกับฟัน" ที่ไม่ต้องอับอายผู้อื่น ยิ่งถ้าในกรณีที่ภรรยามีส่วนในการทะเลาะ
เช่นคำว่า ได้เถียง หรือสู้ ภรรยาจะคิดว่าการทุบตีไม่ใช่ความผิดของสามี

หลังจากได้คำตอบว่า ทำไมตนเองจึงถูกสามีทำร้าย ภรรยาจะเริ่มให้ความหมายกับการ
ทำร้าย ถ้าการทำร้ายนั้นมาจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ ความใจร้อน ความโมโห ความหึงหวง
หรือความมีนเมา ภรรยาจะให้ความหมายของการทุบตีไปทางบวก หรือตีความหมายของ
เหตุการณ์ไปใน ทางที่รุนแรงน้อยกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นใน
บ้าน ในห้องหรือสถานที่ที่เป็นส่วนตัว ปราศจากบุคคลที่สามรับรู้ ภรรยาจะให้ความหมายของการ
กระทำรุนแรงไปในทางลบร้ายน้อยกว่า แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสาเหตุของการทะเลาะหรือ
ขัดแย้งเป็นสาเหตุเนื่องมาจากการที่สามีมีสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น และการทำร้ายกระทำต่อหน้า

บุคคลที่สาม การให้ความหมายจะเป็นไปในทางที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ยิ่งถ้าการทำร้ายนั้นกระทำต่อหน้าบุคคลที่สามที่เป็นบุคคลที่สำคัญ หรือมีส่วนก่อให้เกิดเหตุการณ์การทำร้ายเกิดขึ้น การให้ความหมายการทรมานครั้งแรกจะเป็นไปในทางการแสดงออกที่ไม่ถูกต้อง เป็นความเลวร้ายที่สามมีกระทำเช่นนี้กับภรรยา และสามีต้องรับผิดชอบกับการกระทำเลวร้ายนี้ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกว่าถึงแม้ในกรณีการทรมานที่มีสาเหตุเนื่องมาจากการมีสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น สามีจะมีอาการมึนเมา แต่ภรรยาก็จะไม่ยอมให้ปัจจัยเรื่องแอลกอฮอล์มาเป็นข้ออ้างในการลบล้างความผิดของสามี

ตัวอย่างของการให้ความหมายของการทูตไปในทางบวก หรือทางที่รุนแรงน้อยกว่าความเป็นจริงได้แก่ ในรายของภางซึ่งตีความหมายของการกระทำรุนแรงในครั้งแรกว่าเป็นความล้มตัวของสามี เป็นฝันร้ายไปชั่วครู่ของเธอ การที่สามีทูตเธอนั้นเป็นเพราะเธอดูเหมือนศักดิ์ศรีเขาด้วยการไปตามเขาในร้านอาหารต่อหน้าเพื่อน แต่สามีก็ยังให้เกียรติเธอที่ไม่คบตีเธอต่อหน้าคนอื่นหรือในรายของอิด ที่ให้ความหมายของการทูตว่า เป็นการแสดงออกถึงความรัก และความห่วงหวงที่สามีมีต่อตนเอง

"เราก็คิดว่า เขาถืมตัวไป เพราะเขาก็คงเสียใจเหมือนกัน เขาพยายามจะพูดด้วย เขาบอก ว่า อย่าทำอย่างนี้เลย มันอึดอัด จะคำจะว่าเขาก็ทำเลย ถ้าจะตีเขา เขาก็ยอมยินดีให้ตี จะเอา มีดเอาไม้อะไรก็บอกมา เขายอมทั้งนั้น เขาบอกว่า เขาไม่สบายใจที่เป็นอย่างนี้เราก็คิดว่า อย่างน้อยเขาก็ให้เกียรติเราไม่ยอมทำต่อหน้าคนอื่น... เขาคงถืมตัวจริงๆ ให้อภัยเขา คิดว่า เขาละครึ่งเดียวพยายามถืมเสีย คิดว่ามันเป็นฝันไปก็แล้วกัน คิดเสียว่ามันฝันร้าย ต่อไปจะ ไม่มีเหตุการณ์อย่างนี้อีก..."

(ກາ)

" คือเขาเป็นคนอย่างนี้นะพี่ ถ้าเขาไม่มา เขาจะดีมาก รักหนู รักลูก หนูคิดว่าที่เขาดีหนูเป็นเพราะเขารักหนูมากเกินไป รักจนล้น เขาชี้แจงมากนะพี่ ... แล้วถ้าเขาอยู่บ้านนี้ หนูจะไปไหนไม่ได้เลย ต้องอยู่กับเขา เฝ้าเขา อยู่ใกล้ๆ เขา ออกมานอกบ้านไม่ได้..."

(উদ)

ตัวอย่างของการให้ความหมายการทูตไปในทางลบ หรือให้ความหมายของเหตุการณ์
ไปตามความเป็นจริงได้แก่กรณีของพิส ซึ่งถูกสามีทุบตีเนื่องจากชกถามเรื่องร่องรอยลิปสติกของ
ผู้หญิงอื่นบนเสื้อของสามี หรือในกรณีของจิต ซึ่งถูกตีต่อหน้าผู้หญิงที่สามีมีความสัมพันธ์ด้วย

"หนูเสียใจมาก คิดว่า เพราะผู้หญิงนะเขาถึงเปลี่ยนไป จนทูปตีเรา เรียกว่า เสียใจจน
แค้นเลย คิดว่าชาตินี้จะไม่วันลืมเลยว่าเขาตีเรา เพราะคิดผู้หญิง... เออ ตีเราเพราะเห็นคน
อื่นดีกว่าเรา..."

(พิส)

"คิดว่าที่เขตีหนู เพราะเขคงเสียหน้า คิดว่าเขาคงอาย เขคงไปบอกผู้หญิงว่าเขาไม่มีลูก
ไม่มีเมีย เป็นโสด พอหนูโผล่ไปต่อว่าเขา เขคงอายผู้หญิง..."

(จิต)

ความรู้สึกระหว่างสามีและภรรยาหลังการทูปตีครั้งแรก

ในกรณีของการทูปตีหรือการทำร้ายภรรยา ประเด็นที่เป็นที่สนใจของคนทั้งหลาย คือ
ในขณะที่ทูปตีภรณานันสามีรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของตน ซึ่งจากประเด็นความสนใจนี้
ผู้ศึกษาวิจัยได้พยายามพูดคุยกับสามีที่เป็นผู้กระทำรุนแรงต่อภรรยาของตนเอง พบว่าความรู้สึก
ก่อนลงมือทูปตีภรรยา คือความหงุดหงิด รำคาญและโมโห และคิดว่าวิธีเดียวที่จะหยุดยั้งสภาวะ
การทะเลาะ ได้เถียงหรือขัดแย้งได้ก็คือการใช้กำลัง โดยสามีจะเริ่มจากการขว้างปาข้าวของ
หรือทำลายสิ่งของเครื่องใช้ก่อน เพื่อเป็นการปรามภรรยาให้ยุติข้อโต้แย้ง หรือความระแวงสงสัย
ที่สามีคิดว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความอึดอัดใจขึ้นแก่ตน แล้วจึงแปรเปลี่ยนไปกลายเป็น การ
ทำร้ายภรรยาโดยตรง อย่างไรก็ตาม ขณะที่กระทำพฤติกรรมนั้น สามีบางคนบอกว่า ขณะที่กระทำ
รุนแรงต่อภรณานัน ตนเองไม่ได้ตั้งใจ แต่เป็นความลืมหุนไปชั่วขณะ ขณะที่มียางรายที่บอกว่า
เป็นความตั้งใจที่จะทูปตีภรรยา เนื่องจากต้องการให้ภรรยาหยุดการกระทำที่ทำให้สามีหงุดหงิดใจ
แม้ว่าการกระทำรุนแรงครั้งแรกจะเป็นไปโดยเจตนาหรือไม่ก็ตามแต่ สิ่งสำคัญที่พบจากการพูดคุย
กับสามีก็คือหลังจากการทำร้ายร่างกายภรรยาครั้งแรก สามีจะรู้สึกว่าตนเองทำผิดมาก จากความ
รู้สึกผิดและสับสนนี้จึงทำให้สามีเกือบทุกคนจะขอโทษภรรยา และสัญญาต่อภรรยาว่า การกระทำ
ดังกล่าวนี้จะไม่เกิดขึ้นอีกเป็นครั้งที่สอง แม้ว่าในบางคนจะไม่แสดงออกตรงๆ ด้วยคำพูด แต่ก็
กระทำบางอย่างที่สื่อ ดังจะเห็นได้จากการพูดคุยกับสามีตนเองถึงเหตุการณ์ในขณะตบตีภรรยา
ความรู้สึกในขณะตบตี และการกระทำหลังการตบตี และจากการพูดคุยกับภรรยาถึงความรู้สึกของ
สามี หลังเกิดเหตุการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยาครั้งแรก

"รู้ตัวดี คือผมตั้งใจไว้แล้วนะครับว่า ถ้าไม่หยุดละก็ ผมจัดการแน่ มันทนไม่ไหวแล้ว มันรำคาญมาก รบกวนเขาซึ่งถามไม่รู้จักหยุดจักหย่อน ถ้าไม่หยุด ถึงจุดสุดท้ายผมต้องตีแล้ว ผมว่าผมตั้งใจเลยละครับ ตั้งใจว่าถ้าไม่หยุดเสียที่ผมต้องจัดการ... อย่างน้อยก็ทำให้เขาหยุดแล้ว เปลี่ยนทัศนคติไป... ก็ไม่เชิงขอโทษนะครับ ก็พูดกับเขาดีก็ก่อน เป็นเชิงว่าเราจ้อครับ... บอกว่าเราเสียใจ ไม่ได้ตั้งใจจะทำให้เจ็บปวด แต่ที่ทำเพราะว่ามันมันบาดโทสะ... รักนะ ยังรักครับ ไม่ได้เกลียดครับ อย่างน้อยก็ไม่ได้ตีเพราะเกลียด หรือคิดว่าตีเพื่อให้เขาหนีไปนี่ครับ ดีให้เขาเปลี่ยน พฤติกรรม..."

(สามีของสุ)

"ผมว่า ผมคงโกรธ และโมโห จนลืมตัว ผมรักเขามาก เรื่องตั้งใจจะทำร้ายนี้ ไม่เคยมีอยู่ในความคิดผมเลย แต่ที่เกิดเรื่องขึ้นวันนั้น เป็นเพราะ ผมพูดกับเขาก่อนหน้านี้อแล้ว หลายครั้ง แต่เขาก็ยังไม่ใส่ใจ ผมไม่รู้จะทำยังไง... ครับ รอนาน นานมาก ตั้งแต่สองทุ่มจนถึงหนึ่งตีสอง มันก็เลยโกรธ... เสียใจครับ รู้สึกว่าเราไม่น่าจะทำให้เขาเจ็บเลย"

(สามีอาจารย์)

"เขาเป็นคนที่เรียกขึงใจละพี่ เรียกว่าจุกจิกไปทุกเรื่อง มันหงุดหงิด เรานะพี่ บางทีแทนที่เราจะได้พักผ่อน ก็ต้องมาเถียงกัน มันรำคาญ บางทีมันต้องถึงกับลงมือกัน ก็ต้องมีบ้างนะครับ แหม หัวเมียกัน มันก็เหมือนลั่นกับฟัน นะครับต้องมีบ้าง... ไม่เกลียด รำคาญมากกว่าครับ... แน่นอนพี่ เราเป็นผู้ชาย เป็นเพศที่เข้มแข็งกว่าอยู่แล้ว อ้าวมันไม่ใช่รังแกนะพี่ แต่มันทะเลาะกัน ก็ต้องมีบ้างที่ตีกัน"

(สามีของนี)

เช่นเดียวกันกับสามี ภรรยาจะรู้สึกว่ามีบุพติภรรยาด้วยความลืมตัว โมโห และ บันดาลโทสะ ความรู้สึกนี้ทำให้ภรรยาบรรเทาความเสียใจจากการถูกบุพติ จากการถ่ายทอดของ ภรรยา เมื่อสอบถามเกี่ยวกับท่าทีของสามีหลังจากการบุพติครั้งแรก ภรรยาได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้คือ

"เค้าก็ไม่รู้เหมือนกัน เค้าตีไปแล้ว เค้าก็ว่าตีไปแล้ว น้ำตาตก น้ำตาอะไร ก็เค้าตีไปแล้ว เค้าขอโทษนะ เสียใจจริง ๆ "

(ถูกสามีเตะ ขัดแย้งเรื่องเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย)

"หนูกำลังคิดอะไรเพลินๆ อยู่ เขาก็ไปจับมือ... แล้วบอกว่าขอโทษนะ เค้าไหว บอกว่าต่อไปจะไม่ทำอีกแล้ว จะไม่ทำอะไรอะไรอีกแล้ว..."

(ถูกสามีทุบหลัง ทะเลาะเรื่องสามีไม่สนใจค้าขาย)

"เขาก็คงเสียใจเหมือนกัน เพราะเขาก็พยายามพูดด้วยนะคะ พยายามถาม แต่เราก็ไม่พูดไปทำงานกลับมาซื้ออาหารกลับมา ชวนเรากิน เราก็ไม่กิน เขาก็บอกว่าอย่าทำอย่างนี้เลย มันอี๊ดอี๊ด จะดำจะว่าเขา ก็ทำเลย ถ้าจะดีเขา เขาก็ยินดีให้ดี จะเอามิด เอาไม้ อะไรก็บอกมา เขายอมทั้งนั้น เขาบอกว่า เขาไม่สบายใจที่เป็นอย่างนี้ เขาโกรธมากคิดว่าเราดูหมิ่นศักดิ์ศรี เขาต่อหน้าเพื่อน..."

(ถูกสามีตบหน้า ทะเลาะเรื่องเข้าไปหาสามีขณะดื่มเหล้ากับเพื่อน ๆ)

"พอดีเสร็จ เขานั้นแหละจะเป็นคนพูด มาจับมาถูบ มาขอโทษ บอกว่าเห็นสภาพน้องแล้วก็สงสาร เห็นสภาพเมียแล้วก็สงสาร พี่สัญญาจะต่อไปพี่จะไม่ดีอี๊ดอี๊ดอีกแล้ว พี่เสียใจเห็นอี๊ดแล้วพี่สงสาร..."

(ถูกสามีตบหน้า ทะเลาะด้วยสาเหตุบอกให้สามีเลิกดื่มเหล้ากับเพื่อน)

ภูมิหลังของสามีผู้กระทำความรุนแรง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าการกระทำความรุนแรงครั้งแรกของสามีจะเกิดขึ้นในเงื่อนไขที่ว่า สามีมักเป็นผู้ได้รับการเรียนรู้การใช้ความรุนแรงในวัยเด็ก และยอมรับการใช้ความรุนแรงนี้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังปรากฏว่าเริ่มจากในวัยเด็กของสามีส่วนใหญ่จะเรียนรู้การใช้ความรุนแรงจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือบุคคลอื่นในครอบครัว ลักษณะการตัดสินใจปัญหา หรือการยุติข้อขัดแย้งที่ได้รับจะเป็นไปในรูปแบบการใช้กำลังทุบตี ใช้อาวุธ หรือรูปแบบความรุนแรงอื่นๆ ซึ่งมีระดับของความรุนแรงแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ขว้างปาข้าวของ ทุบหัว เตะ ต่อย ใช้ไม้ตี ใช้หางกระเบนฟาด การรับรู้การยุติข้อขัดแย้งด้วยการใช้ความรุนแรงในวัยเด็กจะพัฒนาต่อมากลายเป็นการยอมรับการใช้ความรุนแรงในการยุติข้อขัดแย้งในวัยผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏทั่วไปในสังคมด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจะพบว่า แม้ว่าโดยบุคลิกภาพปกติแล้ว สามีผู้ใช้ความรุนแรงจะไม่ใช่นักก้าวร้าว หรือขี้โมโห ในทางตรงกันข้าม บางคนจะเป็นผู้ใหญ่ที่ใจเย็น สุภาพ มีเมตตา แต่เมื่อต้องยุติข้อขัดแย้งในครอบครัว เช่น การทะเลาะกับภรรยา เขาก็จะเลือกใช้วิธีการทำร้ายร่างกาย เนื่องจากเชื่อว่า

เป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลและจะทำให้คู่สัมพันธ์ขุดข้อขัดแย้งนั้นๆ ลงได้ และจากการศึกษาหรือพัฒนาการในวัยเด็ก จะเห็นว่าสามีที่ใช้ความรุนแรงจะอยู่ในครอบครัวที่พ่อหรือแม่ใช้วิธีการเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย ในบางรายพ่อแม่ก็เป็นคู่สามีภรรยาที่ทะเลาะเบาะแว้งตบตีกัน อย่างไรก็ตามก็สิ่งหนึ่งที่ปรากฏชัดในสามีผู้ที่กระทำการรุนแรง คือ จะเป็นผู้ที่เคยใช้ความรุนแรงมาก่อนในขณะที่เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น และเป็นผู้มีแนวโน้มจะใช้ความรุนแรงต่อไป เช่นในสามีรายหนึ่งในขณะเป็นเด็กถูกพ่อแม่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ลงโทษด้วยการใช้ทางกระเบนฟาด เมื่อมีภรรยาและเกิดทะเลาะกันเนื่องจากการมีหญิงอื่น สามีก็ใช้วิธีตบตีภรรยา เมื่อภรรยาหนีออกจากบ้านไป แต่ยังติดต่อกับลูกๆ อยู่ สามีพยายามสอบถามลูก ๆ ถึงเรื่องราวของภรรยา แต่เมื่อไม่ได้รับคำตอบจากลูก ก็เลือกใช้วิธีบีบบังคับโดยใช้ไฟแชคลงมือลูก ๆ เพื่อบีบบังคับให้บอกว่าแม่อยู่ที่ไหน หรือในรายที่ทุบตีภรรยาเนื่องจากภรรยาไปตามขณะดื่มเหล้ากับเพื่อน จากการพูดคุยกับตัวสามีเอง พบว่าเป็นผู้เคยได้รับการเลี้ยงดูด้วยการลงโทษทางกาย และยอมรับการใช้การใช้กำลังทำร้ายกับเพื่อนฝูงและภรรยา เช่นเดียวกับสามีรายอื่นๆ ดังปรากฏในตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

"คือครอบครัวของเค้าจะเป็นครอบครัวค้าขาย... ไม่เหมือนกัน คือเค้าเด็กผู้ชาย ส่วนมากเค้าจะถูกเลี้ยงมา ตามใจ เอาใจ แต่เค้านี่จะเป็นคนที่ดุ ไม่ได้ตั้งใจฟาดเลย ตีกันด้วยทางกระเบน อะไรกัน ลักษณะนี้... ตบ ตี เตะ แรงที่สุดก็หักนิ้ว พี่.. เอามือถูกมาลงไฟ ในฐานะที่โกหกเค้า ไม่ยอมบอกความจริงกับเค้า เรื่องที่รู้ว่าแม่อยู่ไหน ... เอาไปลงไฟไฟแชค..."

"พ่อเขาทำงานรถไฟ แม่ก็เป็นครูค่ะ แม่เขาจะแบบครูโบราณ ใจดีแบบๆ บางทีเขาคำลูกเรายังสยของเลขนะคะ..." (ภรรยา)

"บ้านผมเหรอ พ่อผมแบบนักเลงใจ โมโหก็ตบเลข เตะ(ลูก)เลข ... โมโหมากๆ... ถ้าสั่งอะไรไม่ได้เหมือนสั่ง จะฉุน ก็จัดการเลข...กับแม่เขาไม่เคย คือแม่ผมเขาอาจจะดีเก่ง ค่ำเก่ง พ่อเขาจะขอมแม่ผม.. ขอมแพ้..." (สามี)

"แม่เขาจะเลี้ยงดูตามใจ ลูกขอเงินเขาก็ให้ ตามใจลูกผู้ชาย มีอะไรใช้หมด...เขาทะเลาะกัน ชอบลงไม้ลงมือกัน บางทีพ่อแม่ลูกเขาก็ตีกัน... เขาเคยติดคุกข้อหาติดยาเสพติด แล้วเค้าค้าฝิ่นขาว ต่อมาก็ฆ่าคนตาย... คิดว่าเขาน่าสงสาร ออกมาเขาคงจะดี เพราะเขาไปอยู่ในคุกเขาลำบาก เขาต้องเปลี่ยนนิสัย..."

"พี่สาวเขาจะเป็นคนเล่าว่า เขาเอาแต่ใจตัวเอง ใช้กำลัง ชอบตีพี่สาว พ่อแม่รักตามใจ เพราะเขาเป็นลูกชายคนเดียว คนจีนเขารักลูกชายมากอยู่แล้ว เขาชอบพาเพื่อนมากินเหล้า แล้วชอบตีกัน..."

"เขา (แม่สามี) ก็ด่าลูกเขา เขาคำจนหนูรู้เลยว่า เขาเคยมีเมียมาแล้วหลายคน แล้วเขาก็ชอบตีเมีย เมียคนก่อนที่เขาจะมาอยู่กับหนูเขาก็เตะ เตะเสียดกกระโถนเลย... ไม่รู้เลย มารู้ตอนช่วงอยู่กับเขาแล้ว ว่าเขามีเมีย แต่เมียหนีไป จนแม่เขาพูดนี้แหละถึงได้รู้ว่าเขาเป็นคนยังงี้.. เขาเคยติดคุกมาแล้ว 7 ปี...ปล้น..."

ในความเป็นจริงแล้ว ความอดทน และการให้อภัยของภรรยา นอกจากจะแสดงออกโดยการยอมกลับเข้าสู่ภาวะปกติของการดำเนินชีวิต โดยมีการพูดถึงเรื่องการทุบตีน้อยมากหรือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว ความอดทนและการให้อภัยนี้ยังแสดงออกผ่านทาง การปกปิดความรุนแรง ในการถูกทำร้ายจากสามี ภรรยาเกือบทั้งหมดจะไม่เปิดเผยเรื่องการทำร้ายครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ต่อคนอื่น เพราะรู้สึกว่าจะทำให้ตนเองและสามีได้รับความอับอาย แต่ก็มีภรรยาบางคนที่เปิดเผยเรื่องราวการทำร้ายร่างกายครั้งแรกแก่ผู้อื่น และภรรยาบางคนก็ยอมเปิดเผยเมื่อเกิดการทำร้ายครั้งที่สองขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ในบางครั้งการเปิดเผยเหตุการณ์ต่อบุคคลที่สามก่อให้เกิดผลดีกับภรรยา เนื่องจากการเปิดเผยจะกลายเป็นการเพิ่มแรงกดดันทางสังคมต่อสามี ในขณะที่สามีกำลังมีความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบทบาทของสามี ตามบรรทัดฐานของสังคมว่าตนควรเป็นผู้ดูแลคุ้มครองภรรยา หรือควรเป็นผู้กระทำรุนแรงต่อภรรยา ในขณะที่การปกปิดเหตุการณ์จะกลายเป็นการให้แรงเสริมทางสังคมกับสามี เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างบทบาทลง และเป็นการยืนยันว่ามีใครเรื่องผิดปกติที่สามีจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำรุนแรง เพราะการกระทำรุนแรง เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกเพื่อแสดงถึงความมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่าของสามี เช่นในกรณีที่ภรรยาเล่าเรื่องการทำร้ายที่เธอถูกสามีทำร้ายให้เพื่อนฟัง เธอคิดว่าสิ่งนี้เกิดผลดีต่อตัวเธอ เพราะเธอสามีเจื่อนไปด้วยความละอายใจ ภรรยาคิดว่าผลดีที่เกิดขึ้นต่อตัวเธอจากการเปิดเผยก็คือ การกระทำรุนแรงครั้งแรกที่เกิดขึ้น เป็นการกระทำรุนแรงทางร่างกายครั้งแรกที่สามีทำกับตนเอง

"พี่คิดว่าเขาคงรู้ว่าเพื่อนๆ พี่รู้ เพราะเธอเขาก็เจื่อนไป... ก็อาจเป็นได้ว่าเขาคงกลัวคนว่าเขาว่าหน้าตัวเมีย ดบตีเมีย ซ้อมเมีย เขาก็เลยไม่กล้าทำอะไรพี่... ข้างมัน จะทำอะไรอย่างอื่น จะขว้างจะปาอะไรก็ช่าง คือว่าเขาได้แสดงออกอย่างอื่นไป ลดความกดดันไป แต่สิ่งที่คิดที่สุดคือ

เขาไม่เคยทำร้ายพี่อีก"

นั่นคือการเปิดเผยความรุนแรงครั้งแรกต่อบุคคลที่สาม ปฏิริยาได้ตอบจากบุคคลที่สาม จะกลายเป็นแรงกดดันทางสังคมที่สำคัญต่อทั้งตัวสามีและภรรยา กล่าวคือ ถ้าบุคคลที่สามมี ปฏิริยาได้ตอบในทางลบ สามีก็จะลดความเชื่อมั่นว่า การทุบตีภรรยาเป็นสิทธิอันชอบธรรม ของตนเองลง แต่ถ้าบุคคลที่สามมีปฏิริยาได้ตอบในทางสนับสนุน สิ่งนี้จะทำให้ภรรยาคิดว่า เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ตนจะถูกสามีทำร้ายร่างกาย และจะยอมรับว่าการทำร้ายร่างกายเป็น แบบแผนปกติของชีวิตคู่ผู้ตัวเมีย ที่ต้องมีเหตุการณ์ "ลั่นกระแทกพื้น" เกิดขึ้น เช่นที่ภรรยาคนหนึ่ง ประสบ หรือเมื่อภรรยาอีกรายหนึ่งเล่าเรื่องนี้ให้เพื่อนบ้านฟัง เพื่อนบ้านเล่าต่อให้แม่สามีฟัง แม่สามีจึงตำหนิภรรยา และเล่าเรื่องนี้ให้ลูกชายฟัง ทำให้ภรรยาถูกตำหนิ และถูกสามีทุบตีอีกครั้ง เพราะภรรยานำเรื่องในครอบครัวไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง ซึ่งตรงกันข้ามกับกรณีของภรรยาอีกรายหนึ่ง ที่เล่าเรื่องนี้ให้พี่ชายฟัง แล้วพี่ชายของเธอตำหนิสามีอย่างรุนแรง ทำให้สามีไม่กล้ากระทำรุนแรง กับเธออีกระยะหนึ่ง

"พาลูกว้างหนี หนีไปพึ่งคนอื่น.. ว้างเข้าบ้านคนอื่นให้เขาเปิดประตูให้ เขาก็บอกว่า ดีก็ หนีเสีย เขาโมโหมา เราก็อยาพุด หายโมโหก็ดีขึ้นเอง (พ่อแม่สามี) เขาจะไม่พูด โชพี่ หัวเดียวกระเทียมลีบเลย ตอนนั้น..."

"ครั้งแรกเลย... ก็เล่าให้คนข้างบ้านฟัง ว่าทำไมเขาถึงมาตีหนู เขาก็ปลอบเรา พอเสร็จ แล้ว เขาก็เอาไปเล่าให้แม่แฟนฟัง แม่แฟนก็เอาไปฟ้องลูกเขา แฟนเขาโกรธมาก เขาก็มา ตีหนูอีก ตั้งแต่นั้นมา ไม่เคยพูดเรื่องนี้กับใครอีกเลย...คิดว่าคงต้องตายกับเขานี้แหละ ไม่เคย พูดกับใครอีกเลย กลัวปากเขา อยู่กับแฟนก็ทนเอา ดีที่ไร เราเจ็บทุกที..."

"ตบหนูอีกที หนูก็อ้อมลูก แล้ววิ่งไปหาพี่ชาย พอดีพี่ชายยังไม่เลิกจากงาน นำหนูก็มาห้าม เขา (สามี) ก็ไปเลย พอดีพี่ชายหนูกลับมา เขาก็บอกว่า ผมขอ อย่าทำนองผมอีก ถ้าเกิดเรื่อง อย่างนี้อีก ผมไม่รับปากเลย ว่าผมจะทนได้ ถ้าคิดจะทำนองผมอีก ทำแล้วให้หนีไปเลย ถ้าผม เห็นคุณอีก คุณต้องตายแน่ ตายชนิดหาศพไม่เจอเลย เขา (สามี) ก็คำหนุนะคะว่าปากดี แต่ก็ ไม่ได้ทำอะไร..."

การกระทำรุนแรงครั้งที่สอง

จากการเริ่มการกระทำรุนแรงครั้งแรก ซึ่งผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ภรรยาส่วนใหญ่จะรู้สึกตกใจ ไม่คาดคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น และหลังจากที่ให้เกิดผลของการทุบตีครั้งแรกว่าเนื่องมาจากความรัก ความหึงหวง ความตึงเครียดจากอารมณ์โมโห และภาวะเศรษฐกิจที่คับขันแล้ว ภรรยาก็จะตีความหมายของการทุบตีว่าเป็นไปเพราะความลืมหืม โดยมิเหตุผลต่างๆ ที่ภรรยาให้ไว้แก่ตัวเองเป็นข้อรองรับ ประกอบกับในการกระทำรุนแรงครั้งแรก ผู้ชายก็มีความขัดแย้งในตัวเอง ระหว่างบทบาทตามบรรทัดฐานของสังคมว่า ในบทบาทของสามี ตนควรเป็นผู้ดูแลคุ้มครองภรรยาและครอบครัว หรือเป็นผู้ทำร้ายภรรยาเพื่อแสดงถึงการมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่า ทำให้พบว่าหลังจากการกระทำรุนแรงครั้งแรกผ่านไป สามีจะเต็มไปด้วยความเสียใจ และมีการแสดงออกเพื่อสื่อให้ภรรยาเห็นว่า เขาไม่ได้ตั้งใจจะทำร้ายภรรยา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของคำขอโทษ คำสัญญาว่าจะไม่ทำอย่างนี้อีกต่อไป หรือในรูปแบบของการคืนดีอื่นๆ เช่น การเอาใจมากขึ้น ซึ่งการขอโทษของสามีประกอบกับเหตุผลและการให้ความหมายต่อการทุบตี มักทำให้ภรรยาให้อภัยต่อสามี และคิดว่าด้วยความตึงเครียดของภรรยาจะทำให้สามีเลิกทุบตีเธอได้เด็ดขาด ด้วยเหตุนี้ภรรยาส่วนใหญ่จึงคิดว่าปัญหานี้ได้จบสิ้นลงไปแล้ว และเธอไม่สมควรที่จะเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้นเพราะความพลั้งเผลอหรือลืมหืมของสามีให้บุคคลที่สามฟัง เพราะเหตุการณ์นี้จะไม่มีวันเกิดขึ้นซ้ำเป็นครั้งที่สองอีกแล้ว

แต่เป็นที่น่าคิดหวัง ที่ความหวังต่างๆ ที่ภรรยาหวังไว้มิได้เป็นไปตามความคาดหมายเลย เนื่องจากในระยะต่อมาอีกไม่นาน เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นอีกครั้ง สามีก็จะเริ่มการทำร้ายร่างกายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง จากการศึกษาพบว่าระยะห่างของการทำร้ายครั้งที่ 1 กับการทำร้ายซ้ำ มิได้ยาวนานเท่าใดนัก บางรายประมาณ 1 อาทิตย์ หลังจากการทุบตีครั้งแรกไปจนถึง 3 เดือนหลังจากการทุบตีครั้งแรก โดยในการกระทำรุนแรงซ้ำ รูปแบบของการเริ่มต้นเหตุการณ์จะเริ่มด้วยความขัดแย้งหรือการทะเลาะวิวาทเช่นเดียวกับการกระทำรุนแรงในครั้งแรก แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากการกระทำรุนแรงครั้งแรกคือ ความเครียดของการขัดแย้ง ระดับความเครียดจากความขัดแย้ง อาจมีความตึงเครียดน้อยกว่าการกระทำรุนแรงครั้งแรก และสิ่งที่แตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ ระดับของความรุนแรงในการทำร้ายร่างกายครั้งที่สองจะรุนแรงมากขึ้น คราวนี้ภรรยาก็มักจะเปิดเผยเรื่องราวต่างๆ ต่อบุคคลที่สามเช่นเดียวกับการทุบตีครั้งแรกอีกเช่นเคย ตัวอย่างเช่นในรายหนึ่งซึ่งเคยถูกทุบตีครั้งแรกเพราะเดินเข้าไปหาสามีในขณะที่เขานั่งดื่มเหล้าอยู่กับเพื่อนๆ คราวนี้เธอกลัวเหตุการณ์นั้นจะเกิดซ้ำอีก เธอจึงเข้าไปนั่งรออยู่ในรถเสียๆ ไร้อย่างไรที่สามีต้องการไปเที่ยวที่อื่นหลังการกินอาหาร เมื่อพบภรรยานั่งรออยู่ในรถ สามีจึงโกรธมาก เมื่อกลับถึงบ้าน จึงตบตีภรรยา หลังจากการ

คบคิดกรรยารู้สึกว่าสามีเปลี่ยนไป ทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองของกรรยาลดลง จนกรรยารู้สึกว่า การพบตีครั้งที่สองนี้ ความผิดทั้งหมดเป็นของกรรยา ซึ่งกรรยาได้ถ่ายทอดความรู้สึกนี้ว่า

"พอคืนนั้นเขามา (มาจากต่างจังหวัด) พอหนูโทรไปเขาก็บอกว่า เขาไปต่อกันที่ยกยอ หนูก็คิดว่า หนูจะนั่งรอในรถเฉยๆ ไม่เข้าไปในร้าน หนูไปถึงเห็นรถจอดอยู่ ก็ไขกุญแจเข้าไปนั่งในรถ ไม่ได้คิดจะคุมจะอะไรเขาจริงๆ ก็คิดว่าเขาออกมาที่เจอกันแล้วก็กลับบ้านเอง พอเขาออกมาถึงเพื่อน เขาเห็นหนูในรถ เขาก็โกรธ เพราะว่าเขาจะไปต่อกันที่... (สถานอาบอบนวด)...เขาก็บอกว่าจะไปส่งเพื่อนเขาก่อน เพื่อนเขาก็คงเกรงใจอะไร พอไปถึงเขาก็ไปส่งเพื่อนเขา แล้วก็กลับมาที่รถ กระซอกแขนหนูลงไป บอกว่าไปสอยากตามนักร้อง ยากรู้แน่ มาสิ จะพาไปดูว่าเขาทำอะไรกันบ้าง หนูก็ไม่ลงไป หนูก็เกาะพนักไว้ เขาก็โกรธ โกรธมากเลย คำว่าหนูหลายอย่าง ด่าลูกต่างๆ นานา หนูก็เลยนั่งแท็กซี่กลับบ้าน กลับมาได้สักพัก เขาก็ตามกลับมา คำหนูว่าเป็นตัวถ่วงความเจริญของเขา เขาขายหน้าเพื่อนเขาเขาเหลือเกิน ที่มีเมียโง่ สักคมดบแคบ ทำตัวถ่วงเขาอยู่ หนูก็อธิบาย เขาก็ไม่ฟัง เขาก็เป็นบ้าไปเหมือนครั้งแรก ตอนนี้เขาทั้งดบทั้งดีไม่เลือกเลย หนูก็เอาหมอนปิดหน้าไว้ เพราะหนูกลัวไปทำงานไม่ได้ อีกยังปิดเขาก็งี้ดี แขนขาหนูเขียวหมดเลย ขานี้เป็นรอยเขียวเป็นนီๆ เลข (ร้องไห้) คิดดูเขาเหวี่ยงเต็มแรง เต็มแรงทุกทีเลย (ร้องไห้)... คือมันไม่เหมือนเดิมแล้วนะละ ตอนแรกที่เขาดี เขายังเป็นคนจ้อ เป็นคนพูดในทำนองว่าเสียใจ แต่คราวนี้ ครั้งที่สองนี้ เขาจะเป็นฝ่ายด่าหนูตลอด กลายเป็นว่าครั้งนี้หนูผิด... คือเขาจะไม่แะแะความรู้สึกหนูเลย มันเหมือนกับว่า เรื่องที่เกิดขึ้นอย่างร้ายแรงที่สุดอะไรอย่างนั้นเลย แล้วเขาจะพูดเรื่องนี้เป็นอาทิตย์เลยนะละ กว่าจะเลิกพูด พูดจนหนูเกือบจะเชื่อว่าหนูวางแผนคุมเขา จับผิดเขาจริงๆ ทั้งๆ ที่หนูว่าเรื่องนั้นหนูไม่ได้ตั้งใจ หนูก็พยายามทำดีที่สุดแล้ว เขาไม่ให้เข้าไปหาเขา หนูก็นั่งรออยู่ในรถดังสองสามชั่วโมง .. คิดว่าไม่เหมือน ไม่เหมือนเลย เพราะครั้งแรกนี้เขาพูดดี เขาก็ยังคิดว่าเขายังไม่ได้ร้าย แต่พอครั้งที่สองนี้ เหมือนกับว่า เขาถูกร้อยเปอร์เซ็นต์ และเขาก็ร้าย ร้ายมาก ว่าเราทุกวันเลย ว่าทุกอย่างเลย..."

"ประมาณเดือนหนึ่ง แล้วเขาก็มา อยู่ได้สองวัน วันที่สอง เมียน้อยเขาก็มาตาม ผู้หญิงก็มาด่าหนูว่า หน้าด้าน เลิกกันแล้วยังเอาตัวกูมา ที่นี้แฟนหนูก็ลงมา หนูโกรธ หนูก็ไล่ว่าไปนะ ออกไปจากบ้านนี้ ไม่ต้องมาเหยียบบ้านนี้อีก ไม่ต้องมายุ่งเกี่ยวกับชีวิตฉันกับลูก เขาก็ไล่หนูเลย คบหนูอีก..."

"ประมาณ สามสี่เดือน เขาจะจีหึงมาก เขาจูเบาค้วย ใครพูดอะไร เรื่องหนูเขาไม่ถาม แต่จะเก็บไว้เก็บไว้ เขาจะไม่พูด เขาจะเฉย แล้วใส่เลข... พอดีเสร็จ เขาก็บอก พี่เสียใจ เห็นแล้วก็สงสาร"

"เรื่องดีกันที่แรกยังไม่ทันจางก็เอาอีก.. ไม่ถึงเดือนมั้ง เราก็คนทำมาหากินเนาะ พอเข้าบ้านยังโง่งยังงี้ เราก็บอกว่า ก็เห็นอยู่ว่ามีสองมือสองตีนเหมือนกัน จะให้ว่ามาถึงกันถึง ฟากปากถึงข้าวได้ยังงี้ อุดทนรอน้อยไม่ได้หรือไง แค่นั้นแหละท่อนไม้ ท่อนไม้ใช้น้อย นะ แค่นี้ (ประมาณท่อนแขน) ฟาดเรากลางหลังอีกเบือเรอเลย ไอ้เราก็ตลาไปข้างหน้าเลย บอกว่าจุกเลข พุดไม่ถูกเลข ลูกขึ้นมาได้ก็แนบไปเลย ไปนั่งอยู่โน้น(ใต้ต้นไม้ไกลจากบ้าน) นั่งอยู่จนมืด เข้ามาบ้าน เอ้า หุงข้าวแล้ว เรียบร้อย ทำกับซังกับข้าวแล้ว ใส่ฝาชีไว้... เออ ไอ้เราก็นึก เออ มันก็ซังดี... ไม่จ้อ ก็ทำดี ๆ ใส่กัน ซักพักก็ลืม คือไอ้เราก็นิสัยไม่ดี ลืมง่าย คิดว่าเขาดีกับเรา เราก็กิน ๆ เสีย จะได้ไม่มีอะไรกันอีก"

ในการเกิดการทำร้ายร่างกายครั้งที่สองนี้ ภรรยาส่วนใหญ่จะยังคงยึดมั่นอยู่กับความปรารถนาที่จะประครองชีวิตสมรสของตนเองให้ยืนยาวต่อไป ซึ่งอาจเนื่องมาจากเหตุผลต่างๆ กัน เช่น ความเชื่อในเรื่องชีวิตคู่ว่าภรรยาจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อภาวะการประคับประครองชีวิตครอบครัวมิให้แตกสลายไป ถ้าเมื่อใดที่ภรรยาไม่สามารถรักษาชีวิตครอบครัวไว้ได้ ถือว่าเป็นความล้มเหลวในชีวิตของผู้หญิงซึ่งมีบทบาทยิ่งใหญ่ คือการเป็นภรรยาและเป็นแม่ ดังนั้นเรื่องสำคัญที่ทำให้ภรรยาไทยคิดว่าตนควรจะอดทนอยู่กับสามีที่ทุพดิลก็คือความเชื่อว่าเขาลืมตัวไปชั่วครู่ และความสำนึกในหน้าที่ของภรรยาและแม่ ตลอดจนถึงความหวาดกลัวที่จะถูกประทุษร้ายจากสาธารณชนว่าไม่มีความอดทนพอในการผดุงความเป็นครอบครัว

"เพราะพี่คิดว่า พี่กลัวลูกมีปมด้อย พี่กลัวลูกมีปมด้อยมากเลย กลัวลูกขาดพ่อ แล้วอีกอย่างหนึ่ง ก็คือกลัวเสียหน้า กลัวคนอื่นดูถูกเรา กลัวเค้าว่าครอบครัวเรามีปัญหา อย่างนี้นะ อยาмаก ๆ เลย แล้วอีกอย่างนะ คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องนักหนาอะไร ถ้าเราเฉย ๆ ไว้เดี๋ยวมันก็ดีเอง... ความหวังยังมีว่าสักวันหนึ่งนะ เค้าจะต้องเข้าใจเรา เห็นใจในความดีของเรา แล้วก็กลับมารักเราเหมือนเดิม... มันอยู่ที่เราคนเดียว ถ้าเราอดทนพอ คำว่าครอบครัวแตกแยก ไม่มีแน่... คิดอย่างนั้นจริง ๆ"

แทบไม่น่าเชื่อว่า อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ภรรยาอดทนต่อภาวะการทำร้ายร่างกายครั้งที่

สองนี้ก็คือ ความรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนสำคัญที่จะปกป้องศักดิ์ศรีของสามีไว้ เป็นความจำเป็นที่จะต้องออกทน เนื่องจากถ้าเมื่อใดที่ภรรยาไปจากครอบครัวหรือไปจากสามี สิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นกับสามีก็คือ เขาต้องได้รับความอับอาย และสูญเสียการยอมรับจากสังคม

"มันอยู่ที่ว่า เราพูดกับใคร ถ้าเราพูดกับคนอื่น แน่แน่นอนเขาต้องจับขี้ปาก คนที่จะขายหน้าไม่ใช่เราคนเดียว ต้องเป็นเขาด้วย แล้วคิดว่า คนจะดูแคลนเขาแค่ไหน ถ้ารู้ว่าเขาลงไม้ลงมือกับเรา เพราะเขาเป็นถึงระดับนี้ (ข้าราชการระดับ 8) ... สงสารเขา อ้าวก็ตอนนั้นเขาก็ยังเป็นสามีภรรยา...ยอมรับค่ะว่าอายคนด้วย...คนจะพูดว่า คู้อยู่กันไม่ทันไร ตีกันแล้ว คิดว่า ลิ่นกับพิน หนักนิคเบาหน้อย เราทนได้ก็น่าจะทน"

เมื่อเกิดการกระทำรุนแรงครั้งที่สอง กระบวนการการให้ความหมายต่อเหตุการณ์จะเริ่มเปลี่ยนไป จากที่เคยเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่า เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการลืมหืมของสามีแต่เพียงอย่างเดียว หรือเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความหึงหวงเนื่องจากความรักภรรยา จะเริ่มไม่แน่ใจว่าจริงๆแล้วพฤติกรรมนี้เป็นความจงใจหรือความลืมหืม ประกอบกับรูปแบบของการกระทำรุนแรงที่เปลี่ยนไป และระดับของความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น ทำให้ภรรยาเริ่มให้ความหมายของการกระทำรุนแรงเปลี่ยนไปจากที่เคยให้ความหมายไว้ครั้งแรก คือสามารถให้ความหมายได้อย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงมากขึ้น เช่นในกรณีที่ภรรยาเคยมองว่าสามีดุด่าเนื่องจากลืมหืมหรือไร้สติ เพราะฤทธิ์แอลกอฮอล์ ก็กลายเป็นความลึงเลใจเนื่องจากสาเหตุของการทุบตี คูเล็กน้อยลงในสายตาของภรรยา แต่ระดับการทุบตีกลับทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ภรรยาเริ่มตีความหมายของการทุบตีว่าอาจเป็นสิ่งที่เป็นการอันตรายต่อความปลอดภัยของลูกๆ หรือบุคคลอื่นด้วย

"เราก็มานึกว่า เอนี่เขายังรักเราอยู่ไหมนะ ถ้าเขารัก ทำไมเรื่องแค่นี้ ต้องมาตีเราด้วย พูตกันดีดีก็ได้ ไม่เห็นจำเป็นต้องตบตบตบตบอย่างนี้เลย เริ่มมองนะพี่ มองดูว่า มองดูว่าเขาตาขวางเลยนะ เอ คุณเขามองเราสิ ถ้าคนเรารักกัน มันคงไม่มองกันอย่างนี้ นี่มองเราเหมือนจะกินเลือดกินเนื้อ มันจะฆ่าเราให้ตายหรือเปล่า"

"ในใจหนูนะ มันโกรธก็โกรธนะ แต่ที่หนูคิดมากก็คือ ถ้าเขาตีหนูอย่างนี้ ไม่ว่าจะมาหรืออะไรนะ แต่ถ้าตีหนูอย่างนี้อีก เกิดหนูพลาดพลั้งถึงตายขึ้นมา ลูกจะเป็นอย่างไร"

"นี่ก็คิดว่า เอ นี่ทำไมต้องตีเราอีกแล้ว แล้วถ้าทุกครั้งที่จะทะเลาะกัน จะต้องตีกัน ลูกก็ต้องรู้"

ปัญหา แล้วถูกก็เจ็บ... คิดว่าอาจจะตั้งใจด้วย"

การกระทำรุนแรงซ้ำ

อย่างไรก็ดี ดังที่ได้กล่าวในตอนที่แล้วว่า ถึงแม้กระบวนการการให้ความหมายจะเปลี่ยนไป แต่ท่าทีสำนักคิดและคำขอโทษจากสามีก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ภรรยาเชื่อมั่นว่าเธอจะยังคงควบคุมสถานการณ์ได้ กล่าวคือหลังจากเกิดการกระทำรุนแรงครั้งที่สอง ภรรยาจะเกิดความไม่มั่นใจในพฤติกรรมของสามีว่าจะเกิดจากความจงใจหรือไม่ และจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตราย หรือมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ปกติของภรรยาและสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด แต่ท่าทีของสามีที่ยังคงแสดงความเสียใจ และมีการแสดงออกว่ารู้สึกผิดที่สามีได้ทำพฤติกรรมทุบตีนั้นลงไป ถึงแม้ว่าท่าทีที่แสดงออกจะลดน้อยลงกว่าเดิมเมื่อเกิดการทำร้ายครั้งแรก แต่ความสำนักคิดนี้เอง ทำให้ภรรยามั่นใจว่าการให้อภัยจะทำให้สามีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโหดร้ายได้ แล้วจากคุณสมบัติบางอย่างที่เธอมีอยู่ เช่น ความเป็นแม่ศรีเรือน ความอดทน หรือความเชื่อฟัง สามีของภรรยา จะสามารถโน้มน้าวจิตใจสามีให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติได้อีกครั้งหนึ่ง และสามีก็จะไม่มีวันทำร้ายเธอได้อีก

แต่ในทางตรงกันข้าม การให้อภัยกลับก่อให้เกิดการทำร้ายครั้งต่อ ๆ มาตามมาอีก และจากจุดนี้เองเป็นการเริ่มวงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำ โดยจะเริ่มจากหลังการทุบตีครั้งสุดท้ายผ่านไป สามีภรรยาก็จะเริ่มปรับความเข้าใจกัน ดูเหมือนว่าการปรับความเข้าใจนี้จะทำให้ทั้งสองฝ่ายหมดความระแวงแคลงใจ ไม่มีความขุ่นเคืองใดๆ เหลืออยู่เลย สามีจะรู้สึกผิด และเอาใจภรรยามากขึ้น ท่าทีและคำปลอบใจของสามีจะทำให้ภรรยารู้สึกว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องยกโทษให้สามี ช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงเวลาของการให้อภัย และการมีความรักระหว่างสามีภรรยา ภรรยาส่วนมากจะลืมเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่ช่วงระยะเวลาของการทำร้ายกันอย่างรุนแรง กับช่วงเวลาของความสำนักคิดจะห่างกันไม่นานนัก บางรายจะเป็นระยะแค่ชั่วคืน จากการศึกษาพบว่า ระยะห่างของการปรองดองคืนดีกันจะไม่เกินหนึ่งอาทิตย์ อย่างไรก็ตาม ช่วงระยะเวลาของความสงบสุขก็ไม่ยาวนานเท่าใดนักเช่นกัน หลังจากนั้นสามีภรรยาก็จะเริ่มมีความเครียด และเข้าสู่ภาวะการโต้เถียงอีกครั้งหนึ่ง เริ่มด้วยการมีปากเสียงโต้เถียงกันแล้วก็ถูกกลาเกลียดเป็นการใช้กำลังทำร้ายกันและกัน เมื่อการทำร้ายกันและกันเข้าสู่ระดับความรุนแรงสูงสุด ผลที่เกิดขึ้นมักจะได้แก่การที่ภรรยาได้รับบาดเจ็บทางกายในระดับต่างๆ กัน การทำร้ายร่างกายก็จะหยุด จากนั้นสามีก็จะแสดงท่าทีสำนักคิดที่ได้แสดงความโหดร้ายเช่นนั้นออกไป การแสดงออกด้วยคำพูดท่าทางหรือการเอาใจใส่ในการบาดเจ็บของภรรยา จะทำให้ภรรยาคลายความแค้นใจความโกรธ ความโมโหลงไปได้

เหลือแต่ความรู้สึกน้อยใจ ซึ่งเมื่อสามีแสดงท่าทีเอาใจ ความน้อยใจก็จะหมดไป ภรรยาจะรู้สึกว่ ในที่สุดเขาก็ยังคงรักและเห็นคุณค่าของเธออยู่ สามีมิใช่คนเลวร้าย ดังนั้นภรรยาก็จะอภัยให้อีกครั้ง หนึ่ง ภาวะความรักอันหวานชื่นก็จะกลับมาอีก ทำให้ภรรยาไม่คิดปลีกตัวออกไปจากวงจรการ กระทำซ้ำ จนกระทั่งการกระทำรุนแรงซ้ำเกิดขึ้นอีกครั้ง อีกครั้ง และอีกครั้งๆ เรื่อยๆ ไป

" ก็ดีตั้งแต่ปี 27 จนถึงปี 29 คิดคูก็แล้วกัน... ดีกัน แล้วก็มาพูดดีกันนะ... เค้าจะมาดู หลังเรา ตอนโมโหเวลาพูดอะไรอย่าได้ตอบซิ อย่าเถียงซิ เราก็มีแต่เสียใจอยู่ตลอด มีแต่ร้อง ให้ คิดในใจว่าไม่ต้องมาดบหัวแล้วดูหลังหรือ... เค้าไม่ว่า ยังไงเค้าก็เฉยๆ มีแต่คำว่า ขอโทษด้วยนะผิดไปแล้ว ประจำ มาขอโทษบอกว่าผลออกไป เรายังว่าอย่าผลอให้มันบ่อย เค้าก็ แบบหัวเราะ หัวเราะแล้ว เขาก็เดินไป แล้วก็ดีกัน ดีกันแล้ว ก็มาพูดดีกันนะ ยังไม่ทันจบ (รอยที่ถูกทุบตี)เลย ต้องมีผิดกันอีกหน่อย เรื่องไม่น่าดีก็ดี ทะเลาะกันไป ก็ลงเอยดีเรา"

"พอดีเราแล้วก็บอก พี่สัญญาจะต่อไปพี่จะไม่ตี... อีกแล้ว พี่เสียใจ เห็น... แล้วพี่ส่งสาร หนูยังเคยบอกเลยว่า ครั้งที่เท่าไรแล้วละ หนูคนนะไม่ใช่สัตว์นะ พี่มาที่ไรก็ดีหนูทุกที หนู พุดกับเขาอย่างนี้ เคยนะดีหนูแล้วเข็บ 18 เข็ม นี่ใจ (ชี้ศีรษะ ร้องไห้) เอามือนี่แหละดี พอดี หนูล้มไปกระแทกเสา เสาเหล็มนะพี่ ก็ตอนนั้น หนูไม่คิดว่าจะต้องเข็บ พอดีไปโดนเส้น ก็ไปโรงพยาบาล ตอนนั้นหนูไปถึง เลือดออกมากแล้ว หนูไม่รู้ตัว ลูก (อายุ 6 ขวบ) เกาะ เตียงตามไป พยาบาลก็ถามว่า แม่เป็นอะไร ลูกก็บอกว่า พ่อดี พ่อหนูดีละ... (ทำผล เสร็จแล้ว) ตอนเช้าหนูก็ขอลับบ้าน หนูก็กลับมาบ้าน กลับมาเขาไปทำงานแล้ว หนูกลับมา แม่แฟนเขาก็มาดู ให้เงินไว้ซื้ออะไร หนูกินยาแล้วก็นอนอยู่หน้าบ้าน เขาก็เข้ามาหาหนู พุดดีกับหนู หนูก็เลยไม่พุด เขาก็ไม่ว่าอะไรนะพี่ หาข้าวหาปลาให้หนูกิน เอาใจทุกอย่าง ในใจหนูนะ มันโกรธก็โกรธ แต่ก็ไม่มากนะ... โอ้โฮพี่... ห่างกันไม่ถึงเดือนก็ดีหนูอีก มีอีก ที่นี้หน้าเลข อาทิตย์เว้นอาทิตย์ เขาจะดีหนูเรื่อยมา... เขาเป็นคนบูเบา เวลาเพื่อนเขาพูดเขา แหย่ ก็จะกลับมาคิด แล้วก็มาลงที่หนู แต่ครั้งที่ดีหนู นี่นะ หนูไม่ทรุด ก็ตัวฉันไม่พุด ดีหนูสิบครั้ง ก็สิบครั้งจะขอโทษตลอด"

แบบแผนของความถี่และระดับของการกระทำรุนแรงแต่ละครั้งในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ

โดยทั่วไปแล้ว การทำร้ายร่างกายภรรยาในช่วงของการกระทำรุนแรงซ้ำจะเพิ่มความถี่ขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในที่สุดการทำร้ายร่างกายภรรยาจะกลายเป็นความสม่ำเสมอที่มีระยะห่างแตกต่างกันไป ตามแต่เหตุการณ์ความขัดแย้งของแต่ละบุคคล ซึ่งเริ่มตั้งแต่เป็นเดือนถึงเป็นวัน ความถี่มากที่สุดจากการศึกษาคือการทำร้ายร่างกายสองครั้งในหนึ่งวัน

"หลายหน ดีจนท้อแหละ พุดง่าย ๆ ก็เป็นเดือนนะ จากเดือนเป็นครึ่งเดือน จากครึ่งเดือนเป็นอาทิตย์ จากอาทิตย์นี้ก็ทุกอาทิตย์... เอานะไม่ได้นะ บางทีก็เกือบทุกวันก็ว่าได้ แต่ในอาทิตย์หนึ่งก็ต้องมีกันแหละ ครั้งสองครั้งต้องดี"

"ทะเลาะกันนี่บ่อย เรื่องไม่เป็นเรื่อง ขัดใจกันก็ทะเลาะกัน ทะเลาะกันก็ต้องตีกัน... มากที่สุดเหอ ห่างไม่ถึงวันก็มี... ก็ตีกันตอนเช้า...พอตีๆ ก็ตีกันอีก ตีกันขนาดนี้นะ(หัวเราะ)... เออทุกวันนี้ยังมาคิด ทำไมเราถึงได้ทนทรหคอย่างนั้น"

"บอกได้เลยว่า ทุกเสาร์อาทิตย์ พอวันศุกร์เขาโทรไปคุยกับเมียเขา (ภรรยาเดิมซึ่งหย่าร้างกันแล้ว) เราจะหมั่นไส้ ก็ว่าเขา เขาก็จะเถียงเรา ต่างคนต่างโมโหก็ทะเลาะกันลงไม้ลงมือกัน.. นานพี เกือบปีนะที่ทะเลาะกันอย่างนี้"

"ก็เกือบอาทิตย์นะ ก็เกือบจะทุกอาทิตย์ พอมาเข้าก็เริ่ม"

"เวลาพูดกันดีๆ พอบอกเขาก็จะโกรธ แล้วก็บ่น พาลทะเลาะกันไปเลย พอทะเลาะกันมาก ก็ลงเอยด้วยการตีหน่ออีก...ก็ไม่ว่าอะไรนะคะ เดือนสองเดือน สามเดือน แล้วแต่ แต่คำว่าให้เราเจ็บใจนี้เป็นประจำ"

นอกจากความถี่ของการกระทำรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ระดับของความรุนแรงมักเพิ่มขึ้นด้วยเช่น ในบางรายที่เริ่มด้วยการขว้างปาเผาทำลายข้าวของ ก็เปลี่ยนเป็นการทำร้ายร่างกายรูปแบบต่างๆ เช่นการผลัก การกระชาก การตบ เตะ ต่อย และรุนแรงที่สุดคือการใช้สิ่งของเป็นอาวุธในการทุบตี การกระทำรุนแรงรูปแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนี้ก็จะได้แก่การทำร้ายลูกๆ จากการพูดคุยกับภรรยารายหนึ่ง พบว่าในช่วง 6 ปี ที่ภรรยาอยู่ในวงจรของ

การกระทำรุนแรงซ้ำ ภรรยาประสบกับการทำร้ายร่างกายทุกรูปแบบ รวมถึงการที่สามีทำร้ายร่างกายอีกด้วย และระดับความรุนแรงของการทำร้ายที่ได้รับสูงสุดก็คือ การมีบาดแผลที่เกิดจากการตีจนถึงต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล และความรุนแรงสูงสุดที่ภรรยาอีกรายได้รับคือ ถูกตีจนสลบไป จากตัวอย่างที่นำเสนอจะชี้ให้เห็นรูปแบบและระดับความรุนแรงที่ภรรยาได้รับในขณะที่ถูกอยู่ในวงจรของการ กระทำรุนแรงซ้ำ

"โอ้โฮ... อันนี้ก็จนไม่มีที่เขียนเลย (ชี้ให้ดูที่ศีรษะ)เอาไม้ บางทีก็เอาจอบ เอาอะไรดี เอาตัวจอบดีหว่า พวกนี้.. เขามาขอเงินก็บอกให้ไปเบิกที่น้ำ น้ำไม่ให้..พาลกลับมาเตะ นั่งอยู่กับลูก เขาก็มาเตะเลย เตะหางท้องเลย แล้วเขาก็ตบลูก...พอเขา (สามี)มา เขาก็บอกว่าพี่เขยเรารู้สึกจะเอายา (ยาพิษ) ให้ลูกเรากิน...เราก็บอกว่าเราสงสัย...แฟนหันมาว่าเพียงแต่สงสัยใช่ไหม ก็หันมาเตะ พอเตะ เราหางท้อง...เช้าวันหนึ่งนั่งเขียนผ้าอยู่ เขาจะเอาเงิน... เขาก็บอกว่าหยุดเขียนนะ ถ้าไม่หยุด ต้องมีการเอาถ่านบ้างละ ก็ไม่หยุด เขาก็เตะเอาตรงเข้าตา หางตบเก้าอี้ไปเลย มองไม่เห็นอยู่หลายวัน หลังจากนั้นสองสามวัน พอมองเห็นรางๆ เหลือผ้าอยู่ ก็รีบเขียนส่งเขา...พอไปส่งเขากลับมา เขา(สามี)ก็รออยู่บอกว่า เอาเงินมา มีเท่าไรเอามา บอกว่าไม่ให้ พอบอกไม่ให้ ก็เอาก้อนอิฐ เขวี้ยงกลางหลัง จุกเลย...วิ่งไปอยู่บ้านคนอื่น เขาก็ทุบหม้อข้าว หม้อแกง ทุบข้าวของ ขนเสื้อผ้ามาเผา... ก่อนหน้าที่จะตีคราวนี้ เขาเอาไม้ค้อนแค่นี้ (ขนาดข้อมือ) ดีที่กลางหลัง ที่คิดว่าหลังหักแล้ว ไม่ได้ทะเลาะกัน เขาทะเลาะกับพี่สาวแล้วพาล ดีเราประชิดพี่สาว...เตะข้าวเตะของ เรามองก็เตะเราเลย...หวั่นเหวอ ครั้งแรกไม่ได้เขียน อาเขาให้มันติดกันเอง ครั้งที่สองก็ไม่เขียน ครั้งที่สาม มันแตกมาก เบื่อออกมาถึงได้ไปเขียน เขียนไป 6 เข็ม"

"เรานี้เมื่อคำปู้บ ก็ถึงปู้บ คำปู้บก็ตื๊ตื๊ตื๊ตื๊ตื๊ ตานี้ ห้วนนี้ บวมแล้ว นี่บอกตามตรง หน้าผากนี่(เป็นรอยแผลเป็นปูดนูน) โคนเอาไปโขกกับพื้น ไม่มีน้อยหрок หน้ากว่าเก่า ดีแบบตบมั่ง เตะมั่ง ที่ทำครั้งแรกนี้ตบเลยๆ ตอนลูกได้สามเดือน...บางทีก็ตี ตีจนไข่ ไข่แตก ตบหัวมั่ง ตบหน้า หน้าเขียวหมด โคมมากเค้าจะตบหน้า ตบตา (จี้) ตบเข้าตรงนี้ ตาถึงเขียว ห้อเลือด... ลูกกำลังกินนม ก็เค้าขึ้น ที่นี้เราก็กำลังดำน้าพริกอยู่ละ ลูกกินนม ข้างหนึ่งก็ดำน้าพริกอยู่ เค้าก็ยกตีนเตะ...นอนไปเลย สลบเลย สลบเองพื้นเอง มันตบ มันจับเหวี่ยง เอาหัวไปกระแทก...อีกทีก็ถูกตีสลบ เลือดออกทางจมูก ทางบ้านเขาก็พาไปโรงพยาบาล หมอถามว่าเป็นอะไร ก็บอกเป็นลมไป ล้มในห้องน้ำ หัวไปโขกโน่น โขกนี่...แบบตีวันนั้น นะมันจับเหวี่ยง มันตบปากยังจี้ คางไปยังจี้เลย ห้อเลือด เหงือก ฟันนี้โขก บวม แบบว่า อ้าปากกินข้าวไม่ได้ คนตอก็เขียว หน้าก็บวม เขียวตาย"

การให้ความหมายต่อเหตุการณ์การกระทำรุนแรงซ้ำ

แม้ว่าการคืนดีกันหลังจากที่เกิดความขัดแย้งและการทำร้ายกันอย่างรุนแรง จะมีผลโดยทางอ้อมในการบิดเบือนความรุนแรง หรือปัญหาในการทบทวนได้บ้างก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงในระยะแรกของการกระทำรุนแรงซ้ำ เมื่อการกระทำรุนแรงซ้ำนี้เพิ่มความถี่มากขึ้น และระดับความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ภรรยาจะเริ่มรู้สึกว่าการทบทวนที่สามีแสดงออกกับตนเองนั้น ถึงแม้จะมีส่วนหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากความหึงหวง หรือความรัก แต่มีใช้ทั้งหมดแน่นอน ความสงสัยนี้จะเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการทบทวน การให้ความหมายต่อการกระทำของสามีจะเริ่มเปลี่ยนไป ยิ่งถ้าระดับความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การให้ความหมายก็จะเริ่มเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้นว่าการทบทวนคือการทำร้ายร่างกายเพื่อเป็นการควบคุม เป็นการลงโทษและเป็นการสั่งสอนให้บทเรียน มิใช่การแสดงออกถึงความรัก และถ้าการกระทำรุนแรงนั้นบ่อยครั้งมากขึ้นเท่าใด การให้ความหมายของภรรยาก็จะเป็นไปตามความเป็นจริงมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีปัจจัยอื่นๆที่สำคัญ เช่น การมีหญิงอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ภรรยาจะให้ความหมายตรงไปตรงมาที่สุด ดังปรากฏจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มภรรยาที่ถูกทบทวน พบว่าภรรยาบางรายที่เคยคิดว่าจริงๆ แล้ว สามีเป็นคนดี เพราะความรัก ความหึงหวง และโดยปกติแล้วเขาเป็นคนดี รักลูก รักเมีย แต่เมื่อมีความถี่และระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น ภรรยาจะเริ่มเปลี่ยนความคิดไปจากที่เคยคิดว่าเขาดีเพราะรักและหึงหวง ดังนั้นเธอน่าจะทนอยู่ เพราะเขาไม่ได้ดีเพราะเธอด้วยความเกลียดชัง กลายเป็นการมองว่าไม่ว่าสามีจะรักตนเองหรือดีต่อตนเองในภาวะปกติอย่างไรก็ตาม แต่การทะเลาะและการทบทวนที่สามีทำกับตนเองอาจทำให้เกิดอันตรายถึงแก่พิการหรือตายได้ หรืออีกรายที่ตีความหมายการทบทวนว่าเป็นการกระทำเพราะความลืมหุนเนื่องจากความเมา แต่เมื่อการกระทำรุนแรงเพิ่มมากขึ้น มากขึ้น ภรรยาคิดว่านี่มิใช่ภาวะปกติของการสัมพันธ์แบบสามีภรรยา แต่นี่เป็นการข่มขู่ด้วยกำลัง เป็นการคุกคามที่อาจมีผลให้ตนเองถึงแก่ความตายได้ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมิได้เกิดขึ้นด้วยความลืมหุนหรืออาการเมาอีกแล้ว แต่เป็นความตั้งใจที่จะแสดงออกที่เป็นการรังแก กดขี่ข่มเหง เช่นเดียวกับกับภรรยาอีกรายที่ให้ความหมายของการทบทวนว่า เป็นการควบคุมเธอราวกับเขาเป็นผู้คุมและเธอเป็นนักโทษ ดังเช่นตัวอย่างของคำสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

"ใจหนูนะ หนูจะบอกให้ว่า หนูก็รักพี่เขา แต่เวลาเขาตีหนู หนูก็น้อยใจนะว่า ทำไมต้องตีหนู... ที่ผ่านมา หนูก็ว่า เขาก็รักหนู รักมากด้วยนะ แต่หนูรับไม่ได้ ยิ่งตีบ่อย หนูก็ยังคิดมากว่า ถ้าหนูอยู่กับเขาต่อไปนี่ ถ้าเกิดเขาตีหนูอย่างนี้ไปเรื่อยๆ สักวันหนึ่งต้องมีวันพลาดพลั้ง

ไม่ตายก็พิการ แล้วถ้าหนูเป็นอย่างนั้น ใครจะดูแล ทุกวันนี้มันก็มากพออยู่แล้ว และยิ่งมาคิดๆ ดูมันทำ ไม่มีเลยที่จะเบาลง หนักขึ้น หนักขึ้นทุกวัน เอ เราจะทำยังไงดี"

"ก็คิดนะว่า เอ เราต้องตายกับเขาแน่ ต้องทิ้งชีวิตไว้ที่บ้านเขาแน่ ทำไมต้องเป็นอย่างนี้ นึกว่าถ้าเราไม่ตายตอนนี้ สักวันเราก็ต้องตาย เพราะมันแรงขึ้นแรงขึ้น ไม่ใช่ว่าน้อยลง นับวัน นับวันแรงขึ้นแรงขึ้น ยิ่งหลังๆ นี่ก็มามองว่าเอ บางทีที่ตีเรานี้ก็ไม่เกี่ยวกับเราเลย ตามใจว่า พาลใครมา ทำเขาไม่ได้ก็มาลงที่ลูกที่เมีย บางทีไม่ได้ทะเลาะกันด้วยซ้ำ บางทีอยากดี ก็เหยงมือดีเลย ลูกเมียนั่งอยู่ เตะข้าว เตะของ เรามองก็เตะเราเลย"

"พอเขามาดีด้วย เราก็คิดแว็บขึ้นมาว่า เอ นี่ไม่ใช่ครั้งแรกนะ ที่ตีเราแล้วมาดีกับเรา ดูซิที่นี่ที่เขยวที่ซำอยู่ที่นี่ ก็ไม่ใช่เขาเขยวว่าซำครั้งแรกนะ เป็นอย่างนี้มาเป็นสิบๆ หนแล้ว ก็มานึกว่าก็ปีแล้วนี่ ที่เราไม่เคยใส่เสื้อคอเปิดเลย ไม่เคยได้ใส่เสื้อแขนสั้นเลย ถ้าเขารักจริงเหมือนอย่างที่เราคิด เขาต้องสงสารเราบ้าง ต้องห้ามตัวเองบ้าง แต่นี่ไม่เคยเห็นมีเลย โมโหมาที่ไร ก็ตีเราเต็มแรง เต็มแรงทุกที ไม่เคยเห็นยับยั้งชั่งใจหรือพยายามระวังอารมณ์เลย อะไรกันนี้ รักเราหรือเปล่าเรานี้เป็นใคร ทำไมต้องมาทนอยู่กับค่างอนจ้อขอโทษอย่างนี้ คิดกันได้ไม่นาน ก็หาเรื่องเราอีก ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีประโยชน์ที่จะรอให้เกิดขึ้นอีกซ้ำซาก รักก็ส่วนรัก ดีก็ส่วนดี ไม่น่าจะอยู่ด้วยกัน ถ้ารักเราต้องไม่ตีเราถึงจะถูกเรื่อง"

"พอหลังๆ นี่มันเปลี่ยนไปมาก หนูรู้เลยว่า หนูกลัวเขามาก แต่ก่อนเกรงใจว่าเขาเป็นพี่ดูแลเรามาตลอด แต่ตอนนี้หนูว่า เขาเหมือนเป็นผู้บังคับบัญชา แล้วหนูเป็นนักโทษ ยิ่งใจยิ่งงั้นเลย เราารู้สึกว่าเราเหมือนเด็กๆ ที่ทำผิด เหมือนนักโทษ เหมือนนักเรียน อึดอัดไปหมด กลัวฉุนฉาด กลัวว่าถ้าเราทำอะไรไม่ถูกใจ เขาก็จะโกรธ จะบ่นจะว่า ไม่พอใจก็ว่าเรา ดูเรา เรามองเราพูด ก็จะทะเลาะกัน พูดกันดีๆ ยิ่งพาลโกรธ พาลทะเลาะกันเลย พอทะเลาะกันมาก ก็ลงเอยด้วยการตีเราอีก ก็คิดนะคะ เหมือนคนเป็นโรคประสาทเลย"

ความพยายามถอนตัวออกจากภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ

แม้ในระยะเริ่มต้นของการกระทำรุนแรงซ้ำ ภรรยาจะมีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถแก้ไขสถานการณ์ ให้สู่ความสงบราบเรียบได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไป การกระทำรุนแรงซ้ำนั้นเพิ่มระดับความรุนแรงและการกระทำรุนแรงเกิดขึ้นบ่อยครั้งอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับการให้

ความหมายของการกระทำรุนแรง ว่าเป็นการคุกคามความสุข เป็นการกดขี่ ข่มเหง หรือการลงโทษของสามี ภรรยาจะเริ่มสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์เหล่านี้ไว้ได้จริง ประกอบกับความรู้สึกที่ว่าตนเองไม่สามารถคาดเดาได้ว่าการกระทำรุนแรงจะเกิดขึ้นอีกเมื่อไร ด้วยสาเหตุอะไร เมื่อมาถึงสภาวะนี้ ภรรยาจะเริ่มมองหาทางออกสำหรับตัวเอง โดยในระยะแรก ภรรยามักเลือกใช้วิธีการที่เป็นวิธีการส่วนบุคคล ในการพยายามช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากการถูกกดขี่ข่มเหงของสามี กระบวนการหรือวิธีการที่ภรรยาไทยมักใช้ในการป้องกันตัวเองให้พ้นจากภาวะการถูกตี ได้แก่ การหลีกเลี่ยง ไม่ได้เถียง ไม่พูด เพราะเชื่อว่า การพูดและการโต้เถียงจะทำให้สามีเกิดโทสะ การซ่อนตัวหรือการหนีหนี หลบไปก่อนที่จะถูกทำร้าย และกระบวนการหรือวิธีการที่ภรรยามักใช้ในขณะกำลังเกิดการทุบตี ก็คือ การอ้อนวอนและร้องขอให้สามีหยุดทำร้ายร่างกาย หรือการปิดบังส่วนสำคัญ เช่น หน้าตา หรืออวัยวะที่สำคัญของร่างกาย โดยการปกปิดด้วยมือ ไม่ต่อสู้ แต่ก็ยังมีภรรยาบางคนที่ใช้วิธีโต้ตอบโดยการใช้อำละเมิดหรืออาวุธเข้าต่อสู้ ในขณะที่มีส่วนน้อยใช้วิธีการแจ้งความกับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

จากการสัมภาษณ์พบว่า ภรรยามักใช้วิธีการ หลบหนีไปจากเหตุการณ์มากที่สุด และใช้บ่อยครั้งที่สุด และวิธีการหลบหนี หลีกเลี่ยง หรือซ่อนตัว เป็นวิธีการที่ภรรยาไทยคิดว่าทำให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด เพราะวิธีอื่นๆ เช่น การป้องกันตนเองโดยการปิดป้องขณะถูกทำร้ายร่างกาย เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สามีเพิ่มความร้ายกาจมากขึ้น และวิธีการตอบโต้โดยการทำร้ายร่างกายกลับไป เป็นวิธีที่ทำให้ภรรยาได้รับอันตรายมากที่สุด เช่น เกี่ยวกับการแจ้งความ ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่การทำร้ายร่างกายที่รุนแรงขึ้นแล้ว ยังเป็นเหตุให้เกิดความขุ่นเคือง บาดหมางกับญาติพี่น้องของสามีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ภรรยาบางรายซึ่งเคยใช้วิธีการหลายๆ วิธีการ ให้ความเห็นว่า ไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็ตาม การทำร้ายร่างกายก็ยังคงเกิดขึ้นซ้ำซาก และทุกวิธีการก็มักจะนำไปสู่ระดับการทำร้ายร่างกายที่รุนแรงขึ้นอยู่เสมอ เช่น ในกรณีของภรรยา 2 ราย ที่มักตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำมาเป็นเวลานานมากกว่า 2 ปี ซึ่งได้ใช้วิธีการส่วนบุคคลหลาย ๆ วิธีการมาแล้ว นับตั้งแต่การหลีกเลี่ยงการพูดจาโต้เถียง การหลีกเลี่ยงก่อนเกิดเหตุการณ์ การหลบหนีและซ่อนตัวขณะเกิดการทำร้าย การขอร้องอ้อนวอนไม่ให้ทุบตีต่อไปอีก การใช้คำพูดปลอบประโลมให้สงบอารมณ์ การป้องกันตนเองและลูกๆ โดยการปิดป้อง ได้ถ่ายทอดวิธีการของตน ดังนี้คือ

" พาถูกวิ่งหนี หนีไปพึ่งคนอื่น วิ่งเข้าบ้านคนอื่น ให้เขาเปิดประตูให้... ไม่พูด พูดไปแล้วก็ป่วยการพูด เราจะไม่พูดให้เขาฟังเลย คือจะพยายามใจเย็น พูดปะเลาะให้เขาอน แต่ก็ไม่วาย ต้องตึงใจได้ คือถ้าได้ตีเสียแล้ว เขาก็จะรู้สึกว่าได้... หรือไม่ก็เวลาเขามามาจากปากซอย จะ

ตะโกนคำคนมา ลูกคนโตนีจะว่า แม่มาแล้วนะพ่อมาแล้ว เวลาเขามา ลูกจะไม่ให้พูดเลย ร้องว่าแม่อย่าพูด เพราะเขารู้ว่าถ้าเราพูดก็จะมีเรื่อง... ไม่กล้าสู้หรือ สงสารลูก ถ้าสู้ไป ก็ต้องตาย คนคนนี้นะ บอกไม่ถูก..."

"หนูก็พยายามนะ เอาใจเขา พยายามไม่ให้เขาขวางหูขวางตาเลย แล้วถ้าเขาพาล เริ่มพาลมา หนูก็จะหลบ หอบลูกหนี หนูจะหลบอยู่เรื่อย... ไม่เคยเลย เจ็บ เจ็บอย่างเดียว เพราะเขาไม่ชอบคนเถียง คิดยังไม่เคยคิดเลยที่ คิดอย่างเดียวว่าจะทำอย่างไรที่จะเอาตัวรอดไม่ให้โดนตี หนีได้หนีเลย หนีไป รอจนเขาหลับก็ค่อยกลับมา"

วิธีการที่ภรรยาใช้น้อยที่สุดในการพยายามถอนตัวออกจากเหตุการณ์อีกวิธีหนึ่ง คือการแฉงความ จากการสอบถามว่าทำไมภรรยาจึงไม่เลือกใช้วิธีการแฉงความ ภรรยาให้เหตุผลว่าการแฉงความนอกจากจะทำให้ตนเองได้รับความอับอายแล้ว

ยังอาจทำให้ญาติพี่น้องฝ่ายสามีโกรธ

ตนเอง และที่ร้ายกว่านั้นคือ อาจทำให้สามีโกรธมากขึ้น จนถึงกับทำร้ายตนเพิ่มมากขึ้น และที่แทบจะไม่น่าเชื่อก็คือ ภรรยาบางรายคิดว่าการแฉงความว่าลูกสามีทำร้ายเป็นการทำลายเกียรติของสามี และทำให้สามีได้รับความอับอายขายหน้า

" ถ้าแฉง (แฉงความ) เขาก็จะเสียประวัติ แล้วพ่อแม่เขาก็ดีกับหนูมาก หนูไม่กล้าทำให้เขาเสียใจหรือ เขาดีกับหนูมาก รักลูกหนูด้วย ถ้าหนูแฉงความตู่ขึ้นมา ฝ่ายหนูนี้ หนูเสียคนเดียว อาจคนอยู่คนเดียว แต่เขากระเทือนกันหมดเลย เสียทั้งหมด หนูก็คิดว่า เออนะเพื่อแม่เขา หนูก็ตัดสินใจว่าไม่แฉงนะ"

(ถูกตีได้รับบาดเจ็บต้องนำส่งโรงพยาบาล ผลการรักษาเข็บ 8 เข็ม)

" คนข้างบ้าน เขาเห็นเราเลือดอาบตัว เขาก็ไปแจ้งตำรวจ ตำรวจมาก็ไปโรงพักกับตำรวจถามว่าเอาเรื่องไหม คิดแล้วก็บอกว่าไม่เอา เพราะเคียวแฟนเขาจะเคือง ทะเลาะกันอีก"

"เขาเป็นถึงระดับครูบาอาจารย์ ถ้าเราแฉงความ ตำรวจจับเขา เขาจะเอาหน้าไปไว้ที่ไหน ใครจะมานับหน้าถือตาเขาอีก เราทำยังงั้นได้ยังไง เราเป็นลูกเป็นเมีย ถ้าทำอย่างนั้น ก็เท่ากับทำลายเขา"

นอกจากนี้ ทักษะของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภรรยาพอใจที่จะ
 แข็งความ จากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองรายหนึ่ง ซึ่งทราบเหตุการณ์การทุบตีภรรยามาตลอด
 และเมื่อภรรยาได้มาขอแข็งแรง ความ เรื่องถูกสามีทุบตี เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ดำเนินการดังนี้

"รู้(รู้ว่าคดีกัน) มันเจ็วจ้าวไปหมด ใครๆ ก็รู้กันทั้งนั้นแหละ... ไปยุ่งกับมันทำไม
 ผัวเมียกัน ผมไม่ค่อยได้สนใจ เคี้ยวเขาก็ดีกัน ธรรมดาเรื่องของเขา ธรรมดา...ผมก็ไม่เอาเรื่อง
 หรอก เคี้ยวเขาก็ดีกัน ผมไม่ค่อยรับแจ้งหรอก ยุ่งยาก ดีกันไม่นานก็ดีขึ้น... โดยมากก็ให้เขา
 ไปตกลงกัน บอกให้กลับไปก่อน ก็เห็นว่ากลับไปดีกันทุกรายนี้ ถ้าเราไปเสริม(รับแจ้ง) ก็
 ไปกันใหญ่ พอดีพอร้าย กลายเป็นเลิกกันไปเลย...ถ้ามาแจ้งผม ผมก็บอกว่ากลับไปคิดคืนหนึ่ง
 ถ้าพรุ่งนี้จะเอาเรื่องจริงก็มาบอกใหม่ ก็เห็นเจ็บหายไปทุกราย ไม่เห็นกลับมาอีกเลย ก็แสดง
 ว่าเข้าใจกัน (ถาม: แล้วที่เจ็บไปต่อมาดีกันอีกไหมคะ) มันก็มี ผัวเมียกัน มันอดไม่ได้หรอก
 ต้องดีกัน (ถาม: แล้วทำไมว่าเข้าใจกันล่ะคะ) ก็เข้าใจกัน ดีกันแล้ว ต่อมามันอยู่ด้วยกัน มัน
 ก็ต้องกระทบกระทั่งกันอีก"

ซึ่งก็สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของภรรยาผู้ไปแข็งแรง ที่ได้ถ่ายทอดประสบการณ์
 ในการไปแข็งแรงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ฟังว่า

"ขนาดไปแข็งแรง เขายังบอกว่า ใจเย็นๆ กลับไปคุยกันก่อนนะ แล้วค่อยมาอีกที โอ้โฮ
 ไปโรงพักนี้มันไม่ใช่ง่ายๆ นะ"

ส่วนภรรยาอีกรายให้ข้อมูลว่า...

"ขึ้นอำเภอนะคะ ไปหย่ากันที่อำเภอ หลักฐานพี่ไม่พร้อม หย่ากันไม่ได้ พอหย่ากันไม่ได้
 เขาก็ดีเลขนะคะ ดิบนอำเภอนะ หาวาเราหลอกเค้า อะไรเค้า... พี่ไปแข็งแรงกับที่โรงพัก
 โรงพักจังหวัดคนนั่นละ ตำรวจไม่ยอมรับแข็งแรงอีกแน่ะ หาวาเป็นเรื่องของผัวเมีย ให้ไป
 หย่าให้เรียบร้อยก่อน แล้วค่อยมา"

"เพื่อนโทรไปที่โรงพัก ตำรวจที่โรงพักก็มา หนูก็ไปโรงพัก... ไปถึงยังไม่ทันแข็งแรง
 เลย เขาก็ไถ่เกลี้ยว่าให้เลิกแล้วต่อกัน เป็นผัวเมียกัน ให้เห็นแก่ลูกบ้าง"

อย่างไรก็ดียังมีทัศนคติที่น่าสนใจของเจ้าหน้าที่เจ้าของคดีฆ่าสามีอีกรายหนึ่ง บุคคล 2 คนที่ไม่พยายามทำความเข้าใจกันและกัน จึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำได้ในกรณีที่เป็นการระงับเหตุ มากกว่าการป้องกันไม่ให้เกิดการทุบตี และถ้าการทุบตีนั้นเกิดในขณะที่สามียังครองสติได้อยู่ มิได้ตกอยู่ภายใต้ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ตำรวจก็จะทำได้เพียงแค่พูดคุยห้ามปราม ทำความเข้าใจกับสามี การป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยา เป็นความรับผิดชอบส่วนตัวของภรรยาที่จะต้องป้องกันตนเองมิให้เกิดเหตุร้าย โดยวิธีใดวิธีหนึ่งมากกว่าการปล่อยให้เกิดการทุบตีแล้วจึงค่อยมาแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งในทันท่วงทีในกรณีของจีนที่ฆ่าสามี เจ้าหน้าที่ได้แสดงความเห็นว่า ถ้าจีนหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า โดยการออกไปทำงานก่อน เหตุการณ์ร้ายก็จะไม่ลุกลามไปจนถึงฆ่าสามี

"ในฐานะผู้รักษากฎหมาย ผมว่าเราจะทำได้ก็แค่ ลักษณะของการระงับเหตุ เช่น ถ้าเขามาจนครองสติไม่ได้ หรือว่าจะไปสร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น เราถึงจะเอาตัวมาถักไว้ ไม่ได้ขัง แต่ระงับเหตุนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องเอาตัวเขามาตลอดคนละ ถ้าเกิดเขาครองสติได้ ก็ไม่จำเป็น อย่างจีนนี้ ทางเลือกอื่นที่จะระงับเหตุก็มี อย่างวันนั้น ถ้าเค้าจะออกไปทำงาน เค้าก็ออกไปทำงานซะเลย มันก็จะจบ มันก็จะเกิดเพียงการโต้เถียงกันเท่านั้นเอง ทางเลือกมันเยอะแยะไป คนมันร่อยหรอ มันก็มีเหตุเกิดขึ้นได้ ถ้าหลีกเลี่ยงไปเสีย มันก็ไม่น่าจะมี"

ถ้าการทำร้ายร่างกายที่ภรรยาได้รับเป็นสิ่งที่เลวร้ายซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของภรรยา และถ้าเธอได้ใช้ความพยายามในการปลีกตัวออกจากเหตุการณ์ในวงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำอยู่ตลอดเวลา คำถามก็คือ ทำไมภรรยาแต่ละคนจึงยินยอมอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำเป็นระยะเวลายาวนานต่างๆ กัน ตั้งแต่ 3 เดือน จนถึงมากที่สุด 6 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ภรรยาไทยยอมตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำเป็นเวลานาน คือความเชื่อในเรื่องความมั่นคงในชีวิตการแต่งงาน ส่วนใหญ่ ภรรยาจะคิดว่า การแต่งงานคือการลงทุนโดยใช้ชีวิตของถูกผู้หญิงวางลงไป ถ้ามีการหย่าร้างเกิดขึ้นแสดงว่าเป็นความผิดพลาดสูงสุดในชีวิต ผลของความผิดพลาดนี้จะส่งผลที่เลวร้ายที่สุดไปยังลูก ๆ การที่ครอบครัวแตกแยกจะทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ในกรณีเช่นนี้ผู้ที่ควรจะได้รับคำหามามากที่สุดคือภรรยา ประเด็นรองลงมาคือความเป็นห่วงลูกๆ จากการสัมภาษณ์พบว่า มีภรรยาส่วนน้อยที่จะทิ้งลูกไว้กับครอบครัวเดิม แล้วหลบหนีออกจากเหตุการณ์ไปตามลำพัง ถ้าไม่มีแหล่งพักพิงที่เหมาะสมที่จะพาลูกไปด้วย ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับภรรยาก็คือ การอดทนอยู่กับครอบครัวเดิม และหาทางปกป้องลูกๆ ไว้ วิธีนี้จะทำให้ภรรยาพ้นจากข้อกล่าวหาว่าไม่มีความอดทนพอเป็นภรรยา หรือเป็นแม่ที่ไม่มีความ

รับผิดชอบต่อความล้มเหลวของครอบครัว และในกรรขาราย การที่กรรขาทิศตัวให้กับหน้าที่ความเป็นกรรขาและ แม่ ทำให้การสื่อสารระหว่างกรรขากับสังคมภายนอก ที่เคยมีเพื่อนหรือญาติต้องถูกตัดขาด หรือถ้ามี การสื่อสารก็จะน้อยลง จนเธอไม่กล้าที่จะพึ่งแหล่งที่สนับสนุนทางสังคมภายนอกครอบครัวได้ และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือการขาดอำนาจทางเศรษฐกิจในครอบครัว ทำให้กรรขารายหวาดกลัวที่จะต้องออกไป "เผชิญโลก" อีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับภาระที่เพิ่มขึ้น

ถึงแม้เงื่อนไขทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จะทำให้กรรขาต้องยอมอดทนอยู่กับการทุพติของสามี แต่ก็มิได้หมายความว่า ตลอดระยะเวลาที่กรรขาอยู่ในวงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำนี้ กรรขาจะยอมจำนนหรือยอมแพ้ ตรงกันข้าม กรรขาเกือบทุกรายจะมีการเตรียมการอย่างเงียบๆ เพื่อการปลิดตัวออกจากเหตุการณ์การกระทำรุนแรงซ้ำ

เช่นในกรรขารายหนึ่งที่เคยแต่งงานแล้วหย่าร้างเพื่อแต่งงานใหม่ เธอคิดว่าเป็นความรับผิดชอบสูงสุดที่จะต้องผดุงชีวิตครอบครัวไว้ให้ได้ เธออดทนอยู่กับการทุพติเป็นแรมปี เนื่องจากไม่กล้าไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆ และไม่มีเงินเพียงพอที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในสายตาของคนอื่นรวมทั้งสามีด้วย มองว่ากรรขารายนี้ "ยอมแพ้" ต่อชีวิตเสียแล้ว แต่ในความเป็นจริงแล้วปรากฏว่า กรรขาได้เตรียมการอย่างเงียบๆ กับการวางแผนที่จะนำพาทรัพย์สินสมบัติที่มีค่าที่สุดในสายตาเธอมาด้วย ในกรณีนี้กรรขาเล่าว่า

"หนูก็คิดว่า หนที่สองแล้วนะชีวิตแต่งงาน หนูไม่อยากพลาดอีก เขาดีก็ให้อภัยเขา พอรู้สึกตัว เขามาขอโทษ หนูก็หาใช่โมโห...แล้วถ้าเข้าบ้านนี้ หนูจะไปไหนไม่ได้เลย ต้องอยู่กับเขา เฝ้าเขาอยู่ใกล้ๆ เขา ออกมานอกบ้านไม่ได้ เพื่อนฝูงก็ไม่เคยไปหาเลย คืออย่างที่บอกนะพี่ เราเคยพลาดมาแล้ว เราก็ไม่อยากพลาดอีก อะไรที่คิดว่ามันทำให้สงบสุข ก็พยายามทำ...ไม่ได้คิด ทางมันตันหมด ความที่หนูปิดคนไว้ ทำให้หนูไม่กล้าไปหาใคร จะไปหาเพื่อนก็อาย แล้วเขาก็มีครอบครัวแล้วพี่ หนูไม่อยากไปให้ครอบครัวเขามีปัญหา...พี่ หนูจะไปไหนได้ หนูมีลูก งานก็หาไม่ได้ง่ายๆ ความรู้อย่างหนู สมัยนี้ก็ทำอะไรไม่ได้ อีกอย่างลูกหนูก็เป็นผู้หญิง ถ้าไปอยู่ที่อื่น จะมีอะไรมาประกันว่าลูกหนูจะปลอดภัย...มันยังงี้พี่...ถ้าหนูตาย ลูกหนูก็ตัวคนเดียว จะเป็นยังไง เห็นหน้าลูกแล้วหนูสงสารเขา เขาไม่รู้เรื่องอะไรเลย...ก็ไม่เตรียมตัวนะพี่ เพียงแต่คิด คิด คิดมากนะพี่ บางทีก็แอบถามลูกว่า แอมถ้าเราไม่ได้อยู่ที่นี้ ไปอยู่ที่อื่นดีไหม หนูถามลูก ลูกก็ถามว่า แม่จะไปอยู่ที่ไหนหรือคะ หนูก็ตอบไม่ได้พี่ หนูเหมือนคนเป็นโรคประสาท ตอนนั้นหนูผอม ผอมกว่านี้เยอะเลย เหมือนที่บอกพี่นั่นแหละ หนูเหมือนคนจะตายเลยแหละ พักหลังหนูจะไม่พูดเลย ไม่มีแรงทำอะไรเลยหมดอาลัยตายอยากในชีวิตเลย...เขาไม่ดี เพราะหนูเหมือนจะตายอยู่แล้ว... คุยกับลูกเรื่อยๆ

แม้จะพาลูกไปอยู่ที่อื่นนะ แต่ที่นั่นไม่มีพ่อ หนูจะไปไหม ลูกก็บอกว่าไป หนูอย่าเสียใจนะ ไม่หरोก ลูกบอกนะ หนูไปคิดว่า เวลาพ่อตีแม่ หนูก็ช่วยไม่ได้...หวังหरोอ ไม่หวังใครเลย หวังลูกอย่างเดียว พอเอาลูกมาก็หมดหวัง... แต่งงานก็เหมือนซื้อหวังนะที่ ถ้าโชคดี ก็ถูกรางวัลที่หนึ่ง ถ้าโชคไม่ดีสองตัวก็ไม่ถูก หนูหरोอ... คงไม่ถูกเลย เจียดก็ไม่เจียดมั้งที่"

และในภรรยาอีก 2 ราย ที่ถ่ายทอดประสบการณ์ในระหว่างการตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำ ให้ฟังว่า

"ไม่เคยคิดสู้เค้าสักที คิดว่ามึงจะตีกู ให้กูตายขนาดไหน ก็ตีไปเถอะ ก็ไม่มีทางที่จะ ไม่ต่อสู้อหरोก.... ไม่เคยคิดแก้แค้น คิดว่าซักวันหนึ่งหะะ กูต้องพ้นออกจากตัวมึง ไม่เคยขอใคร ไปร้องขอความสนใจกับใคร ก็เค้าพอใจดี ก็นั่งให้เค้าตี บอกว่า มึงฆ่ากูให้ตายเลย บอกเจีย เค้าจะได้ถือว่ามีหน้ามีตาย จะได้ลงหน้าหนังสือพิมพ์เลย คิดหนีก็มีบ้าง แต่มันก็หนีไม่ได้ ไม่มีโอกาส...หวัง หวังลูกอย่างเดียว...มัน(สามี) บอกว่าถ้ามึงไปจากกูมึงตาย มันจะเอาอะไร ก็ยอมทุกอย่าง จะสู้หรือไม่สู้ก็เจ็บเท่ากัน ยิ่งสู้มันก็เอาใหญ่ ก็ไม่ได้คิดจะสู้อหरोก ก็ป้องกันตัวมึง แต่ยังทำมันยิ่งจะเอาหนัก เผลออๆ นะ เจียนอยู่หรือเจียนไปเท่านั้นแหละ แบบมันไม่พอใจละ นึกอยากจะหนีอย่างเดียวละ แต่ไม่มีหนทางจะหนี มันหาโอกาสหนีไม่ได้... แต่คิดหนีมาตลอด ก็บอกว่าซักวันหนึ่งจะต้องเป็นของกูจนได้ แต่ไม่เคยพูดต่อหน้า จะเก็บไว้ใจใจเก็บไว้มาตลอด ...บอกกับตัวเองว่า ถ้ากูอยู่ กูไม่พ้นดิน กูต้องตายคาตีน กูจะต้องไม่ตายอย่างนั้น...ของก็ไม่ได้เตรียม ก็มีใบทะเบียนบ้านเก่าๆนะ ใบที่ถ่ายเอกสาร ถ่ายมาคิดว่าแบบ ถ้าเราพาลูกไปตายไปยังงี้ เค้าจะได้ อ่านความเป็นของใคร ของใคร..ของพวกนี้เขาจะให้เรากับเอง งี้ เก็บไว้ แล้วเราก็กถ่ายเอกสารแอบเอาไว้...ไม่เคยไปคุยกับใครเลย ถ้าคุยไปเดี๋ยวก็น่าปากต่อคำ...ไม่เคยแจ้ง ขนาดหมอมามาถามก็ยังไม่บอกเลย กลัวหมอเค้าแจ้งมาทางตำรวจ กลัวตำรวจจับตัวไว้ งี้ ก็ไม่อยากจะแจ้งความ อีกอย่าง แจ้งไปก็แค่นั้นแหละ มีเรื่องมีปัญหาให้ดี แล้วก็บอกให้มาอยู่ด้วยกันเหมือนเดิม คิดแล้วจะแจ้งทำไม เออถ้าแจ้งแล้วเอามาไปขังคุกหรือยิงเป้าก็สมควรแจ้ง... เคย เคยจะผูกคอตาย ผัวมาว่า ยังงี้ มึงอยากตายจริงๆ เหะอ อยากตายซิ มันเอามาเฝ้านอกให้เลย เอาซิ เอาเลยมึงตายซะเถอะ พอดีอีๆพินมันวังตัดหน้าพ่อ พ่ออย่าฆ่าแม่เลย ได้ยินแค่นี้ แม่ก็พอใจแล้วลูก แค่นี้แม่จะตายไม่ตาย"

"ก็คิดว่า เขาน่าสงสาร ออกมาเขาคงจะดี พอดีพี่สาวว่าเขามาก ก็สงสารเขา ว่าทำไมพี่สาวดูถูกเขามากนัก ...ก็บอกนะเราต้องพยายามสร้างฐานะเราให้ดี ให้ได้้นะ เราก็ไม่ได้ติดต่อใคร

เลข...อาช เปรียบเทียบกับพี่น้องคนอื่น ๆ แล้วเราไม่มีอะไรเลย ไม่อยากติดต่อกับเขาซ้ำเดิม... อยู่กับแฟนก็ทนเอา ดีกันมาตลอด คีที่ไรเรานี้เจ็บทุกที จะทำยังไงก็โดน โดนจนคิดว่าคงตาย กับเขานี้แหละ คงโดนตีกจนตาย หนักใจจริง ๆ ลูกนี่กลัวหลาน... ไม่กล้าสู้หรอก สงสารลูก บอก สงสารลูก...จนครูลูกเขาสงสาร เขาเห็นเอ็น ๆ ลูกไม่อยากกลับบ้าน เขาก็มาคุยกับเรา บอกเรา ว่าไม่ได้ละนะ ต้องหนีซิ ก็ยังไม่หนี.. คิดว่าคงตายกับเขาแน่ ต้องทิ้งชีวิตไว้ที่บ้านเขาแน่ ทำไมต้องเป็นอย่างนี้ เป็นกรรมของเรา ชาติก่อนเราคงเคยทำเวรอะไรไว้ ถึงได้ตกอยู่อย่างนี้ เราต้องใช้กรรมของเราไป ก็คิด คิดทุกที(คิดหนี) แต่มันมีคไม่รู้จะไปทางไหน ถ้าเราออกจาก บ้าน เขาจะตามเราไหม ถ้าเขาตามเรา เราหนีไป เขาก็ต้องกลับมาอยู่ดี คิดอยู่ว่าไปไหนไม่ได้ ไม่มีใครช่วยเราเลย"

การตัดสินใจยุติความรุนแรง

การตัดสินใจยุติความรุนแรงจะเกิดขึ้น หลังจากที่ถูกกระทำอยู่ในวงจรของการกระทำรุนแรงมาระยะหนึ่ง ซึ่งความยาวนานของระยะเวลาจะแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 2 เดือน ถึง 6 ปี ในช่วงระยะเวลานั้นดูเหมือนกับว่าภรรยาจะยอมรับว่าการกระทำรุนแรงจากสามีเป็นภาวะปกติในชีวิตคู่ ท่ามกลางสายตาสมเพชเวทนาของกลุ่มคนที่ประมาณว่า เธอเป็นคนโรคจิต ยอมรับความรุนแรง เป็นคนสิ้นหวัง ยอมจำนน เป็นคนที่ไม่สามารถดำรงศักดิ์ศรีของตนได้ จนเมื่อวันหนึ่ง ภรรยาเหล่านี้เปลี่ยนบุคลิกภาพของเธอ จากคนอ่อนแอ ท้อแท้ สิ้นหวัง มากลายเป็น "หญิงคนกล้า" ที่เดินออกจากวงจรของการกระทำรุนแรงอันชั่วร้าย ด้วยรูปแบบต่างๆ กัน คำถามที่เป็นที่สงสัยของสังคมทั่วไปคือ อะไรทำให้ภรรยาที่เคยตกเป็นทาสยอมรับการทุบตีจากสามี ไม่ยอมรับการทุบตีจากสามีอีกต่อไป

ผู้ศึกษาวิจัยได้พยายามค้นหาคำตอบนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ภรรยา "คิดได้" ว่าเป็นการสมควรและเพียงพอแล้วที่จะยุติการกระทำรุนแรงจากสามีคือ ระดับของความรุนแรงที่ได้รับ กล่าวคือ หลังจากที่ถูกดบ เตะ หรือทำร้ายรูปแบบอื่นๆ มานานมากแล้ว แต่การทำร้ายร่างกายก็ยังไม่มีการทำอะไรที่จะบรรเทาเบาบางลง ในทางตรงกันข้าม ความรุนแรงนี้นับวันจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ภรรยาจะเริ่มตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้น ว่านอกจากการทำร้ายร่างกายนี้จะทำให้เธอได้รับบาดเจ็บดังที่เป็นอยู่แล้ว สักวันหนึ่งการทำร้ายร่างกายจากคนที่เธอรักนี้อาจทำให้เธอตายได้ ภรรยาก็จะตัดสินใจยุติความรุนแรง ปัจจัยที่สำคัญรองลงมาได้แก่ ความกลัวว่าการทำร้ายร่างกายนี้จะขยายกว้างออกไปยังคนอื่น ๆ โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีลูก ความหวังไขว่คว้า จะถูกทำร้ายหรือได้รับผลกระทบโดยอ้อมจากการทำร้าย จะเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจ

ชุดิความรุนแรง ประการสำคัญต่อมาคือความรู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่ายังเป็นที่ยอมรับของผู้ที่อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำหน้าที่ของครอบครัวเดิมที่มีต่อภรรยา จะเป็นมูลเหตุของใจสำคัญให้ภรรยาคิดว่าตนเองไม่ใช่คนที่สิ้นหวัง หรือไม่ได้เป็นคนที่ดีค่าล้มเหลว ไม่เป็นที่ยอมรับ เมื่อสามารถนำชีวิตไปให้พ้นจากการถูกสามีทรมาน แม้จะเป็นเพียงความหวังเล็กน้อย แต่ก็มีค่าพอที่จะทำให้ภรรยาผู้ถูกทรมาน "เสี่ยง" ที่จะเลือก ดังจะเห็นได้ว่าในภรรยาบางราย แค่เพียงได้ทราบว่ายังมีองค์กรทางสังคมที่สามารถให้ความช่วยเหลือและพิทักษ์กับเธอและลูกๆ ได้ ภรรยาที่พร้อมที่จะพาลูกๆ ไปตายเอาดาบหน้า พร้อมกับความหวังที่เต็มเปี่ยมว่า จะมีอนาคตเบื้องหน้ารออยู่ อนาคตที่ดีกว่าปัจจุบันนี้

แต่ก็มีได้หมายความว่า ความพร้อมนี้จะเกิดขึ้นในทันทีทันใด

การสะสมความพร้อมเหล่านี้ สำหรับภรรยาบางรายใช้เวลานาน จนบางครั้งภรรยาเกือบจะสิ้นหวัง และคิดว่าจะไม่มีวันที่เธอจะมีชีวิตอยู่โดยปราศจากสามีข่มเหง แต่ก็เป็นที่โชคร้ายสำหรับภรรยาบางคนที่มีโอกาสหลุดพ้นจากการถูกสามีข่มเหงทำร้ายมาถึงเร็วเกินไป เร็วกว่าที่เธอจะเตรียมตัวได้ทัน และที่น่าเศร้าก็คือ ถึงแม้เธอจะมีโอกาสรอดพ้นจากการข่มเหงจากคนที่เธอรัก แต่เธอก็ไม่มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระในสังคม และในภรรยาบางรายก็ต้องแลกด้วยอาการบาดเจ็บ และการเข้ารับการรักษาดูแลในโรงพยาบาล ซึ่งยังไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการยุติแบบชั่วคราว หรือจะดำเนินต่อไปหลังจากที่เธอหายจากอาการบาดเจ็บ ในขณะที่ยังมีภรรยาบางรายที่โชคดี ที่เลือกใช้วิธีการที่ทำให้สามีรู้สึกละอายแก่ใจที่จะกระทำรุนแรงต่อภรรยาต่อไปอีก อย่างไรก็ตาม ในทุกรูปแบบของการยุติปัญหาความรุนแรงที่สามีกระทำนี้ จุดรวมที่ทำให้ภรรยาคิดว่า ถึงเวลาที่ต้องทำทารุณกรรมต่อเธอสมควรจะยุติได้แล้วก็คือ อันตรายที่คาดว่าจะได้รับการเพิ่มขึ้นของระดับความรุนแรง และความหวงใยในความปลอดภัยของบุคคลอันเป็นที่รักของภรรยา และความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของตน

ถ้ามุ่งการศึกษาถึงลงไปในรูปแบบของการยุติปัญหาการทรมานภรรยาในสังคมไทย ที่เป็นการยุติปัญหาอย่างถาวร ข้อค้นพบประการแรกคือ ภรรยาไทยจะไม่สามารถโน้มน้าวให้สามียุติการทำร้ายร่างกายภรรยาได้โดยตรง กล่าวคือไม่พบ "สามีไทยที่คิดได้" แล้วยุติพฤติกรรมการทำร้ายร่างกาย ทรมานภรรยาของตนได้โดยไม่มีแรงกดดันจากภายนอก การยุติการทรมานภรรยาส่วนใหญ่จะเป็นไปในรูปการหยุดทรมานภรรยาคนนี้ แล้วไปเริ่มพฤติกรรมเดิมนี้กับภรรยาคนต่อไปเรื่อยๆ ประการที่ สองที่ค้นพบคือ การยุติการทำร้ายร่างกายจากสามีเป็นกระบวนการและวิธีการที่ภรรยาดำเนินการด้วยตนเอง โดยทั่วไปรูปแบบการยุติการทำร้ายร่างกายที่ภรรยามักเลือกใช้ได้แก่/ การหลบหนีออกไปจากครอบครัวพร้อมกับบุคคลที่ภรรยารักและเป็นห่วง การสร้างแรงกดดันทางสังคมต่อสามี การพึ่งพากฎหมาย และยังมีรูปแบบการยุติการทำร้ายร่างกายที่ภรรยาใช้โดยไม่ได้ตั้งใจ คือ การฆ่าสามี ซึ่งรายละเอียดของแต่ละรูปแบบมี ดังนี้คือ

1. การตัดสินใจยุติความรุนแรงโดยวิธีหลบหนีจากครอบครัวเดิม

โดยมากการตัดสินใจยุติความรุนแรง จะเกิดขึ้นหลังจากที่ภรรยาตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรงซ้ำช่วงระยะหนึ่ง การเตรียมการเพื่อการยุติความรุนแรงจะเป็นไปอย่างเงียบๆ แทบจะไม่มีใครเคลื่อนไหวใดๆ ที่จะสื่อให้รู้ว่าภรรยากำลังคิดจะปลีกตัวหนีไป การเตรียมการที่พบส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมความพร้อมทางจิตใจมากกว่าจะเป็นการเตรียมการด้านวัตถุสิ่งของ หรือเงินทอง สิ่งมีค่าที่สุดที่ภรรยาเกือบทั้งหมดไม่ยอมทิ้งไว้กับสามีหรือครอบครัวเดิมก็คือลูกๆ จากการศึกษาพบว่า แม้ว่าในขณะที่ตัดสินใจยุติความรุนแรงโดยการหลบหนีออกมาจากครอบครัว ภรรยาส่วนมากจะยังไม่รู้เลยว่า แล่งพักพิงที่จะพาลูกไปจะมีหรือไม่ แต่ก็คิดว่าตนจะสามารถพาลูกไป " ตายเอาดาบหน้า " ได้ ความรู้สึกเรื่องความปลอดภัยของลูกๆ จะเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้ภรรยาเกิดความเชื่อมั่นว่ายังมีความหวังที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้

การหลบหนีจากการถูกทำร้าย โดยการละทิ้งครอบครัวไว้เบื้องหลัง มิใช่แค่การเดินไปข้างหน้าอย่างเฉียว แต่เป็นการเดินไปข้างหน้าทั้งทุกสิ่งทุกอย่างที่ภรรยาเคยได้เคยมีและเคยเป็นเจ้าของไว้ โดยที่ภรรยาค่อนข้างแน่ใจว่าจะไม่ได้สิ่งนั้นกลับคืนมาอีกตลอดกาล และที่เจ็บปวดกว่านั้นคือสิ่งที่ภรรยาทิ้งไว้ต้องเป็นของผู้หญิงคนใหม่ของสามีแน่นอน หรือไม่ว่าสามีจะทำลายสิ่งเหล่านั้นทั้งด้วยความเคียดแค้น ความสูญเสียที่ภรรยาได้รับไม่เฉพาะแต่ข้าวของเท่านั้น แต่หมายความว่า ภรรยาจะต้องสูญเสียสังคมที่เคยเป็นสิ่งแวดล้อมของเธอด้วย ภรรยาอาจต้องตัดขาดกับเพื่อน ญาติ หรือบุคคลที่ภรรยารักใคร่ และคุ้นเคย ไปสู่สังคมใหม่ที่อาจจะไม่รู้จัก แต่ก็ยังมีภรรยาอีกบางรายที่ โชคดีที่ได้กลับไปสู่ครอบครัวเดิมของเธออย่างอบอุ่น

ทั้ง 5 รายของภรรยาที่เลือกใช้วิธีการหลบหนีออกจากครอบครัว มีความแตกต่างกันออกไป ทางด้านการศึกษา อายุ จำนวนบุตร และจำนวนปีที่สมรสก่อนถูกทุบตี และระยะเวลาที่อยู่ในช่วงของการทุบตีซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่สิ่งที่เหมือนกันคือระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับและความหวังไขในความปลอดภัยของลูกๆ ยกเว้นรายเดียวที่ไม่มีลูก แต่ทดแทนความหวังไขลูกๆ สิ่งที่ทำให้เธอตัดสินใจแน่วแน่ที่จะละทิ้งสามีก็คือ ท่าทีหวังไข เอาใจใส่ของครอบครัวเดิม ซึ่งได้แก่พ่อแม่ และพี่สาว เส้นทางหลบหนีจากครอบครัวเพื่อให้รอดพ้นจากการทำทารุณกรรมของสามี มิใช่เรื่องง่ายเลย ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

" นึกอยากจะหนี แต่ไม่เห็นทางจะหนี ครั้งนี้นะมัน (สามี) ไปทำงานข้างนอกฉันไม่สบาย ตาไม่ค่อยได้ลืม ขาแก้อักเสบก็ไม่ได้ซื้อมาให้กิน... วันนั้นก็ตัดสินใจคะ แบบว่าจะเต็มทีเลยแหละ ยังไงก็ต้องรอดวันนี้ ถ้าไปไม่รอดวันนี้ต้องตายแน่ จะไป ถ้าไปครึ่งทาง มันเกิดเจอ

ครึ่งทาง ลูกต้องตาย ก็จะยอม... กลัวเหมือนกัน ของก็ไม่ได้เตรียม ก็มีใบทะเบียนบ้านเก่าๆ ใบที่ถ่ายเอกสารนะ แบบคิดว่าพาลูกไปตาย ยังไงเค้าจะได้อ่านคู่มือ ว่าชื่อของใคร เป็นของใคร ก็ไปกระซิบกับลูก บอกลูกว่า อย่าเอ็ดไป มึงอย่าเอ็ดไป วันนี้แม่จะพาหนีนะ แม่ไม่อยู่แล้ว แม่ต้องไปแน่ๆ ถ้าไม่ไปวันนี้ แม่ต้องตายแน่ๆ พูดกับลูก...ก็พากันไป อาศัยบ้านที่เขาอยู่ติดกับทางรถไฟ แอบอยู่ในบ้านเขา พอรอดสายกรุงเทพมันผ่านสระแก้วมาก็โบกมัน ไม่มีอะไร มีแค่ลูก 4 คนเท่านั้นแหละ ไม่เอาอะไรซักอย่างเลย เอาเฉพาะลูก ลูกก็ใส่เสื้อผ้ามาคนละชุด ตอนนั้นตั้งคึกก็ไม่มีซักบาท... แบบเค้าจะมาเก็บกับบอกว่า ไม่มี ไม่มีค่ารถไฟ ไม่มีตั้งคึกแบบพูดไปซื่อๆ คิดว่าจะหนีลูกเดียว เป็นใจเป็นกัน เค้าจะไล่ลงตรงไหนก็ลงตรงนั้น ผลสุดท้าย กระเป๋าก็แบบ คนใจบุญ เค้าให้เด็กคนละร้อย...สารูปเรา หน้าตาก็เขยวนะคะ ตรงลูกคานี้หือเลือกแดง ที่ขอบคานี้ก็เขยว เค้าให้ตั้งคึกลูกสี่คน สี่ร้อย เค้าว่าเอาไปซื้อข้าว เพื่อไปทำงาน โดยที่ไม่รู้จะไปไหน คิดอย่างเดียวจะพาลูกไปตายเอาดาบหน้า พอเข้ามาถึงหมอชิดมันก็มีคึด ไปไหนไม่ได้ ก็ซื้อข้าวให้ลูกกิน อย่าพูดเลขมันแค้น (ร้องไห้นาน) แค้นว่า แบบอย่างทุเรศมากๆ คนอื่นเค้าเดินไปเห็นแล้วเขาคงทุเรศเรา เพราะหน้าตาบวมปูด ลูกเล็กนั่งขี้ขี้ มีคนหนึ่งมาบอกว่า ลูกสี่คนนะให้พาไปนั่งใต้สะพานลอย ฉันก็ว่าอย่ามาดูถูกฉัน ฉันจะหิวขนาดไหน ฉันก็ไม่ขอทานให้ลูกกิน ฉันต้องหางานทำจนได้ แบบคนก็มาถามว่าจะไปยังไหน ลูกก็ตัวเล็กๆ ไปทำงานที่ไหนเขาจะรับ ฉันก็ว่าฉันก็ 모르เหมือนกัน แต่คิดว่าจะไปทำก่อสร้าง ว่าถ้าที่ไหนมีก่อสร้าง ก็จะไปอาศัยเค้าอยู่ ถ้าเค้ามีคนแก่พออาศัยให้ดูลูกได้ ก็จะไปจ้างเค้า ทำงานได้ก็จะให้เขากะว่ายังงี้ไม่มีใครกั๊กมันอยู่ในห้อง ไอ้คนโต 4 ขวบคงดูน้องได้ (คนโตฝาแฝด 2 คน 4 ขวบ) น้องมัน 2 ขวบครึ่ง คำนวณที่หมอชิดเขาก็บอกอย่าไปเลย ลูกยังเล็ก สงสารลูก จะพาลูกไปลำบาก เค้าให้ตั้งคึกว่าให้เป็นค่ารถกลับ ยังงี้ ยังงี้ก็ไม่กลับ นอนหมอชิด แล้วเค้าเอาลูกไปจะเป็นยังงั้นนะ จะบ้าหรือจะตาย คิดว่า ถ้าลูกหายไปคนหนึ่ง กูจะเอาเงินที่เค้าให้มา จะเอาไปซื้อยา กรอกให้ลูกกินให้ตาย หมดเลย คิดอยู่อย่างนี้ทั้งคืน เช้ามาก็เอาลูกไป จะไปเข้าห้องน้ำไปเจอที เค้าเขียนป้ายไว้ว่า บ้านพักฉุกเฉิน เป็นสมาคมหรืออะไรก็ไปอ่าน เค้าบอกจะช่วยเหลือผู้เดือดร้อน มีเจ้าหน้าที่ ที่นี้เลข ก็รอพอเจ้าหน้าที่มา ก็ไปหาเขา เข้าไปขมมือไหว้เขาถามว่ามันเป็นยังงี้ บ้านแบบนี้ ก็เค้าให้เขาฟังอะไรแบบนี้ เค้าก็พามาที่นี่ (บ้านพักฉุกเฉิน)

"ที่หนูคิดมากก็คือ ถ้าหากหนูพลาดพลั้งถึงตายขึ้นมา ลูกจะทำยังงี้ ถ้าเขาตีพลาดไปโดนลูก ลูกต้องตายแน่ เพราะเขาแรงเยอะ พอตีที่ไรหนูก็คิดเรื่องถ้าพลาดไปแล้วหนูตายขึ้นมา ลูกจะเป็นอย่างไร ยังตีบ่อยเท่าไรหนูก็ยังคิดมาก จนหลังๆ หนูถึงได้คิดหนี ใจหนูคิดหนี ตั้งแต่คิดได้เรื่องลูก แต่ไม่มีโอกาส ก็พ่อแม่เขาอยู่บ้านตลอด หนูนะชีวิตไม่เคยทิ้งลูกซัก

ครั้ง...เห็นหน้าลูกแล้วหนูสงสารเขา หนูไม่รู้เรื่องอะไรเลย... ก็ไม่เตรียมตัวนะที่เพิ่งแต่คิด คิดมากนะที่ บางทีก็แอบถามลูกว่า แอมถ้าเราไม่ได้ที่นี่ ไปอยู่ที่อื่นดีไหม หนูถามลูก ลูกก็ถามว่าแม่จะไปอยู่ที่ไหนหรือคะ หนูก็ตอบไม่ได้ที่ หนูเหมือนคนเป็นโรคประสาท ตอนนี้หนูผอม ผอมกว่านี้เยอะเลย เหมือนที่บอกพี่นั่นแหละ หนูเหมือนคนจะตายเลยแหละ พักหลังหนูจะไม่พูดเลย ไม่มีแรงทำอะไรเลย หมคาลัยตายอยากในชีวิตเลย...เขาไม่ดี เพราะ หนูเหมือนจะตายอยู่แล้ว...คุยกับลูกเรื่องว่า แม่จะพาหนูไปอยู่ที่อื่นนะ แต่ที่นั่นไม่มีพ่อ หนูจะไปไหม ลูกก็บอกว่าไป หนูอย่าเสียใจนะ ไม่หอรอก ลูกบอกนะ หนูไปดีกว่า เวลาพ่อดีแม่ หนูก็ช่วยไม่ได้...อยู่มาวันหนึ่งหนูก็โทรมาคุยกับที่บ้านลูกเงินนี่ หนูอ่านเจอในหนังสือชีวิตจริง คู่สร้างคู่สมพวกนี้แหละ หนูก็โทรมาเล่าให้ฟัง เขาก็แนะนำว่า ถ้าอยู่ไม่ได้ ก็ให้ลองมาที่นี่ มาพักก่อนจิตใจ สักพัก (หลังจากคุยกันได้) ประมาณอาทิตย์ หนึ่งนะคะ ก็ไม่วางแผนอะไรเลย มีเงิน 20 บาท ถิ่นนั่งรถเมล์มา...มาอยู่ที่นี่เดือนที่หก แล้วคะ โทรไป โทรไปคุยกับแม่เขา โทรไปบอกแม่เขาว่าหนูลาละนะแม่ เขาก็ถามว่าหนูอยู่ไหน หนูก็บอกว่าอยู่แถวนี้ ถ้ามีที่อยู่เป็นหลักเป็นแหล่ง จะโทรไปบอก แต่ก็ไม่ได้ติดต่อกลับไปอีกเลยนะ"

"คิดว่าก็ต้องตายกับเขานี้แหละ ทำไมเราต้องทนอยู่อย่างนี้ ไม่เคยพูดกับใครอีกเลย กลัวปากเขา อยู่กับแฟนที่ทนเอา ดีกันมาตลอด ดีที่ใครเราเจ็บทุกที จะทำยังงี้ก็โดน โดนจนคิดว่าต้องตายกับเขานี้แหละ คงโดนตีจนตาย หนักใจจริงๆ ลูกนี่กลัวจนลาน ตอนนั้นขนาดว่าเอาไปฝากเข้าเตรียมอนุบาลที่โรงเรียนละเอียด พอไปรับตอนบ่ายสอง ลูกต้องถามว่า แม่ วันนี้พ่อมามาหรือเปล่า ถ้าเราบอกว่ามาเขาจะไม่กลับบ้าน จะอยู่ที่โรงเรียน จนครูเขาสงสัย เขาก็ถามก็ไม่บอก เขานะ จนเขาคงไปถามพ่อแม่เด็กคนอื่น จนเขารู้ ใครไปใครมาก็รู้หมดว่าเราเป็นคนที่ถูกขังดี จนแม้แต่กรมสามัญเขามาตรวจหมู่บ้าน เขายังรู้เลย... จริง เขารู้ก็ เขายังบอกเลยว่า นี่นะน้องอยู่อย่างนี้ไม่ได้หรอก น้องไม่ต้องทน พี่ขอแนะนำให้ไปหากรมสงเคราะห์...บอกที่โรงเรียน นั่งอยู่กับลูกที่โรงเรียน เขามาตรวจหมู่บ้านเขาก็มาบอก...เขาไม่ทำ ปรีกษาเขาทุกด้าน จนครูลูกเขาสงสาร เขาเห็นเย็นๆ ลูกไม่อยากกลับบ้าน เขาก็มาคุยกับเรา บอกเราว่าไม่ได้ละนะ ต้องหนีสิ ก็ยังไม่หนี พอหนักๆ เข้าวันหนึ่งนั่งเข็บผ้าอยู่เขาจะเอาเงิน เขาก็บอกว่า ที่แบ่งให้ไปก็เพิ่งจะแบ่งกันแหมบๆ ยังไม่ถึงสองวันเลย จะเอาไว้ใช้จ่าย เขาว่าหุขเข็บเดี๋ยวนี้นะ ถ้าไม่หุขต้องมีการเอากันบ้างละ ก็ไม่หุข เขาก็มาตะเอาตรงเข้าคาหาขคกเก้าอี้ไปเลย มองไม่เห็นอยู่หลายวัน พอหลังจากนั้นสองสามวัน พอมองเห็นเหลือผ้าอยู่ หัวสิบกว่าตัว ก็รีบเข็บส่งเขา พอเอาไปส่งเขา กลับมาก็รออยู่บอกว่าเอาเงินมา มีเท่าไรเอามา ก็บอกว่าไม่ให้ พอบอกไม่ให้ เขาก็เอาก้อนอิฐเขี่ยขงกลางหลัง

จุกเลย คิดว่า อือ มันสุดๆแล้วนะ คงจะอยู่กันไม่ได้แล้ว นึกอยู่ในใจ วิ่งไปอยู่บ้านคนอื่น พอไปบ้านคนอื่น เขาก็ทูปหม้อข้าว หม้อแกง ทูปข้าวของ ขนเสื้อผ้ามาผา พอเห็น มันหมดเลย ไม่เสียคายเลย คิดว่าดีแล้วให้เขาทูปไป ดีแล้วให้มันหมดไป คัดใจได้หมดเลย มีเงินอยู่ในตัว 350 ที่ไปส่ง ผ้ามา คัดสินใจเดี๋ยวนั้นเลยว่ายู่ไม่ได้แล้ว ต้องไปแล้ว...คิดว่า ไม่มีใครช่วยเราได้แล้ว ถ้าเราอยู่เราต้องตาย ขึ้นอยู่ด้วยเราต้องตายแน่ แล้วลูกของเราที่จะต้องเป็นอย่างนี้ พอคิดว่าคนข้างบ้าน เขาเห็นแฟนเขาข้าวของ เขาเห็นมีของตำเนาบ้าน ใบเกิดลูก อะไรเขาก็หยิบมาให้ ก็คิดว่าจะเข้ากรุงเทพละ ไม่อยู่แล้ว ไม่เสียคายอะไรแล้ว พังพินาสหมดแล้ว อะไรก็ไม่เสียคาย... มาที่สวนลุม ก็มานั่งอยู่ที่ป้ายรถเมล์ นั่งอยู่จนถึง ห้าโมงเช้า เขาก็มอง มีเมียตำรวจเขาเดินเขาก็มอง แต่เขาก็ไม่ได้ถามอะไร เราก็นั่ง ๆ อยู่ จนถึงสี่โมงเย็น เขาก็เดินมาอีก เขาก็มอง เขาก็เข้ามาถามว่า เรามาคอยใคร พอเล่าให้เขาฟัง เขาก็ให้เข้าบ้านเขาเลย แล้วเขาก็เอาหนังสือพิมพ์มาให้ดู ว่าเคยเห็นบ้านพักฉุกเฉินอยู่ที่ไหน แต่ที่ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่หัวลำโพง นี่เขาช่วยเหลือ อย่างนี้ อย่างนี้ละ ถ้าฉันจะไปที่กรมสงเคราะห์ ก็ให้ไปที่บ้านนี้แหละ หรือไม่ก็อยู่กับพี่ เขาก็ให้อยู่บ้านเขา ขอตัดสินใจก่อน คินั่นก็นอนคิดอยู่ ว่าไปดีกว่า ไปหากรมสงเคราะห์ก่อน แล้วค่อยว่ากัน ตื่นมาเก้าโมงเช้า ก็บอกเขา เขาก็บอกว่า เขาอยากไปส่ง แต่เป็นอย่างนี้ เขากลับ เขาออกมาส่งที่ป้ายรถเมล์ ก็นั่งอยู่ นั่งอยู่สักพักคนไปกันหมด มีแท็กซี่ขับมาจอดแล้วบอกว่าขึ้นมาเร็ว เอาลูกขึ้นมา ได้ยินก็ตกใจว่า เราไม่ได้บอกเขาเงินก้อนเหลือแค่ 170 บาท ก็ขึ้นไป พอขึ้นไป เขาก็บอกว่าหนี้แฟนมาซิ เราก็ตกใจว่า เป็นคนบ้านเดียวกับแฟนหรือเปล่า ก็ถามเขา เขาก็บอกว่าเขาเคยเห็นผู้หญิงท้อง เขาเคยเอาไปส่ง เห็นสภาพเดียวกัน ขึ้นไป เขาก็ถาม ก็เล่าให้ฟัง... เขาก็บอก น้ำเคยไปส่งคนบ้านพักฉุกเฉิน จะไปไหม ก็คิดว่า เอ เอาซึ่งใจดี เขาจะหลอกเอาลูกสาวเราไปขายไหมน้อ ก็ใจไม่ดี พอไปถึงอีกสี่แยก เขาก็ถามว่ามีเงินเท่าไร ก็บอก 170 พอคิดไฟแดงอีก ก็บอกมี 170 แค่นั้นแหละ เขาก็พาไปบ้านหนึ่ง (บ้านพักฉุกเฉิน ถนนสุขุมวิท) เขาเลี้ยวเข้าไป ค่ารถ 80 บาท เขาก็บอกว่าไม่เอาค่ารถ 80 บาท ให้เป็นค่าขนมของลูก ให้อยู่ที่นี้ไม่ต้องไปไหน นี่บ้านใหม่ของหนู.."

"...เคยคิดแต่ว่าจะเลิก สงสารคุณพ่อคุณแม่ (ร้องไห้) คุณพ่อคุณแม่ นี่ เป็นที่นับถือในเรื่องครองคู่เลย ลูกน้องคุณพ่อเกือบทุกคนที่แต่งงานนี้ คุณพ่อคุณแม่ เป็นคนปูที่นอนเกือบทุกคน ถึงขนาดลูกครูที่โรงเรียนแต่งงาน ก็ยังเชิญคุณพ่อ คุณแม่ปูที่นอนเลย คิดดูซิคะ แล้วเราจะทำให้เขาเสียหน้าอย่างนั้นได้ยังไง แล้วยิ่งถ้ากลับมาอยู่ที่บ้านนี้ ตอนนั้นคิดว่าทำไม่ได้อยู่แล้ว สงสารเขา อีกอย่างหนึ่งคือ เราคิดว่า เขาจะเข้าใจ เขาจะรับไม่ได้ว่า"

ลูกล้มเหลว ก็คิดว่าเราเลือกเอง เราต้องรับผิดชอบ...มันสะสมนะคะ(ร้องไห้) เริ่มจากว่า ตอนนั้นไม่รู้ยังงั้นนะะ ก็ท้อง เขาโกรธมากหาว่าเราเง่า คิดเหมือนคนชั้นต่ำ คิดแต่เรื่องถูกหาว่าเราเป็นคนวางแผน โง่ไม่มีหัวคิด...เขายกกว่าต้องทำแท้งหนูก็ไม่ยอม หนูบอกว่าจะฝากให้แม่เลี้ยงก็ได้ ก็โกรธกันเขาก็ตอบหนูอีกบอกว่าโง่ ไม่มีความคิด พอท้องสักสองสามเดือน หนูก็แพ้มาก แพ้ชนิดอ้วกเขี้ยวอ้วกเหลือing เขาก็จะรำคาญมาก ว่าเจ้าเล่ห์ ลำออย แพ้ชนิดทำอะไรไม่ได้เลย นอนอย่างเดียวนเลย กินไม่ได้ มีไข้สารพัด จะเป็น...เขาไม่ดูแลหนูเลย ใจดำมาก ตอนนั้นหนูซึกเริ่มตัดใจแล้วว่า ชีวิตนี้หนูกับลูกเท่านั้น แล้วก็พอดิตอนปลายเดือนที่สาม นี่คงเป็นเพราะแพ้มากหรือโง่ก็ไม่รู้ ก็เลยแท้ง ตอนแท้ง เจ็บท้องอยู่บนรถเมล์เลยนะคะ เจ็บจนตัวจุกงอเลย หนูแหวะเข้าโรงพยาบาลเลยนะคะ ญาติไม่มีสักคน คิดคุณนะคะ ต้องโทรไปบอกแม่ แม่มาเลยตกใจมาก แม่มาอยู่ด้วยเลย อาทิตย์หนึ่ง ทำทุกอย่างเลย ให้ทั้งหนูให้ทั้งเขาเลย เขายังไม่ว่าหนูอีกนะคะ ความน้อยใจมันเลยมากขึ้นทุกวัน ทุกวันหลังแท้งมานี้ หนูเหมือนไม่มีวิญญาณเลย ซ้ำใจมาก บอกไม่ถูก(ร้องไห้) คิดถึงลูกมาก(ร้องไห้) แต่คิดอีกที ก็คิดที่เขาไม่อยู่ ถ้าเขาอยู่ก็ไม่เป็นยังงั้น มีแม่อ่อนแออย่างหนู...เขาใจดำกับหนูมากไป แล้วก็บอกว่าพาดพิงถึงพ่อกับแม่ เพราะตั้งแต่หนูท้อง แม่เขาก็จะเป็นห่วงมาก มาหาบ่อยๆ บางทีก็ให้พี่สาวขับรถมารับไปบ้าน เขาก็ไม่ไปนะคะ พอเรากลับมาบ้านก็ว่าเราว่าไม่ดูแลเขา เขากลับมาก็อยู่คนเดียว บางทีก็ว่าพี่สาวว่า ไม่มีปัญญามีครอบครัววุ่นวายกับครอบครัวคนอื่น เหตุถูกคนอื่นสารพัดจะว่า มันทำให้เปรียบเทียบว่าเขาเป็นยังงั้น พ่อแม่พี่น้องเราเป็นยังงั้น แล้วโดยเฉพาะตอนหลังแท้งนี้ เขาใจดำกับเรามากเท่าไร เราก็จะเปรียบเทียบกับคุณพ่อและคุณแม่มากขึ้น...เขา(พ่อแม่) เห็นสารรูปเราแล้ว เขาคงทุกข์ใจมาก แต่เขาก็ดีมานะคะ ไม่เคยบอกเลยว่าให้หย่า เพียงแต่บอกว่าให้ลาออกแล้วไปเรียนต่อ พ่อจะออกเงินให้หมด ค่าเรียน ค่าผ่อนบ้าน ถ้าเรียนจบทำงานแล้วค่อยใช้ แต่หนูคิดว่ารบกวนเขามากแล้ว หนูคงไม่เรียนแล้ว ตอนปิดเทอมใหญ่ ก็กลับมาอยู่บ้าน ตอนแรกคิดว่าจะมาอยู่ให้สบายใจ แล้วก็กลับ แต่พอดิเขาโทรมาว่าเรามาก จนเราคิดว่าทำไมเราต้องกลับไปอีก อยู่กับเขา เขาไม่เคยเห็นคุณค่าเราเลย ทั้งๆ ที่เราทำทุกอย่างให้เขา คุณพ่อซึ เราไม่เคยทำอะไรให้เขาได้ชื่นใจเลย ตั้งแต่จบมา แต่ก็ยังมดตากับเรา รักเรา(ร้องไห้) ให้อภัยเรา ไม่เคยซ้ำเติมเลย "

2. สร้างแรงกดดันทางสังคม เพื่อให้สามีละอายแก่ใจในการที่ได้ทำร้ายบุพติภรรยา

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การสร้างแรงกดดันทางสังคม เป็นยุทธวิธีที่ได้ผลในการทำให้สามี ยุติการทำร้ายร่างกายภรรยาก็คือ การเปิดเผยการกระทำรุนแรงครั้งแรกให้บุคคลที่สามทราบ และ บุคคลที่สามนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ หรือมีอิทธิพลต่อสามีมากพอ สาเหตุที่ต้องเปิดเผย ขณะกระทำรุนแรงครั้งแรก เพราะในการกระทำรุนแรงครั้งแรกสามีจะเกิดความรู้สึก สงสารและ ขัดแย้งในบทบาทสามีระหว่างการเป็นผู้ดูแลคุ้มครองภรรยา กับการทำร้ายภรรยา เมื่อได้รับการคัดค้านหรือคำหานิจากสังคม สามีจะตระหนักว่าไม่ใช่ความถูกต้องหรือไม่ใช่สิทธิอันชอบธรรม ที่ตน จะทำร้ายร่างกายภรรยา เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของตนคือการดูแลปกป้องภรรยา เห็นได้จากใน กรณีหนึ่งที่สามีกระชากแขนภรรยา แล้วภรรยาเล่าเรื่องราวเหล่านี้ ให้เพื่อนร่วมงานฟัง สามีเกิดความละอายแก่ใจ หรือกรณีที่สามีทุบตีภรรยา แล้วภรรยาเปิดเผยเรื่องนี้ให้แก่พี่ชายฟัง พี่ชายจึง พุดจาทำความตกลงกับสามี สามียอมยุติการทำร้าย ดังที่ปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้คือ

"พี่ว่าเขาคงรู้ ว่าเพื่อนๆ ที่รู้ เพราะดูเขาก็เจ็บไป... ก็อาจเป็นได้ว่า เขาคงกลัวคนว่าเขา ว่าหน้าตัวเมีย ตบตีเมีย ซ้อมเมีย เขาก็เลยไม่กล้าทำอะไรที่... ช่วงมันจะทำอะไรอย่างอื่น จะขว้างจะปาอะไรก็ช่วง คือว่าเขาได้แสดงออกอย่างอื่นไป ลดความกดดันไป แต่สิ่งที่คิดที่สุด คือไม่เคยทำร้ายพี่อีก"

"ตบหนุอีกที หนูก็อุ้มลูก แล้ววิ่งไปหาพี่ชาย พอพี่ชายยังไม่เลิกจากงาน น้าหนุก็มาห้าม เขา(สามี) ก็ไปเลย พอพี่ชายหนุกลับมา เขาก็บอกว่าผมขออย่าทำน้องผมอีก ถ้าเกิดเรื่องอย่าง นี้อีก ผมไม่รับปากเลย ว่าผมจะทนได้ ถ้าคิดจะทำน้องผมอีก ถ้าเกิดเรื่องอย่างนี้อีก ทำแล้วให้ หนีไปเลย ถ้าผมเห็นคุณอีก คุณต้องตายแน่ ดายชนิดหาศพไม่เจอเลย ...เขา(สามี) ก็คำหนุ นะคะว่าปากดี แต่ก็ไม่ได้ทำอะไร"

3. การพึ่งพากฎหมาย

ถึงแม้ว่าการทำร้ายร่างกายภรรยา จะจัดอยู่ในประเภท "ความผิดความเมีย" แต่ในบางครั้ง สถานการณ์จำเป็นบางอย่าง ก็บีบบังคับให้คู่สามีภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องเปิดเผยพฤติกรรมนี้ต่อ สาธารณชน เมื่อจำเป็นต้องพึ่งพากฎหมายในการตัดสินใจความถูกต้องหรือให้ความยุติธรรมแก่คู่ กรณี ในกรณีนี้การทำร้ายร่างกายภรรยา จะถูกนำมาพิจารณาในแง่ของการกระทำทารุณกรรมต่อ

ภรรยา ซึ่งถือเป็นการประทุษร้ายไม่เหมาะสมกับการเป็นสามี อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้ภรรยา ฟ้องหย่าได้ อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า ภรรยาไทยโดยทั่วไปมักไม่ยอมแจ้งความดำเนินคดีต่อ สามีในกรณีที่ถูกรักร้างกาย ไม่ว่าผลการกระทำรุนแรงนั้นจะรุนแรงมากเพียงใด ภรรยาจะแจ้ง ความดำเนินคดีกับสามีก็ต่อเมื่อภรรยาพบว่า มีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การคบคิดเนื่องจากสามี มีผู้หญิงอื่น หรือการคบคิดต่อหน้าบุคคลที่สามที่เป็นหญิงอื่นที่มีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวด้วย เช่น ในกรณีของภรรยารายหนึ่ง ซึ่งมีหญิงอื่น แล้วเมื่อภรรยาซักถามจะหงุดหงิด และตอบคำถามทุก ครั้ง

ครั้งสุดท้ายภรรยาดำเนินการตามกฎหมายเพื่อฟ้องสามีและหญิงอื่นฐานมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาว ต่อผู้บังคับบัญชาของทั้งสองฝ่าย สามีบอกให้เลิกดำเนินการ แต่เธอไม่ปฏิบัติตาม ทำให้สามีทำร้ายร่างกายเธออย่างรุนแรง จนต้องเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับสามี

"ถามไม่ได้เลย หงุดหงิดทุกครั้ง ไม่ว่าจะถามในทางดี ทางร้ายก็ไม่ได้ ทั้งนั้น บางทีโกรธ มากๆ ก็พาลทะเลาะกัน คบคิดกัน...เจ็บใจ...แค้นใจ...ไม่เคยเจ็บมากเจ็บน้อยก็ไม่เคยให้เรื่องถึง โรงถึงศาล...จนมาหมดท้ายนี้ทนไม่ไหว เข้าพบผู้อำนวยการบอกว่า หนูทนไม่ไหวแล้ว หนู จะฟ้องสองคนนี่ อะไรกัน เป็นครูบาอาจารย์ มาทำลับๆ ล่อๆ อย่างนี้อยู่ได้...ผ.อ. ก็ใกล้เกลี้ย นะพี่ไม่ยอม ทำเรื่องจนได้...ตอนเย็นซิกกลับมา บอกพี่ว่าให้ถอนเรื่อง พี่บอกว่าไม่ใช่ให้พี่ถอน เรื่อง ต้องเลิกทำชั่วกันทั้งสองคนถึงจะไม่มีเรื่อง เท่านั้นแหละ ทั้งคำทั้งดีทั้งด่า เกิดมาไม่เคย คบคิดกันขนาดนี้เลย พี่นี่ต้องกระเจกแล้ว คิดว่าถ้าปล่อยให้ลอยนวลไปนี่ไม่ใช่คนแล้ว แต่ก่อน หนักนึกเบาหน่อยเรายังให้อภัย ว่า เธอเป็นพ่อ เป็นสามี แต่นี่มันเห็นคนอื่นดีกว่าเรา ทำเราได้ ถึงขนาดนี้ ...ไปเลย ไปคนเดียว ขับรถไปแจ้งความเลย ดำรวจพาไปโรงพยาบาล ทำแผล เอา ใบความเห็นแพทย์ยื่นประกอบไปเลย ทนมากแล้ว"

4. การฆ่าสามี

โดยทั่วไป การฆ่าสามี เป็นสิ่งสุดท้ายที่ภรรยาคิดจะทำ ในบางรายที่ถูกทรมาน อารมณ์เสีย จนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล หรือกลายเป็นความเจ็บป่วยเรื้อรัง ที่ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ ก็ยังไม่พบว่ามีความต้องการฆ่าสามีผู้ทำให้ตนเองได้รับความเจ็บปวด และทรมาน ความโกรธ ความน้อยใจ ความขมขื่นและความเคียดแค้น ต่อการกระทำของสามี อาจทำให้ภรรยาเกลียดชัง สามีแต่ก็มีได้มากพอที่จะคิดฆ่าสามี จากการศึกษาพบว่ามูลเหตุจูงใจในการฆ่าสามีที่สำคัญที่สุด

คือการต่อสู้เพื่อป้องกันตัว เนื่องจากการทำร้ายร่างกายนั้นรุนแรงขึ้น และมีที่ท่าจะดำเนินต่อไปเรื่อยๆ โดยก่อนจะมีเหตุการณ์ฆ่าสามี ครอบครัวจะมีบรรยากาศของความตึงเครียดหรือมีปัญหาต่างๆ ดังเช่นที่เคยเป็นมา ปฏิกริยาที่ทั้งสามีภรรยามีต่อกัน ก็คือการมีปากเสียงกัน การกระทำสุดท้ายของสามีก่อนเกิดเหตุก็คือ การคว้า ทำทาบ และตบตี ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะรุนแรงมากขึ้นมากขึ้น ตามลำดับ จนในที่สุดสามีบันดาลโทสะ และกระทำทารุณกรรมมากขึ้นอีก จนภรรยาไม่สามารถทนได้ จึงได้ต่อสู้ป้องกันตัว โดยไม่คาดคิดว่าจะทำให้สามีถึงแก่ชีวิต เช่นในกรณีของการฆ่าสามีที่เกิดจากการที่สามีเมา ไม่ยอมให้ภรรยาออกไปทำงาน ถ้าไม่มีเงินผ่อนส่ง รถจักรยานยนต์ ภรรยาพยายามเลี่ยงหนีจากเหตุการณ์พร้อมทั้งคว้ามิดมาถือไว้ เพื่อขอให้สามีกลัว แต่ถูกสามีทำร้าย จนมิดหล่นจากมือแล้วทำร้ายอีก ภรรยาคว้ามิดเล่มใหม่มาถือ แล้ววิ่งหนีไปหยุดห่างจากที่เดิม แล้วขอให้สามีหยุดอีกครั้ง สามีวิ่งเข้ามาทำร้ายซ้ำอีก ภรรยาวิ่งหนีไปอีกครึ่ง สามีวิ่งตามโดยถือ ท่อนไม้เพื่อตีภรรยา เมื่อถึงตัวภรรยา ก็ตีเต็มแรง ภรรยาหลบ สามีเซ แล้วปล่อยไม้ทิ้งตรงเข้าชก ต่อยไปหน้า ภรรยาจับคอเสื้อแล้วบอกให้หยุด สามีไม่หยุด ภรรยาใช้มิดจ้วงแทง 1 ครั้ง สามียังใช้มือตอยและหัวเข่ากระแทก ภรรยาเข้าประครอง แล้ววานให้เพื่อนบ้านนำส่งโรงพยาบาล ส่วนตัวเองคิดว่าจะไปยืมเงินมาเป็นค่ารักษาพยาบาลสามี โดยไม่ทราบว่ามีมิดตายเสียแล้ว ขณะให้สัมภาษณ์ภรรยาคิดว่าตนเองรู้สึกตกใจ และหวาดกลัวมาก ถ้าเป็นไปได้ที่จะกลับไปอยู่ยังสถานการณ์ขณะนั้น ภรรยาคิดว่าคงจะไม่ทำ เพราะตนเองก็ยังคงรักสามีอยู่ ไม่เคยคิดอาฆาตหรือคิดฆ่าสามีมาก่อนเลย ความรู้สึกในขณะนี้คือ เสียใจมากที่ได้ฆ่าสามี ขณะที่เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ภรรยากำลังอยู่ในระหว่างดำเนินคดีโดยถูกขังอยู่ที่เรือนจำสมุทรสาคร ตอนหนึ่งภรรยาได้เล่าเรื่องขณะเกิดการทำร้ายสามีตนเองว่า

"วันที่เกิดเรื่อง หนูก็ไม่ได้คิดว่าจะเป็นอย่างนี้ เข้ามาก็บอกเขาดีๆ ให้ไปส่ง เขาก็หาเรื่อง หนู หนูก็เอามิดมาถือไว้ก็จะขู่เท่านั้น ไม่ฟังเสียง หนูหนีก็แล้ว ก็ยังตามมาตีหนูอีก หนูหนีจนทนเจ็บไม่ไหว บอกให้หยุด ก็ไม่หยุด วัชเคียวหนูไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ ว่าแทงเขาตอนไหน ตอนแทงเขายังขึ้นเข่าอยู่นะ หนูก็เลยตะโกนบอกให้(เพื่อนบ้าน) พาเขาไปโรงพยาบาล หนูจะไปยืมดั่งค์คนที่โรงงานเป็นค่าฯ...ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเขาตาย...แต่นึกอยู่ว่าเขาต้องเจ็บมาก เจ็บแน่ นี่ถ้าหนูไม่มีมิด หนูก็คงไม่แทงเขา...ถ้าหนูไม่ทำเขา เขาก็คงจะยังไม่ตาย...ถ้าหนูไม่ทำเขา ถูกก็ไม่ต้องไปอยู่กับคนอื่น หนูก็ไม่ต้องติดคุก ถ้ารู้ว่าเป็นอย่างนี้ ให้เขาตีหนูให้ตายยังจะดีกว่า"

หรือในรายของนาง ผู้ต้องหาฆ่าสามีตายโดยการใช้ไม้ตีที่ศีรษะ จนสามีถึงแก่ความตาย ได้เล่าถึงเหตุการณ์ก่อนการฆ่าสามี และความรู้สึกหลังจากเกิดเหตุการณ์ว่า

"มานี้ มาทุกวัน แล้วแต่มามากมาน้อย มาแล้วก็ต้องค่าว่าเรา ค... ก... ท.....ง จะไปอยู่กับคนนั้น คนนี้ เราก็บอกว่า เออเน เรนเป็นคนค้าคนขาย เราก็ต้องพูด พูดดี เราก็ตอบ พูดร้ายเราก็ต้องตอบ ไม่ฟัง ทะเลาะกันทีไร ก็ถึงมีคดถึงไม้ทุกทีมามา พี่กลับไปแล้ว ก็มาเตะ ให้ลุกขึ้น พี่ก็ลุกขึ้นมา ก็ทะเลาะกัน เขาก็เดินลงไปข้างล่าง ไปขว้างโน่น ปานี้ หนูก็ตามลงไป บอกเขาว่าให้หยุด มันคึกมากแล้วอาเขา เขาก็เดินไปลากไม้ค้ำยันแผงมาตีหนู ดีทีแรก ไม่ถูก ก็ตีซ้ำอีก พี่ก็แย้งไม่มาถือ ก็ถลันเข้ามาจะตบพี่ พี่ก็ไม่ได้หนีเลย ความตกใจก็ซัดไม้ตอบไป เรียกว่าหลับหูหลับตาเหวี่ยง ได้ยินเสียงโพละ ไอ้เราก็ใจหาย รู้อีกทีเห็นเขานอนอยู่ เรียกลูกบอกให้ไปบอกลุงใหญ่ ว่าแม่ตีพ่อสลบ พาพ่อไปนอนมัยหน่อย พี่ก็เอาผ้ามาชุบน้ำเช็ดหน้า ลูกก็ไม่มีแผลอะไร ยังนึกว่าสลบไป ไปหาหมอก็คงดีขึ้น พอพี่เขามา เขาก็บอกว่า ดายแล้ว เท่านั้นแหละ ดินมืออ่อน เย็นไปทั้งตัว นึกถึงแต่ลูก ..."

การฆ่าสามี เป็นพฤติกรรมที่ภรรยาทำได้ตั้งใจ หรือจงใจให้เกิดขึ้น ภรรยาเป็นผู้ที่มีได้คาดคิดมาก่อนว่าการกระทำของตนจะทำให้สามีตาย ผลที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อภรรยา ยิ่งกว่าการถูกทำร้ายร่างกายเสียอีก กล่าวคือภรรยาจะรู้สึกว่าคุณทำผิดอย่างมหันต์ ความผิดที่ตนก่อขึ้นส่งผลร้ายแรงกับลูกๆ ซึ่งยังพึ่งตนเองไม่ได้ ทั้งยังทำให้ลูกๆ ได้รับความอับอาย เป็นปมด้อยต่อลูกที่กำพร้าพ่อ และแม่กำลังถูกจำขัง ภรรยาที่ตกเป็นผู้ต้องหากรณีฆ่าสามีคิดว่า ถ้าเป็นไปได้ สิ่งที่เราจะกระทำในตอนนี้คือ อดทนอยู่กับสภาพการถูกทำร้ายร่างกาย หรือหนีไปเสียจากสามีจะเป็นการดีที่สุด

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาในบทที่ 4 ทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าของภรรยาผู้เคยอยู่ในเหตุการณ์การทำร้ายร่างกายจากสามีมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากประสบการณ์ตรงที่ภรรยาผู้เคยตกเป็นเหยื่อของการกระทำทารุณกรรมเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่าตลอดเวลาที่ภรรยาตกอยู่ในภาวะการทำร้ายร่างกายซ้ำ นอกจากภรรยาจะต้องใช้ความสามารถส่วนตัวของเธอในความพยายามหลีกเลี่ยงหนีออกจากภาวะการทำร้ายร่างกายแล้ว ยังเป็นที่น่าเวทนาว่าภรรยาจะต้องใช้ความพยายามนี้แต่เพียงลำพัง สังคม ชุมชน ที่เป็นบริบททางสังคมของภรรยา มักจะละเลยเพิกเฉยในการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ เนื่องจากความเชื่อที่ว่า การทำร้ายร่างกายภรรยาเป็น ความผิดความเมียที่บุคคลภายนอกไม่ควรก้าวล่วงเข้าไปในอาณาเขตส่วนตัวของครอบครัว และการทำร้ายร่างกายภรรยาเป็นเรื่องของ "ลึนกับพื้น" ซึ่งเป็นเรื่องปกปิดธรรมดาที่ต้องเกิดขึ้นในภาวะการครองคู่ และจะยุติลงได้เอง อาจเนื่องมาจากความเชื่อเหล่านี้ที่ทำให้ขาดแคลนหน่วยงานหรือองค์กรทางสังคมที่มีบทบาทในการสร้างกระบวนการทางสังคมอื่นๆ เช่นการสนับสนุน การแทรกแซง หรือการสร้างแรงกดดันทางสังคม เพื่อเป็นการช่วยเหลือภรรยาผู้เบียดเบียน การที่ภรรยาต้องใช้

ความพยายามในการแก้ไขปัญหาตามลำพังโดยปราศจากความช่วยเหลือ หรือการสนับสนุนจากสังคม ทำให้ในบางครั้งการแก้ปัญหาทำได้อย่างไม่ถูกต้อง หรือล่าช้าจนทำให้ปัญหาการกระทำรุนแรงต่อภรรยาชายถูกละเลยใหญ่โตและจบลงด้วยภาวะที่ไม่พึงปรารถนา ถ้าตราบไคสังคมยังมองว่าการทุบตีภรรยาเป็นความผิดความเมื่อยที่ผู้อื่นไม่ควรก้าวก่าย ผลร้ายที่สะท้อนสู่สังคมก็จะเกิดเหตุการณ์สาหัสเกินแก้ ดังนั้นควรจะได้มีความพยายามใหม่ในการเปลี่ยนมุมมองปัญหาการทำร้ายร่างกายภรรยาเสียใหม่ว่า ในแท้ที่จริงแล้วการทำร้ายร่างกายภรรยามีใช่ปัญหาความผิด หรือปัญหาส่วนตัว แต่เป็นปัญหาอาชญากรรมที่มีผลสะท้อนกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การกระทำรุนแรงในครอบครัว การศึกษาการทำร้ายร่างกายภรรยา มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการการเกิดความรุนแรงในครอบครัว เงื่อนไขที่ทำให้ความรุนแรงนี้ยังคงอยู่ในครอบครัว และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจในการยุติความรุนแรงในครอบครัว ภายใต้กรอบความคิดที่ว่า การเริ่มต้นการกระทำรุนแรงมีปัจจัยที่นำมาสู่ความรุนแรงคือ ถ้าสามีได้รับการเรียนรู้ และรับการใช้ความรุนแรงมาใช้ในชีวิตสมรส โดยภรรยาเป็นผู้ยึดมั่นในประเพณี และมีความเชื่อดั้งเดิมสูงเรื่องชีวิตคู่ และมีความคาดหวังในชีวิตสูง ประกอบกับครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีความเป็นส่วนตัวสูง รวมทั้งปฏิกิริยาทางลบต่อการกระทำรุนแรงทางสังคมมีน้อย โดยเฉพาะหากทรัพยากรในครอบครัวมีน้อย เมื่อนั้นความรุนแรงจะเกิดขึ้น และการยุติการกระทำรุนแรงในครั้งแรก ขึ้นอยู่กับการเปิดเผยความรุนแรงครั้งแรกต่อบุคคลที่สามของภรรยา การดำรงอยู่ของการกระทำรุนแรงขึ้นอยู่กับการปฏิสัมพันธ์ของสามีภรรยา ที่เป็นไปตามวงจรการกระทำรุนแรง (cycle of abuse) การขาดการสนับสนุนทางสังคม และการด้อยค่าของกลุ่มสังคมเรื่องความมั่นคงในชีวิตสมรส และท้ายที่สุดการตัดสินใจยุติความรุนแรงจะขึ้นอยู่กับการบริบททางสังคมของบุคคลที่ภรรยาหวังใจ และการสนับสนุนทางสังคมที่ภรรยาได้รับ ประกอบกับมโนทัศน์แห่งตนของภรรยา โดยในการศึกษาการยุติความรุนแรงนี้ จะศึกษาเรื่องรูปแบบในการกระทำยุติความรุนแรงด้วย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ได้รับการช่วยเหลือเข้ารับการพักพิงจากบ้านพักฉุกเฉิน ผู้เข้ารับคำปรึกษาปัญหาการถูกสามีทุบตีหรือทารุณกรรมจากมูลนิธิเพื่อนหญิง และหญิงที่ต้องโทษข้อหาฆ่าสามีจากมูลเหตุการถูกสามีทำร้ายร่างกาย จำนวนรวมทั้งสิ้น 14 คน นอกจากนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้ศึกษาจึงได้สัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ร่วมด้วย ได้แก่ สามี บิดา มารดา และญาติของสามี บิดา มารดาและญาติของภรรยาและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ และผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนนักสังคมสงเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องกับการให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษา

การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการเลือกเชิงทฤษฎีในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยจะไม่มีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า แต่จะใช้หลักของการเลือกผู้ให้ข้อมูลรายแรกที่มีความเต็มใจให้ข้อมูล จากนั้นจะเลือกผู้ให้ข้อมูลรายต่อไปที่มีความ

แตกต่างระหว่างกลุ่มมโนทัศน์ ไปจนมั่นใจว่าปรากฏการแบบแผนต่างของกลุ่มมโนทัศน์เกิดขึ้นซ้ำๆ กัน และไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นอีก (Theoretical Saturation) จึงยุติการสัมภาษณ์

การปฏิบัติงานภาคสนาม ในส่วนที่เป็นการสัมภาษณ์ภรรยาผู้เคยถูกทุบตีมาก่อน ภรรยาเต็มใจให้ความร่วมมือดีมาก ในบางที่เช่นที่มูลนิธิเพื่อนหญิง และบ้านพักฉุกเฉิน ได้รับความกรุณาและเอื้อเฟื้ออย่างดียิ่งในการอนุเคราะห์เรื่องการติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์และการใช้สถานที่ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความยินดีและเต็มใจที่จะให้สัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามในภรรยาบางรายที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี การสัมภาษณ์จะเป็นไปอย่างลำบาก เนื่องจากการเข้าเยี่ยมต้องทำตามกฎของเรือนจำ แต่อย่างไรก็ดี จากความพยายามใช้เวลาในระหว่างการเดินทางมารออยู่ที่ศาลเพื่อพิจารณาไต่สวนคดี การสัมภาษณ์ผ่านลูกกรงก็สำเร็จลงในเวลา 3 ครั้งในรายที่ 1 และ 2 ครั้งในรายที่ 2 ความยุ่งยากอยู่ที่การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากต้องเดินทางไปสัมภาษณ์ที่ภูมิลำเนาเดิมที่ผู้ให้ข้อมูลหลักอยู่ร่วมกับสามี ระยะทางที่ไกลและทุรกันดารในบางที่ ยังดูเป็นปัญหาน้อยมากถ้าเทียบกับปฏิกิริยาในทางลบ และความโกรธเคืองไม่พอใจ ไม่เต็มใจให้ข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง โชคดีที่ผู้ศึกษาได้รับความเอื้อเฟื้ออย่างดียิ่งจากเพื่อนนิสิตปริญญาเอกด้วยกันท่านหนึ่ง ในการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลเกือบทุกครั้ง ด้วยคุณสมบัติบางประการของเธอทำให้อุปสรรคเรื่องระยะทาง ความทุรกันดาร ความไม่สะดวกและความไม่เต็มใจให้ข้อมูลค่อนข้างคลายไปในทางที่ดี เป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ช่วงระยะของการอยู่กันฉันท์สามีภรรยาต่อการเกิดเหตุการณ์กระทำรุนแรงจะมีช่วงเวลายาวนานแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 3 - 6 เดือน ไปจนถึง 20 ปี หลังแต่งงาน ดังนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่า การกระทำรุนแรงต่อภรรยามักเกิดในช่วงระยะเวลาใด แต่ส่วนใหญ่แล้วจุดเริ่มต้นของการเกิดความรุนแรงจะเริ่มขึ้นจากการเผชิญปัญหาของครอบครัว ยิ่งถ้าครอบครัวนั้นมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีทรัพยากรในครอบครัวน้อย และมีปฏิสัมพันธ์สังคมภายนอกน้อย ก็จะทำให้ทางออกในการแก้ไขปัญหาอยู่ในวงจำกัด ครอบครัวก็จะสะสมบรรยากาศของความเครียดไว้มากจนกระทั่งทั้งสามีภรรยาจะแสดงออกด้วยการมีปากเสียงกัน ปฏิกริยาในทางลบที่ต่างฝ่ายต่างมีต่อกันจะได้รับการสนับสนุนมากขึ้น เมื่อสามีควบคุมสติอารมณ์ไม่อยู่ เกิดทุบตีภรรยาขึ้น ซึ่งในกรณีนี้อาจมีแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็ไม่เสมอไป

ในการทุบตีครั้งแรกที่เกิดขึ้น ภรรยาส่วนใหญ่จะรู้สึกตกใจ เนื่องจากไม่คาดคิดว่าสาเหตุของการมีปากเสียงหรือสถานการณ์ความขัดแย้งในขณะนั้น จะก่อให้เกิดความรุนแรงถึงขั้นตบตี

ขึ้นมาได้ อย่างไรก็ดี ภรรยาบางรายมักจะลงโทษตัวเองว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมให้เกิดการทุบตี ในขณะที่สามีจะรู้สึกสับสนและขัดแย้งในบทบาทของตนเองว่าควรเป็นผู้ทุบตีภรรยาหรือผู้ปกครองภรรยา ทำให้พบว่าหลังจากการทุบตีครั้งแรก สามีจะมีท่าทีสำนึกผิดและมีพฤติกรรมที่ทำให้ภรรยาหายจากอารมณ์หวาดกลัวและรังเกียจสามี พฤติกรรมการแสดงออกหลังการคบตีครั้งแรกของสามีจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ภรรยาเกิดความมั่นใจในความคิดของตนเองที่ว่า การทุบตีครั้งแรกเป็นการลืมหืมไปชั่วขณะ ขณะนี้สามีได้รู้สำนึก และชิงชังรังเกียจพฤติกรรมที่แสดงออกไปเพราะความลืมหืม ตัวต่อไปสามีก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ประกอบกับลักษณะหรือคุณสมบัติส่วนตัวบางอย่างของภรรยา การกระทำรุนแรงจะไม่เกิดขึ้นในครอบครัวอีกแล้ว

จากความเชื่อมั่นเหล่านี้ ทำให้ภรรยาส่วนใหญ่จะไม่เปิดเผยเรื่องราวการทุบตีครั้งแรกนี้ต่อบุคคลที่สาม ซึ่งเป็นที่น่าเสียดาย เนื่องจากถ้าภรรยาเปิดเผยเรื่องนี้กับบุคคลที่สามที่อิทธิพลต่อสามี การเปิดเผยขึ้นก็จะเป็นแรงกดดันทางสังคม ในขณะที่สามีกำลังสับสนในบทบาทของตนเอง ปฏิกริยาในทางลบที่บุคคลที่สามมีต่อพฤติกรรมทุบตีของสามีจะทำให้สามีรู้สึกว่าเขาเองกำลังถูกลงโทษจากสังคม พฤติกรรมทุบตีภรรยาไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้อง เป็นเรื่องนอกเหนือความคาดหวังของสังคม ดังนั้นสิ่งที่พบจากการศึกษาก็คือการเปิดเผยเรื่องราวหรือความรุนแรงในการทุบตีครั้งแรกต่อบุคคลที่สาม จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการยุติความรุนแรงได้ในครั้งแรกที่เกิดการกระทำรุนแรงต่อภรรยา

ในทางตรงกันข้ามถ้าสามีผู้ทำร้ายร่างกายภรรยาไม่ได้รับการลงโทษจากสังคม ทั้งยังได้รับสิ่งที่เหมือนแรงเสริมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการให้อภัยของภรรยา การยอมรับในสังคมที่ยังคงอยู่เหมือนเดิม สามีก็บิดเบือนความเป็นจริงและเชื่อว่าพฤติกรรมทุบตีภรรยาเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ตนจะทำได้ ดังนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้งต่อมา ปฏิกริยาที่สามีแสดงออกเพื่อตอบสนองความเครียดของตนและถือว่าการให้บทเรียนแก่ภรรยา ก็จะแสดงออกโดยการทุบตีภรรยาอีกครั้งต่อมา

หลังจากการทำร้ายร่างกายครั้งที่สอง ทั้งสามีและภรรยาที่จะเข้าสู่ช่วงของการกระทำรุนแรงซ้ำต่อไปเรื่อยๆ โดยหลังจากที่เริ่มเกิดความตึงเครียด สามีภรรยาก็จะเริ่มมีปากเสียง ซึ่งในช่วงหลังๆ อาจไม่มีปากเสียงเลยก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี ก็จะจบลงด้วยการทำร้ายกันอย่างรุนแรงและการสำนึกผิด

ด้วยเหตุที่หลังจากภาวะที่เป็นการทำร้ายกันอย่างรุนแรงมักจะตามมาด้วยภาวะของความรักและสำนึกผิดนี้เองที่นำไปสู่วงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำ เนื่องจากเป็นภาวะที่สามีซึ่งเป็นผู้ทำร้ายแสดงออกถึงความสำนึกผิดที่ได้ทำรุนแรงไปแล้ว ทำให้ทั้งสามีภรรยาเข้าสู่การปรองดองคืนดี กลับมาสู่ความรักอันหวานชื่นของผู้ทุบตีและผู้ถูกทุบตีอีกครั้ง ความสุขหลังการคืนดีมีผล

ทำให้ภรรยาผู้ถูกทรมานขี้ขลาดหรือบิดเบือนปัญหาการทรมานไม่คิดปลื้มตัวออกจากความสัมพันธ์
เชิงรุนแรงนี้ และการทรมานที่ตามมาด้วยการแสดงความรักนี้เองที่ทำให้ภรรยาผู้ถูกกระทำรุนแรงตก
อยู่ภายใต้อิทธิพลของสามี และถูกกระทำรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ซึ่งวงจรของการกระทำรุนแรงซ้ำนี้ อาจจะแสดงให้เห็นในรูปแบบภูมิได้ดังนี้คือ เมื่อ
วงจรของความรุนแรงซ้ำเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า สิ่งที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดในวงจรการกระทำ
รุนแรงซ้ำ ก็คือ การเพิ่มขึ้นของระดับความรุนแรงของการทำร้าย และความถี่ในการกระทำรุนแรง
ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จะทำให้ภรรยาเริ่มมองเห็นว่า การทำร้ายร่างกายเป็นลักษณะผิดปกติในความ
สัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบกับภรรยาจะเริ่มรู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่นในลักษณะหรือคุณสมบัติ
ส่วนตัวบางอย่าง ที่เธอคิดว่าจะทำให้สามียุติการทำร้ายร่างกายได้ ทั้งยังรู้สึกว่าการ
ทำร้ายร่างกายอาจเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ โดยที่เธอไม่สามารถทำนายหรือคาดการณ์ช่วงเวลาและระดับ
ความรุนแรงได้ เมื่อมาถึงสภาวะนี้ภรรยาจะเริ่มคิดถึงการปลื้มตัวหรือหลบหนีออกไปจากเหตุการณ์
การทำร้ายร่างกายจากสามี

ไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับภรรยาเลย การปลื้มตัวไปจากการกระทำรุนแรงของสามีก็คือการ
ละทิ้งกับสามีอย่างถาวร ซึ่งต้องแลกกับบางสิ่งที่เป็นความหวาดกลัวและความไม่แน่นอนในชีวิต
เช่น การสูญเสียสถานภาพในสังคม การสูญเสียศักดิ์ศรีและแนวทางการดำเนินชีวิต ความไม่มั่นคง
ในชีวิตของตนเองและลูก ความไม่ปลอดภัยในการอยู่ตามลำพัง และที่สำคัญที่สุดก็คือการละทิ้ง
ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทของภรรยาและแม่ที่ดี ซึ่งอาจมีผลให้ภรรยาถูกประทับตราจากสาธารณ
ชนว่าเป็นต้นเหตุของการทำให้ครอบครัวแตกแยกล้มเหลว ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องผิดปกติที่จะพบว่า
ทุกๆ ที่ดูเหมือนภรรยาที่ถูกทรมานเป็นคนอ่อนแอ ขอมงานอยู่กับการถูกทรมานมาเป็นเวลานาน
แต่แล้ววันหนึ่งภราก็สามารถปลื้มตัวออกจากเหตุการณ์นั้นได้ เนื่องจากภรรยาต้องใช้เวลานาน
ในการ “เตรียมตัว”

อย่างไรก็ดี ภาพของการยุติความรุนแรงจะเป็นภาพที่เต็มไปด้วยความขมขื่นปวดร้าว
ไม่ว่าจะยุติความรุนแรงโดยวิธีใด เนื่องจากยังไม่พบว่ามีสามีคนใดยุติการทรมานภรรยาได้ด้วย
การตัดสินใจหยุดพฤติกรรมทารุณกรรมของตน ดังนั้นการยุติการทรมานของภรรยาจึงเป็นความ
พยายามอย่างสูงสุดของภรรยาที่จะหาทางออกเพื่อให้ตนพ้นสภาพการถูกสามีทรมาน โดยทั่วไปการ
ยุติความรุนแรงของภรรยาไทยจะกระทำใน 4 รูปแบบ การหลบหนีออกจากครอบครัว การ
พึ่งพากฎหมาย การสร้างแรงกดดันทางสังคมให้แก่สามี และท้ายที่สุดคือ การฆ่าสามี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระทำรุนแรงต่อภรานั้น ไม่ว่าจะมองจากมุมใดก็จะพบว่าไม่มี
ความชอบธรรมในการกระทำแม้แต่น้อย ถ้าเป็นพฤติกรรมที่บุคคลคู่สัมพันธ์มิใช่สามีภรรยา ก็
จะถือเป็นการกระทำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นอาชญากรรมที่ต้องมีโทษตามกฎหมาย ยิ่งถ้า

มองในแง่ของพุทธศาสนา การทำร้ายร่างกายภรรยาไม่ควรจะได้รับการยอมรับเลยแม้แต่น้อย เนื่องจากการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ให้ตกอยู่ภายใต้ความทุกข์ทรมาน นอกจากนั้นในความเชื่อหลายๆ อย่างที่ผู้วิจัยคิดว่าควรจะได้รับการแก้ไขในสังคมไทย ได้แก่การมองครอบครัวในเชิงอุดมการณ์ว่า ครอบครัวควรจะเป็นองค์กรทางสังคมที่เต็มไปด้วยสมาชิกในครอบครัวอย่างสมบูรณ์คือ พ่อ แม่ ลูก การที่ขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปจะทำให้ครอบครัวแตกแยก และเกิดปัญหาสังคมได้ ความคิดเช่นนี้ควรจะเปลี่ยนไป เช่นเดียวกับความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตการแต่งงานของผู้หญิงไทยที่ว่า การแต่งงานเป็นการร่วมหุ้น เป็นการลงทุนด้วยชีวิตทั้งชีวิต การหย่าร้างถือเป็นบาปอย่างมหันต์ที่ต้องได้รับการประณามจากสังคม และความเชื่อประการสำคัญที่ควรจะเปลี่ยนไปก็คือ ความเชื่อที่ว่ารูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวเป็นแบบแผนปกติของชีวิตสมรส

จากข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่าความเชื่อต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นล้วนแต่เป็นพันธนาการให้ภรรยาต้องยอมรับและทนอยู่ในภาวะถูกทุบตี ข่มเหงจากคนที่ตนรัก เมื่อใดที่มุมมองของสังคมเปลี่ยนไปว่าโครงสร้างของครอบครัวที่สมบูรณ์นั้น ถ้ามีพร้อมพ่อแม่ลูก ก็จะเป็นเรื่องดี แต่ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โครงสร้างของครอบครัวแบบอื่นๆ ก็น่าจะเป็นที่รับได้ในสังคมไทย และครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นเหตุทำให้เกิดปัญหาสังคมแต่ประการใด ความสงบความราบรื่นเกิดขึ้นได้ในโครงสร้างครอบครัวทุกรูปแบบ และเมื่อใดที่ความเชื่อว่าชีวิตแต่งงานเป็นความสมบูรณ์แบบในชีวิตของผู้หญิงเปลี่ยนไปเป็นการยอมรับว่าการหย่าร้างก็เป็นแบบแผนหนึ่งของชีวิตแต่งงาน และการที่ไม่สามารถประคับประคองชีวิตสมรสไว้ได้ เนื่องมาจากเหตุผลมากมายหลายประการที่มีได้ขึ้นอยู่กับความอดทนของภรรยาแต่เพียงประการเดียว และประการสำคัญภรรยาต้องได้รับการกระตุ้นให้ตระหนักรู้ถึงสิทธิเหนือร่างกาย เพื่อให้เกิดความสำนึกว่า การทำร้ายร่างกายเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยการเปลี่ยนความเชื่อที่ว่า สามีภรรยาเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือสามีมีสิทธิอันชอบธรรมทุกประการ เหนือภรรยาหรือภรรยาเป็นทรัพย์สินของสามี เมื่อใดที่ความเชื่อเหล่านี้เปลี่ยนไป การยอมรับยอมทนอยู่ในสภาพการถูกทำร้ายร่างกายจากสามีน่าจะน้อยลงเช่นกัน

จากข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอรวบรวมเพื่อเสนอไว้เป็นหัวข้อสรุปเชิงทฤษฎี ในลำดับต่อไป

ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

หัวข้อที่จะพูดถึงต่อไปนี้เป็นข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ หัวข้อสรุปบางข้ออาจใช้อธิบายปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงต่อภรรยาของภรรยาได้ในวงกว้าง และน่าจะมีความสำคัญต่อการมองปรากฏการณ์การทำร้ายร่างกายภรรยาในสังคมไทยด้วย

1. ในแง่การให้ความหมายของคำว่า “การกระทำรุนแรงต่อภรรยา” ในสังคมไทยนั้น การให้ความหมายจะมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับปัจจัย หรือบริบทของการเกิดเหตุการณ์หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุ สถานการณ์ที่นำไปสู่การทรมาน สถานที่ที่เกิดและการมีส่วนร่วมกระต้นของภรรยา ตัวอย่างเช่น ในพฤติกรรมที่มีระดับความรุนแรงเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การตบหน้า ถ้ากระทำด้วยสาเหตุของความโมโหจากการมีปากเสียง และภรรยารู้สึกว่าตนก็มีส่วนกระต้นให้เกิดด้วยการด่าว่า หรือพฤติกรรมอื่นๆ ภรรยาก็จะไม่รู้สึว่าการตบหน้านั้นเป็นการกระทำรุนแรง แต่ถ้าการตบหน้ามาจากสาเหตุที่สามมีเหตุอื่น ภรรยาจะให้ความหมายว่า การกระทำนั้นเป็นการกระทำรุนแรง และถ้าการกระทำรุนแรงนั้นทำต่อหน้าเหตุอื่น ภรรยาก็จะให้ความหมายว่าเป็นการกระทำที่จัดว่าเป็นการกระทำรุนแรงที่มีระดับความรุนแรงสูงมาก จากความหลากหลายในการให้ความหมายเช่นนี้ จึงต้องให้ความสำคัญกับบทบาทและเงื่อนไขของการวัดความรุนแรงของการทำร้ายร่างกายภรรยา

2. การเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยา ไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายได้จากช่วงระยะเวลาที่อยู่กินด้วยกันก่อนการเกิดเหตุการณ์ กล่าวคือการทำร้ายร่างกายภรรยาอาจเกิดได้ทุกช่วง ของชีวิตคู่ จากการศึกษพบว่าอาจเกิดได้ภายในช่วง 1 เดือนหลังการอยู่กินกัน หรือบางคู่อยู่กันมาอย่างราบรื่นถึง 20 ปี ก็อาจเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยาขึ้นได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าสิ่งที่พอจะทำนายการเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยาได้ก็คือ แบบแผนความสัมพันธ์ในทางลบของสามี และภรรยา เช่น

2.1 การมีปากเสียงระหว่างสามีและภรรยา การสะสมความเครียดในครอบครัวมาเป็นระยะเวลานาน โดยไม่มีการแก้ไขสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดปากเสียงกันขึ้น

2.2 การขัดขวางให้กระทำในสิ่งที่เป็นความต้องการของคู่สัมพันธ์ แต่มิใช่ความต้องการของตนเอง

2.3 การขาดเครือข่ายทางสังคม เช่น ญาติ เพื่อน และองค์กรทางสังคม ทำให้ความตึงเครียดที่มีอยู่ไม่มีทางออกอื่นใดในการลดระดับลง ดังนั้นการป้องกันการทำร้ายร่างกายภรรยา

อาจทำได้โดยการป้องกันมิให้ครอบครัวอยู่ในสภาวะเครียดสะสมจากปัญหาต่างๆ และการใช้การศึกษากับสมาชิกในครอบครัวทุกคน ในแบบแผนของการเกิดความรุนแรง ที่จะป้องกันได้โดยการลดความกดดันต่างๆ ที่จะเสริมให้ความเครียดถูกกลืนเป็นการทำร้ายร่างกาย เช่น หลีกเลี่ยงการกระทำที่คู่สัมพันธ์ไม่ยินยอมหรือสมัครใจทำ หรือเมื่อเกิดการมีปากเสียงขึ้น คู่สัมพันธ์ทั้งสามีและภรรยาต้องหลีกเลี่ยงหรือชะลอ หรือหยุดพฤติกรรมที่เป็นการทำทนายให้เกิดการใช้กำลังทำร้ายร่างกาย

3. การเกิดการกระทำรุนแรงซ้ำ จากการศึกษพบว่า เงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระทำรุนแรงซ้ำได้แก่

3.1 การยอมรับของภรรยาขณะเกิดการทำร้ายร่างกายครั้งแรก ซึ่งเกิดจากการตีความในทางบวกต่อการทุบตีครั้งแรกของสามีว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการลืมตัวจากโทสะจากแอลกอฮอล์

3.2 การเปิดเผยการกระทำรุนแรงครั้งแรกต่อบุคคลที่สาม เนื่องจากขณะเกิดการกระทำรุนแรงครั้งแรก สามีส่วนใหญ่จะรู้สึกไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนเองทำขึ้นถูกต้องหรือไม่ ความสับสนและขัดแย้งในบทบาทของสามี เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมถ้ามีแรงกดดันทางสังคมในทางลบ สามีก็จะไม่กระทำรุนแรงอีก แต่ถ้าช่วงเวลานี้ผ่านไปโดยมีการให้อภัยและการปกปิดการกระทำรุนแรงของภรรยาเป็นแรงเสริมสำคัญ สามีก็จะเกิดความรู้สึกแน่ใจว่าเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ได้กระทำรุนแรงต่อภรรยา และมีแนวโน้มที่จะกระทำรุนแรงซ้ำในครั้งต่อมาอีก

3.4 วิธีการที่ภรรยาเลือกใช้ในการพยายามถอนตัวจากเหตุการณ์เป็นวิธีการที่ไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ เช่นการหลีกเลี่ยงการทุบตี จะพบว่ถึงแม้ภรรยาจะหลีกเลี่ยงการทุบตีอย่างไร ผลก็คือภรรยาต้องถูกทำร้ายร่างกายอยู่ดี เพียงแต่ผลที่เกิดจากการทุบตี อาจแตกต่างกันออกไป ส่วนสาเหตุที่ภรรยามักเลือกใช้วิธีนี้ก็เพราะยังขาดช่องทางในการเลือกวิธีแก้ปัญหาแบบอื่นๆ อาจเป็นเพราะไม่รู้ช่องทางหรือไม่อยากเปิดเผยเนื่องจากความอาย จึงทำให้ภรรยาต้องยอมจำนนอยู่กับการกระทำรุนแรงซ้ำระยะหนึ่ง

3.5 วงจรของการทารุณกรรมที่เกิดขึ้น จะทำให้ภรรยาขอรับการกระทำรุนแรงซ้ำจากสามี โดยไม่คิดถอนตัวจากเหตุการณ์ จนกว่าความถี่และระดับความรุนแรงจะเพิ่มขึ้นอันทำให้ภรรยาเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายของการทุบตี

4. จากการศึกษา ไม่พบว่ามีวิธีการใดที่จะทำให้สามีที่กระทำรุนแรงซ้ำ ยุติการกระทำรุนแรงซ้ำต่อภรรยาได้โดยการเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการหยุดการกระทำการทุบตีเลย เท่าที่พบคือการยุติการกระทำรุนแรง เป็นกระบวนการที่ภรรยาได้ใช้ความพยายามส่วนตนหาทางออกจาก

เหตุการณ์นั้นด้วยตัวเองอย่างใกล้ชิด กระบวนการยุติความรุนแรงจากการทำร้ายร่างกายซ้ำจากสามีที่พบมากที่สุดคือการหนีออกจากครอบครัวเดิม การพึ่งพากฎหมาย และการยุติการกระทำรุนแรงซ้ำที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อนเลย คือการฆ่าสามี

5. ถึงแม้การเกิดการทำร้ายร่างกายภรรยา จะมีแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่แอลกอฮอล์ก็มีสาเหตุหลักของการทุบตี เช่นเดียวกันกับที่ได้จากการศึกษาไม่พบเลยว่า สามีที่ทุบตีภรรยาเป็นโรคจิตชนิดที่ต้องการให้คู่สมพันธ์ได้รับความเจ็บปวดก่อนมีสัมพันธ์ทางเพศ และในขณะเดียวกันก็ไม่พบว่าภรรยาที่ถูกทุบตีเป็นผู้มีความสุขกับการทุบตีก่อนมีเพศสัมพันธ์

6. การทำร้ายร่างกายภรรยา เป็นการกระทำรุนแรงที่ผู้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงเต็มไปด้วยความจงรักภักดีต่อผู้กระทำการ ถึงแม้การเปิดเผยการกระทำรุนแรงจะขึ้นอยู่กับภรรยา และภรรยาอยู่ในภาวะที่จะเปิดเผยเรื่องราวต่อบุคคลที่สามได้ แต่จากการศึกษาพบว่าภรรยาจะกระทำทุกวิถีทางที่จะปกปิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงซ้ำนี้ไว้ เนื่องจากมีความรู้สึกว่าสามีและภรรยาเป็นบุคคลคนเดียวกันทางประเพณี การเปิดเผยจะทำให้สามีอับอาย ขาดหน้า เลียศักดิ์ศรี และได้รับการดูถูกจากสังคม

7 ภรรยาผู้ตกเป็นเหยื่อของการทุบตี ไม่มีความเชื่อถือในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากบางคนมีประสบการณ์ตรงในการแจ้งความมาแล้ว แต่ไม่ได้รับการช่วยเหลือเท่าที่ควรเป็น

ผลสรุปเพิ่มเติม

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ กับกรอบความคิดที่ผู้วิจัยวางไว้เพื่อเป็นแนวทางการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสังเกต ดังนี้คือ

1. สามีไทยมิได้เลือกใช้ความรุนแรงเพื่อแสดงอำนาจของตนเพียงอย่างเดียว แต่ใช้ความรุนแรงกับภรรยาด้วยความรู้สึกที่ภรรยาเป็นทรัพย์สินส่วนตัว เป็นสิ่งระบอบอารมย์ ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของนักทฤษฎีกลุ่มทฤษฎีแลกเปลี่ยนที่ว่า “ในสังคมอเมริกัน ภาวะปกติในสังคมคือการที่สามี เป็นผู้นำในครอบครัว แต่ถ้าสามีขาดแคลนทรัพยากร เช่น รายได้ สถานะทางสังคม และบุคลิกลักษณะส่วนตัวในการเป็นผู้นำครอบครัว ภรรยาจะเป็นผู้นำในครอบครัว การที่ภรรยาเป็นผู้มีอิทธิพลในครอบครัว สามีเป็นผู้ขาดแคลนทรัพยากรอื่นๆ จึงมักใช้กำลังกายหรือการทำร้ายร่างกายเข้าข่มขู่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอำนาจตามบทบาทและความคาดหวังของสังคม”

2. จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ไม่พบว่ามีกรอบการอธิบายถึงกระบวนการเกิดความรู้ครั้งแรกไว้แต่อย่างใด เพียงแต่ได้ข้อสรุปอย่างกว้างๆว่า “การกระทำรุนแรงจะเกิดขึ้นเมื่อสามิได้รับประสบการณ์การเรียนรู้และรับเอาการใช้ความรุนแรงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ขณะที่ภรรยาเป็นผู้ยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมสูง” แต่จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดข้อค้นพบใหม่ที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการเกิดการกระทำรุนแรงครั้งแรกดังนี้คือ กระบวนการเกิดความรู้ครั้งแรกจะเริ่มขึ้นในสถานการณ์ที่ครอบครัวได้ประสบความเครียดจากสาเหตุต่างๆ กันได้เป็นเวลานาน โดยไม่สามารถลดระดับความเครียดนั้นได้ พฤติกรรมและความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเครียด จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ทั้งสามิและภรรยามีปากมีเสียงกัน และเมื่อควบคุมสติอารมณ์ไม่อยู่ สามิก็จะทำร้ายร่างกายภรรยา

3. ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ภรรยาได้ให้ความหมายของการกระทำรุนแรงแตกต่างกันออกไปตามบุคคล แต่ที่สำคัญคือการให้ความหมายของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับมูลเหตุและบริบทของการเกิดความรู้รุนแรงซึ่งแตกต่างจากแนวความคิดที่วางไว้ ซึ่งการให้ความหมายของการกระทำรุนแรง จะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการทำร้าย ลักษณะของอาการบาดเจ็บที่ได้รับจากการทำร้ายหรือความถี่ในการเกิดขึ้นของการกระทำ

4. เช่นเดียวกับผลการศึกษาที่ผ่านมา ภรรยาจะใช้เวลาอย่างมากในการเตรียมการเพื่อปลิดตัวออกจากสถานการณ์การกระทำรุนแรง และถึงแม้ว่าสังคมไทยจะยังขาดแคลนองค์กรทางสังคมที่จะเป็นที่รองรับหรือให้ที่พักพิงแก่ภรรยาและลูกๆ ผู้หลบหนีออกมาจากครอบครัวเดิม แต่สังคมไทยก็ยังมององค์กรทางศาสนาเป็นทางเลือกที่เพิ่มขึ้นจากสังคมอื่นๆ ทางเลือกที่เพิ่มขึ้นเป็นผลดีในแง่ที่ทำให้ภรรยาไทยมีทางเลือกเพิ่มขึ้นอย่างน้อยอีก 1 ทางเลือก ถึงแม้จะไม่สามารถทำให้ยุติปัญหาได้ แต่ก็จะไม่สามารถทำให้เกิดทางเลือกใหม่ที่มีใช้การมาสามิ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 ที่ผ่านมา รวมทั้งที่ได้เสนอไว้ในบทนี้ด้วย ทำให้ผู้วิจัยคิดว่า เพื่อให้เกิดการเพิ่มคุณค่าของงานวิจัยที่ต่อเนื่องหรืองานวิจัยในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต จึงขอให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็น ความเชื่อของสาธารณชนต่อเรื่องการกระทำรุนแรงต่อภรรยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในบริบททางสังคมของชุมชนที่คนเป็นสมาชิกอยู่

2. ควรมีการศึกษาระดับลึก ถึงความแตกต่างของผู้หญิงกับผู้ชายเกี่ยวกับการกระทำ

รุนแรง และการยอมรับการกระทำรุนแรง

3. ควรมีการศึกษาระดับลึก ถึงกลไกทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้น รวมทั้งวิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนความรุนแรง

4. ควรมีการศึกษาระดับลึก ถึงความเกี่ยวพันระหว่างประวัติดีในวัยเด็กกับการยอมรับ และการใช้ความรุนแรงกับภรรยาในวัยผู้ใหญ่ของสามี

5. ควรมีการศึกษาระดับลึก เกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายภรรยาที่เป็นทัศนคติหรือความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้ชาย

6. ควรมีการศึกษาวิจัยกฎหมาย และการตีความกฎหมายว่ามีผลต่อการควบคุมความรุนแรงระดับครอบครัวหรือไม่ อย่างไร โดยวิธีใด เกิดผลในทางปฏิบัติมากน้อย เพียงใด

7. ควรมีการศึกษาวิจัย ถึงทัศนคติและวิธีการในการมองปัญหาการกระทำรุนแรงต่อภรรยา ของสถาบันทางกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ว่ามีผลต่อการดำรงอยู่ของความรุนแรงในครอบครัวหรือไม่ อย่างไร

8. ควรมีการศึกษาเพื่อศึกษาหรือเพื่อสร้างรูปแบบ เครือข่ายการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้เกิดการสนับสนุน และช่วยเหลือภรรยาผู้ประสบปัญหาจากการถูบตีอย่างเป็นรูปธรรมมาก และกว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการรณรงค์ในการให้ความรู้ เพื่อทำให้คนทั่วไปตระหนักว่าปัญหาการทำร้ายร่างกายภรรยาเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรง และเป็นปัญหาสังคม โดยการผ่านการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ ซึ่งอาจใช้การสื่อสารทางวารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อยืนยันให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหา

2. ควรมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนการสอนด้าน สตรีศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะเปิดเผยความไม่ชอบธรรมที่ผู้หญิงได้รับ

3. รัฐควรมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือภรรยาผู้ประสบปัญหาในครอบครัว หรือประสบความรุนแรงโดยตรงอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เช่นการเพิ่มและการขยายวงกว้างออกไปให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งความช่วยเหลือนี้อาจผนวกเข้าไปในงานบริการพื้นฐานทางสังคม ทางการศึกษาหรือทางสาธารณสุขระดับชุมชน

4. ควรมีการรณรงค์ให้เกิดการประณามการทำร้ายร่างกาย ว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม เป็นอาชญากรรม เพื่อเพิ่มการลงโทษทางสังคมแก่ผู้ใช้ความรุนแรง

5. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีปัญหาเรื่องมารดาตกอยู่ในภาวะการกระทำรุนแรง ถูกทุบตีโดยบิดาของเด็ก ควรมีครูหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องติดตามให้ความช่วยเหลือ หรือช่วยแก้ไขโดยจริงจัง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล พลวัน. "วิวัฒนาการของสถานภาพสตรีในประเทศไทย," วารสารอักษร 10: 111;

มีนาคม 2530.

/กลุ่มเพื่อนหญิง. เอกสารสัมมนาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กรุงเทพฯ 2529. (พิมพ์คิด).

"จดหมายเปิดผนึกกลุ่มเพื่อนหญิงเรียกร้องนายกสนใจความรุนแรงต่อเพศหญิง," จดหมายข่าว

ศูนย์ข่าวผู้หญิง. ตุลาคม - ธันวาคม 2532.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 เล่ม 2. กรุงเทพฯ: 2529.

บพิตร เกาฏีระ. "คุณภาพสังคม," ไทยรัฐ. 4 ธันวาคม 2532.

พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. จิตวิทยาสังคมของจอร์จ เฮอร์เบิร์ต มิค กรุงเทพฯ : คณะกรรมการส่งเสริม

การวิจัยหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และโครงการพัฒนาวิชาการ คณะสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา, 2529.

_____. "ทฤษฎีบทบาท," กรุงเทพฯ : โครงการปริญญาโทคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.

_____. "อัญญา แนวคิดสังคมวิทยา," เอกสารทางวิชาการสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาปีที่ 1.

แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524. อัดสำเนา

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. "การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์,"

เอกสารการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ อันดับที่ 67. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสน

ศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มีนาคม 2534.

/_____. "ความรุนแรงในครอบครัว : อาชญากรรมหลังประตูบ้าน," วารสารอาชญา

วิทยาและงานยุติธรรม. 4:1; 2530.

/ มณฑิพ ดาราศรีภักดิ์. สรุปงานวิจัยปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพฯ : โครงการบ้านพัก
ผู้หญิง มูลนิธิผู้หญิง, 2530.

_____. มูลเหตุจูงใจในการฆ่าสามี : ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิง.

วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.

มูลนิธิผู้หญิง. คู่มือ : ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กรุงเทพฯ : บ้านพักผู้หญิง มูลนิธิผู้หญิง.

2532.

ลำพรรณ น่วมบุญถือ. สิทธิและหน้าที่ของสตรีตามกฎหมายไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2523.

วรากรณ์ ดวงจันทร์. การศึกษาความคิดเห็นของเด็กชายในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กกลางต่อ
ปัญหาสามีนุทโธปการที่ร้ายร่างกายภรรยา : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กชายในบ้านกรณา.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2530. อัดสำเนา.

วิมลศิริ ชำนาญเวช. "กฎหมายเกี่ยวกับสตรี," เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับ
สตรี ณ.ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. กรุงเทพฯ : ทำเนียบรัฐบาล, 23 กรกฎาคม 2536.

สังข์ พัทธโนทัย. ฐานของสตรีไทยแต่โบราณกาล ถึงปัจจุบันกาล. พระนคร : ศูนย์การพิมพ์, 2531.

โสภณ ชูพิชกุล "ครอบครัวด้วยการทำให้วัยรุ่นกระทำผิด," วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม.
1:1;2524.

◀ เหมวรรณ เหมะนัค. ความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษากรณีผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ :
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

- Bandura, Albert. Aggression : A Social Learning Analysis. New York : Prentice-Hall, 1973.
- Bograd, Michele W. "Feminist Perspective on Wife Abuse," An Introduction in Feminist Perspective on Wife Abuse. Edited by Michele Bograd and Herstryello. Newbury Park : SAGE, 1988.
- Breines, Wini and Linad Gordon, "The Review Scholarship on Family Violence Sings 8(3): 491-531; Spring, 1983.
- Browne, Angela. When Battered Woman Kill. New York : Free press, 1987.
- Charon, Jole M. Symbolic Interactionism an Introduction an Interpretation and Integration. 2nd.ed. Englewood cliffs : Prentice Hall, 1985.
- Encyclopedia of Sociology. Guilford, Connecticut : The Dushkin Publishing Group, 1974.
- Cohen, Sheldon, Tom Kamarck and Robin Mermelstein. "A Global measure of perceived stress," Journal of Health and Social Behavior. 24: 385-396; December, 1983.
- Denzin, Norman K. "Toward a phenomenology of domestic family violence." American Journal of Sociology. 90: 488-513; November, 1984.
- Dubble, Ursula and Murray A. Straus, "Some Social Structure Determinants of Inconsistency Between Attitudes and Behavior : The case of family violence," Journal of Marriage and The Family. 42(1): 71-80; February, 1980.
- Freeman, M.A.D. Violence in The Home. Westmead; Farnborough : Gower, 1979.
- Gayford, J.J. "Battered Wife," in Violence and The Family. Edited by J.P Martin. Chichester : John Willy & Son, 1978. Edited by Ellen Bonepart. New York : Pergamon Press, 1982, Articles
- Gee, Pauline W. "Ensuring Police Protection for Women :The Scott V. Hart Suit," Signs. 554-567; Spring, 1983.
- Gelles, Richard J. "Violence and pregnancy and pregnant women at great risk of abuse." Journal of Marriage and The Family. 50: 841-847; August , 1988.
- Gelles, Richard J. Domestic criminal Violence" in Criminal Violence. Edited by Marvin E Walfong. Beverly . SAGE, 1982.

- Gelles, Richard J. "Family violence : What We Know And Can Do," in Unhappy Family : Clinical and Research perspective on Family Violence. Edited by Ell H. Newberger. Massachusett : PSQ, 1985.
- _____. "Violence in the American Family," in Violence and The Family. Edited by J.P Martin. Chichester. John Willy & Son, 1987.
- _____. and Straus Mureay A. "Determinants of violence in the family : toward a theoritical perspective," in Contemporary Theories About The Family Vol. 1. Edited by Wesley R. Burr. New York, Free press, 1979..
- Happs, June Gary "Violence-personal and societal chalenge," Social Work 467-468; November-December, 1987.
- Haynie, Roena L. "Deprivation of body pleasure : Origin of violent behavior? A survey of the literature," Child Welfare LIX, 50 : 287-297; May, 1980.
- Hewit John P. and Hewit, Myrina Livingston. Introducing Sociological a Sympolic Interactionist Perspective. Englewood., Cliffs : Prentice - Hall, 1986.
- Holaling Gerald and Straus, Murray A. "Culture, Social organization, and irony in the study of family violence," in The Social Causes of Husband Wife Violency. Edited by Holaling Gerald T. and Murray A. Straus. Minneapohs : University of Minnesota Press, 1980. ✓
- Hyde, Janet. Shibley. Half The Human Experiance ; The Psychology of Woman. 3rd. ed. Lexington, Massachusettes : D.C. Health, 1985.
- Kalmus, Debra "The intergenerational transmission of marital," Journal of Marriage and The Family. 11-19, February, 1984.
- Kratcoski, Peter C. "Perspective on intrafamily violence," Human Relation 37(6) : 433-454; June, 1984. _____. "Youth violence directed toward significant othes," Journal of Marriage and The Family. 49 : 165-171; February, 1987.
- Marsden, Dennis. "Sociological perspective on family violence," in Violence in The Family. Edited by J.P. Martin. Chichester : John Welly & Son, 1978.
- Martin, De. "Battered women : Society's problem," in The Viotimization of Woman. Edited by Roberts Chapman and Margaret Gates. Beverly Hills : SAGE, 1978.
- Martin, J.P. ed. Violence in The Family. chichester : John Welly & Son, 1978.

- Mayhall, Pamela. D. and Eastlack, Katherine. Child Abuse and Neglect Sharing Responsibility. New York, John Wiley, 1983.
- Mill, John Stuart. "The Subjection of Women," in Violence Against Women in the family. United Nations, October 1989.
- O'Brien John E. "Violence in Divorce Prone Families," Journal of Marriage and The Family, 693-677; November, 1971.
- Pahl, Fan. "Violence against women," in Social Problems & Welfare Idology. Edited by Nick Manning. Westmead, Farnborough : Gower, 1985.
- _____. ed. Private Violence and Public Policy : The need of Battered Woman and The Response of Public Service. London : Routledge & Kegan Paul, 1985.
- Rotter, Julian B. The Development and Application of Social Learning Theory. Selected Papers. New York : Praeger, 1982.
- Scales. Journal of Marriage and The Family. 75-88; February, 1977.
- Steinmetz, Suzanne K. "Family Violence Past, present and Future," in in Handbook of Marriage and The Family. Edited by Marvin B. Sussman. New York : Plenum Press, 1987.
- _____. The Cycle of Violence, Assertive, Aggressive and Abusive Family. Steinmetz, Suzanne K. "The use of force for resolving family conflict : The training ground for abuse." The Family Coordinator. January ,1977.
- Stra, Barbara "Patterns in Family violence," Social Casework. 339-353; June, 1980.
- Straus, Murray A Gelles Richard J. and Steinmetz, Suzanne K. Behind Closed Doors : Violence in The American Family. New York : Anchor books, 1980.
- Stryker, Sheldon. "The interactional and situational approaches," in Handbook of Marriage and The Family. Edited by Harold T. Christensen. Chicago : Rand Mc Nally, 1964.
- Straus, Murray A. Measuring intrafamily conflict and violence : The Conflict Tactics (CT) T., The Statistical Office of the Department of International Economic and Social Affairs and the Division for the Advancement of Woman. The World's Woman : Trends and Statistics, United Nations. New York: 1991.

- Thomas, Darwin L. and Wilcon, Jean Edmondson. "The rise of family theory : a historical and critical analysis," in Handbook of Marriage and The Family. Edited by Marvin Ubbirich, Patrica and Huber Joan "Observing Parental riolence : Distribution and effects?," Journal of Marriage and The Family. 43(3): 623-631; August, 1981.
- Wexler, sandra "Battered Women and Public Policy," in Woman, Power and Policy. Edited by Ellen Bonepart, New York : Pergamon Press, 1982, Articles

ภาคผนวก ก
กรณีศึกษาที่น่าสนใจ

กรณีศึกษาที่น่าสนใจ

อาจารย์ บ.

บ. เป็นอาจารย์จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากต่างประเทศ คู่สมรสจบการศึกษาปริญญาเอกจากต่างประเทศเช่นกัน การแต่งงานของอาจารย์บ. ได้มีพื้นฐานจากความรักใคร่ชอบพอกัน แต่เป็นเพราะเหตุผลของอาจารย์บ. เอง อาจารย์บ. มีความรักอย่างลึกซึ้งกับเพื่อนร่วมงานซึ่งจบปริญญาเอกจากต่างประเทศเช่นกัน แต่เขาก็มีครอบครัวแล้ว อาจารย์บ. คำนึงว่าพรหมจรรย์และความบริสุทธิ์ไม่ใช่เรื่องขอขาดขาดตาย ดังนั้นความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับเพื่อนร่วมงานจึงเป็นการตกลงใจร่วมกันว่าทั้งสองจะมีความสัมพันธ์กันแบบลับๆ โดยจะซื้อบ้านหลังเล็กๆ ไว้ให้อาจารย์อยู่เพื่อความสะดวกที่เพื่อนร่วมงานจะมาพบปะได้ เหตุการณ์นี้ดำเนินต่อมาได้ไม่นานนัก ความผูกพันทำให้อาจารย์เจ็บปวดและต้องการเป็น ส่วนที่เปิดเผยแต่เพื่อนร่วมงานไม่ยอม จนกระทั่งเธอพบกับสามีคนปัจจุบันอาจารย์จึงแต่งงานกับเขา เพื่อประกาศให้เพื่อนร่วมงานรู้ว่า เธอก็สามารถมีครอบครัวอย่าง ปกติสุขได้เหมือนผู้อื่น หลังจากนั้นไม่นาน สามีของเธอก็ไปเรียนต่อระดับปริญญาเอกที่ต่างประเทศ ความสัมพันธ์เดิมกับเพื่อนร่วมงานได้กลับมาอีกครั้ง ความผูกพันลึกซึ้งแน่นแฟ้นมากขึ้น จนเมื่อสามีเธอกลับมาเธอก็ยังไม่สามารถยุติความสัมพันธ์นี้ได้ แต่การแสดงออกของอาจารย์กับเพื่อนร่วมงานเปลี่ยนไปโดย สื่อผ่านการทำงานร่วมกัน ทั้งสองจะทุ่มเทชีวิตให้กับการทำงานที่ทำได้ด้วยกัน สามีเธอจะไม่เข้าใจลักษณะและวิธีการทำงานตลอดจนความสัมพันธ์ที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังการทำงานนั้น เขาขอร้องให้เธอใช้เวลากับเขาบ้าง โดยลดการทุ่มเทให้กับการทำงานลง อาจารย์ยังยืนยันด้วยความดีใจว่า อาจเนื่องจาก ทั้งอาจารย์และสามีไม่มีบุตรด้วยกัน ดังนั้นกิจกรรมการความรับผิดชอบร่วมกัน จึงน้อยมาก

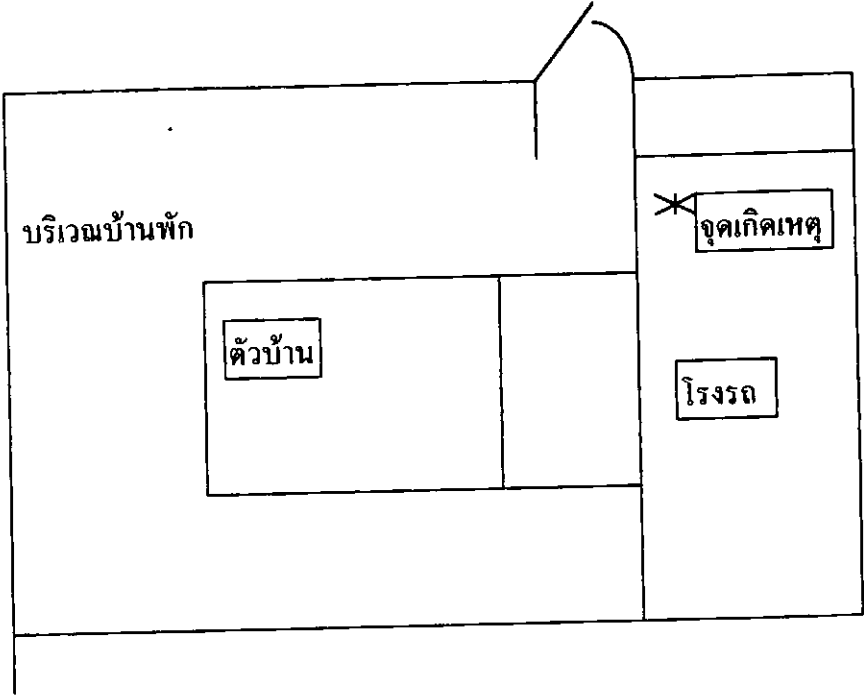
ความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น ทั้งสองมักยุติความขัดแย้งด้วยการโต้เถียง แต่ก็ไม่มีเหตุการณ์ รุนแรงมากไปกว่านั้น จนกระทั่งคืนเกิดเหตุ อาจารย์กลับมาจากที่ทำงานดึกมาก ขณะกำลังจะเปิดประตู สามีซึ่งรอเธออยู่ในบ้านเป็นเวลานาน ก็เดินตรงมาที่ธรณีประตูผลักกระชากแขนอาจารย์ลงมาอย่างแรง อาจารย์รู้สึกเจ็บมาก ร้องเสียงดัง สามีตกใจมาก ปลดปล่อยมือจากแขนเธอ แล้วเดินกลับเข้าบ้าน อาจารย์จัดการกับเรื่องของเธอ แล้วจึงเข้าบ้าน เธอตระหนก และหวาดกลัวว่าเธอจะทำร้ายเธอรุนแรงขึ้น แต่ก็ไม่มีอะไร

รุ่งเช้าเธอสำรวจตัวเองพบว่า มีร่องรอยการถูกบีบและกระชากเป็นรอยเขียวคล้ำที่ต้นแขน จนเห็นได้ชัด เธอตัดสินใจเล่าเรื่องนี้ให้เพื่อนสนิทฟัง เพื่อขอความคิดเห็น ทุกคนให้ความเห็นว่าเธอควรปรับปรุงตัวเอง และคืนดีกับเขา เนื่องจากเขาก็เป็นคนดี ดังนั้นหลังจากนั้น 2 วัน เมื่อสามี

เริ่มพูดคุยกับเธอเกี่ยวกับเรื่องดินฟ้าอากาศ เธอจึงพูดกับเขาอย่างธรรมดา ไม่แสดงความโกรธเคืองอื่นใดได้ตอบ อาจารย์เล่าให้เพื่อนสนิทซึ่งป็นรุ่นน้องของเธอเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ในด้านความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวระหว่างตัวเธอเองกับเพื่อนร่วมงานจบสิ้นลงไปแล้ว ตั้งแต่สามีกลับมา ความรู้สึกที่ยังเหลืออยู่ คือความผูกและพันความซาบซึ้งประทับใจ สำหรับสามีแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมงาน ถึงแม้จะวุฒิการศึกษาเท่ากัน แต่ก็ไม่มีความรัก ความภูมิใจในตัวเขา เท่ากับเพื่อนร่วมงาน อาจารย์คิดว่าสิ่งเดียวที่ทำให้เธอยังคงอยู่กับเขาได้ ก็คือสถานะภาพทางสังคมที่เขาให้กับเธอ

สามีทราบว่าหลายคนในที่ทำงานทราบเรื่องดังกล่าว เขาพยายามหลีกเลี่ยง ที่จะมีความขัดแย้งกับอาจารย์ ทั้งสองมีสถานที่ที่เป็นมุมของตนเองในบ้าน การพูดคุยหรือปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ น้อยลง อาจารย์ทำงานน้อยลง กลับบ้านเร็วขึ้น สามีทำงานมากขึ้น เพื่อให้มีเวลาน้อยลง เขาเริ่มมีสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นที่อายุน้อยกว่า อาจารย์ทราบแต่ไม่เอาใจใส่ ทั้งสองประคับประคองชีวิตสมรสของตน ให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ดูสงบ ราบเรียบ อบอุ่น น่านับถือ ในสายตาของเพื่อนร่วมงาน และบุคคลในครอบครัวของทั้งสองฝ่าย

ความรุนแรงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวในชีวิตสมรสของคนทั้งสอง แล้วก็สงบลงได้ มีเพียงอาจารย์กับสามีเท่านั้นที่ทราบว่าในความสงบนั้น มีความรุนแรงอื่น ๆ แฝงอยู่อีกหลายรูปแบบ

ภาพประกอบ 5 แผนผังแสดงที่เกิดเหตุกรณีอาจารย์ บ.

จิน

อายุ 30 ปี การศึกษา ป 4 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่กินกับสามีมา 7 ปี กว่าอาชีพคนงานโรงงาน สามีอายุ 27 ปี การศึกษา ป 4 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดปทุมธานี จินเริ่มอยู่กินกับบุญเมื่ออายุ 23 โดยพบกันในการทำงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ หลังจากมีลูกคนที่หนึ่ง จึงเปลี่ยนอาชีพมาทำงานที่จังหวัดสมุทรสาคร บุญทำงานโรงงานเปลือกหอยซึ่งมีห้องพักคนงานอยู่ในบริเวณที่ทำงานด้วย จินทำงานโรงงานน้ำพริกเผาห่างออกไปประมาณ 25 กิโลเมตร

ความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นนัก เนื่องจากบุญชอบดื่มสุรา และอาละวาด ทุกครั้งที่ดื่มต้องทะเลาะ และทุบตีจิน สาเหตุของการทะเลาะกัน มักเป็นเรื่องการเงิน และความหึงหวงเนื่องจากภรรยาต้องออกไปทำงานข้างนอกตั้งแต่เช้ามีด เพื่อทำให้ปัญหาที่มีน้อยลงทั้งสองจึงได้ตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ด้วยวิธีผ่อนส่ง เพื่อบุญจะได้รับส่งเงินไปทำงาน และรับส่งลูกไปโรงเรียนด้วย แต่ปรากฏว่าปัญหาที่มีตามมากลับทำให้สถานการณ์ในครอบครัวเลวร้ายลงเนื่องจากรายได้แต่ละเดือนไม่พอกับการผ่อนส่งค่ารถ บุญโทษว่าทั้งหมดเป็นความผิดของจิน เพราะสาเหตุคือจินต้องการออกนอกบ้านไปทำงานที่อื่น จึงก่อให้เกิดความเดือดร้อน ดังนั้นจินควรรับผิดชอบเรื่องเงินค่างวด หรือไม่เช่นนั้นจินก็ควรลาออกจากการทำงานมาอยู่บ้าน จินยืนยันที่จะทำงานนอกบ้าน

ทุกครั้งที่ทะเลาะมักลงเอยด้วยการตบตี จินสู้บ้าง หนีบ้าง แล้วแต่เหตุการณ์ ส่วนใหญ่มักจะยินยอม หรือ ปัดป้อง เพื่อป้องกันตนเอง เนื่องจากทุกครั้งที่ต้องสู้หรือตอบโต้ เหตุการณ์จะถูกกลามใหญ่โต จนเกิดบาดแผลอื่น ๆ ที่เห็นได้ชัด ทำให้ยับอายผู้อื่น และที่สำคัญจะทำให้การทุบตีถูกกลามไป จินถูก ๆ พลอยตกใจ หรือที่ร้ายกว่านั้นคือ ถูก ๆ พลอยถูกทุบตีไปด้วย ดังนั้นเพื่อเลี่ยงจากเหตุการณ์เช่นนี้ จินก็มักจะยอมให้บุญทำร้าย ด้วยเหตุผลว่าเดี๋ยวก็หมดแรงมาหลับไป และยังสู้ก็ยิ่งเจ็บ จินเคยพาลูกหนีกลับบ้านเดิมของตน แต่ก็ต้องพาลูกกลับมาเนื่องจากลูกคนโตต้องเข้า โรงเรียน ทำให้ไม่สามารถไปจากบุญได้

ก่อนวันเกิดเหตุ 1 วัน บุญดื่มสุราทั้งวัน ในตอนเย็นก็ทะเลาะกัน เรื่องเงินค่าผ่อนรถ บุญดื่มสุราจนหลับไป จนกระทั่งรุ่งเช้าเวลาประมาณ 05.00 น. จินแต่งตัวเพื่อจะไปทำงาน เสร็จแล้วจึงปลุกให้บุญขับมอเตอร์ไซด์ไปส่ง บุญตื่นขึ้นมาด้วยความหงุดหงิด ดื่มเหล้าที่เหลือจากคืนวานต่อ แล้วบอกจินว่าไม่ต้องไป ถ้าวันนี้ไม่มีปัญหาหาเงินมาส่งรถ ก็ไม่ต้องไป จินบอกว่าต้องไป ถ้าไม่ไปส่งก็จะไปเอง บุญบอกว่าถ้าจินไป จินก็จะถูกเตะ

"ถ้ามีงไป มีงจะโดนเตะ วันนี้ไม่ต้องไปทำงาน กูจะตีมีงทั้งวัน ให้มันรู้ไป ว่ามีงจะทนมือทนตีนกูได้ "

จินทำท่ายว่าให้ลองดู เพราะเธอทนมาพอแล้ว บุญจึงตรงเข้าเตะต่อๆ จินผลัก พร้อมทั้งคว้ามิดที่อยู่นั้นข้างตัวมาถือไว้ แล้วเดินหนีห่างมาประมาณ 1 เมตร พร้อมทั้งตะโกนบอกห้ามว่าอย่าเข้ามา วันนี้ขอสู้ตาย ทนมากพอแล้ว บุญเดินตรงรี่เข้ามา พร้อมทั้งทำท่ายว่า คนอย่างมีงกล้าทำกูเหรือ มีงกล้าสู้กูเหรือ พร้อมทั้งบีบมือจินจนมิดหล่นจากมือ บุญขว้างมิดออกนอกหน้าต่าง แล้วตบตีซ้ำอีก จินปองปิด แล้วคว้ามิดอีกเล่มมาถือไว้ แล้วบู่่ว่า พอแล้วนะ เมาก็ไปนอน อย่าอาละวาดอีก ไม่ต้องไปส่งจะไปเอง บุญวิ่งเข้ามาตบซ้ำอีก จินจึงวิ่งหนีโดยถือมิดติดมือออกมาด้วยจินออกมาหยุดยืนอยู่หน้าห้อง บุญวิ่งตามมา ในมือถือไม้กระดิง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 นิ้ว ยาวประมาณเมตรครึ่ง พร้อมทั้งตะโกนว่าอีตัวดี วันนี้กูจะตีมีงให้แน่นวมเลข เมื่อถึงตัวก็เจ็ตตีเต็มแรง จินหลบ บุญเขพร้อมทั้งปล่อยไม้ทิ้งลง ตรงเข้าชกต่อๆ โบทหน้าจิน จินจับคอเสื้อเพื่อให้หยุด บุญไม่หยุด จินจึงใช้มือขวาจ้วงแทงไปที่หน้าอก 1 ครั้ง บุญชะงักใช้มือต่อๆ และหัวเข่ากระแทก แล้วเขล้มลง จินประคอง แล้วเรียกเพื่อนบ้านมาประคองต่อ แล้ววานให้พาบุญไปส่งโรงพยาบาล ส่วนตนเองเข้าไปเปลี่ยนเสื้อ แล้วให้เพื่อนบ้านอีกคนไปส่งที่โรงงานน้ำพริกเผา ด้วยจุดประสงค์ จะไปยืมเงินค่ารักษาพยาบาลบุญ

บุญขาดใจตายระหว่างทางไปโรงพยาบาล ดำรงมายังที่เกิดเหตุ แล้วตามไปแจ้งข้อหา จินที่โรงงานน้ำพริกเผา จินรับทราบข้อหาด้วยความตกใจ เพราะจินไม่คิดว่าสามีจะตาย

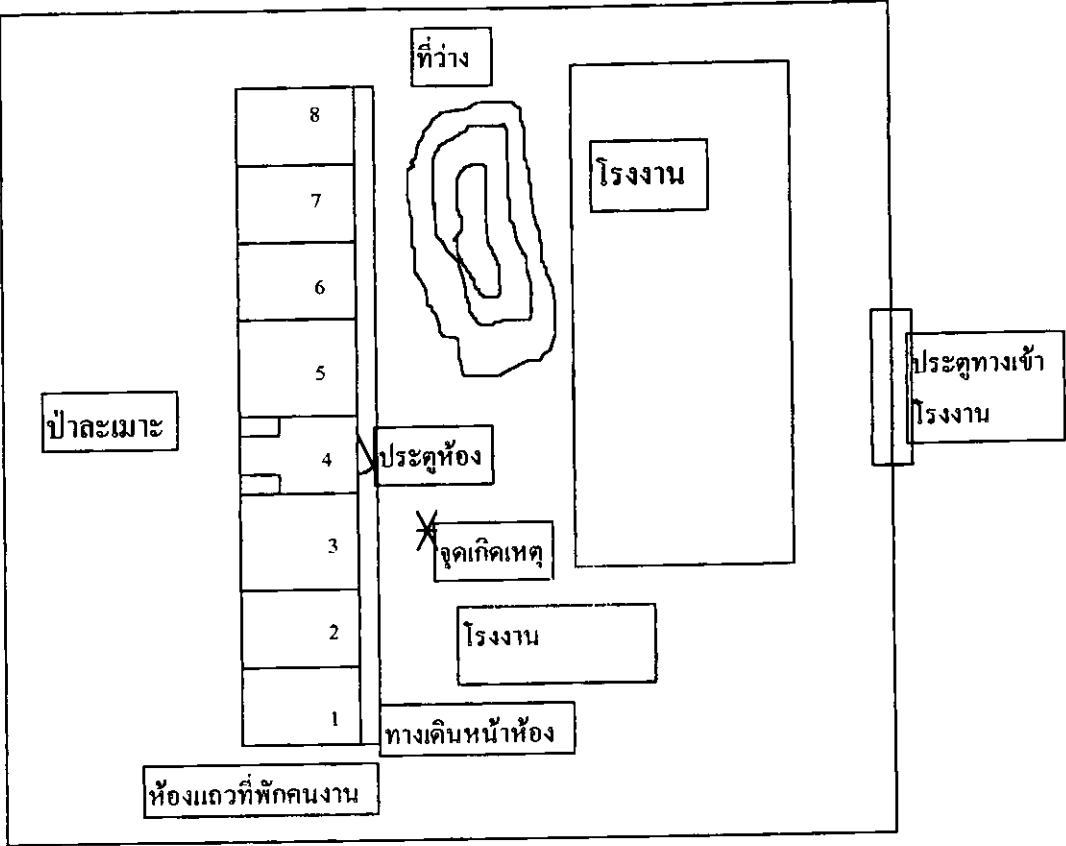
จินถูกจับกุมดำเนินคดี ในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินคดี จินได้รับคำแนะนำจากทนายให้สู้คดี ในขณะที่อัยการมีความเห็นเหมือนกับพนักงานสอบสวนว่าควรจะได้รับสารภาพ

การสัมภาษณ์จินเป็นไปโดยยาก แม้ระยะเวลาที่สัมภาษณ์จะห่างจากเวลาเกิดเหตุจนถึง 5 เดือน (มีนาคม ถึง กรกฎาคม) แต่จินก็ยังคงเศร้าโศกและลงโทษตัวเองว่า

" ถ้าหนูไม่คิดจะสู้เขา ลูกเดาก็คงไม่เคียดรื้อนอย่างนี้ ถ้ารู้ หนูจะไม่สู้หรือที่ นี่เขาก็ตาย หนูก็ติดคุก ลูกก็ต้องไปอยู่กับคนอื่น ไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่ "

ครั้งสุดท้ายที่สัมภาษณ์จินในเดือนกันยายน 2539 จินเต็มไปด้วยความรู้สึกผิด ที่ได้ทำร้ายสามีถึงแก่ชีวิต เมื่อถามถึงเหตุการณ์ในวันนั้น จินตอบอย่างสำนึกผิดว่า

" ถ้ารู้ว่าเป็นอย่างนี้ หนูให้เขาตีหนูจนตายดีกว่า"

ภาพประกอบ 6 ผังสังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุกรณี จีน

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์

1. การเกิดการทำร้ายร่างกาย

ภรรยา

1.1 รูปแบบการกระทำ

รุนแรง

1.1.1 ประเภทของความรุนแรงที่สามีมักใช้ต่อภรรยาในสังคมไทย

มีการกระทำหรือพฤติกรรมบางอย่างที่สามีมักใช้กับท่านแล้วทำให้ท่านรู้สึกว่าเป็นการ บีบบังคับหรือบีบคั้นทางร่างกายและจิตใจหรือไม่ ถ้ามี มีพฤติกรรมใดบ้าง และมีการกระทำอย่างอื่นของสามีที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าเป็นการทำร้าย ทั้งทางร่างกายและจิตใจหรือไม่ ถ้ามี สามีมักทำพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

1.2 ที่มาและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความรุนแรง

1.2.1 ภูมิหลังของผู้ที่ให้ข้อมูลและคู่สมรส

ผู้ให้ข้อมูลมีอายุกี่ปี จบการศึกษาระดับใด ประกอบอาชีพอะไร รายได้เดือนละเท่าไร มีบุตรกี่คน ตามข้อมูลประเด็นเดียวกันนี้ของสามี

1.2.2 ประสบการณ์การพบเห็น การเรียนรู้การใช้ความรุนแรงของสามี และการเรียนรู้การยอมรับ การใช้ความรุนแรงของภรรยา

ก่อนแต่งงาน เคยพบกับครอบครัวของสามีหรือไม่ ครอบครัวเขาเป็นอย่างไร มีอาชีพรายได้ การศึกษา อุปนิสัยใจคอ รูปแบบการเลี้ยงดู การแก้ปัญหาของครอบครัว เมื่อเกิดการขัดแย้งระหว่างบุคคลอย่างไร เปรียบเทียบกับครอบครัวผู้ให้ข้อมูล เป็นอย่างไรเหมือนหรือแตกต่างกัน ในแง่ใดบ้าง ผู้ให้ข้อมูลและสามีรู้สึกอย่างไร ต่อพ่อแม่และครอบครัวของตน และคู่สมรสในแง่รูปแบบการเลี้ยงดู และรูปแบบการแก้ปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการใช้ความรุนแรง เพื่อขุดปัญหาความขัดแย้ง

1.2.3 ความคิดในเรื่องชีวิตคู่ รวมถึงความคาดหวังในชีวิตและคู่สมรส

ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าการแต่งงานจะทำให้ชีวิตคนเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร ผู้ให้ข้อมูลแต่งงานมากี่ปี คบกันมานานเท่าใดก่อนแต่งงาน คิดอย่างไรจึงตกลงแต่งงาน ตั้งความหวังไว้อย่างไรด้านแต่งงาน

เมื่อแต่งงานกันแล้วสามีเป็นดังที่หวังไว้หรือไม่อย่างไร
 ทั้งผู้ให้ข้อมูลและสามีเคยมีการพูดคุยเพื่อให้อีกฝ่ายทราบถึง
 ความคาดหวังหรือความต้องการเหล่านี้หรือไม่
 มีการปรับตัวเพื่อให้แต่ละฝ่ายพอใจหรือไม่ อย่างไร

1.2.4 ความคิดความเชื่อ
 เกี่ยวกับสถานภาพและ
 บทบาทของสามีภรรยา

ในครอบครัวคนที่รู้จัก ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าครอบครัวใดที่น่าชื่นชม
 ขกช่องและเอาเป็นแบบอย่าง เพราะอะไร สามีเขาทำตัวอย่างไร
 และภรรยาทำตัวอย่างไร และครอบครัวใดที่ผู้ให้ข้อมูลคิดว่า
 ประสบความล้มเหลว(ถามในประเด็นเดียวกัน)

1.3 โครงสร้างของครอบครัว

1.3.1 จำนวนและ
 องค์ประกอบ
 ของครอบครัว

ที่อยู่อาศัยขณะนั้นเป็นอย่างไร อยู่กับครอบครัวเดิมหรือไม่
 อยู่กับฝ่ายใด มีคนในบ้านกี่คน เกี่ยวข้องเป็นญาติพี่น้องกันหมด
 หรือเปล่า

1.3.2 ความเป็นส่วนตัวของ
 สามีภรรยาในครอบครัว

มีการกระทำหรือกิจกรรมอื่นใดที่ต้องปฏิบัติร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ
 ในบ้านเดียวกันที่ไม่ใช่สามีภรรยาและลูกบ้าง มีบุคคลที่ผู้ให้ข้อมูล
 และภรรยาต้องขออนุญาตก่อนการกระทำใดๆ หรือไม่
 มีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับครอบครัว

1.3.3 ปฏิสัมพันธ์ของ
 ครอบครัวกับ
 สังคมภายนอก
 โดยเฉพาะกับ
 ญาติและเพื่อน

หลังแต่งงานแล้วยังมีการติดต่อกับญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงหรือไม่
 ใครติดต่อ โดยวิธีใด ทำไมจึงติดต่อ
 เวลาที่มีภรรยาติดต่อกับญาติหรือเพื่อน สามีมีท่าทีอย่างไร
 ครอบครัวมักติดต่อกับใคร
 ถ้าต้องการขอความช่วยเหลือหรือขอคำปรึกษา

1.3.4 ความสัมพันธ์
 เศรษฐกิจ
 ระหว่างสามีภรรยา

ในครอบครัวใครบ้างที่มีรายได้แล้ว
 รายได้เหล่านั้นใครบ้างที่นำมาใช้จ่ายในบ้าน
 ใครเป็นคนจัดการเรื่องการใช้จ่าย จัดการการใช้จ่ายอย่างไร

รวมถึงเครือญาติ
นอกครอบครัว

รายได้รวมของบ้านพอใช้จ่ายหรือไม่ ถ้าครอบครัวมีรายจ่ายน้อย
มีเงินเหลือเก็บ มีวิธีเก็บอย่างไร ใครเป็นคนเก็บ เงินไม่พอใช้
มีวิธีแก้ไขอย่างไร เคยกู้ยืมเงินหรือไม่ กู้จากใคร ใครเป็นกู้ยืม
ถ้าจะต้องซื้อของใช้สำคัญที่มีราคาสูง ใครเป็นคนตัดสินใจ
และถ้าเป็นการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ ของสมาชิกในครอบครัว
เช่นการเรียนต่อของลูก การเปลี่ยนงานจะมีวิธีการตัดสินใจอย่างไร
ในบ้านแต่ละคนมีหน้าที่ทำงานอะไรบ้างในครอบครัว
ใครเป็นคนกำหนด ถ้าท่านป่วยไข้หรือมีงานยุ่ง
สามีจะทำงานที่เรียกว่าเป็นงาน "แม่บ้าน" หรือไม่ เพราะอะไร

1.4 ปฏิกิริยาที่ภรรยาเมื่อ

ความรุนแรง

1.4.1 การให้ความหมาย

ของผู้กระทำ

ผู้ถูกกระทำ

และผู้เกี่ยวข้อง

ขณะเกิดความรุนแรง

ครั้งแรก

และหลังการเกิด

การทุบตีครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อไร หลังแต่งงานกี่ปี มีความขัดแย้ง
หรือการโต้เถียงอย่างไร หรือไม่ ใครเป็นผู้เริ่มการทุบตี
เริ่มด้วยการกระทำอย่างไร มีคนอื่นเห็นเหตุการณ์หรือไม่
ผู้เห็นเหตุการณ์ทำอะไรบ้าง คิดว่าผู้เห็นเหตุการณ์รู้สึกอย่างไร
ครอบครัวเดิมของทั้งสองฝ่ายอยู่ด้วยในขณะเกิดเหตุหรือไม่
ทำไฉะไรบ้าง ถ้าไม่อยู่หลัง จากนั้นทราบหรือไม่ว่า
มีการทุบตีกันเกิดขึ้น ผู้อื่นที่มีใช้ครอบครัวสามีและท่าน มีใครบ้าง
ถ้าทราบบุคคลเหล่านี้มีปฏิกิริยาต่อท่านและสามีอย่างไรบ้าง
ความรู้สึกของท่านในขณะที่ถูกทุบตีและหลังทุบตีเหมือนกัน
หรือแตกต่างกันอย่างไร มีการพูดคุยกันระหว่างท่านกับสามี
เกี่ยวกับเรื่องการทุบตีหลังจากนั้นหรือไม่ ถ้ามี
เป็นเวลาห่างจากเหตุการณ์ทุบตีครั้งแรกนานเท่าใด

2. การดำรงอยู่ของการ

กระทำรุนแรง

2.1 ปรัชญาการตีการ

กระทำรุนแรง

2.1.1 การเปิดเผย

ขณะที่ถูกทุบตีครั้งแรกผ่านไป ได้บอกเรื่องนี้แก่ผู้อื่นหรือไม่ บอกใคร

กระทำรุนแรงครั้งแรก ต่อบุคคลที่สาม ของภรรยา	ทำไมจึงตัดสินใจเช่นนั้น (บอก/ ไม่บอก) ถ้าบอก การบอกทำให้เกิดผลอะไรกับท่านและสามีบ้างหรือไม่ ผู้ที่รับฟังให้ความเห็นหรือคำแนะนำหรือไม่ อย่างไร
2.1.2 วงจรการกระทำ ทารุณกรรม	หลังการทุบตีครั้งแรกผ่านไป สามีมีท่าทีสำนึกผิดหรือไม่ พูดถึงเรื่องการทุบตีที่ผ่านมาหรือไม่อย่างไร ใช้เวลานานเท่าใดจึงพูดคุยกันเหมือนเดิม มีการขอโทษหรือสัญญาว่าจะไม่ทุบตีหรือไม่ ภรรยาคิดอย่างไรกับคำขอโทษหรือคำสัญญา นั้น การทุบตีครั้งต่อมาห่างจากการทุบตีครั้งแรกนานเท่าใด เริ่มต้นการทุบตีอย่างไร ความรุนแรงถ้าเทียบกับการทุบตีครั้งแรกต่างกันหรือไม่อย่างไร หลังการทุบตีครั้งที่สองนี้มีการคืนดีกันอย่างไร การทุบตีครั้งต่อมาห่างจากการทุบตีครั้งแรกมานานมากน้อยเพียงใด ผลของการทุบตีในแต่ละครั้ง ในครั้งหลังๆ หลังการทุบตี สามีมีท่าทีอย่างไร และภรรยาคิดหรือรู้สึกอย่างไรกับการทุบตี กับสามีและกับตนเอง
2.1.3 ความพยายามถอนตัว ออกจากเหตุการณ์	เคยคิดว่าจะป้องกันไม่ให้มีการทุบตีบ้างหรือไม่ ทำอย่างไร และในขณะที่มีการทุบตีภรรยาทำอย่างไร เคยต่อสู้หรือหลบเลี่ยงบ้างหรือไม่ ทำอย่างไร ผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร เคยแจ้งความหรือไม่ ผลเป็นอย่างไร
2.2 การสนับสนุนทางสังคม	ท่านเคยขอความช่วยเหลือผู้อื่นเกี่ยวกับการทุบตีที่เกิดขึ้นหรือไม่ ใครบ้างที่ท่านเคยไปขอความช่วยเหลือ การขอความช่วยเหลือของท่าน บ่อยแค่ไหน วัตถุประสงค์ในการขอความช่วยเหลือของท่าน ในแต่ละครั้งคืออะไร ท่านได้รับความช่วยเหลือหรือไม่ อย่างไร

2.2.2 แหล่งที่มาและ
ประเภทของ
การสนับสนุน
ทางสังคมที่ภรรยา
แสวงหาและได้รับ

ในการขอความช่วยเหลือส่วนมากท่านจะขอความช่วยเหลือจากใคร
ทำไม โดยวิธีการอย่างไร และความช่วยเหลืออะไรบ้างที่ท่านได้รับ
ท่านทราบแหล่งที่พักพิงนี้ได้อย่างไร

เคยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานนี้มาก่อนหรือไม่ บ่อยครั้งเพียงใด

วิธีการที่ท่านเข้ามาสู่แหล่งพักพิงนี้เป็นอย่างไร

เคยไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากนี้หรือไม่
ผลของการขอความช่วยเหลือเป็นอย่างไร

2.2.3 สถานภาพและความปลอดภัยของบุคคล อันเป็นที่รักของภรรยา

ในตอนนั้นท่านมีใครบ้างที่ท่านต้องการ
รับผิดชอบหรือเป็นห่วง
ตอนนั้นบุคคลเหล่านั้นมีความเป็นอยู่อย่างไร
มีรายได้ ที่อยู่และอาชีพแน่นอนหรือไม่ อย่างไร
สามีเคยพูดพาดพิงอะไรถึงบุคคลเหล่านั้นหรือไม่
อย่างไร ท่านคิดว่าความเป็นไปได้ที่จะเป็น
ดังที่สามี มีหรือไม่อย่างไร

2.2.4 ความคิดและความเชื่อของกลุ่มสนับสนุน ทางสังคมต่อเหตุการณ์ การทำร้ายภรรยา

เคยถามคนอื่นหรือไม่เกี่ยวกับการทุบตีภรรยา
ถามใคร บุคคลเหล่านี้ มีประสบการณ์
และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการทุบตีภรรยา
หรือไม่ อย่างไร

2.2.5 การตอบย้าเกี่ยวกับเรื่องความอดทน เพื่อความมั่นคงในชีวิตสมรสของ กลุ่มสนับสนุนทางสังคม

ในหมู่บ้านหรือในสังคมที่ท่านอยู่มีหญิงหม้าย
ที่เกิดจากการหย่าร้างหรือไม่
หย่าร้างเพราะอะไร
คนอื่นมองบุคคลที่หย่าร้างว่าอย่างไร
ท่านเคยปรึกษาใครเรื่องการหย่าร้างหรือไม่
ได้รับคำตอบหรือคำแนะนำว่าอย่างไร

2.3 อัตมโนทัศน์แห่งตน

2.3.1 การให้ความหมายของผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำต่อการกระทำรุนแรง ในแต่ละครั้งของการกระทำรุนแรงซ้ำ

การทุบตีแต่ละครั้งสมควรหรือไม่ที่จะต้องเกิด
การทุบตี คิดว่าการทุบตีเกิดขึ้นเพื่ออะไร
การทุบตีแต่ละครั้งมีผลเสียอะไรเกิดขึ้นบ้าง
อย่างไร ใครได้รับผลในแง่ใดอย่างไร
การทุบตีครั้งแรกกับการทุบตีครั้งหลัง ๆ
มีความสมควรแตกต่างกันหรือไม่

2.3.2 การตีค่าตนเองของภรรยาในแต่ละครั้ง ที่เกิดความรุนแรง

หลังจากทุบตีรู้สึกละอายใจอย่างไร เคยคิดพ้อแก่
หมดหวังบ้างหรือไม่

เคยโกรธหรือโทษตัวเองบ้างไหม โทษในแง่ใด
คิดว่าตนเองจะทำให้การทบทวน
หรือไม่ยอมให้สามีทบทวนอีกแล้วหรือไม่
แล้วหยุดได้จริงหรือไม่ เพราะอะไร

2.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
การให้ความหมายต่อเหตุการณ์
และต่อตนเอง

ทำไมจึงคิดว่าไม่อยากถูกทบทวน
จะต้องหยุดการทบทวนให้ได้
เคยคิดมาก่อนหรือไม่ ทำไม
เพราะอะไรความคิดนี้จึงเปลี่ยนไป

3 การตัดสินใจยุติความรุนแรง

3.1 ความพยายามในการยุติความรุนแรง

คิดไว้นานเท่าใดว่าจะไม่ยอมให้ถูกตี
หลังจากที่คิดไว้แล้วมีการทบทวนเกิดขึ้นอีก
หรือไม่ ถ้ามี ทำไมจึงยอม
ก่อนการทบทวนครั้งสุดท้ายได้ทำอะไรบ้างที่แสดง
ให้เขาเห็นว่าไม่ยอมที่จะถูกทบทวนอีกแล้ว
ครั้งสุดท้ายที่ถูกทบทวน
ได้ทำอะไรที่เป็นการตอบโต้บ้างหรือไม่

3.2 บริบททางสังคมของบุคคลอันเป็นที่รัก ของภรรยา

ก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะไม่ยอมให้เกิดการถูกทบทวน
อีกแล้วนั้น เป็นห่วงใครบ้าง
แล้วในขณะที่ตัดสินใจ
เขาเหล่านั้นเป็นอย่างไรกันบ้าง อยู่ที่ไหน
สามีพูดถึงบุคคลเหล่านี้ว่าอย่างไรบ้าง
เตรียมตัวอย่างไรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคล
เหล่านี้ แนใจหรือไม่ว่าเขาจะปลอดภัย
ทำอะไรบ้าง

3.3 การสนับสนุนทางสังคมที่แสวงหา และได้รับ

เมื่อตัดสินใจแล้วขอความช่วยเหลือหรือปรึกษา
กับใครบ้าง อยากให้บุคคลเหล่านั้นช่วยเหลือ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางโชติมา กาญจนกุล
เกิด	วันที่ 30 เดือน ตุลาคม พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	438/4 ซอยจรัลสนิทวงศ์ 32 ถนนจรัลสนิทวงศ์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ ณ ตำบลไร่จีน อ. สามพราน นครปฐม 73210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียน นารีรัตน์ จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.กศ.) จากวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะครูมัธยม (พ.ม.) จากกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2525	ครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2530	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2540	การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร